כ"ח אייר תשמ"ג 11.5.1983 | 80 עמודים שנה 47 | המחיר: 60 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

חדאד נזרק לכלבים!

86

וימר יעקבסון טמיר

העולם הזה
בלי משוא פנים

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי ◆ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136. ◆ העורך הראשי: אורי אבנרי ◆ עורך תבנית: יוסי שנן ◆ רכז מערכת: שלמה פרנקל ◆ עורכי ביתוב: תמי מיטוביץ וגיורא נימן ◆ צלמי מערכת: ציון צפריר וענת פרנסטי ◆ עורכת דסק: אהובה קרן ◆ ראש המינהלה: אברהם מיטון ◆ מחלקת המדעות: רפי זכרוני ◆ המרכ: העולם הזה בע"מ ◆ הדפסה: הדפוס החדש בע"מ, תל־אביב ◆ הפצה: גד בע"מ

קוראי יקרים,

קוראי היומונים יכלו לקרוא השבוע על הפילוג הצפוי במיפלגה הליברלית. דווח בהרחבה על הגוף החדש, "קבוצת החמישה", שהקים שר־האנרגיה־והתשתית יצחק מודעי, ובה ארבעה ח"כים נוספים, המאיימים אף על שלמות הקואליציה.

אלא שמידע זה, שהופיע בצורה בולטת בבוקרונים ובצהרונים, לא היה בו כל חדש לקוראי העולם הזה. שבוע קודם לכן פירסם העולם הזה (2382) את הסיפור המלא על קבוצת מודעי והכנותיה לפילוג המיפלגה.

כתב העולם הזה, בן־ציון ציטרין, ניתח אז את הסיבות שהביאו את מודעי לבצע צעד כה קיצוני. בהמשך הכתבה נבדקו הסיכויים של הקבוצה להתרחב ולהיות לחטיבה חדשה של תישעה ח"כים.

"העולם הזה" 27.4.83
– לא כדאי לפרוש –

אך נכתבה שפורסמה בהעולם הזה נאמר שהגרעין הפורש יהיה בשלב ראשון בן ארבעה ח"כים בילבד. השבוע נודע אמנם שח"כ נוסף, בני שליטא הצטרף למעגל הראשון של המתפלגים. אך הספיק לחזור בו מכוונתו.

שיחה עם מנחמיה

מה קרה, אם כן, לשליטא?

מספר בן־ציון ציטרין:

כאשר הגיע אלי המידע הראשון, הוא נראה דמיוני ביותר. המיפלגה הליברלית היא בית שלא כדאי לעזבו. זה ידוע לכל מי שיש לו פינקס־חבר. כי זהו בית עשיר מאוד, ובו דיירים מעטים מאוד.

אנשים שונים, שאיתם דיברתי, טענו שאין אלה אלא איומים האופייניים לפגרת־הכנסת. "אל תיפול בפח שטומנים לך," אמר לי ח"כ המשתייך דווקא לקבוצת־הפורשים.

כימעט ונטשתי את הנושא, כששמעתי מח"כ שאינו מתפלג שאנשי מודעי עוברים מבית לבית ועושים נפשות בקרב חברי מרכז־המיפלגה, כדי שיצטרפו למודעי.

הצלחתי לאתר פורש פוטנציאלי אחר, והוא דווקא נלהב לספר מה עומד להתרחש. ממנו למדתי שהעניין הרבה יותר רציני מכפי שחשבו אותם שהעבירו לי את המידע הראשוני.

בשלב זה התחלתי לחבר את רשימת

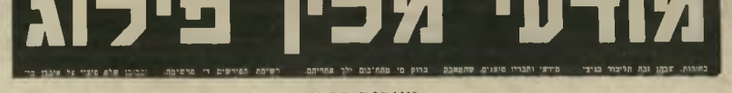

מעריב 4.5.83
– מבית עשיר וריקי!

התקיימה מעולם. איני יודע אם ניסית אי־פעם ליצור קשר עם תושבי מנחמיה שבצפון הארץ. אני, על כל פנים, לא הצלחתי. הרעשים במכשיר־הטלפון מנעו כל אפשרות לקיים שיחה.

„אם אני לא יכול להשיג את שליטא", אמרתי לעצמי, „בוודאי גם הפורשים אינם יכולים להשיגו כדי לשכנעו להצטרף אליהם." הנחתי ששליטא לא יפרוש.

כאשר נודע השבוע ששליטא הצטרף למתפלגים, לא זה בלבד שהופתעתי, אלא שגם כעסתי על עצמי שלא עשיתי את כל המאמצים לאתרו, ערב פירסום הכתבה בהעולם הזה. אך מסתבר ששליטא ממשיך להפתיע. לא עברו אלא שישה ימים, וכבר הודיע שהוא לא יתן את ידו לפילוג המיפלגה הליברלית. בכך, למעשה, הסכים למה שפורסם בהעולם הזה בעניין קבוצת מודעי.

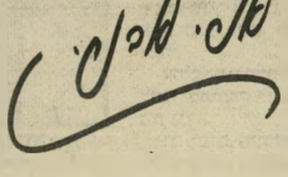

כתבת השער הקדמי:

הכוש עשה את שלו

שביר־החרב הישראלי בדרום־לבנון, המיגזר סעד חדאד, עלה לגדולה בדרך המיקרה: ביוזמתו של עיתונאי ישראלי. גם כשלא היה בו עוד צורך, המשיכו לטפח אותו מתוך הרגל. כעת הוא נזרק לכלבים. 7

כתבת השער האחרי:

סיוט ההומו־סקסואלים

מחלה איומה, התוקפת בעיקר הומו־סקסואלים, תבעה את קורבנה הראשון. עידן גפן היה צעיר יפה, כישרוני ורגיש, שנדבק במחלה בחוץ־לארץ ובתוך כמה חודשים נפטר. 10

עונת הפילוגים

תוצאות המילחמה המשבר הכלכלי מעודדים זעזועים בכל המיפלגות. לא רק במיפלגות הקואליציה מתארגנים העכ־ברים לקפוץ מהספינה הטר־בעת. גם באופוזיציה מתארגנים לפילוג המערך. 8

אנסו ורצחו?

אם יוכח ששלושת החשודים שנעצרו על אונס ורצח שאירע לפני 17 שנה אכן אשמים – יתכן שתיפתר תעלומת מיקרי האונס והרצח בכביש־החוף ועמוס ברנס יזוכה. 74

עזה כמוות

„בעזה," מסבירים לחיילי־המילואים המשרתים ברצועה, „כל גבר שלישי הוא אש"ף." כל אחד, מנער עד זקן, חשוד בהחזקת רימונים, ויש לנהוג בו בהתאם. העולם הזה מביא את הנאום השיגרתי שניתן לחיילי המילואים. 13

דם, אדם.

מי אתה אבו־נידאל?

עיצאם סרטאווי נרצח כשהיה בעיצו־מה של חקירה שניהל על פעילות **צברי** („אבו־נידאל") **אל־אנבא**, על שולחיו וקשריו עם שירותים חשאיים במרחב. 33

החוזה

סקופ

לפני שהסכים להיות מועמד הליכוד לראשות עיריית חיפה, דרש אוריאל לין מראשי מיפלגתו לחד תום על חוזה שלא נודע כדוגמתו בתולדות המדינה. 73

אדמה

„מישהו זייף ניירות," אומרים בכפר בידיה בגדה המערבית, שבו נהרג פלאח שהתייצב מול הבולדוזרים של חברת גל". הקבלנים הישראליים טוענים: „האדמה שלנו!" 15

„לנשום!"

„עכשיו אוכל להתחיל לנשום!" אמרה **אופירה נבון** בראיון גלוי לב **להעולם הזה**, יומיים לפני שעזבה את מישכן־הנשיא. היא העלתה זיכרונות נעימים וקשים, סיפרה על תפ־קידיה ועל המלתחה ה־חדשה שלה. 42

בית־ספר לשחיתות

עסקני הסטודנטים בתל־אביב מכרו עותקי בחינות לכל נזקק. הסטודנטים נדרשו לשלם ב־כסם. הסטודנטיות — בגופן. צדדי אל המת־רחש בין עסקני הימין, חברי כנסת לעתיד. 71

חיים כפולים

עשר שנים הבטיח המהנדס האיטלקי נישואין לידידתו היש־ראלית לילי מילר. לפני חודש התברר: במולדתו יש לו עוד אשה וילדים. 61

סוף החגיגה

המועדונים והמיסעדות המפוארים, שנפתחו ברעש גדול והושקע בהם הון עתק נמצאים בסכנת סגירה. הסיבה – הם פועלים ללא רשיון. 52

עירום מיובא

הישראליות מפרבות להתפשט, ואת מקומן בסידרת אסקימו לימון תוספות גרמניות צעירות וחטובות־גוף. 54

ג'וזי

במיכתב להעולם הזה מבריזה ג'וזי בן: „אני מתגעגעת לישר־ראל – ואני עוד אחזור לארץ!" 48

המדורים הקבועים:

במדינה 4
הנדון – המאזן 5
תשקיף 6
אנשים – פסק דין־מוות לנקדימון רוגל 18
בלונים 20
יומן אישי 23
מיכתבים 24
תשבץ 26
הזרוסקופ 30
חשבון עזבר רשב 37
אנשים בעולם 38
לילות ישראל 40
רחל המרחלת 46
זה וגם זה 51
נמר של נייר 56
זה היה העולם הזה שהיה 58
קולנוע – פראנסס 62
מה הם אומרים, מה הן אומרות 64
שידור 67
מיבחר שידורי הטלוויזיה 68
תמרורים 72
ספורט 77
אתה והשקל 78

במדינה

העם

נמאס!

לא שולץ הביא את ההסכם אלא הממשלה הישראלי האלמוני

חייל צה"ל נהרג בלבנון, בדרכו לכיבוי שריפה בין־עדתית. אביו נהרג בגולן במילחמת יום־הכיפורים.

נער־יתום שיעי נהרג בלבנון בידי חייל־צה"ל, בשעת חיפוש שנערך בבית־היתומים. המיקרה החריד את העדה השיעית, הגדולה ביותר בלבנון, וכל הדרום שבת נגד ישראל.

שני מיקרים אלה — שניים מתוך רבים של השבוע — הבהירו את המצב בארץ־הארזים. 11 חודשים אחרי הפלישה לשם (ראה הנדון).

קונסנזוס מגואל בדם. לציבור הישראלי נמאס.

רק קומץ קטן של ישראלים התנגד למילחמת־הלבנון ביום שפרצה. הרוב העצום היה ב־"קונסנזוס הלאומי", שהצדיק את הפלישה. הוא כלל את מיפלגת־העבודה, שפירסמה ערב ה־ פלישה קריא לצה"ל להיכנס ללבנון.

אין מעשה־איוולת שאינו נתמך בישראל על־ידי "קונסנזוס לאומי." שתי מילים אלה עלו — ועוד יעלו — בדם רב.

אך במרוצת המילחמה המטורפת התקררה דעתם של רבים. היו שהתנגדו למילחמה אחרי השבוע הראשון, והיו שהתקררו אחרי השבוע השלישי, הרביעי או הארבעים.

כיום ברור כי הרוב העצום של אזרחי ישראל, ובהם כמעט כל חיילי צה"ל בסדיר ובמילואים, מתעבים את מילחמת־הלבנון, ואינם רוצים להישאר בארץ המקוללת אף יום אחד נוסף.

שרותי בלדרות ולחץ. השבוע, כאשר הושג הסכם עקרוני בין לבנון וישראל על הפינוי (ראה להלן), קשרו עיתוני־העולם כתרים לראשו של ג'ורג' שולץ, שר־החוץ האמריקאי. הדבר היה דרוש לנשיא רונלד רגן, שמצבו הנואש זעק להישג מהדהד בזירה העולמית, ערב מערכת־הבחירות לנשיאות ארצות־הברית.

אולם לא שולץ השיג את ההסכם. אלף שולצים לא היו מזיזים את מנחם בגין אף במילימטר אחד מפסגות הלבנון, אילו יכול היה לסמוך על דעת־הקהל הישראלית.

הכוח שהשיג את ההסכם היה הציבור הישראלי. גם לבגין היה ברור כי המשך הישיבה בלבנון, על קור־ בנותיה היומיומיים, עולה במחיר פוליטי יקר מדי. הציבור, הנוער וצה"ל מגיבים בזעם גובר והולך על המצב המביש, שממשלת־בגין הכניסה בו את ישראל.

במצב זה היתה לשולץ עבודה קלה. הוא סיפק שרותי בלדרות ולחץ. אך את הקיטור לרכבת זו סיפק הציבור הישראלי עצמו. מפגיני ישראל — תחילה עשרות, ולבסוף רבבות — עשו את העבודה.

מה שקרה בלבנון מוכיח כי בדמוקרטיה הישראלית עדיין יש כוח אדיר לדעת־הקהל. כאשר היא מתקוממת, אין מי שיכול לעמוד בפניה. הבעייה היא איך להביא להתקוממות זו.

המילחמה

הכל תלוי

ההסכם מלא מישאלות חסודות. הגשמתן תהיה תלויה במצב הפנימי בלבנון. התימה של הנשיא אינה שווה דבר.

זהו ההישג הגדול של מנחם בגין: הואו מצליח להוציא את ישראל מן הבוץ הטובעני, שאליו הוא הכניס אותה.

ההסכם הארוך, שהושג השבוע בתיווך (ובלחץ) אמריקאי, כולל נקודות רבות. לחלק מהן יש תוכן ממשי כלשהו, חלק גדול אחר אינו אלא בבחינת מישאלות חסודות ודיבורי־הבאי ציניים.

בסך הכל ערכו של ההסכם קטן. אין הוא מביא שלום, ואין הוא מבטיח ביטחון בגבול הצפוני. אין הוא מבטיח אף את "שלום הגליל".

אם יוגשם הסכם זה כלשונו וככתבו, עדיין יהיה המצב רחוק מאוד מזה ששרר במשך 20 שנה אחרי מיל־ חמת־העצמאות, כאשר הגבול הצפוני היה גבול של שלום לכל דבר.

הדרוזים הטובים. מובן כי התוכן האמיתי של ההסכם ייקבע על־ידי המציאות. והמציאות היא המצב הפנימי בלבנון.

ברור כי מצב זה לא יהיה שונה במאומה מן המצב שקדם לפלישה הישראלית, מילבד הוצאת הגורם המדיני־צבאי של אש"ף (ראה הנדון).

העדות הלבנוניות רצחו זו את זו לפני שבאו הפלסטינים, והן המשיכו ככך אחרי שבאו. הן רצחו זו את זו לפני שבאו הסורים, והמשיכו ככך אחרי שבאו. הן רצחו זו את זו לפני שבאו הישראלים, המשיכו ככך אחרי שבאו, וימשיכו אחרי שיסתלקו.

ישראל הכירה לבסוף במציאות זו.

הגישה הנאיבית, שראתה בפלאנ־ גות את ירידת־ישראל ובדרוזים ה„שמאלנים" את אויביה, מתה מזמן. בלחץ האוכלוסיה הדרוזית בישראל, ובניה המשרתים בצה"ל ובמישמר־ הגבול, שינתה ישראל את יחסה אל הדרוזים הלבנוניים, אף שמנהיגה הוא שותף של אש"ף, והשבוע אף ביקר בדמשק. אין ספק שישראלים תמכו לאחרונה בדרוזים בלבנון ועזרו להם לצבור כוח לקראת ההתמודדויות הבאות. כל זה בשעה שישראלים אחרים עזרו לפלאנגות לצבור כוח נגדי.

מה שווה התימה? במצב כזה, אין החתימה של אמין אל־ג'מייל שווה הרבה. אין הוא שולט אלא בבירות־ רבתי, וגם זה רק בחסדי האמריקאים. זוהי נקודת־המפתח: החתימה של נשיא לבנון שווה כקליפת־שום.

ההבטחה של ממשלת־לבנון להי־ כנס בעוד חצי־שנה למשא־ומתן על גבולות פתוחים, תיירות ומיסחר־אינה אלא מישאלה חסודה. בלבנון חצי־ שנה היא נצח, וגם נביא אינו יכול לדעת מי ישלוט אז, מה יהיו יחסי־הכוחות ואיך יפעל האיזון הפני־ מי.

הוא הדין לגבי הכוחות שיתפסו את דרום־לבנון. הושגו הסכמות חשאיות, אך הגשמתן הלכה למעשה תהיה תלויה במצב הפוליטי בלבנון. בשתי רצועות־הביטחון, שבהן יחנו שתי חטיבות לבנוניות בעלות נשק מוגבל, יכולה להיווצר מציאות שקשה לחזותה מראש. התפקיד העלוב שניתן לרב־

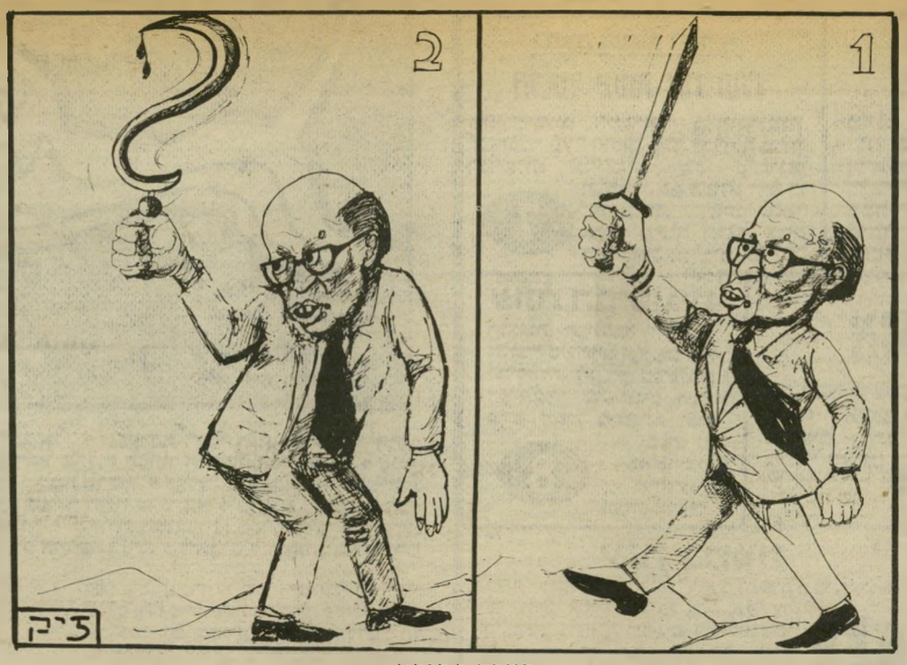

חדרך בחזרה

סרן סעד חדאד (ראה עמוד 7) בוודאי לא ישנה מציאות זו.

לא ברור גם מה יהיה גורלה של האוכלוסיה הפלסטינית. אחרי שפורק נשקה, מי יגן עליה מפני הזאבים בג'נגל הלבנוני? ואם היא תהיה חסרת־הגנה וייערכו בה מעשי־טבח, מי יגן על ישראל מפני זעם צעיריה, שיצטרפו לאירגוני־רנקם?

הישג עלוב. אם ייכנס הסכם זה לתוקפו — בהסכמת סוריה, ברית־ המועצות ואש"ף — בוודאי ייווצר מצב חדש בין ישראל ולבנון. אך אין זה בטוח כלל שמצב חדש זה יהיה טוב יותר מזה ששרר בשנה שלפני המילחמה, כאשר התקימה הפסקת־אש יעילה בין ישראל ואש"ף בגבול זה.

כתוצאה של מילחמה עקובה־מדם, זהו הישג דל מאוד.

מדיניות

הרוסים ישנם, הרוסים ישנם

אין הם די חזקים כדי לפתח יוזמה משלהם. אך הם די חזקים כדי לחסום כל יוזמה המכוונת נגדם.

בכלי־התיקשורת הלבנוניים היתה זאת ידיעה מבהילה: הנשים והילדים של הדיפלומטים הסובייטים בלבנון פונו.

אין ספק שכוונת הסובייטים, כשהחליטו על כך, היתה בדיוק זאת: לתת אות־אזהרה דרמאתי.

תחתית התהום. אחת התוצאות העיקריות של מילחמת־הלבנון היתה שברית־המועצות חזרה למרחב כבוח חשוב.

לפני המילחמה, היה מקובל להניח כי ברית־המועצות סולקה כמעט כליל מן העולם הערבי. היא תמכה במישטרו המטורף של מועמד קד־אפי בלוב, ונהנתה מתמיכה מסוייגת מאוד מצד הנשיא חאפט' אל־אסד בסוריה. היתה לה השפעה באש"ף, מפני שאירגון זה מוחרם על־ידי האמריקאים, לפי דרישת ישראל. בסך הכל: מעט מאוד.

כל זה השתנה במהלך המילחמה. אמנם, בהתחלה נראה כאילו ברית־ המועצות תשקע עוד יותר. אחרי שלא נקפה אצבע כדי לעזור לפלסטינים בשעתם הגרולה במצור בבירות, היה נדמה כי הפלסטינים יפנו לה עורף. אחרי שהסורים, בעלי־ בריתם, נטשו את הפלסטינים בשדה־הקרב, וכרתו הסכם נפרד של שביתת־נשק עם אריאל שרון, ירד מעמדה של ברית־המועצות לתחתית התהום.

כוח חסימה. כל זה השתנה תוך כמה חודשים.

סוריה היתה זקוקה לנשק כדי להגן על דמשק, הנמצאת עתה בטווח התותחים של צה"ל. לשם כך הידק אסד שוב את בריתו עם הסובייטים. הנוכחות הצבאית החדשה של הסובייטים בסוריה, כמופקדים על ההגנה האווירית, העניקה לה כוח חדש.

הפלסטינים נוכחו לדעת כי החרם האמריקאי עליהם לא השתנה, אלא אף הוחמר. בלית ברירה שבו ונתנו את ידם לברית־המועצות.

המיבחן בא כאשר ביקש הנשיא האמריקאי להכניס את המלך חוסיין למעגל המשא־ומתן עם ישראל. ברית־המועצות וסוריה היו די חזקות כדי לכפות על אש"ף החלטה חד־ משמעית נגד תוכנית הנשיא רגן. אש"ף לא יכול היה להעניק לחוסיין יפוי־כוח כלשהו. הגורמים הפרו־ אמריקאים במרחב לא הספיקו כדי לחזק את מעמדו של המלך הירדני. הוא סירב להיענות להצעה האמ־ ריקאית.

תרגיל זה הוכיח בעליל כי ברית־ המועצות היא עתה די חזקה כדי לחסום כל מהלך, שהיא לא תשותף בו. אלין לה הכוח ליזום מהלכים יעילים משל עצמה, אך כוח־החסימה שלה הוכיח את עצמו.

חימום זהיר. אין פירוש הדבר כי ברית־המועצות מעוניינת במילחמה, או שתדחוף את הסורים לקראתה. השפעתה בדמשק אינה בלתי־מוגבלת (ראה יומן אישי), ומנהיגי מוסקווה אינם הרפתקנים. הם אנשים זהירים מאוד.

אולם הם יכולים לחמם את האווירה, ליצור מתיחות, לחסום יוזמות המכוונ נות נגדה.

הם ישנם, ותהיה זאת איוולת מצד כל גורם שהוא במרחב להתעלם מכך.

אישי־אש"ף שקור
המגעים יימשכו!

פלסטינים

פגישה בטורניו

סרטאווי מת — אך המגעים נמשכים במלוא המרץ — זה היה המסר של ערפאת

כאשר תוכננה הפגישה, לפני כמה חודשים, היתה צריכה להיות אירוע מן הסוג שכבר הפך שיגרתי. המארחים, מיפלגה שמאלית בטורינו, הזמינו לדו־שיח פומבי את אורי אבנרי ואת נציג מישרד אש"ף ברומא.

אולם בינתיים נרצח עיצאם אל־סרטאווי, והאירוע השיגרתי לבש צורה דרמאתית. בארץ ובעולם פשטה השמועה כי רצח סרטאווי שם קץ למגעים בין אש"ף ובין מחנה־השלום הישראלי. היו שטענו כי מגעים אלה לא היו אלא עניין פרטי של סרטאווי, ומתו עימו. היו שטענו כי שום פלס־ טיני לא יעז לסכן את חייו, אחרי הרצח. במיקרה הטוב ביותר, אמרו המומחים, גם בישראל תחול הפסקה במגעים במשך חצי שנה עד שנה.

שמועות אלה היו ידועות גם בתונים. על כן החליט יאסר ערפאת לעשות מחווה שתבהיר את המצב לאשורו: הוא שלח לטורינו את עוזרו האישי ויועצו הראשי לענייני ישראל, עימאד שקור.

שקור הוא יליד הכפר סח'נין בגליל, בוגר האוניברסיטה העברית ודובר עברית שוטפת. הוא היה נוכח בפגישת ערפאת עם אבנרי והכתבות שרית ישי וענת סרגוסטי בביירות, שנערכה בביתו, ובפגישת ערפאת עם מישלחת המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני. הילדה שצולמה עם ערפאת בביירות, בתמונה שעוררה זעם רב בחוגים לאומניים בישראל, היא בתו.

מה זה „ביבוש"? אם פיקפק מישהו במשמעות המחווה, ביטא אותה שקור במלים מפורשות בנאומו. „עיצאם סטראווי מסר את חייו למען ־עניין הפלסטיני," אמר. „הוא פעל בשם אש"ף, ובהתאם למדיניות של אש"ף. המגעים בין אש"ף ובין כוחות־השלום הישראליים יימשכו ויתרחבו."

שקור דיבר ערבית. איש מישרד־ אש"ף ברומא, יליד ליפתא ליד ירו־ שלים, תירגם את דבריו לאיטלקית. אבנרי דיבר אנגלית, ודבריו תורגמו על־ידי צעירה איטלקיה ממוצא רוסי.

רק הנואם השלישי דיבר עברית. היה זה ע'סאן אע'רביה מכפר אום־אל־פחם, מראשי תנועת בני הכפר, שדיבר על מצב הערבים בישראל. הוא דיבר עברית כדי שדבריו לא יסולפו בישראל. אחד מראשי הקהילה היהודית בטורינו, שחי בעבר כמה שנים בקיבוץ בארץ, תירגם את דבריו לאיטלקית.

התירגום עורר עניין מיוחד אצל חלק מהקהל, שהבין את שתי השפות. היו אלה שמונים הסטודנטים הפלסטיניים, רובם מישראל, הלומדים בעיר האיטלקית הצפונית. באמצע הנאום הם נכנסו לוויכוח להט עם המתרגם. זה תירגם את המילה העברית „ביבוש" ב„קונקוויסטה" (כיבוש ארץ), והם טענו כי התרגום הנכון במיקרה זה הוא „אוקופאציו" (שליטה באיזור כבוש). 500 האיטלקים באולם עקבו אחרי הוויכוח בסבלנות משועשעת. רבים מהם למדו בדרך זו את המילה העברית הראשונה שלהם: כיבוש.

מסקנה ברורה. אחרי יומיים של פגישות אינטנסיבית, ביניהן שתי אסיפות פומביות ופגישות עם שילטונות המחוז ועם נציגי המיפלגות החשובות, נמשכו המגעים ברומא, שם השתתף אבנרי בטכס שבו הוענק פרס־ אירופה למשורר הפלסטיני מחמוד דרוויש, גם הוא יליד ישראל ודובר עברית (ראה תשקיף).

המסקנה היתה ברורה ומעשית: הדו־שיח הישראלי־פלסטיני יתרחב ויתעמק.

הנדון:

האם כל העסק היה כדאי?

הנאזן

דאם כל העסק הזה היה כדאי?

המילחמה הארוכה ביותר בתולדות ישראל, מילבר המילחמה לחיים ולמוות של ייסוד המדינה. מילחמה יקרה, מאוד. מילחמה שגם לדברי מחולליה לא היתה מילחמה של „אין ברירה". מילחמה שפילגה את העם ואת הנוער, שפצעה את צה"ל עצמו.

עברה שנה. התוצאות קבועות עתה, פחות או יותר.

האם זה היה כדאי?

■ ■ ■

אינני מעלה את השאלה המוסרית. כי מבחינה מוסרית אין כלל שאלה.

מבחינה מוסרית, כל מילחמה שאינה מילחמה להגנה על הקיום הלאומי, שאינה מילחמה של „אין ברירה", היא מילחמה בלתי־מוסרית.

מילחמת־הלבנון היתה מילחמה בלתי־מוסרית ובלתי־צודקת מדרגע הראשון עד האחרון, מן הקילומטר הראשון, דרך הקילומטר ה־45, ועד לבירות, עליי ובחמדון.

מבחינה זו, אין התוצאות משנות כלל. המילחמה היתה נשארת בלתי־צודקת גם אילו השגנו בה הישגים מופלגים.

אך בישראל של 1983 המילים „מוסר" ו„צדק" הפכו כימעט מילות־גנאי, קללות כמו „מאניאק" ו„בן־זונה", ואין טעם להתווכח עם עיוור־צבעים על תמונה של רמבראנד. מי שרואה במילחמה עסק כמו כל עסק אחר, עם חשבון של רווח והפסד, נערוך לו את המאזן המיסחרי של הרפתקה זו בבורסת־הדם.

האם זה היה כדאי?

■ ■ ■

אפשר להשיב על כך בדרך הקלה ולשאול: מה תבעה הממשלה בראשית המשא־ומתן, ומה השיגה?

זהו טכסיס זול, ברמה של המערך, ולא נתפתה לו.

בראשית של משא־ומתן, מציבים כל מיני תנאים, כדי שיהיה על מה להתמקח וממה לסגת. בניגוד למה שאמר אבא אבן, אבן נוטעים עצים גבוהים כדי לרדת מהם.

נכון, המשא־ומתן לא נוהל בירושלים, כפי שדרש בגין. והמשא־ומתן לא היה בדרג של שרי־חוץ ושרי־ביטחון, כפי שדרש בגין. ולא השגנו תחנות־התראה ונוכחות צבאית קבועה בדרום־לבנון. סעד חדאד לא הפך הדיקטטור הרשמי שם. שלא לדבר על הסכם פוליטי ועל חוזה־שלום.

אך אלה הם דברים מישניים. לא נתעכב עליהם. נדבר על העיקר — לא על מה שנאמר בהצהרות פומביות, אלא על הכוונות האמיתיות של מילחמה יזומה זו.

מה רצו אריאל שרון ומנחם בגין להשיג כאשר שלחו ב־6 ביוני 1982 את חייליי ישראל אל תוך ארץ־הארזים? מה רצו להשיג ומה השיגו?

אלה הן השאלות האמיתיות, ועליהן ננסה להשיב בכנות.

■ ■ ■

דיו למילחמה זו שלוש מטרות אמיתיות. אריאל שרון דיבר עליהן בגלוי ובהרחבה בשיחות פרטיות. זמן רב לפני שהחלה. שבועון זה פירסם אותן תישעה חודשים לפני שנורה הכדור הראשון.

ואלה הן היו:

ראשית — חיסול אש"ף בכוח מדיני, המסוגל להפריע למטרות של ממשלת־ישראל.

כדברי רמטכ"ל המילחמה: „זוהי מילחמה על ארץ־ישראל". או בהגדרת־צופן: „הרס התשתית של איגרון־המחבלים."

שנית — גירוש הסורים מלבנון.

שלישית — הקמת ממשלת־חסות לבנונית שתשרת את ישראל.

הכוונה היתה שמפקד הפלאנגות, בשיר אל־ג'מייל, ימלא בלבנון כולה את התפקיד שמילא סעד חדאד עד אז במובלעת של דרום־לבנון.

לשון אחרת: שלבנון כולה תהיה מובלעת פרו־ישראלית בעולם הערבי.

מה הושג מכל אלה? מה הושג לפחות חלקית?

■ ■ ■

בסיס הצבאי של אש"ף בדרום־לבנון סולק. זוהי עובדה. אין זה שינוי קטן, לא לגבי אש"ף ולא לגבי ישראל. הבסיס העצמאי היחידי של האירגון הלאומי הפלסטיני — מעין מדינה פלסטינית חילופית — נהרס.

לבאורה הושגה המטרה. אבל רק לבאורה.

סילוק בסיס זה ל א היה מטרה בפני עצמה. מבחינה צבאית היה בסיס זה בסך הכל מיטרד. ניתן היה להתגבר על מיטרד זה בנקל בדרכים מדיניות. ולראייה: במשך שנה שלמה שררה בגבול הצפוני־ביותר־שקט יעילה, ולא נהרג אף ישראלי אחד. ואילו בשנה אחת של מילחמה — כביכול למען „שלום הגליל", לפי ההגדרה המאקיאוולית הגאונית של מנחם בגין — נהרגו כימעט 500 צעירים ישראליים.

גם אילו רצו בכך, לא יכלו „המחבלים" להרוג 500 ישראלים בגבול הצפוני במשך עשרים השנים הקרובות.

ואילו המטרה האמיתית — חיסול הכוח הלאומי הפלסטיני ויכולתו להפריע לעיכול הגדה והרצועה בישראל — לא הושגה לחלוטין.

עם סילוק כוחות אש"ף מביירות היה עליו להתמודד עם בעיות רבות וקשות. הוא הפסיד הרבה, אך גם הרוויח הרבה. הסיכום הכולל רחוק מלהיות שלילי מבחינתו.

אש"ף מהווה כיום כוח סוליטי חזק ויעיל יותר מכפי שהיה לפני שנה.

היו לו הישגים גדולים במאבק על דעת־הקהל העולמית. מליונים, שלא שמעו מעולם על הבעייה הפלסטינית, שהבעייה עניינה אותם כקליפת־השום, חשים עתה מחוייבות עמוקה כלפי קורבנותיה.

מעולם לא היה השם פלסטין רשום על המפה הנפשית והמדינית העולמית באותיות כה גדולות כמו עכשיו.

שני דגלים בהתחלה – שינאה הדדית בסוף

העם הפלסטיני המפוזר מאוחד עתה יותר מכפי שהיה מעולם. ומנהיגות אש"ף מושרשת בו כיום עד למעמקים. וחצי מליון הפלסטינים נשארו בלבנון — למרות כל הזוועות.

ההתנגדות הפלסטינית והעולמית למדיניות הסיפוח של ממשלת־בגין לא פחתה בעיקבות המילחמה. היא התחזקה.

■ ■ ■

גבי המטרה הראשונה והעיקרית של מחוללי המילחמה הושג בדיוק ההיפך.

גרמו לכך הרבה דברים צפויים ובלתי־צפויים. מצור ביירות, הפצצת הערים, הדיווח של כלי־התיקשורת העולמיים.

אך יותר מכל גרמו לכך שני שמות, הרשומים עתה באותיות של דם בלב העולם: צברה ושאתילא.

שום דבר לא שיבש את המטרות של מחוללי־המילחמה כמו מעשה־זוועה זה, שהם עצמם אחראים לו במישרין או „בעקיפין". המעשה האחד הזה היה שקול כנגד פעולות של אוגדות וכיבושים של עשרות קילומטרים. הוא יצר בעולם אווירה, שבוז לא אפשרה לממשלת־בגין לממש הישגים כלשהם.

זה היה לבאורה „בלתי־צפוי". אך למעשה היה צפוי לגמרי שמילחמה בלתי־מוסרית תוליד מעשים בלתי־מוסריים. והמוסר במילחמה — כפי שידוע גדולי המצביאים בכל התקופות — יש לו מישקל מעשי מאוד.

■ ■ ■

סורים ייצאו מלבנון. אך לא בצורה שבה רצה אריאל שרון להוציאם.

הם לא מוגרו בקרב ולא גורשו בכוח. בכך אשם חוסר־הכישרון הצבאי המונומנטלי של רפאל איתן — המצביא הכושל ביותר בתולדות־ישראל, פצצת־הסרטון שהתחזתה כפצצת־נפץ.

אם ייצאו הסורים עתה, הם ייצאו במיסגרת של הסכם, שיבטיח היטב את האינטרסים שלהם בלבנון.

מבחינה פוליטית הם יישארו בלבנון. הם יהוו גורם בכל ההכרעות באותה מדינה. וכל מה שישראל הבטיחה לעצמה במשא־ומתן המייגע — היא הבטיחה אוטומטית גם לסוריה.

אם יהיה לסוכני ישראל מעמד בלבנון, יהיה בה מעמד חזק שבעתיים לסוכני סוריה.

סוריה חזקה עתה במרחב הרבה יותר מכפי שהיתה ערב המילחמה — והוא הדין, בעקיפין, גם לברית־המועצות.

כאשר נתנו האמריקאים אור ירוק לאריאל שרון לפלוש ללבנון, הם שגו שגיאה גסה.

גם מבחינת המטרה השניה, הושג ההיפך.

■ ■ ■

לגבי המטרה השלישית, המצב בולט עוד יותר.

גם אילו נשאר בשיר אל־ג'מייל בחיים, לא היה הופך לקוויזלינג של ישראל. ערב הירצחו בגד בבגין.

בלבנון לא קם שילטון מרכזי, והשילטון שישנו אינו סרי־ישראלי. הוא סרי־אמריקאי ואנטי־ישראל.

הפסיפס המשונע ששמו לבנון, ובו עשרות הפלגים הדתיים־מדיניים השונאים זה את זה, נשאר על כנו. צה"ל נכנס וצה"ל יוצא — אך השיגעון ששמו לבנון יישאר כמו שהיה. החלום הפשטני של שרון ליצור שם „סדר חדש" — רעיון נאיבי עד כדי איוולת — נמוג מזמן.

■ ■ ■

אך חשוב מכולם הממשלה בלבנון הוא רגש העם.

איש משהו פאתטי בנסיון הישראלי לכפות על עם אחר את האהבה, באמצעות פצצות נאפאלם ומיצרר, מטוסים ותותחים.

הנסיגה הישראלית הוחשה על־ידי המצב שהשתרר שם בשבועות האחרונים, כאשר גברה מילחמת־הגרילה נגד צה"ל.

מצד מי? מי יורה בצה"ל בלבנון? הצגתי השבוע שאלה זו לכמה מראשי אש"ף שפגשתי בהם באירופה, והם השיבו: כולם.

כולם יורים בצה"ל. אנשי הפלאנגות, היורים לפי עצת האמריקאים, כדי להמריץ את ישראל לקבל את הצעות שולץ. השיעים, הדרוזים, כמה פלגים פלסטיניים.

לבנון כולה קמה על צה"ל. 11 חודשים אחרי שהתקבלו בפרחים ובברכות, כמשחררים, בחלק גדול של לבנון, הם אפופים אווירה סמיכה של שינאה.

ההישג היחידי של בגין בהסכם החדש הוא שהצליח להוציא את חיילי צה"ל מלבנון — שאליה הוא עצמו שלח אותם.

אווירה זו רוקנה מראש מתוכנם את כל ההישגים הפוליטיים שניתן היה להשיגם — גם אלמלא נמנעו הישגים אלה על־ידי עצם המצב הגיאו־פוליטי־כלכלי של לבנון בעולם הערבי.

כיום אין אף פלג אחד בלבנון האוהד את ישראל — בניגוד גמור למצב שהיה קיים ב־5 ביוני 1982.

נשאר חדאד. תחת להיות מפקד ראשי במובלעת קטנה יהיה סגן־המפקד ברצועה יותר גדולה. מברוק.

מי זוכר כיום את הבטחתו הצוהלת של בגין שיהיה הסכם־שלום עם לבנון „עד סוף 1982"? מי זוכר את הסיסמה שהיתה קיימת במשך 34 שנים: „לא חשוב איזו מדינה ערבית תהיה הראשונה שתעשה שלום עם ישראל — לבנון תהיה השנייה"?

עתה נראה כי היא תהיה המדינה הערבית ה־21 שתעשה שלום עימנו.

■ ■ ■

מה זה עלה?

אין שיעור למחירה של מילחמה זו.

המחיר הישיר הוא איום ונורא: יותר מ־480 הרוגים, אלפי נכים ופצועים.

מה שווה מחיר כזה?

רבבות הרוגים ונכים בצד השני — לבנונים, פלסטינים וסורים. רבבות יתומים, אלמנות ושכולים. רבבות פליטים. אלפי דירות־מגורים הרוסות, הרס ווזועות בלי גבול.

מחיר נורא של דם ודמעות, סבל וכאב.

ויש גם מחיר אחר:

מילחמה זו, על זוועותיה, פגעה במעמד ישראל בעולם כפי שלא גרם שום מעשה בתולדותינו. בעולם כולו הרימה האנטי־שמיות ראש, כפי שלא עשתה מאז נפילת הרייך השלישי. לא רק שמה של ישראל, אלא גם שם העם היהודי הושפל עד עפר בארצות רבות. כל מי שהיה לאחרונה בחו"ל יודע למה אני מתכוון.

בשביל מה, למען השם?

■ ■ ■

מילחמה לא שינתה את מצבה הבסיסי של ישראל.

כל הבעיות נשארו על כנן. מבחינה מדינית וכלכלית, צבאית וחברתית, שום דבר יסודי לא השתנה.

ורק בחייהן של 500 משפחות ישראליות חל שינוי שאין לו ערוך ואין לו פיצוי.

הכנים נפלו.

בשביל מה? ב ש ב י ל מ ה ?

מאת אורי אבנרי

תשקיף

מחנה שרון מתארגן

אנשיו של אריק שרון החלו בגיוס תומכים למחנה שלהם. מקרב חברי מרכז תנועת־החרות. ביום השני ינאם שרון „במצודת זאב", ויו תהיה הפתיחה הרשמית של ההתארגנות למען שרון.

שרון מעוניין בקיום מיידי של ועידת־חרות. הוא הסביר למקורביו שרק עתה, על רקע ההסכם בלבנון, הוא יוכל לאגור כוח משמעותי במרכז.

עוזי ברעם בעד נבון

ח"כ המערך עוזי ברעם עומד בראש הלובי של התומכים בנשיא־היוצא יצחק נבון.

ברעם מבקש להביא את נבון מהר ככל האפשר לפעולה במיפלגת־העבודה, אך בינתיים עדיין לא הבהיר הנשיא היוצא מה הן כוונותיו.

קבוצת מודעי — למערך?

ראשי הליכוד חוששים שמא מטרת קבוצתו של השר מודעי היא לפרוש מהקואליציה ולהקים ממשלה חדשה בראשות המערך.

בהקשר זה הם מציינים, שאיש־קשר של עזר וייצמן קיים שיחה עם מודעי, והם בנו הרכב חדש לממשלה העתידה: וייצמן יקבל את תיק־הביטחון, מודעי יקבל את תיק החוץ או את תיק־האוצר, פסח גרופר יהיה שר־החקלאות, ויהודה פרח יקבל את תיק־התרבות. שיופרד מתיק־החינוך, השמור לח"כ העבודה אורה נמיר.

ראש־הממשלה המיועד הוא שימעון פרס, שיתחייב לפני הליברלים למתן הקלות מרחיקות־לכת לבעלי־ההון והמעמד הבינוני־גבוה.

אבו איאד — „יהודי"

כלי התיקשורת של לוב ואירגוני־הסירוב החלו משמיצים את צאלח ח'לף, המכונה אבו־איאד", ראש שרות־הביטחון של אש"ף ומראשי פת"ח, מאז שנפגש בבודפשט עם המשלחת הישראלית מטעם המרכז הבינלאומי לשלום במיזרח התיכון.

בין השאר טוענת התעמולה הלובית כי אבו־איאד הוא בעצם יהודי, וששמו האמיתי הוא יצחק חלאפה.

הסובייטים ייפגשו עם מחנה השלום

בליל־שבת תיפגש המישלחת הסובייטית, המגיעה לארץ, עם אישים מכל סלגי מחנה־השלום הישראלי.

המישלחת הסובייטית, שהגיעה לרגל חגיגות יום־הניצחון על גרמניה הנאצית במילחמת־העולם השניה, כוללת את הפרשן לענייני המיזרח התיכון איגור בלייאב, שהוא דמות־מפתח, את הד"ר קרן חצ'טורוב ואת קוסטאס גליקס, יהודי שהוא חבר הסובייט העליון של ליטא.

הכט ואילין בעד לין

בראש המחנה של תומכי אישי־הליברלים, אוריאל לין, במועמד הליכוד לראשות עיריית חיפה עומדים המיליונרים החיפאיים ראובן הכט ואפרים אילין. בכל הנראה הבטיח אילין לתרום למסע הבחירות של לין מיליון דולר, ואילו הכט התחייב לתרום חצי מיליון דולר.

אנשי מיפלגת־העבודה סבורים כי אילין נפגע מכך שראש־העיריה, אריה גוראל, סירב למנות אותו כראש רשות־המוסיאונים העירונית.

רנר נשאר בארץ

המשבר במיפלגה הליברלית שבליכוד גרם לכך שיו"ר המיפלגה, שימחה ארליך, פנה השבוע לגיזבר המיפלגה, הח"כ צבי רנר, וביקש ממנו לדחות את נסיעתו לחו"ל. **רנר נענה לפניה.**

בנק המיזרחי — גם בתעשייה

„בנק־המיזרחי־המאוחד" עשוי ללכת בקרוב בעיקבות „בנק לאומי לישראל", ולהרחיב את השקעותיו בתחום התעשייתי.

עדיין לא ברור אם תוקם לצורך זה חברת השקעות, או שהבנק יפעל על־ידי הצטרפות לחברות־השקעה פרטיות.

עתירה נגד אדרי

עורך־הדין אברהם בריר עומד להגיש לוועדת־הביקורת של מיפלגת־העבודה עתירה, ולתבוע כי מנכ"ל חברת „שיכון עובדים", חבר־הכנסת רפי אדרי, יוותר על אחד מתפקידיו.

בריר היה חבר הוועדה למניעת כפל־תפקידים במיפלגת העבודה. אדרי נתבע לוותר על אחד מתפקידיו עד האחד באפריל השנה, אך בינתיים הוא מחזיק בשני תפקידיו.

מישרד לגרושת תורגמן

מרים תמיר, אשתו לשעבר של מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, אברהם תורגמן, פתחה מישרד להכוונת עובדים ואנשי־עסקים, על בסיס בדיקה גרפולוגית ומיפגי אסטרולוגי.

תמיר, ששבתה מארצות־הברית אחרי שהות של שלוש שנים, תספק תוך זמן קצר גם שירותי סוליגרף ללקוחותיה.

התעשיינים יקימו מיפלגה?

בקרב ציבור־התעשיינים נשמעים קולות מחאה על־כך שהם אינם מיוצגים במיפלגות השונות בכנסת. יש תעשיינים הקוראים להקמת לובי, שיפעל בכל המיפלגות להצבת תעשיינים במקומות ריאליים ברשימות השונות. **אם לא יצליח הלובי בפעולתו, טוענים תעשיינים אלה, יש להקים מיפלגה שתייצג את הסקטור היצרני במשק, ושאנשיה יצבעו בכנסת על פי דיעותיהם בעניינים מדיניים.**

פרס אירופה למחמוד דרוויש

מחמוד דרוויש, המשורר הערבי שגדל בישראל וישהסך אישיות בכירה באש"ף, זכה השבוע בשני פרסים: פרס־אירופה באיטליה ופרס־לנין בברית־המועצות.

דרוויש, המדבר עברית מצויינת, הביע את מישאלתו להיפגש עם משוררים ישראליים כדי לדבר על השלום בין שני העמים.

במושב האחרון של המועצה הלאומית הפלסטינית באלג'יר הלהיב דרוויש את הצירים בקריאת אפוס מרגש, בן שעה וחצי, אשר יצר התרגשות עצומה בין הנוכחים.

מס־הכנסה יחקור מנהלי־תיקים

מחלקת־החקירות של מס־ההכנסה מתכוונת להתלבש על מנהלי תיקי־השקעות סמויים, ולברר אם שילמו מס־אמת על ריווחיהם.

בשלב ראשון יטפלו החוקרים במנהלי התיקים, ששמותיהם נחשפו בחודשים האחרונים בכלי־התיקשורת.

חגיגות־קיץ בכיכר המדינה

לראשונה יערכו השנה — שהיא שנת בחירות — חגיגות־קיץ בכיכר־המדינה בתל־אביב. ההפקה תימסר קרוב לוודאי לאמרגן פרטי.

הוא יקים במקום אוהל גדול, שבו יערכו ערב־ערב מופעים בחודשי החופשה הגדולה.

האינפלציה: 200 אחוז

משקיעים כלכליים סבורים כי שיעור עליית המדד בחודש אפריל, שיוודע ב־15 במאי, יהיה 13%.

זהו שיעור־שיא בעליית המדד, ומשמעותו היא אינפלציה שנתית בשיעור 200%.

הדבר עשוי להביא לזעזוע במשק, ולאלץ את מישרד־האוצר לבצע צעדים מרחיקי־לכת בתחום שער־החליפין של המטבע ובתחומים כלכליים אחרים.

נאמני הר־הבית לבג"ץ

„נאמני הר־הבית" אוספים תרומות בארצות־הברית לשם ניהול מאבק מישפטי על זכותם להתפלל על הר־הבית.

הם כבר פנו לעורך־דין, שטיפל בשעתו בבג"ץ דומה שלהם. חלק מהסכום מיועד לתעמולה, לפירסום ולמסע יחסי־ציבור.

בג"ץ נגד לישכת עורכי־הדין

ועדת־האתיקה של לישכת־עורכי־הדין עשוייה להיתבע לבג"ץ בידי פרקליט, שנגדו היא הגישה כתב־אישום על פירסומת עצמית בעיתונים.

במיכתבו לוועדת־האתיקה טוען עורך־הדין מתל־אביב כי הוועדה נמנעה מלהעמיד לדין עורכי־דין מפורסמים וידועים, אחרי שפורסמו עליהם כתבות־ענק בעיתונים.

עבריין נמלט — קרוב מישפחה של אישיות כלכלית

קרוב מישפחה של אישיות כלכלית מרכזית בארץ יוכרז בתוך זמן קצר כעבריין נמלט מבלגיה.

הצעיר, המשתמש בשם קרובו לשם קידומו הכלכלי — שלא בידיעת הקרוב — השאיר אחריו חובות כבדים בחו"ל, וברח לישראל. חוקרים פרטיים שנשלחו לעקוב אחריו לא הצליחו לעלות על עיקבותיו כאן.

הגליון הבא של
השולחן הזה

יוקדם ביממה אחת, כדי לאפשר לקוראים לרוכשו לפני חג־השבועות. החל ביום ג' בשבוע.

למיכך ניתן להשיג את הגליון במקומות־המכירה בתל־אביב ביום השני בערב, ואילו בכל חלקי הארץ יהיה העיתון מצוי בקיוסקים ביום השלישי בבוקר.

ס עד חדאד היה יכול להיות מפקד גדוד אלמוני בצבא הלבנוני, ולחנות היום ביחד עם גדודו בג'וניה או בראמור, כשהוא ממתין, כחבריו, לנסיגת צה"ל.

אולי היום הוא מתחיל להצטער שלא זה המסלול שהלך בו. הרב־סרן המארוני מתבטא אומנם באיפוק, אך בין המילים שהוא משמיע אפשר לשמוע את חששותיו: יתכן מאוד שממשלת ישראל דהיום החליטה להקריב אותו על מיזבח האינטרס החשוב ביותר שלה היום.

חרב להשכיר

ה האינטרס הזה הוא: להפחית ככל האפשר, ובמהירות הגדולה ביותר, את הנזקים החמורים שגרמה ב־1981 בין ישראל ובין אש"ף, הוכיחה את חוסר התועלת של חדאד והמיליציות שלו. ההסכם המדיני מנע כל תקרית בגבול הצפון. לפיקוד של אש"ף לא היתה בעייה לשלוט בכוחותיו ולמנוע מהם כל פעולה נגד ישראל בגליל. מבחינת ישראל, היו המיליונים הרבים ששולמו לחדאד ולחייליו בתקופת 11 החודשים שקדמו למילחמת הלבנון בבחינת ביזבוז מוחלט.

אך שרי־הביטחון שבאו אחרי שימעון פרס — עזר וייצמן, מנחם בגין ואריאל שרון — לא נעצרו אף פעם כדי להרהר הירהור שני בתועלתם של חדאד ואנשיו. להיפך: שיתוף הפעולה העמיק, והרב־סרן זכה במפעיל ישראלי חדש, במקום יורם המיזרחי.

זה היה אלוף מישנה, רופא במיקצועו, בעל שם נודע: אפרים סנה.

חדאד: סוף הפסטיבל?

מילחמת־הלבנון. אם האינטרס הזה תובע שחדאד יקבל תפקיד חסר־חשיבות, רק כדי שממשלת בגין תוכל להעמיד פנים שהוא לא נזרק לחלוטין — די בכך.

חדאד יכול לכעוס, אך הוא אינו יכול להעמיד פנים כאילו הוא מופתע. הוא בחר לעצמו במיקצוע של חרב להשכיר. הוא עצמו העסיק שכירי־חרב, והוא יודע שאיש אינו מחזיק בשכירי־חרב וממשיך לשלם להם, כשהוא אינו זקוק להם עוד.

הגבר המשופם, הלובש תמיד מדים וכובע מיצחיה, נולד לפני 46 שנים בעיירה המארונית מארג־עיון שברחוב לבנון. הוא התגייס לצבא הלבנוני, שם הוא סיים בהצלחה בית־ספר לקצינים. הוא מילא תפקידים של קצין ווטר בצבא לבנון. במיסגרת התפקידים האלה הוזמן לו גם להילחם נגד צה"ל. לא רבים יודעים זאת, אך עובדה היא שמייג'ר חדאד היה מעורב באחת הפעולות המילחמתיות היחידות בגבול הצפון, בין צה"ל ובין צבא לבנון.

זה היה בשנת 1970. חדאד היה מוצב בגבול הדרום של לבנון. כוח של צה"ל חדר לתוך לבנון. חדאד סיפר על התקרית להעולם הזה (2176):

בנו של המנהיג הקומוניסט שחזר בתשובה, משה סנה.

סנה, הדומה מאוד לאביו במיבנה גופו הכבד ובבלוריתו הגדולה, ליווה את חדאד לכל מקום, והיה למעשה המושל הצבאי הישראלי של דרום־לבנון. רב־סרן חדאד קיבל את פקודותיו ממנו. צבא לבנון, שהיה מודע למצב הזה, סילק את חדאד משוורותיו באופן רישמי, ואף האשים אותו בבגידה.

חדאד דוחה, כמובן, את ההאשמות האלה. הוא ראה את עצמו כפטריוט לבנוני, ממש כשם שכל קוויזלינג — החל מזה המקורי וכלה במרשל פטן הצרפתי — ראה את עצמו כפטריוט של עמו. הוא הקים בדרום־לבנון את מה שהוא כינה „לבנון החופשית". שכירי־החרב שלו הקימו מחסומים, גבו מיסים, ערכו פרעות בשיעים, אסרו פליטים פלסטיניים, ואף הקימו תחנת־שידור משלהם.

אך את פקודותיו קיבל חדאד מסנה ומאלוף פיקוד־הצפון הישראלי — תחילה בן־גל, ואחר־כך מחליפו, האלוף אמיר דרורי. הקצינים הישראלים הבכירים ערכו ביקורים תכופים במיפקדתו של חדאד, וחדאד היה אורח קבוע במיפקדה הישראלית. חדאד גם ביקר בתל־אביב, אך לא אהב אותה. הוא אמר שהיא מזכירה לו יותר מדי את הערים האמריקאיות שהכיר כשהיה בארצות־הברית.

„הישראלים פתחו באש. השבנו אש. אני עצמי יריתי ופגעתי בזחל"ם של הישראלים. אני זוכר שבאותה תקרית איש לא נפגע. לא בצד שלנו ולא בצד של הישראלים. הייתי חייל וכחייל היו לי הוראות ועשיתי את המוטל עליי. נשלחתי להגן על דרום לבנון, זאת היתה עבודתי."

הנאמנות של חדאד לצבא הלבנוני לא ארכה עוד שנים רבות. היה זה בשנת 1976 כאשר נשלח הרב־סרן לשמש כמפקד איזור דרום לבנון. שולחיו, נשיא המדינה דאז סולימאן פראנג'יה והפיקוד הנוצרי של צבא לבנון, לא תיארו לעצמם מה תהיה אחריתו של חדאד. התקופה היתה תקופת מילחמת־האזרחים, ומפקדיו של חדאד רצו יתרכז בהבטחת האינטרסים של המארונים בדרום המדינה.

אך לחדאד היו רעיונות מקוריים על הדרך שבה עליו למלא את תפקידו.

הוא היה אז בוגר של קורסים צבאיים מתקדמים בצרפת ובארצות־הברית, נשוי לבת־עדתו תרז, מורה במיקצועה. היום יש להם חמש בנות, וסער חדאד מכונה — קצת בחיבה וקצת בבוז — אבו־אל־בנאת, כלומר: אבי הבנות. מארג־עיון, שאליה הוא נשלח, היא עיירת מולדתו, והוא מתגורר בבית הנמצא מול הבית שבו הוא נולד.

צירוף מיקרים מיוחד במינו גרם לכך שחדאד נעשה שכיר־החרב של ישראל ברדום לבנון.

בראש פיקוד הצפון עמד בשנת 1976 האלוף אביגדור („יאנוש") בן־גל, שהחליף בתפקיד זה את רפאל איתן. שליח הטלוויזיה הישראלית בצפון המדינה היה עיתונאי מוכשר, יורם המיזרחי המזוקן וכבד־הגוף.

העיתונאי היה האיש שקשר את החוטים. חדאד הפך בן־בית לא רק במיפקדת פיקוד־הצפון, אלא בכל בית ובית בישראל, באמצעות כתבותיו המשודרות של המיזרחי. לא חלף זמן רב עד שהמיזרחי עזב את הטלוויזיה והגיע למישרה שהתאימה למי שמילא תפקיד כמו שלו. הוא גוייס לצה"ל בדרגת־ייצוג של סגן־אלוף, והיה למעשה מפעילו של סער חדאד מטעם צה"ל.

שמעון פרס, שהיה אז שר־הביטחון, נתן את בירכתו לברית המשולשת בצפון. פרס היה נאמן לרעיונותיהם הישנים של בן־גוריון ושל משה דיין על „רב־סרן מארוני" שישלוט למען ישראל על דרום־לבנון. סער חדאד נראה בדיון כמו האיש המתאים במקום המתאים.

בזבוז מוחלט

צ ה"ל ניגש להקמת הצבא הפרטי של סער חדאד ביסודיות רבה. אנשי המיליציות שגייס חדאד מבין תושבי הכפרים המארוניים בדרום המדינה נשלחו להתאמן בישראל. הם צויידו במדים ירוקים מתוצרת ישראל ובנשק שהיה קודם לכן ברשות צה"ל. הם קיבלו רובים, מיקלעים, ג'יפים, זחל"מים, ולבסוף תותחים וגם טנקים מסוג שרמן. וחשוב לא פחות מבחינתם: הם קיבלו משכורת נאה במושגי הכפרים של דרום־לבנון — כמה מאות לירות לבנוניות. מאוחר יותר קיבל חדאד לשורות המיליציות שלו גם הרפתקנים סתם, מאירופה ומאסיה, ששולמו להם סכומים של אלף דולר לחודש ויותר כמשכורת חודשית.

שיתוף־הפעולה בין צה"ל ובין המיליציות קיבל ביטוי מעשי כבר בסתיו של שנת 1977. בחודש ספטמבר נערך מבצע שכונה בשם הקוד „קואופרטיב". חיילי צה"ל והמיליציות של חדאד, אלה בצד אלה, כבשו את תל־סואיפה בדרום לבנון.

המיליציות של חדאד השליטו בדרום לבנון מישטר צבאי לכל דבר. הם היו השליטים היחידים בגיזרה שרוחבה מגיע לעשרים קילומטרים בערך, ושבה מתגוררים, מלבד המארונים, גם ערבים־שיעים וערבים־דרוזים רבים. לשילטון הזה היו כמה צדדים מכוערים, אך באמצעות הכת־בות של הטלוויזיה הישראלית הגיעו לישראל ידיעות על הצדדים הנאים בלבד: הסיוע ההומניטרי שמגיש צה"ל לדרום לבנון, ו„הגדר הטובה" שליד מטולה.

לכאורה, היתה זו אידיליה והצלחה מלאה. חדאד שלט בגיזרה ארוכה וצרה, שהיוותה מעין חגורת־ביטחון למען ישראל. למעשה, היה התפקיד שמילא מפוקפק למדי. עוברה היא שקיומו לא מנע את מיבצע ליטני, שהרחיב מעט את תחום השפעתו. קיומו של המייג'ר לא מנע גם הפצצות בקטיושות של יישובי הצפון, ככל פעם שאש"ף רצה בכך באמת. ההפצצות האלה היו כמעט תמיד מתוך השטח שלכאורה היה בשליטתו של חדאד.

רווקא שביתת־הנשק שהושגה

טקס מתועב בבופור

ח דאד רואה בסורים את אוייביה הגרועים ביותר של לבנון. עליהם הוא נוהג לומר: „הם גררו את המצרים למילחמות בישראל, וכעת הם גוררים את הפלסטינים. הם ממזריו של הברבארי שפלש לארצם והתיר לחייליו לאנוס את נשותיהם. אם חייליו סוריה יכבשו את אדמותינו הם יאנסו את נשינו. ממזריו של הברבארי ברבאריים יותר מהוריהם־מולידיהם."

אך חיילי צה"ל שנתקלו בחייליו של רב־סרן חדאד בתקופת מילחמת ליטני ובתקופת מילחמת הלבנון, יודעים, שלסורים „הברבאריים" יש מתחרים. לחייליו של חדאד לא ניתנו שום תפקידי לחימה במילחמת־לבנון. הם ניצבו בצמתים, המתינו שחיילי צה"ל יתקדמו בקרב, והזדנבו בעיקר.

(המשך בעמוד 72)

קל להקריב את סער חדאד למען הנוחיות הדיפלומטית — כי למרות הפירסומת הרבה, לא תרם תרומה ממשית לביטחון ישראל

תוצאותיה של המילחמה בלבנון והמשבר הכלכלי המחריף גורמים לזעזועים בכל המערכת הפוליטית. השולם הזה מביא תמונת־מצב:

האם

חרות: קרב הירושה

ת חת הסיסמה הפופולרית „אסור לנהל קרבות ירושה, מנחם בגין יוליך את הליכוד גם לבחירות הבאות", מתנהלים בתנועת החרות קרבות הירושה במלוא עוזם. כל אחד מהפלגים מאשים את האחרים שהם מפלגים את התנועה וחותרים תחת מנהיגותו של מנחם בגין.

בחרות יש שני שרים שכמה מחנות מתקוטטים עליהם, וכל אחד מהמחנות

שרון

אריאור

רוצה שישתייכו אליו. אלה הם שר־הביטחון משה ארנס ושר־האוצר יורם אריאור. שר־האוצר אמנם איבד לאחרונה גובה, בגלל המשברים הכלכליים הקשים, אך מעמדו בתנועה עדיין חזק, שכן אריאור הוא יו"ר המזכירות של תנועת החרות, וככזה הוא מחזיק בידו כוח אירגוני רב.

רוני מילוא, נאמנו של שר־החוץ יצחק שמיר, הקהיל כינוס במושב נורדיה, בנסיון לגבש חזית הכוללת את שמיר, את אריאור ואת ארנס. בתגובה כינס הח"כ מיכה קליינר כינוס משלו, כשהוא מאשים את מכנסי הכינוס הקודם בפלגנות. קליינר רוצה ליצור חזית שתכלול את יורם אריאור, את דויד לוי ואת משה ארנס.

משר־הביטחון־לשעבר, אריאל ש־רון, שבעבר נראה מועמד רב־סיכויים

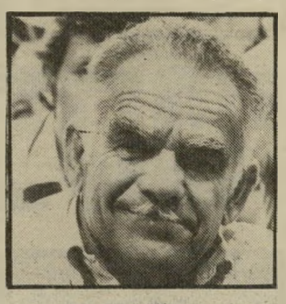

שמיר

ארנס

לרשת את מנחם בגין, מנסים עתה רבים להתרחק, אולי בגלל ההרגשה שהוא איבד את הגנתו של מנחם בגין. אך שרון אינו נרתע, והוא פועל לגינוש מחנה משלו (ראה דף תשקיף).

כל ההערכויות והכינוסים האלה הם לקראת ועידת תנועת־החרות, שנדחה־תה כבר פעמיים, כביכול בגלל מילחמת־הלבנון. ברור שבוועידה זאת לא ייקבע יורשו של בגין, אך יחסי־הכוחות שיושגו בבחירות לוועי־דה והצלחת הסיעות השונות בוועידה עצמה עשויים לקבוע את עמדות הזינוק לקראת מאבק הירושה, כאשר יסתלק בגין מראשות תנועתו.

לכאורה, תומכים כל המחנות בחרות בהקדמת הבחירות. למעשה, מתרכים והולכים החששות מפני הבחירות, וכולם מעדיפים לקבוע את עמדתם ביחס לבחירות לכנסת רק אחרי המיבחן המוקדם, בבחירות לרא־שויות המקומיות.

ליברלים: מי יברח קודם?

כ אשר חזר שימחה ארליך מניתוח־הלב בארצות־הברית, היתה ההתפעלות במיפלגה הליברלית כמעט כללית: נדמה היה שסגן־ראש הממ־שלה מגלה חיוניות חדשה, ומחזיר לידיו את השליטה במיפלגה. היום כבר אין לאיש אשליות מסוג זה.

שריר

היו אלה הבחירות לשר השישי מטעם המיפלגה שנתנו את האות. השר יצחק מורדי סירב לבלוע את הגלולה המרה. התברר לו באופן סופי כי הוא איבד את הרוב המפוקפק שלו במוסדות המיפלגה, לטובת הציר של השרים אברהם שריר וגדעון פת. שרה דורון זכתה במועמדות, כשהיא נתמכת

מודעי

גם על־ידי סיעת איגוד העובדים הליברלים של הח"כ צבי רנר. מורדי החליט לפעול. הוא גיבש מעין סיעה של חמישה ח"כים, והוא מאיים ברצינות בפרישה. אך הוא בעצמו אינו יודע עם כמה ח"כים יפרוש בסופו של דבר. הח"כ בני שליטא, מאנשיו, הודיע פיתאום שהוא לא יפרוש. מאידך, יתכן שיצטרפו אליו שני ח"כים מכיוון בלתי־צפוי. אלה הם הח"כ יצחק ברמן, שלא מזמן החליף גידופים עסיסיים עם מודעי, והח"כ היוני דרור זייגרמן.

שני אלה עשויים לעמוד במרכזה של סיעה אחרת, שתכלול מלבדם גם

ברמן

את יו"ר הכנסת מנחם סבידור ואת הח"כ דן תיכון.

קשה לעמוד על כוונותיו המדו־ייקות של יצחק מודעי. מחד, יש שמועות עקשניות שפניו מועדות אל „ליכוד הליכוד", ובמילים אחרות: הצטרפות לתנועת החרות. שמועות מכיוון אחר מדברות על כך שמודעי יסיר את תמיכתו ואת תמיכת חבריו מן הקואליציה, ויפעל להקמת קואליציה חדשה, בראשות המערך (ראה דף תשקיף). אפשרות שלישית: הקמת „מרכז ליברלי" חדש. יתכן שמודעי יבקש להקדים את עזר וייצמן, אם אומנם יחליט האיש השותק מקיסריה להקים מיפלגת־מרכז, ובדרך זאת לאלץ, למעשה, את וייצמן לכלול את מודעי במיפלגתו. קשה להניח שתר־גיל מסוג זה יצליח. בין וייצמן ובין מודעי התגלעו סיכסוכים קשים ב־1977, במערכת הבחירות של הליכוד. וייצמן סילק אז את מודעי ממטה־הבחירות של הליכוד, וכינה אותו „מר רבלון".

במיפלגה הליברלית קשה להעריך את צערי הסיעות והח"כים. מיפלגה זאת בנוייה, מבחינה פוליטית, על „חוליות נודדים". היא מהווה קואליציה של מייצגי אינטרסים כלכליים ומר־סריים, והפוליטיקאים יפעלו על־פי מיצווי הבוסים הכלכליים של המיפ־לגה, מיליונרים מסוגם של שאול אייזנברג, השולט בסיעת שריר, או ישראל סחרוב, המפעיל את סיעת מודעי.

בליברלים פועלת אותה תחושה הפועלת גם בחרות: שלמרות כל התיקוות, קשה להניח שמנחם בגין יעמוד עוד זמן רב בראש תנועת החרות ובראש הליכוד. בלי בגין, חוששים הליברלים, עשוייה לבוא פגיעה קשה בהם, וחלק מהם מעדיפים להקדים את הבלתי־נמנע, ולהכין לעצמם ערי־מיקלט מחוץ לליכוד. לכך מתלווה גם ההרגשה הקשה שגורם המשבר הכלכלי למרכיבי הליכוד. התעשיינים והסוחרים של הליברלים מגלים חוסר־שביעות־רצון ממדיניות הממשלה שה־ליברלים הם חברים חשובים בה.

מפד"ל: בחירות פנימיות

א יום הסריקה של הצעירים נותר בחזקת איום. השר זבולון המר הצליח להחזיק אותם בתלם, בתוך המיפלגה. אך שום דבר אינו סופי עדיין. בעוד מחודש יהיו בחירות פנימיות במפד"ל, ואם יוכו הצעירים

המר

מכה קשה מדי, לטעמם, הם עשויים למצוא עצמם מחוץ למיפלגה.

סיעת למיפנה. של האיש החזק במיפלגה רפאל בן־נתן, אינה אוהבת את הצעירים אך גם לא תרצה להיפרד מהם, בגלל אחיזתם החזקה של הצעירים בתנועת בני־עקיבא ובקיי־בוץ הדתי. אם יוכו הצעירים בבחירות, תתיר להם סיעת למיפנה להחזיר לעצמם כמה מקומות במיסגרת 45% מחברי המוסדות שלא ייבחרו, אלא ימונו על־ידי ועדת־מינויים.

מצ"ד: סוף סוף בחוץ

א חרי שהרב חיים דרוקמן התאמן כמה וכמה פעמים בפרישה מהמפד"ל נשאו האימונים פרי, והוא סוף־סוף בחוץ. דרוקמן ואנשיו בתנועה החדשה מאיימים לרשת את המפד"ל, אך ברור שהם לא יגזלו ממנה את הקולות שכבר גזלו מן המיפלגה הדתית־לאומית תנועת התחייה והליכוד. דרוקמן מבקש להציב את עצמו בעמדת־מפתח נוחה בקצה הימני של המפה הפוליטית, והוא ימתין להתפתחויות בתנועת התחייה מחד ובמפד"ל מאידך. הדרך שהוליכה אותו החוצה יכולה להוליך אותו גם פנימה, בחורה, אם הוא יחשוב שהדבר משתלם לו יותר. הרב חיים דרוקמן הוכיח שהוא אינו אדיש לחשבונות פוליטיים קטנים.

לע"ם: בדרך לחרות

מ זה שנים רבות כבר אין איש יודע בדיוק מהי מיפלגה זאת ואת מי היא מייצגת, אם בכלל. המיפלגה, שחבריה הם השר אליעזר שוסטק והח"כים יגאל כהן ואהוד אולמרט, אינה יותר מברית רופפת שנועדה להבטיח לכמה עסקנים מקומות בטוחים מטעם הליכוד בכנסת, בלי שיהיה עליהם לעבור את התהליך המייגע של בחירות ושל התמודדות על דיעותיהם.

אך נראה שעתה מגיע הקץ גם לאנארכרוניזם הזה, ובלע"ם יש נטייה בולטת להצטרף לתנועת החרות ולהתמזג בה. העסקנים של לע"ם אינם רוצים הרבה. הם מבקשים לעצמם רק

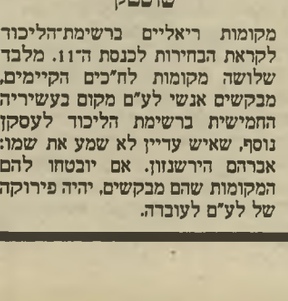

שוסטק

מקומות ריאליים ברשימת־הליכוד לקראת הבחירות לכנסת ה־11. מלבד שלושה מקומות לח"כים הקיימים, מבקשים אנשי לע"ם מקום בעשיריה החמישית ברשימת הליכוד לעסקן נוסף, שאיש עדיין לא שמע את שמו: אברהם הירשנזון. אם יובטחו להם המקומות שהם מבקשים, יהיה פירוקה של לע"ם לעובדה.

חל"ם: סוף הדרך

ד שר מרדכי בן־פורת נמצא בעכשיו בדיוק במצב שבו נמצא בכנסת הקודמת מנהיגה המנוח של תל"ם, משה דיין. הוא שר המייצג חבר־כנסת אחד בלבד — הוא עצמו. החבר השני בסיעה הקטנה שהצליח שמו של דיין להכניס לכנסת הוא הח"כ ייגאל („אין לי") הורביץ, שנפרד מבן־פורת.

בן־פורת עצמו טוען, כי בדעתו לחדש את תנועתו — היא „התנועה להתחדשות ממלכתית". הוא רומז מדי פעם כי הוא אינו מרוצה ביותר מתיפקודה של ממשלת בגין, ואם

בן־פורת

יתברר שאפשר להקים ממשלה אל־טרנטיבית של המערך כבר בכנסת הנוכחית, יהיה בן־פורת מועמד כמעט בטוח לממשלה כזאת. שותפו, ייגאל הורביץ, עשוי למצוא את עצמו בחרות.

התחיה: איש איש לביתו

ת נועת התחייה אמנם עושה תרגילים בעצמאות, ומנסה בכל פעם דרך כדי להוכיח כי יש לה זכות־קיום גם מחוץ לתנועת החרות או מחוץ למצ"ד, אך זה אינו מועיל הרבה. ברור שאחרי החזרת סיני למצריים במיסגרת הסכם־השלום, אין למיפלגה הזאת מה למכור.

קרוב לוודאי שבמוקדם או במאוחר — אך בכל מיקרה לפני הבחירות לכנסת ה־11 — תתפרק תנועת התחייה. גאולה כהן תלך בעיקבות בנה, צחי הנגבי, ותצטרף כמוהו לתנועת־החרות. זה גם מה שיעשה

המערכת מתפוררת?

אגודת־ישראל: פחד הרוטציה

אין מיפלגה בכנסת הרוצה יותר בהקדמת הבחירות מאגודת־יש־ראל. מיפלגה תכליתית זאת עשתה מישגה חמור, והח"כים שלה חתמו על הסכם רוטציה המחייב שניים מהם להתפטר במהלך הקדנציה. רק דבר

שפירא

אחד יכול למנוע את הרוטציה: בחירות מוקדמות.

אך בדרך לבחירות מוקדמות מבקשת אגודת־ישראל להשיג הישגים רבים ככל האפשר. ההישגים הם בדרך־כלל כאלה שאפשר למשש אותם. הטכניקה היא פשוטה: דורשים לתקן חוק אידיאולוגי וכאשר אין בו תמיכה קואליציונית מספקת, מוכנים להסתפק בהגדלת ההקצבות הכספיות לתלמידי־הישיבות. אברהם שפירא, שהוצנח לראשות המיפלגה, התגלה כאמן אמיתי בטכניקה זאת.

תמ"י: מה שגאון רוצה

דגם של תמ"י עשוי להיגמר בקרוב. הסיבות לכך הן פשוטות: המיפלגה הזאת לא הצליחה לבנות סניפים של ממש, ותוצאות הסקרים לגביה הם מראיגים. ראשי המיפלגה, השר אהרון אוזן והח"כים אהרון אבו־חצירא ובן־ציון רובין, נושאים עיניים מתגעגעות לבתיהם הקודמים. במיפלגת העבודה ובמפד"ל. על כולם מרחף צילו של מוכ"ל התנועה, פואד בן־אליעזר, התובע לעצמו כתר־מנהי־גות.

למעשה, תלוי גורלה של תמ"י ברצונו של מיליונר שאינו נמצא בישראל, אלא יושב בז'נבה שבשוויי"ץ.

העבודה: מה יעשה נבון?

חידת־החידות המטרידה את מיפלגת העבודה נוגעת לתוכ־ניותיו של הנשיא הפורש יצחק נבון.

שאלת צעדיו הבאים של נבון גרמה להיווצרות הברית המוזרה ביותר, שאיש לא היה יכול להעלות בדעתו שתיתכן כמוה: הברית הזמנית בין יו"ר המיפלגה שימעון פרס ובין המתמודד הנצחי יצחק רבין. אפילו הח"כ מרדכי („מוטה") גור, שאינו מסתיר שהוא רואה עצמו כמועמד לראשות־הממשלה שותק בפחד בכל השאלות הנוגעות לעניינים פנימיים במיפלגה.

אך בינתיים שומר יצחק נבון על שתיקה — מרגיעה או מאיימת — ומיפלגת־העבודה משמיעה קולות של ביטחון עצמי. שימעון פרס מוכן

נבון

פיתאום להקדמת הבחירות, והפעם יש לו אפילו סקר מעודד שהוא יכול להצביע עליו לפני פעילי המיפלגה כעל מקור תיקווה.

גור

במיפלגת־העבודה אין שום התמר־דות רצינית בין יונים וניצים על התפיסות המדיניות של המיפלגה. אין גם תהיה על הפיתרונות הכלכליים או החברתיים. מדי פעם מפריע את השלווה היחסית הח"כ רב־הפירסומת יוסי שריד. תומכיו טוענים, כי הוא החליט למעשה לפרוש ממיפלגת העבודה ואילו הוא עצמו מרבה להשמיע הצהרות כפולות־משמעות בשאלה זאת.

פרס

את מיפלגת־העבודה מראיגות היום שתי מערכות בחירות, שיקדימו ככל הנראה את הבחירות לכנסת: הבחירות לרשויות המקומיות והבחירות

רבין

להסתדרות. ירוחם משל מסרב לפנות את מקומו, ורבים במיפלגת־העבודה סבורים שהמשך כהונתו של משל הוא מירשם בדוק להשתלטות הליכוד על ההסתדרות — מעוזו המוסרי האחרון של המערך.

למרות ההצהרה כי המערך מוכן להקדמת הבחירות, לא אבד שימעון פרס את תיקוותו כי הוא יוכל להקים ממשלה בראשותו עוד בכנסת הזאת. הפעם, שלא כבעבר, הוא אינו נותן פומבי לתרגילים הפרלמנטריים שבעזרתם הוא מקווה להביא לכך שממשלתו של מנחם בגין תאבד את הרוב שלה.

שינוי: מחכים לווייצמן

במיפלגת המרכז הקטנה הזאת נכרת עייפות רבה. מנהיג המיפלגה, הח"כ אמנון רובינשטיין, מגלה עניין גובר והולך בעיסקי הקבלנות של אביו. הח"כ השני של שינוי, מרדכי וירשובסקי, מציג כרגיל את מועמדותו לראשות עיריית תל־אביב. וירשובסקי אינו מאמין, כמובן, שהוא יזכה, כפי שהוא לא האמין בכך גם בפעמים הקודמות. אבל הפעם הוא אפילו אינו מעמיד פנים שהוא מאמין, וברור שכל התרגיל נעשה רק לצורך יציאת־ידי־חובה.

למעשה, מחכה שינוי לעוז וייצמן, שיואיל לעזוב סוף־סוף את הנווה

וירשובסקי

השקט שלו בקיסריה ויקים מיפלגת מרכז סימפטית, שבה תוכל גם שינוי להשתלב. העובדה שרובינשטיין וחברו וירשובסקי מחכים שוב, בדיוק כמו לפני שש שנים, לגנרל שיקים מין ר"ש, אינה מפריעה להם. הם חושבים שלמרו מן השגיאות של ר"ש מס' 1, והן לא יחזרו בר"ש מס' 2.

מפ"ם: שני ראשים

מיפלגת הפועלים המאוחדת מוטרדת עתה בוויכוח אידיאולוגי חשוב: האם המערך ישיג קולות רבים יותר אם יתמודד בבחירות לכנסת ה־11 במתכונתו הנוכחית, או שמיפלגותיו יזכו במנדטים רבים יותר אם ירוצו „בשני ראשים", כלומר: מפ"ם לחוד ומיפלגת העבודה לחוד.

ארבעת המזכירים של מפ"ם ורוב חברי־הכנסת של המיפלגה — להוציא אמרי רון ונפתלי פדר — דוגלים בהיפרדות מן המערך. אמרי רון נתמך בעמדתו, להשאר במערך, על־ידי אדם רב־השפעה במפ"ם, זהו יעקב חזן, שכבר עבר את גיל ה־80.

אם יתעקשו המזכירים המדיניים וחברי־הכנסת, עשוייה ועידת מפ"ם, שתתקיים בעוד חודשים אחדים, לאשר

רון

את הצעד הטקטי של „הליכה בשני ראשים". ההיגיון בעד צעד כזה הוא, שמיפלגת־העבודה תוכל להיות ימנית וניצית ככל שתרצה, כדי לאסוף קולות מן הימין, בעוד שמפ"ם, עם כמה תוספות, תאסוף את קולות השמאל. אחרי הבחירות תיערך פגישה מחודשת.

ר"ץ: איפה לא להיות

חברת־הכנסת שולמית אלוני כבר עייפה ממאבקים עצמאיים. עכשיו היא מחכה. אם מפ"ם תחליט להישאר במערך — גם היא תישאר במערך. אם מפ"ם תחליט לעזוב את המערך — גם היא תעזוב את המערך, ותצטרף בחפץ־לב לתוכנית שני הראשים של מפ"ם, כדי לחזור ולהצטרף למיפלגת העבודה אחרי הבחירות.

חד"ש: אין חדש

במיפלגה הקומוניסטית הישרא־לית אין חדש, וגם לא במערכת היחסים שלה עם שותפיה בחזית לשלום ולשוויון. כאשר היה קרע בין אש"ף ובין סוריה, בתקופת מילחמת־הלבנון, היא לכך הדים גם בחד"ש

וילנר

ואפילו ברק"ח עצמה. אך עתה אוחה המשבר.

הקומוניסטים חוששים במיקצת משותפם צ'רלי ביטון, שערך תרגיל פריצה מוצלח, שבסיומו הובטח לו כי יישמר לו מקומו ברשימת חד"ש לכנסת הבאה. אם לא תמצא חד"ש

ביטון

מועמד יהודי אחר מחוץ למיפלגה, ישמור צ'רלי ביטון על מקומו.

נראה כי לא יחולו שינויים גם בראשות הרשימה, והח"כ הוותיק מאיר וילנר ימשיך לעמוד במקום הראשון. רק"ח לא הצמיחה שום מנהיג יהודי אחר היכול לעמוד בראש הרשימה, ועדיין אין עיירעורים רציניים על כך שיהודי צריך לעמוד בראש המיפלגה הזאת.

של"ם: פילוג לצרכים שונים

של"ם נתחלקה לשני פלגים שהם שווים אולי מבחינת הגודל, אך בוודאי לא מבחינת הכוונות הפוליטיות.

בראש הפלג האחד עומד רן כהן ועימו יוצאי מפ"ם ויוצאי מק"י. הם ממתינים בקוצר־רוח לפרישת מפ"ם מהמערך. נרמז להם, שאם יפרדו „מאותם שנפגשו עם ערפאת" יובטח להם מקום בשולי מפ"ם. אם לא תיפרד מפ"ם מהמערך, הם יצטרפו אליה גם כך.

בפלג השני נמצאים ראשי המועצה הישראלית לשלום ישראלי־פלס־טיני וקבוצת שמאל של"ם, הדנים בשאלה אם להקים תנועה שתניף דגל אחד — של השלום, או תנועה בעלת מצע רחב יותר, הכולל תחומים חברתיים וכלכליים, על־פי המתכונת של תנועות הירוקים באירופה.

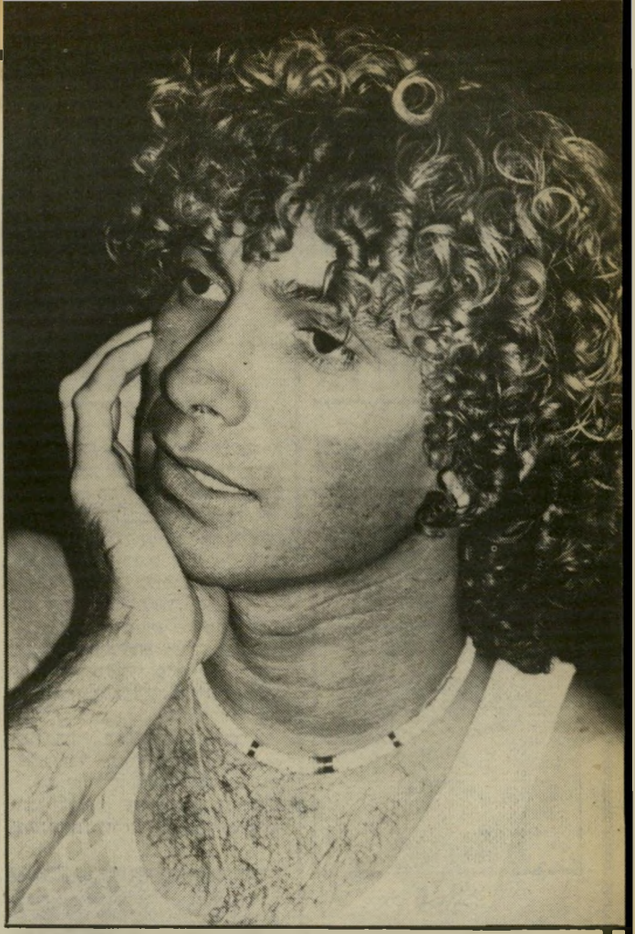

עידן גפן היה צעיר, יפה וכישרוני — הוא נסע לחו"ל וייבא בגופו את המחלה שהפכה סיוט ההומוסקסואלים, ושגרמה למותו תוך כמה חודשים

הסוף העצוב של עידן העליז

ידעת האבל שנתלתה על גזעי־העצים ברחוב דיזנגוף הודיעה על מותו של עידן גפן. קשה היה להתעלם מן השם. אדם ששמו עידן מוכרח להיות איש צעיר. איך נפטר? מדוע נפטר? אולי הוא קורבן של מילחמת־הלבנון?

במערכת העולם הזה זכרו את השם. עידן גפן היה צעיר יפהפה, רגיש וכישרוני. הוא היה אמן־בובות מעולה, ובאוקטובר 1979, בשעה שהציג את בובותיו בתערוכה זיכה אותו העולם הזה בכתבה (העולם הזה 2199).

עידן, ששם מישפחתו מהבית היה ויינטראוב, היה בן 29 במותו. הוא נפטר ממה שמכונה "תסמונת ההומוסקסואלים" — מחלה שהתגלתה לאחרונה וזכתה לכינוייה מאחר שהיא תוקפת בעיקר הומוסקסואלים, אם כי לא בהכרח. המחלה מועברת על־ידי וירוס העובר דרך פי הטבעת וגורם להרס הנוגדנים של הגוף. כל מחלה קלה שבקלות, אפילו נזלת, יכולה לגרום לדלקת קרום־המוח ולמוות.

עידן גפן הביא איתו את המחלה מחו"ל. בשנה החולפת הוא שהה בארצות־הברית והתגורר במשך תקופה קצרה באמסטרדאם. הצעיר היפהפה בעל התלתלים הזהובים הגוף הדקיק והעור השזוף חש ברע עור כששהה בבירת הולנד. הוא חזר לישראל ומייד אושפז במחלקה הפנימית בבית־החולים הדסה.

בבית־החולים חלה הידרדרות מהירה במצבו, הוא איבד במישקל, שיערו היפה נשר והוא נראה כמו צל של עצמו. ידיד שביקר אותו בבית־החולים נרהם: "עידן, הבחור הכי יפה שהכרתי, נראה כמו מוזלמן. כמו אותם אנשים שאת תמונותיהם ראיתי ביד ושם מאחורי גדרות מחנות־הריכוז", סיפר הידיד. הוא לא יכול היה לעמוד במראה של ידידו ורצה לצאת מהחדר.

עידן אהב חברה. ער יומו האחרון ביקרו אותו חבריו הרבים. כשעבר את שלב המשבר במחלה, הורשה עידן לעזוב את בית־החולים. הוא עבר להתגורר בבית הוריו הממוגרים. הוא היה בן יחיד והוריו היו מסורים לו מאוד. בשלב מאוחר יותר ביקש שיעבירו אותו לדירתו שברחוב נחמני. הוא היה אז חלש מאוד ולא היה מסוגל לתפקד בעצמו. הוריו מילאו אחר בקשתו ועברו לטפל בו בדירתו.

זוג ידידים שביקר אותו בדירה שבועיים לפני מותו סיפר כי עידן היה כולו עור ועצמות, שיערו נשר, והוא הירבה לדבר. תגובותיו, כך סיפרו הידידים, היו בלתי־רציונאליות, הוא היה עצבני מאוד. כשביקשו לקום וללכת הפציר בהם להישאר. הוא רצה חברה, ביקש שיבקרו אותו, דיבר על התקופה הטובה שלו.

לידידיו היתה תחושה שעידן מחפש נפש שתעודד אותו. "לא נתתי לו הרבה זמן לחיות, אבל אני לא יודע אם עידן הבין שהוא הולך למות. היתה לי הרגשה שהוא רוצה להיאחז בחיים בכל הכוח, אך איני יודע כמובן את שחש בתוך לבו." סיפר אחד הידידים.

בית בובות

לעידן, שהיה הומוסקסואל, לא היה חבר אישי. הוא סיים רומן ארוך לפני שנסע לחו"ל. לא היתה לו כתף להישען עליה בימיו האחרונים, לבד מכתפיהם של הוריו. הצעיר השקט והעדין, שהיה אהוב על כל ידידיו, רעך בתוך חודשים ספורים.

לפני שנסע לחו"ל התגורר עידן בדירה יפהפייה בחברתן של בובות רבות וחתול סיאמי. דלת־עץ כבדה סגרה על הדירה. על הדלת היה תלוי פעמון קטן ומעליו היה רשום "עידן סיאמיים וכלב פודל ענק שענה לשם לוציפר.

הוא אהב לספר שכאשר היה קטן נהג לקרוע בובות ולשבור את גפיהן כדי לגלות מה מסתתר בתוכן, כשגדל החל בונה ואוסף בובות. לא סתם בובות של חנות־צעצועים, כי אם בובות עם סיפור. כל בובה והסיפור שלה.

עוד כשהיה קטן חלם להיות שחקן. בגיל חמש וחצי התחיל ללמוד באלט. הוא אהב לספר עד כמה הוקסם מהתילבושות והתיפאורות הרומנטיות שהיו חלק מהופעות הבאלט. בגיל עשר בנה תיאטרון־בובות משלו. מישפחתו התגוררה מחוץ לתל־אביב, ובחצר הבית הקים צריף קטן, קנה כמה בובות־כפפה, כתב להן תמלילים והכין הצגה של תיאטרון־בובות. עידן גבה מכל ילדי השכונה סכום של 25 אגורות כדמי־כניסה. מי שלא יכול היה לשלם את הסכום, היה מביא בובה כתחליף.

מאוחר יותר הצטרף לתיאטרון־בובות של מהגרת מרומניה, שראתה בו את בן טיפוחיה. שם למד את הבסיס לבניית בובות ב"פפייה משה", עיסת גבס בצרפתית, והחל לבנות בובות משלו.

את לימודיו התיכוניים השלים

(במשך בעמוד 72)

עידן עם בובה ועם דוגמנית
בובות ובני־אדם

למה שרק הצרפתים יהנו מהחיים?

פשטידת פרמזן. מסדרים בתבנית שכבות של תפו"א מבושלים, פיטריות ופרוסות בצל מחהב. מערבבים 2 ביצים טרופות, גביע שמנת, 2 כפות פרורי לחם ושתי כפות מגרדת גבינת פרמזן, מלח ופלפל. יוצקים על שכבות תפוחי האדמה. אופים כחצי שעה. לפני הסיום מפזרים למעלה גבינת פרמזן ופיטריות, אופים עד להשחמה.

מרק בצל. גבינת הפרמזן המעולה מיוצרת במתכונת איטלקית. מעט גבינת פרמזן מרוסקת מוסיפה טעם מיחד לכל תבשיל. כדאי לנסות למשל את מרק הבצל: יוצקים מרק בצל לקעריות חסינות אש, מפזרים קוביות לחם מטוגן ועליהן כף מגרדת גבינת פרמזן. מכניסים לתנור חם בחום עליון לכמה דקות.

חביתיות ממולאות בפיטריות. מסדרים 2 חביתיות בכלי חסין אש. מפזרים עליהן גבינת פרמזן מגורדת. מכניסים לתנור חם ואופים בחום עליון ומקרימים. מנה זו מתאימה ככיבוד בתוספת יין או מנה עיקרית בתוספת סלט ומיץ עגבניות. בתיאבון.

מגבינות היוקרה של:

תנובה

האיטלקים אומרים שגבינת ה"פרמזן" היא שעושה את הספגטי ואת שאר מאכלי הבצק האיטלקיים. ה"פרמזן" היא גבינה יבשה מאד עקב תהליך ההבשלה הממושך שלה.

פינוקים חדשים לגוף.

רוצה להתפנק?
מעתה צפויה לך חוויה חדשה של פינוק במקלחת. קחי טיפה של "פינוק מקלחת" על ספוג לח או בכף היד ותרגישי את הקצף הריחני על גופך.

"פינוק מקלחת" מנקה ומטפח את גופך ומעניק לך הרגשת רעננות ורכות.

התפנקי במקלחת עם "פינוק מקלחת" - אל סבון רך ועדין - לעור נקי, מטופח וחלק.

ומה אחרי?
קחי לעצמך "פינוק אחרי" תחליב גוף BODY LOTION אחרי המקלחת, אחרי הרחצה בים, אחרי יום קשה וסתם אחרי...
"פינוק אחרי" מעניק לגופך מגע קטיפתי וריח עדין ורענן לאורך זמן. מחזיר לעורך את הלחות הטבעית, הגמישות והרכות. התפנקי עם הפינוקים החדשים לגוף. "פינוק מקלחת" ו"פינוק אחרי".

הגוף זקוק לטיפה של פינוק

כשנכנסים חיילי־המילואים בשעת־ערב מוקדמת לחצר־המימשל בעזה, הם רואים מחזה שאינו מובן להם באותה עת: כמה מאות נערים וגברים ערבים מצטופפים בחצר. קצין ישראלי ניצב לפניהם ונושא באוזניהם נאום קצר, מלווה בנערות. אחר־כך יוצאים הערבים משער המימשל אל רחובותיה המתרוקנים של עזה.

אחר־כך נכנסים חיילי המילואים לאולם גדול, ששימש בעבר להקרנת סרטים. יש בו קומת־קרקע וקומת־ציץ. בחזית האולם יש מסך גדול, אך ברור שמזה זמן רב לא מקרינים כאן סרטים, משום שהמסך כבר אינו לבן ואינו נקי. עכשיו יש הרצאות באולם הזה.

המרצה הוא סגן־אלוף אלי. צעיר בשנות ה־30, בינוני־קומה ושמנמן. הוא מתייצב לפני חיילי הגדוד כשבידו מקל ארוך. השאלה הראשונה שלו היא, אם מישהו מהחיילים כבר מילא בעבר תפקידי־שיטור בקרב אוכלוסיה ערבית. איש אינו מרים את ידו, וסגן־אלוף אלי אומר שהמסקנה היא ש„נבלה ביחד את שלוש השעות הבאות."

כולם צוחקים באי־אמון. בדרך כלל לא נמשכים תרגילים מסוג זה. בתחילתו של כל שירות־מילואים, יותר מחצי שעה או שעה.

אלי מתנגד שיקראו לו מושל צבאי. בתחילת דבריו הוא מסביר את מבנה השילטון הישראלי ברצועת עזה. הוא מכנה את המינהל האזרחי בשם „גזר" ואילו לכוח הצבאי, השומר על הסדר ומשליט את הכיבוש, הוא קורא „מקל". כדי להדגיש את החפרדה בין המקל ובין הגזר, חולקה הרצועה לאזורי־שיפוט שונים ולא זהים — יש שני איזורי מינהל ושלושה איזורי מימשל.

קשה לדעת אם מישהו מתייחס ברצינות להפרדה הזאת. אנשי המינהל הם כולם חיילים וקצינים שהשקפותיהם וררכי־פעולתם אינן משתנות אם קוראים לבניין שהם יושבים בו „מינהל". הנערים הערביים הנתפסים בזריקת אבנים על־ידי „המקל" נענשים על־ידי המוסדות של „הגזר" דווקא, וההבדל בין השניים אינו ברור להם. הם כולם מתייחסים לכל הישראלים כאל שילטון כיבוש זר, והחלוקה ל„מקל" ו„לגזר" בוודאי נראית להם מוזרה.

סגן־אלוף אלי מסביר כמה דברים חיוניים על איזור־השיפוט של גדוד־המילואים החדש. עזה היא העיר הגדולה ביותר בכל תחומי השלטון. בעיר עצמה ובמחנות הפליטים המתרבים אליה מתגוררים 400 אלף פלסטינים.

הריבוי הטיבעי ברצועת עזה הוא הגדול ביותר בעולם, אומר סגן־אלוף אלי. גודלה של מישפחה רגילה: יותר מ־20 נפש. הגבר נושא לו שתיים, שלוש, או ארבע נשים, וכל אחת מהן יולדת כמה ילדים. כאשר מדובר בפליטים, משלמים מוסדות־הסעד־לפליטים סכום המגיע למאה אלף לירות לחודש לכל נפש. פירוש הדבר, שבכל חודש יש לאבי המישפחה הכנסה נקייה ממס של שני מיליון לירות ישראליות ויותר. „ואם הם יוצאים לעבוד, זה הכל כסף שנכנס ישר לכיס" מסביר אלי.

ברצועת עזה כולה יש חצי מיליון או שש מאות אלף ערבים פלסטיניים. יש שם גם 2,000 יהודים, המתרכזים בשמונה יישובים בחבל קטיף. „לאחרונה," מספר אלי, „הקימו גם יישוב אחד בצפון הרצועה. יישוב נהדר. 24 נפש, 12 מישפחות."

מה שאלי אינו מספר, מתברר אחר־כך לחיילי המילואים השומרים ב„יישוב" הזה: למעשה הוא נטוש במרוצת השבוע, והוא משמש נווה־קיץ של סופשבוע לכמה מישפחות של מפני־ימית.

אלי אינו אומר את הדברים במפורש, אך התיאור שלו אינו מותיר מקום לשום ספק: לישראל אין מה לחפש ברצועת־עזה לאורך זמן.

זהו אחד מחבלי־הארץ הצפופים ביותר בעולם. אולי הצפוף ביותר. כאן אין מקום להפקעת „אדמות מדינה" ודברים דומים הנעשים בגדה. היתרון הדימוגרפי של הפלסטינים הוא כה מכריע, שאין להם כל סיבה לדאוג שמא ייבקש מישהו לספח את האיזור הזה למדינת ישראל. גם אין שום סיכוי להרחבת ההתנחלות היהודית ברצועת עזה.

אין צורך שסגן־אלוף אלי יאמר את הדברים במפורש. כל אחד מחיילי הגדוד, ששירתו בחיל־הכיבוש של רצועת־עזה במשך שלושה שבועות, יכול היה להבחין כמו ענייני בחוסר־התכלית המוחלט של השילטון הישראלי שם. אחד החיילים אמר: „הרגשתי פשוט כמו קרציה קטנה על כלב גדול." חייל אחר אמר, שלדעתו צריך להקים מסביב לעזה חומה שלא תהיה עבירה לבני־אדם ולסחורות, ופשוט להינתק ממנה.

עכשיו מתחיל אלי לדבר על תפקידי השיטור של הגדוד. הוא מציג לפני החיילים את הסטטיסטיקות הנוגעות למה שהוא קורא „פעולות פח"ע", או בקיצור: „פיגועים". על לוח גדול, הנראה למרחוק, מופיעים המיספרים הנוגעים לשנה שלמה, ומחולקים לפי חודשים. רשום שם מיספר הרימונים שנזרקו בכל חודש; מיספר ההפגנות האלימות שהיו בכל חודש; מיספר הנפגעים בקרב החיילים הישראליים; מיספר הרימונים ומיצבורי־התחמושת שהתגלו; מיספר העצורים הפלסטינים; מיספר ההפגנות שנערכו בכל חודש.

„לערבים", אומר אלי, „יש המון תאריכים — וכל תאריך הוא סיבה להפגנה. קודם כל, החגים שלנו והחגים שלהם. יש יום הצהרת־בלפור ויש יום־העצמאות. יש יום השנה לששת־הימים ויום השנה ליום־הכיפורים. יש יום־האדמה, ויש יום השנה להתנקשות על הר־הבית. יש גם מאורעות אקטואליים שעדיין אינם מופיעים ברישמית בלוח־השנה, אך הגורמים להפגנות.

אלי עובר לנוהל עצירת חשוד. כל גבר מגיל שש־עשרה ומעלה הוא חשוד, כל זמן שהוא מסוגל ללכת ישר. עד גיל שישים וחמש, שיבעים. „כל גבר שלישי בעזה הוא אש"ף", אומר אלי. „אתם רואים שלושה גברים ברחוב — השלישי הוא אש"ף". עוד הגדרה לחשוד: „אחד שנראה לא במקום שלו". למשל: מישהו הלבוש בחליפה ועניבה באמצע פרדס. גם כל מי שנושא סכין הוא חשוד, אומר אלי, אבל אל תתחילו להיכנס לחנויות של קצבים ולעצור אותם.

הסגן־אלוף מתבונן בחיילים היושבים לפניו.

„מה זה, כולם אשכנזים," הוא אומר, ובוחר לבסוף חייל אחד שלא נראה לו אשכנזי. החייל הזה ישחק את החשוד. אלי מראה כיצד בודקים את החלק החשוב בבדיקה: העברת כפות הידיים בחלק הפנימי של הירך, מלמטה כלפי מעלה, ובחזרה.

„בלי שהוא הרגיש," מסביר אלי, „בדקתי לו גם את הביצים, אם אין שם רימון. הערבים יודעים שהישראלים לא אוהבים כל־כך לבדוק להם ביצים, או הם מחביאים שם את הרימונים." הוא מספר על מיקרה שהיה בכיכר־פלסטין, במרכזה של עזה. צעיר שהחזיק רימון־יד בתחתוניו הכניס את הרימון מאחורי גבו של חייל ישראלי שנהג בקומנדקר פתוח, וברח. החייל הרגיש משהו לא נוח בגבו. הוא ברק ומצא את הרימון, ומיהר להשליך אותו. הרימון נחת על מכונית רנו סמוכה, ושני נוסעיה הערביים נהרגו. מן ההתפוצצות נגרם תקר בגלגל הקומנדקר, אך הנהג לא התחשב בו, ועשה מסע של שלושה קילומטרים ברכב שבאחד מגלגליו יש תקר, עד לבסיס שלו.

אחר־כך סיפר חייל־מילואים אחד, שבמשך כל השבוע הראשון של המילואים הוא לא חדל להתבונן במיפסעותיהם של הגברים העוזתיים, שמא הם מחביאים שם רימון.

„מה עם נשים חשודות?" שואל אחד מאנשי המילואים.

„אם אתם חושדים במשהו כזה, אתם עוצרים אותה, אבל לא נוגעים בה. מביאים אותה למימשל. שמה מכניסים אותה לחדר עם שתי שוטרות. השוטרות יוצאות ואומרות: בדקנו אותה בין הצוואר ועד למותניים, ושמה היא גבר. תמשיכו אתם הלאה." המילואימניקים צוחקים.

אלי מסביר מהו נוהל פיזור הפגנות בבתי־ספר. התלמידים יוצאים מחצר בית־הספר ומתחילים לזרוק אבנים. זורקים, זורקים, עד שהכוח המותקף מזעיק תיגבורת. כשבאה התיגבורת, הם בורחים מייד לתוך הכיתות, ובכר כתוב משהו על הלוח, ולך תדע מי זרק אבנים. או מה עושים? שולחים חייל שיעמוד מאחורי החלון, שלא יראו אותו התלמידים. נכנסים דרך הדלת, ואומרים לכולם לעמוד. כשכולם עומדים, אומרים להם להושיט ידיים קדימה. מי שהידיים שלו מלוכלכות, סימן שזרק אבנים. או אלה שזרקו, משפשים את הידיים שלהם מאחור, במיכנסיים, והחייל שעמד מאחורי החלון רואה, וככה תופסים אותם. בתור סיפור זה יפה.

עכשיו מסביר אלי איך מפזרים הפגנות. הוא מזהיר מפני שימוש בנשק חם. הדבר הכי גרוע זה לפצוע או להרוג. כשיש הרוג, יש הלווייה. הלווייה, אומר אלי, זה חגיגה אמיתית. כל הסיכויים שהלווייה תהפוך הפגנה גדולה, וכשיש הפגנה גדולה — יורים, וכבר יש שתי הלוויות נוספות. משתי הלוויות יוצאות עוד ארבע הלוויות, וכבר כל הרצועה רותחת. או לא לירות. לא באוויר, לא ברגליים ולא בשום דבר. אם נתקעים במצב גרוע — פשוט להסתלק. אם אתם רוצים לקרוא לזה בריחה, שיהיה בריחה. יותר טוב לברוח ולהזעיק עזרה, מאשר להרוג מישהו. אחר־כך, כשמגיעה העזרה, רצים מהר קדימה ותופסים את אלה שזרקו אבנים, ושמים אותם ברכבים ומביאים אותם למימשל.

„ומה עם ילדים קטנים?" שואל מישהו.

בכל כמה שבועות בא גדוד חיילי מילואים למלא תפקידי שיטור ברצועת עזה, וזהו הנאום השיגרתי הניתן להם

דבר המשטר

„בשום אופן לא לגעת בהם. לא סטירות ולא עניינים. אתה תופס אותו, משחרר אותו, והולך אחריו, רואה לאן הוא נכנס. אתה זוכר את הבית שהוא נכנס לתוכו, ובלילה חוזרים לשם. מעירים את האבא, ואומרים לו: מה עשה הילד שלך? לא יפה. תבוא מחר בבוקר למימשל. האבא בא למימשל, מתייבש שם כמה שעות, ונכנס לשיחה עם הקצין. הקצין מדבר איתו על חינוך, ומזמין אותו לעוד שיחה על חינוך למחרת. ככה זה נמשך, שבוע ועוד שבוע, שיחות על חינוך. ותאמינו לי שהחינוך הזה עובר גם לילד, כי האבא, במשך סידרת־החינוך הזאת, לי הולך לעבודה."

עם נערים מבוגרים יותר התהליך שונה קצת. סגן־אלוף אלי מסביר עכשיו לחיילי־המילואים מה שהם ראו בחצר־המימשל מוקדם יותר, לפני שהתחיל התדריך. הנערים נקראים לבוא לחצר המימשל או לחצר המינהל. הם מבלים שם כל יום, בין השעה 6 בבוקר ובין השעה 6 בערב. פעם או פעמיים בשבוע הם צריכים להביא איתם גם את הוריהם, שימתינו איתם. התהליך הזה יכול להימשך שבועות ארוכים. 12 שעות בכל יום למאות נערים בעזה. בסוף התהליך יש מין מישפט. מוטלים על הנערים קנסות. גובה הקנס: בין שיבעת אלפים ושלושים אלף שקלים. לפעמים גם יותר. אף פעם לא פחות.

סגן־אלוף אלי שב ומזהיר את חיילי־הגדוד מפני מחנה־הפליטים בג'בליה. הוא מזהיר אותם מפני דיירי ג'בליה פעמים רבות מאוד במשך השיחה. „צריך להשאיר את ג'בליה על אש קטנה," „רק זה חסר אם ג'בליה תתחיל לרתוח", „נצטרך להביא אוגדה בשביל להשאיר את ארבעים אלף הפליטים של ג'בליה במקום".

עכשיו מתאר אלי את אמצעי־הפיזור של ההפגנות. יש רימוני גאז מדמיע מכל מיני סוגים. יש רימונים הדומים לרימוני־יד, ואותם זורקים ביד למרחק של כמה עשרות מטרים. יש רימונים המוטלים על־ידי רובה. יש גם רימונים מסוג חדיש. רימונים קופצים. יתרונם של רימונים אלה הוא בכך שהמפגינים, שלעומתם זורקים את הרימונים, לא יכולים לזרוק אותם בחזרה. הרימונים הקופצים הם חמים מאוד כאשר משתחרר מהם הגאז. אם מישהו מנסה לתפוס אותם כדי לזרוק אותם בחזרה — הרימון נרבק ליד, ואחר־כך צריך ניתוח כדי להפריד אותו מהיד. הרימונים הקופצים גם דוהרים על הריצפה במהירות, ומכסים שטח גדול בגאז המדמיע. אבל היעילות של הרימונים מוגבלת, טוען סגן־אלוף אלי. „המפגינים כבר ספגו כל־כך הרבה רימונים כאלה, שהם כבר התחילו לאהוב את הטעם של הגאז. לא יכולים בלי זה."

בסוף השיחה אומר סגן־אלוף אלי מילים לסיכום. הוא מסביר את האידיאולוגיה הניצטרלית של הכיבוש. „יכול להיות שיש בינכם כאלה מהתחיה וכאלה משלום עכשיו ומשל", הוא אומר, „זה לא איכפת לי. התפקיד שלכם פה הוא לשמור על העניינים בשקט, כדי שמי שצריך להחליט בממשלה יוכל להחליט במחשבה צלולה, כשאין לו כל הזמן הפגנות, הרוגים ובלאגן בשטח."

קח פס לאירופה קח

EURAILPASS

קח פס לכרטיס המנוי לרכבות המזכה אותך בנסיעה חופשית בכל קוי הרכבות באירופה.

קח פס לרשת הרכבות המשוכללת בעולם.

קח פס לאזורים ולנופים היפים ביותר של אירופה.

קח פס לדרך הטובה, היעילה והנוחה ביותר לראות את אירופה.

קח פס ליורייל פס.

פנה אל סוכן הנסיעות שלך.

כתוב ל- E.W.T.R. ת.ד. 4476 חיפה מיקוד 31043 ותקבל חוברת יוריילפס ומדבקה צבעונית למכונית שתזכה אותך בהשתתפות במבצע פרסים.

עשור ל EURAILPASS בישראל-ואתה נהנה!

משפחתו של ההרוג מציגה מיסמכים המוכיחים את בעלותה על האדמה מזה דורות.

אך החברה המנהלת „גל" ממשיכה בעבודה, למרות צו בית־המישפט, ובינתיים נשפך —

דם על האדמה

מאבק על הקרקעות בגדה המערבית הגיע ביום השני בשבוע שעבר לשיאו. תושב הכפר בידיה, איבראהים אחמד אל־אקרע, בן 65, נהרג על אדמתו.

נסיבות המיקרה עדיין נחקרות על ידי השילטונות. בינתיים שוכבים שני תושבים אחרים של הכפר פצועים בבית־החולים בטול־כרם. הם נפצעו מיריות איש מישמר־הגבול.

תושבים אחרים שנכחו במקום נעצרו עוד באותו יום, ועד לרגע כתיבת שורות אלה הם עדיין עצורים.

איש מישמר־הגבול, דגיאשה סלי־מאן, גם הוא ערבי — בן העדה הדרוזית — שוכב פצוע בבית־החולים בילינסון בפתח־תיקווה.

כל מיני אלקנה

כפר בידיה שוכן כ־20 קילו־מטר מעבר לקו הירוק בגדה המערבית, על הכביש הקרוי „חוצה שומרון". הדרך, המובילה מכפר־קאסם מיזרחה, מעוטרת כולה בשלטים בגדלים ובצבעים שונים, המספרים על יישובים רבים העומדים לקום — נופים, צמרות, שערי־תיקווה, אלקנה ב', ג', וד' ועוד כהנה וכהנה יישובים, במרחק כך וכך דקות מכפר־סבא.

קשה למצוא את בידיה. קשה, מכיוון שעל הכביש הראשי אין שום שלט המסמן את הכניסה אל הכפר. יש לשאול אנשים בדרך. הכפר קטן — מיסגד אחד, הרבה בתים קטנים וצנועים סביבו, סימטות צרות ובלתי־סלולות. ילדים קטנים, יחפים, מתרוצצים בין הבתים.

הקורבן איבראהים אחמד אל־אקרע, תושב הכפר בידיה בגדה, נהרג בנסיבות המיקרה שבו נהרג איבראהים, עדיין נחקרות על־ידי השלטונות. על אדמתו בשיאו של סיכסוך בעניין הבעלות על הקרקע.

אנשי הכפר היו השבוע מבוהלים ומפוחדים. היה צורך בשיכנוע סבלני כדי שיסכימו לדבר. 13 מתושבי הכפר נעצרו ביום השני בשבוע שעבר, אחרי שנהרג אל־אקרע. שניים מהם שוכבים פצועים מיריות בבית החולים בטול־כרם תחת מישמר. כולם השאירו אחריהם משפחות — בדרך־כלל משפחות גדולות עם הרבה ילדים. ילדים הזקוקים לאבא שיפרנס אותם.

פרנסתם של תושבי בידיה, רובם ככולם, על האדמה. לכל מישפחה כמה עשרות דומנים, שאותם הם מעבדים. פרי האדמה: זיתים. שקדים ומטעים אחדים. באיזור שבו מרוכזות אדמו־תיהם של תושבי בידיה, נערכות עתה עבודות־פיתוח נרחבות להקמת יישוב יהודי חדש — אלקנה ד'. ביצוע העבודות נעשה על־ידי חברת גל־יוזמה ופיתוח בשומרון בע"מ.

חברת גל הוקמה לפני כשנתיים, והיא נמצאת בבעלות שני ישראלים, הגרים באחד הישובים הרבים ששמם אלקנה. הם עוסקים בהקמת יישובים בשטחים הכבושים. הסיבות — אידיאולוגיות וכלכליות.

החברה עוסקת ברכישת אדמות, במכירתן לתושבים היהודיים, בתיכנון היישובים, בביצוע עבודות־הפיתוח ובהקמת חלק מן התשתית המיסחרית של היישוב.

ישוב אלקנה ד' מתוכנן ל־3000 מישפחות. אלף חלקות כבר נמכרו, והבניה עליהן תהיה בשיטת „בנה ביתך". שאר השטח יוקצה בחלקו לאנשים פרטיים, ובחלקו לבנייה מרוכזת.

רכישת הקרקעות החלה באוגוסט 1981. עד היום, לדברי מנכ"ל החברה, נמכרו כ־2000 דונם.

עבודות התיכנון החלו בצורה מאסיבית ביוני 1982. עבודות־העפר ופריצת־הדרכים החלו במרס השנה. כל הקרקעות שהוצאו למכירה נמכרו, לדברי אנשי חברת גל. האדמות נמכרו במחירים שהחלו ב־4000 דולר לדונם, והגיעו עד 6000 דולר.

בעיית רישום הקרקעות היא בעייה מסובכת. רק 25 אחוז מן הקרקעות בגדה המערבית רשומות בטאבו. הבעלות על שאר האדמות מוכחת באמצעות רישום בסיפרי המיסים. מצב זה קיים באיזור עוד מזמן התורכים, ומאז לא שונה. לכן, העברת בעלות על קרקע ורישומה בטאבו הם תהליך ארוך ומסובך, היכול להימשך שנים. ארם הקונה קרקע בגדה המערבית מקבל לידו חוזה בינו ובין החברה המוכרת את הקרקעות. החברה אחראית כלפיו בעניין הבעלות, ועליה האחריות המישפטית להעברת הקרקע ברישומי הטאבו.

העברת הבעלות נעשית בכמה

מילחמת הקרקעות בגדה המערבית

היהודים טוענים: פרובוקציה, הערבים:

האלמנה זינב יוסף עבד אל־חמיד. היתה עם בעלה על אדמת המריבה, באותו בוקר שבו פרצה התקרית שבמהלכה נהרג בעלה. היא טוענת, כי מעולם לא מכרו את אדמתם, ולראיה מציגה את טופסי רישום־הקרעות. למישפחה כ־60 דונם אדמה, שאותם הם מעבדים ומפרייה הם חיים.

את האדמות ומעבירים אותן לרוכשים היהודיים. מחירי הקרקע נעים בין 300 לאלף דינאר ירדניים לדונם (דינאר ירדני שווה היום כ־120 שקל).

מכבד צווים, אבל...

מה שקרה ביום השני בשבוע שעבר על אדמות הכפר בידיה, הוא רק סימפטום של התופעה כולה. זהו עניין שהיה נתון במחלוקת במשך זמן רב בין בעלי־הקרקע הערביים ובין החברה היהודית, דרך בית־המישפט הערבי בגדה. בית־מישפט זה פועל על־פי החוקים הירדניים תחת חסותו של המימשל הצבאי. אך אין למימשל שום זכות לשנות מפעולותיו או החלטותיו של בית־המישפט, אלא אם הדבר נחוץ לצרכי ביטחון צבאי.

לפני כשבועיים, ב־29 במרס, הוציא בית־המישפט בשכם צו־מניעה לביצוע כל פעולה בחלקת קרקע מס' 2091 ו־2104 בגוש מס' 2 באיזור חזימה באדמות בידיה. את הצו קיבלו בשם הבעלים עורכי־הדין סעיד עתילי מטירה ונראל טהה משכם. הצו נמסר באופן אישי על־ידי עורך־דין עתילי למנכ"ל חברת גל ב־5 באפריל.

אך עבודות־הפיתוח במקום לא הופסקו. מנכ"ל החברה טען, כי הוא מכבד את הצווים וכי הם נכונים באופן פשטני, אך למעשה אין הוא יכול להתייחס אליהם. מכיוון שלא מצורפת אליהם מפה המפרטת היכן בדיוק נמצא מקומן של חלקות המריבה. לכן המשיכו הטרקטורים בביצוע עבודות־הפיתוח, כשהצווים נשארו מונחים על שולחנו של מנכ"ל חברת גל.

העותרים, תושבי הכפר בידיה, טוענים כי מעולם לא מכרו את אדמותיהם, וכי חתימותיהם זוייפו. הם גם לא קיבלו כל תשלום על שלבים — מיפוי השטח בעזרת בעל הקרקע בעצמו, אחרי כן צריכים לחתום על המפה כל השכנים הגובלים בקרקע ולאשר אותה, ואז צריך לחתום עליה גם מוכתר הכפר.

כל התיק, עם החתימות השונות והמפה, מועבר למינהל לקבלת היתר־עיסקה. ברגע שמתקבל אישור כזה אפשר לגשת לטאבו ולהגיש בקשה לרישום. מישרדי הטאבו מצידם, בודקים מחדש את המפות, בעזרת מודדים מוסמכים שלהם, ואחר־כך יש תהליך מישפטי ארוך ומסובך, שבו מוודאים את נכונות כל החתימות והעברת הבעלות.

תושבי הגדה־המערבית אינם נוטים באופן מיוחד למכור את אדמותיהם, וזאת בלשון המעטה. גם אם נמצא מי שיעשה זאת הוא משתדל שהדבר לא יתבצע באופן גלוי. היהודים, לעומתם, רוצים מאוד להשיג עוד ועוד אדמות וליישב אותן כמה שיותר מהר.

בשל מצב אובייקטיבי זה, נעשות כל מיני עיסקות אפלות כדי להשיג אדמות הנמצאות בבעלות פרטית. חלק לא מבוטל מעיסקות אלה נמצא בדיון מישפטי, כשבעלי־הקרקע המקוריים טוענים שבוצע זיוף חתימות.

התושבים הערביים בגדה מספרים בחצי פה על איומים ושיכנועים שונים על בעלי קרקעות כדי שימכרו את אדמותיהם. המשא־ומתן בין בעל־הקרקע לרוכש היהודי לא נעשה באופן ישיר. בדרך כלל ישנם מתווכים ערביים שונים ומשונים. הם משיגים את הקרקע בעצמו, אחרי כן צריכים לחתום על המפה כל השכנים הגובלים בקרקע ולאשר אותה, ואז צריך לחתום עליה גם מוכתר הכפר.

כל התיק, עם החתימות השונות והמפה, מועבר למינהל לקבלת היתר־עיסקה. ברגע שמתקבל אישור כזה אפשר לגשת לטאבו ולהגיש בקשה לרישום. מישרדי הטאבו מצידם, בודקים מחדש את המפות, בעזרת מודדים מוסמכים שלהם, ואחר־כך יש תהליך מישפטי ארוך ומסובך, שבו מוודאים את נכונות כל החתימות והעברת הבעלות.

תושבי הגדה־המערבית אינם נוטים באופן מיוחד למכור את אדמותיהם, וזאת בלשון המעטה. גם אם נמצא מי שיעשה זאת הוא משתדל שהדבר לא יתבצע באופן גלוי. היהודים, לעומתם, רוצים מאוד להשיג עוד ועוד אדמות וליישב אותן כמה שיותר מהר.

בשל מצב אובייקטיבי זה, נעשות כל מיני עיסקות אפלות כדי להשיג אדמות הנמצאות בבעלות פרטית. חלק לא מבוטל מעיסקות אלה נמצא בדיון מישפטי, כשבעלי־הקרקע המקוריים טוענים שבוצע זיוף חתימות.

התושבים הערביים בגדה מספרים בחצי פה על איומים ושיכנועים שונים על בעלי קרקעות כדי שימכרו את אדמותיהם. המשא־ומתן בין בעל־הקרקע לרוכש היהודי לא נעשה באופן ישיר. בדרך כלל ישנם מתווכים ערביים שונים ומשונים. הם משיגים

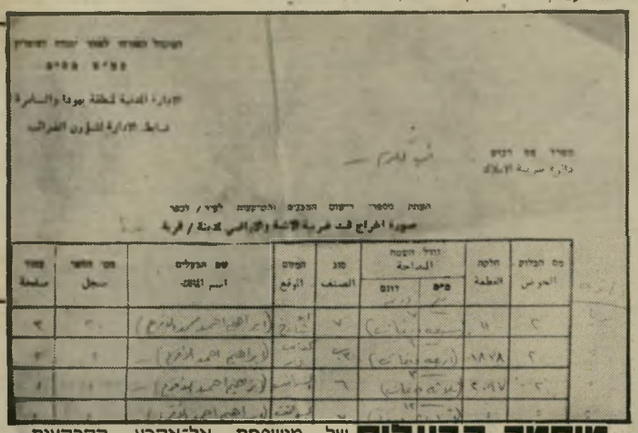

מיסמך הבעלות של מישפחת אל־אקרע. הקרקעות רשומות במישרדי מס־רכוש. רוב הקרקעות אינן רשומות בטאבו, והבעלות עליהן נקבעה לפי תשלומי המיסים.

המכירה־כביכול. בית־המישפט קבע, כי עד לבירור עניין זה אין לבצע שום עבודות ושינויים על הקרקע המדוברת.

באשר למה שקרה ביום השני בשבוע שעבר, בתקרית שבסופה נהרג תושב הכפר בידיה, יש שתי גירסות, הפוכות האחת מן השנייה. הגירסה היהודית והגירסה הערבית.

אלמנתו של איבראהים אחמר אל־אקרע, היתה עם בעלה באותו יום. הם עבדו את אדמתם, כמו בכל יום. היא טענה, כי במשך תקופה ארוכה בזמן האחרון היו עובדים את אדמתם במשך היום ולא ראו שום טרקטורים באיזור. כשהיו חוזרים למחרת בבוקר, היו רואים כי טרקטורים וכלי־רכב כבדים אחרים עברו במקום והשחיתו את היבולים והעצים שלהם.

למישפחה כ־60 דונם באיזור, והיא הוכיחה זאת באמצעות טופסים חתומים ומבויילים מספרי־המיסים. המישפחה נמצאת במקום כבר דורות רבים וחיה מן האדמה.

באותו יום עבדה כל המישפחה במקום — האב, האם ושני האחים הגדולים. הם ראו את הטרקטורים עובדים על האדמה שלהם, והחל ויכוח עם מנהל החברה בקשר לעבודות שנעשות בשטח. מנהל החברה אמר להם, לדבריה, כי האדמות נמצאות בבעלותו, ויש לו כל הזכות לעבוד עליהם.

אחרי שהתמשך הוויכוח, סיפרה האלמנה, קרא מנהל־החברה לאנשי מישמר־הגבול. הניידת הגיעה ומתוכה יצאו ארבעה חיילים.

„אחרי ויכוח קצר עם החיילים, התקדם אחד החיילים לעבר בעלי," סיפרה האלמנה בהתרגשות. „נתן לו סטירה חזקה ואגרוף.

„בעלי התמוטט על הארץ. שכנים שעבדו בסמוך ראו את שקרה ובאו בריצה לעזור. הם שפכו עליו מים עד שהתעורר."

כשהתעורר הזקן המשיך הוויכוח עם שוטרי מישמר־הגבול, ויכוח שהגיע, לדיברי האשה, עד לצעקות. שבסופן הוציא השוטר את נישקו וירה בזקן.

כפריים אחרים שהיו בשטח ועבדו את אדמותיהם חשו למקום ונורו אף הם. האלמנה טוענת, כי איש מהם לא זרק אבנים או השתמש בסכין נגד

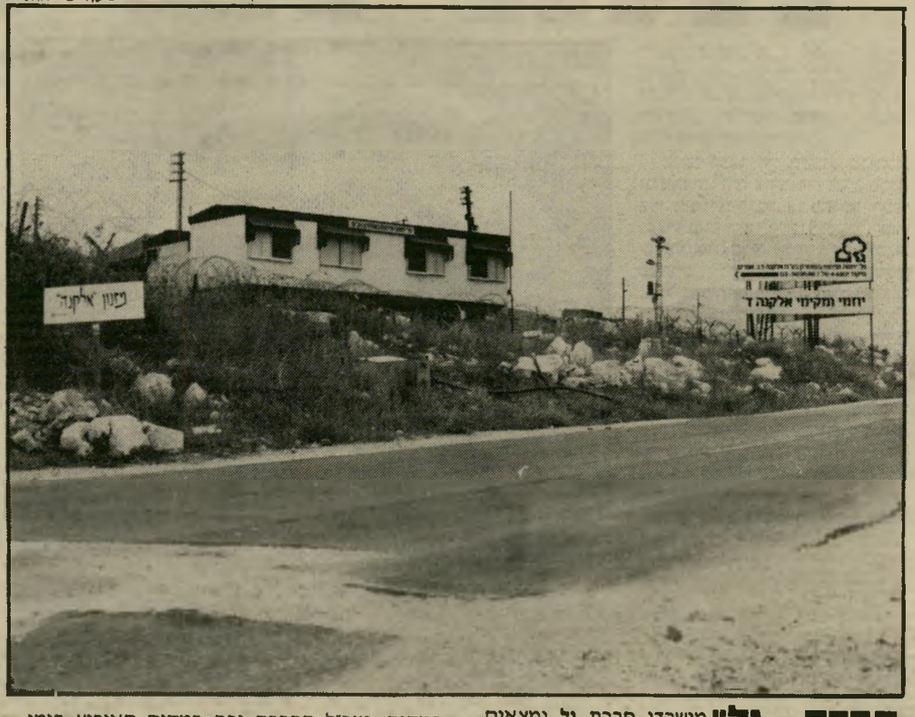

חברת „גל" מישרדי חברת גל נמצאים באחת ההתנחלויות הרבות ששמן אלקנה. בעלי החברה הם שניים מתושבי המקום. מנכ"ל החברה נכח במקום האירוע בזמן התקרית וטוען כי הכפריים השליכו אבנים על איש משמר־הגבול, ובעיקבות כך נאלץ השוטר לירות.

מחריפה והולכת.

חתימות מזוייפות

שוטרי מישמר־הגבול. היא טענה, כמו אנשים אחרים בכפר, כי איש מישמר־הגבול נפצע כתוצאה מיריות שנפלטו במהלך המריבה בין התושבים הערביים ובין החיילים שבאו להתערב. תושבי בידיה אינם מאמינים לשום סיפור אחר.

הפצועים נלקחו לבית החולים מאיר בכפר־סבא, וכל שאר האנשים, תושבי הכפר בידיה שהיו במקום — נלקחו עור באותו יום למעצר — ביניהם שניים מבניו של ההרוג אירבאהים אל־אקרע. עד לרגע זה הם עדיין עצורים.

עורך־הדין לא יכול היה לבקר אותם במעצר, מכיוון שלפי החוקים בגדה המערבית — חוקי המימשל הצבאי — יש אפשרות להחזיק עצור בלי שיתראה עם עורך־דינו במשך 18 יום. גם למישפחות לא ניתן להתראות עם העצורים.

שני הפצועים שוכבים גם הם תחת מישמר בבית־החולים, מבלי שלאיש ממישפחתם תהיה אפשרות לראות אותם.

אלמנתו של אל־אקרע היתה גם היא במעצר במשך כמה ימים. היא מספרת כי חקרו אותה שם, החזיקו אותה בתנאים קשים ואף היכו אותה.

קרקעות המריבה

החץ המורה על המקום שבו אירעה תקרית־הדמים, שבמהלכה נהרג תושב הכפר בידיה. אחרי התקרית המשיכו הטרקטורים של חברת גל קידמית, אך אפילו מרחוק ניתן היה לראות שהטרקטורים ממשיכים בעבודתם במלוא המרץ. על האדמות מסביב לא נראו אנשים עובדים.

לעומת גירסתם זו של תושבי הכפר, גירסה שאותה שמעתי באותו יום כמה וכמה פעמים מפי בני מישפחותיהם של העצורים, עומדת הגירסה היהודית, שאותה שמעתי בחברת גל. אנשי החברה מספרים, כי נוהל העבודה אומר שבכל מיקרה שמגיע ערבי הטוען לבעלות על הקרקע — יש להפסיק מייד את העבודות. הקבלן במקום צריך לקרוא למנכ"ל החברה, וזה קורא למישטרה ומגיש תלונה על הפרעה לעבודה. תפקידה של המישטרה לברוק את הנושא.

מנכ"ל חברת גל טען כי מאז החלו העבודות בשטח, באפריל 82, לא היו שום הפרעות מצד תושבי המקום. ההפרעות החלו רק בשבועיים שלפני התקרית, ובכל פעם שהיו הפרעות נקראו אנשי מישמר־הגבול להתערב ולהשליט סדר.

כך קרה גם ביום הראשון שעבר. העבודות הופסקו באותו יום כמה פעמים. ולכן ביקש מנכ"ל־החברה שביום השני תבוא לעזרתו ניידת של מישמר־הגבול כבר בבוקר, עם תחילת העבודות.

הניידת איחרה, ובינתיים פרץ ויכוח בין התושבים ואנשי החברה. במקום היו כ־15 תושבים ובערך אותו מיספר של פועלים של החברה (רובם דרוזים). כשהגיעה ניידת מישמר־הגבול החל ויכוח איתם. במהלך הוויכוח, לדיברי מנכ"ל החברה, זרק אל־אקרע אבן על נהג־הניידת, שוטר מישמר־הגבול, ופגע בו בפניו. השוטר, שעמד במקום ללא נישקו, רץ אל הג'יפ והוציא את הנשק.

כמה אנשים, ביניהם אל־אקרע, רצו לכיוון שלו והמשיכו לזרוק עליו אבנים ולקלל אותו.

אחר כך התעלף אל־אקרע בצד. האנשים במקום, כולל היהודים, ניסו להנשים אותו ושפכו עליו מים.

בינתיים, כמו שמספר איש חברת גל, זרק עוד מישהו מן הכפריים אבן על שוטר מישמר־הגבול. האבן פגעה בו בצוואר. השוטר הסתובב אליו וירה כמה יריות באוויר. חלק מן האנשים שהיו במקום התחילו לרוץ לעבר השוטר היורה והטיחו בו אבנים.

הוא נפל על הארץ והרובה נשמט מידו. שלושה אנשים קפצו על הרובה — לדיברי עד הראיה היהודי — ביניהם בנו של אל־אקרע, ונפתח מאבק על הנשק, שבמהלכו נורו כמה יריות.

לבסוף קם איש־מישמר־הגבול מן הארץ וקיבל בחזרה את הרובה שלו.

בביצוע עבודות־הפיתוח של השטח, למרות צו־המניעה המפורש של בית־המשפט. ברקע נראה הכפר בידיה, המרוחק מן המקום כמה קילומטרים. אל המקום ניתן להגיע רק ברגל או ברכב בעל הנעה קידמית.

הכפריים הערביים רצו לכיוון שלו, ואז הוא ירה לכיוון הקהל.

בסופן של יריות אלה היו מוטלים על הארץ שלושה אנשים, ביניהם אל־אקרע, שמותו נקבע כאשר הגיע לבית־החולים מאיר בכפר־סבא.

את הפצועים הסיע לבית החולים מנכ"ל חברת גל, שהיה עד־ראיה לכל האירוע.

ביום החמישי שעבר הוציא בית־המישפט בשכם, על ידי עורך־הדין טהה ועורך־הדין עתילי, עוד 18 צווי־מניעה להפסקת עבודות הפיתוח באיזור אלקנה ד'. הצווים נוגעים ל־600 דונם מאדמות בידיה.

תושבי הכפר טוענים, כי לא מכרו כלל את אדמותיהם. הם מוכיחים זאת בעזרת מיסמכי־בעלות הלקוחים מסיפרי־המיסים. הטענה מופנית גם נגד אשתו של מוכתר הכפר בידיה, התתומה לדבריהם, כאילו היא מכרה את אדמות הכפר.

בבידיה שימש עד לפני שנה אבו־אחמאד בארקאת מוכתר. הוא כיהן כמוכתר הכפר במשך 32 שנים, עד שהגיעו אליו השילטונות וביקשו ממנו לשתף פעולה. לדבריו, הוא סירב לשתף איתם פעולה בעניין מכירת־האדמות, ולכן פוטר מתפקידו. במקומו מונה מוכתר חדש, המוכן לשרת את השילטונות ואת סוחרי־האדמות. אשתו של המוכתר, לטענת תושבי בידיה, משתפת פעולה עם סוחרי הקרקעות, ובעורתה הם מעבירים את הבעלות על האדמות.

אחדים מתושבי בידיה אכן מכרו את אדמותיהם. הרוב — הם טוענים, סירבו בתוקף, ואז נעשה זיוף מסמכים מאחורי גבם ועל חשבון פרנסתם.

ביום הרביעי שעבר הפיצו אנשי אגודות הכפרים שמועות זדוניות, כאילו עורך־הדין משכם נעצר ונחקר על־ידי השילטונות. הכוונה היתה להפחיד את תושבי הכפר כדי שלא יגישו לבית־המישפט בקשות להוצאת צווי־מניעה חדשים. בינתיים, כך חשבו באגודות, ייגמרו עבודות הפיתוח הראשוניות וייקבעו "עובדות בשטח".

אחרי מותו של אל־אקרע קיבל העניין מימד חדש. מילחמת הקרקעות נכנסה לשלב שבו נשפך דם על האדמה. דם שיכול היה להיחסך אילו היתה הזרוע המבצעת בשטחים — המישטרה או מישמר־הגבול — דואגת לאכיפת החוק לשמו — ולא מגינה באופן אוטומאטי על אנשי החברה היהודיים.

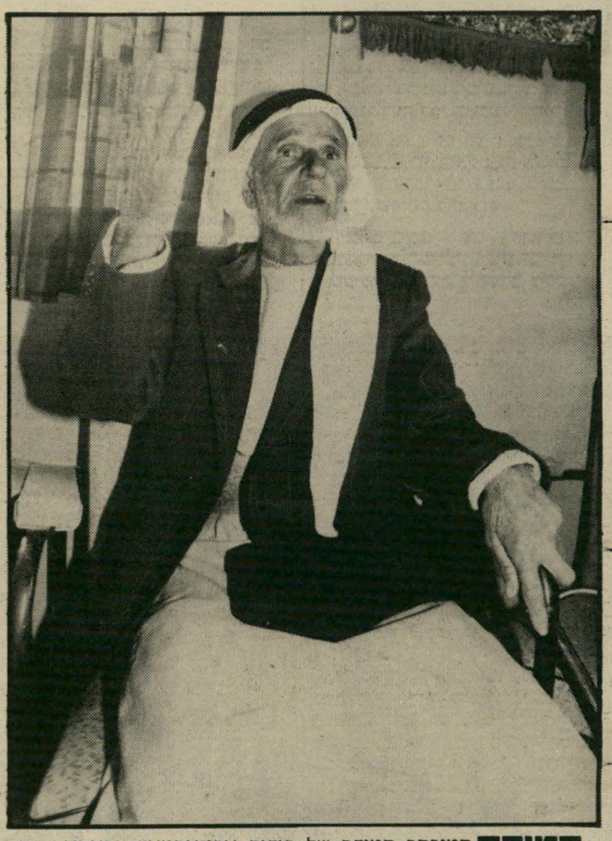

המודח מוכתר של הכפר במשך 32 שנים. הוא הודח כיוון שלדבריו סירב לשתף פעולה עם השילטונות במכירת הקרקעות באיזור.

כהוכחה היא מצביעה על פצע חבוש בראשה, שנגרם לה, לדבריה, על־ידי החוקר בתחנת־המישטרה.

את גופת בעלה החזירו לקבורה ביום הרביעי אחרי־הצהריים. לשני בניו העצורים לא הותר להשתתף בהלוויית אביהם.

ניידת צמודה לקבלנים

כשביקשתי מתושבי בידיה שיראו לי את האדמות שעליהן מדובר, נתקלתי בעייה רצינית. מאז המיקרה נתקפו כל תושבי הכפר בחרדה קשה. הם טוענים, כי איימו עליהם וכי מישהו השליט טרור בכפר. התושבים פוחדים אף ללכת לעבד את אדמותיהם. הם מספרים, כי כל מי שהעז לגשת למקום — ובמיוחד מי שהראה לעיתונאים את מקום האירוע — נלקח מייד לחקירה במימשל הצבאי.

אחרי ניסיונות שיכנוע רבים, הסכים צעיר מתושבי הכפר להילוות אלי. הוא היתנה זאת בכך שיראה לי את המקום מרחוק, ואז יירד מן המכונית ואני אמשיך למקום לבדי.

נסעתי איתו. האדמות מרוחקות כמה קילומטרים מן הכפר. הדרך לשם היא דרך עפר משובשת ביותר, העוברת דרך מטעים רבים של זיתים, מערבית לכפר סרטה. אל המקום עצמו ניתן להגיע כנראה רק ברכב בעל הנעה

בעל עצור קאסם יוסף עקל נעצר יחד עם כל מי שנכח באירוע. אשתו נותרה בכפר עם 12 ילדים וללא מקור פרנסה. המישפחה, כמו רוב תושבי הכפר האחרים, מוציאה את לחמה מן האדמה.

ענת פרנוסטי ■

ועדת־החוקה תקיים ישיבות במישכן־הנשיא, מי הוציא פסק־דין מוות נגד העיתונאי ומה מנסה סגנית־שר־החינוך להסתיר מראש הממשלה

■ לישיבת סיעת המערך בכנסת נכנס מלצר, פנה ליושב־ראש הישיבה **משה שחל** ושאל אותו: „רוני, מה אתה רוצה לשתות?" שחל הנדהם מיהר לענות: „אל תקרא לי רוני. כי **רוני מילוא** זה ליכוד ואני במערך חוץ מזה, הוא חייב מיליון לירדת ללב׳, ואני לא רוצה לשלם אותם." העיר לו חברו לסיעה **רענן נעים**: „ההבדל הוא שרוני חייב מיליון ואילו לך יש מיליון."

■ ערב הכתרת הנשיא **חיים הרצוג** לתפקידו הוא בא להיפרד מחברי ועדת־החוקה של הכנסת, שבה הוא היה חבר. יושב־ראש הוועדה **אלי קראם** הציע לו בבדיחות הדעת, שכדי שהם לא יתגעגעו זה לזה — יקיימו חברי הוועדה את ישיבותיהם במישכן־הנשיא.

■ בתום הברכות הרימו הח"כים והעיתונאים שהצטופפו בחדר כוס לחיי הנשיא. רק הכתב הפרלמנטרי של ידיעות אחרונות **גידעון רייבר** לא נטל חלק בכך. הסיבה: לא נותרה כוס עבורו.

■ אחרי בחירתו של הרצוג העיר דובר מפ"ם **אמנון לוי**, שהוא היה רוצה שבכל שנה יושבע הנשיא. כשנשאל מדוע, ענה: „אוכל כל־כך טוב כמו במסיבה אחרי השבעתו של הנשיא לא אכלתי בכנסת מעולם."

■ האם איים עורך־הדין **אהרון פאסו**, חבר הוועד המנהל של רשות־השידור על חייו של עיתונאי? בישיבת הוועד־המנהל האחרונה הוא מתח ביקורת על תוכניות־הטלוויזיה המתוכננות ליום ירושלים.

יצחק נבון מתקבל בחיבוק עז ובחיוך רחב על־ידי נחמה שי אשתו של איש הרדיו הוותיק שמואל שי. הנשיא ורעייתו באו לחתונת בנם של בני־הזוג שי, ניר, עם חווה, ונחמה לא התאפקה כאשר ראתה את האזרח מס׳ אחד. היא חיבקה אותו ואחר־כך נשקה לו.

במהלך דבריו הוא קיבל פיתקה שנכתבה על־ידי העיתונאי הוותיק **נקדימון רוגל**, יועצו של מנכ"ל הרשות **יוסף** („טומי") **לפיד**. בפתקה נאמר: „עורך־הדין פאפו נכבדי. חברות בוועד־המנהל של רשות־השידור כמוה כעלומים. היא מצב זמני." פאפו השיב לו מייד בכתב: „מר רוגל נכבדי! החיים כמוהם כחברות בוועד־המנהל. הם מצב זמני." לצידו של רוגל ישבו מנהל הטלוויזיה בערבית **יוסף בראל**, מנהל הטלוויזיה **טוביה סער** ומנהל הרדיו **גדעון לב־ארי**. הם שמעו את רוגל אומר לעצמו, בקול רם: „אני חושב שהוא הוציא עליי פסק־דין מוות." פאפו, ששמע על טענתו של רוגל מיהר לפייסו: „מה פיתאום? אני מאחל לך חיים ארוכים עד 120."

■ ממלא־מקום יושב ראש הוועד **מיכה ינון** התלונן אף הוא על תוכן השידורים והיעדר ייחוד לאומי בהם. ואז גילה פאפו ששידורי יום־ירושלים הם ששיכנעו אותו להכנס לרשות־השידור. הוא פנה ליושב־ראש הוועד המנהל **ראובן ירזן** וגילה לו: „אני זוכר שעוד לפני עשר שנים ציינו בטלוויזיה את החג בכך ששאלו ערבים ממזרח־ירושלים איך הם מרגישים תחת כיבוש יהודי. זה הדליק אצלי את הזיק להיכנס לוועד." העיר ירון, פרופסור למישפט רומי: „זה היה זיק מכובד."

■ בכינוס צעירי המפד"ל, שדן בשבוע שעבר בפילוג המיפלגה, גייס השר **זבולון המר** את עשרת הדיברות לתמוך בהן את עמדתו. הוא סיפר, שכאשר למד בבית־הספר היסודי ביקר בו הרב **יעקב הרצוג**, אביו של הנשיא הנבחר. הוא שאל איזה מעשרת הדיברות אדם לא יכול היה למלא. המר ענה: „כבד את אביך ואת אימך." הרב בירך אותו על תשובתו.

■ **יהודה בן־מאיר** סיפר זיכרונות מהטירונות שלו בתשר־בה לשאלה אם יש להתפלג או לא. סגן שר־החוץ סיפר משל על מירוץ מיכשולים: מרחוק אין זה נורא, אך כשמתקרבים למיכשול — הכל נראה אחרת. בן־מאיר סיפר שהוא קפא, בירכיו הפכו למים, ומאחוריו האיצו בו חבריו שיקפוץ. „בסוף קפצתי, ועובדה שעד היום אני בחיים," סיים את דבריו.

■ אחד המתדיינים במפר"ל, **זבריה עפרוני**, הישווה את מצבה הנוכחי של המפלגה לתאונת־דרכים. „הלכנו לבחירות שגרמו לתאונה קטלנית עם שישה הרוגים."

■ המילה העברית „עכשיו" גורמות לסגנית שר־החינוך **מרים גלזר תעסה** רפלקסים מוזרים. היא סיפרה שפעם היא הוזמנה למופע בתנועת החרות, שנשא את השם פעמי עכשיו. השם צרם לה והיא ניצלה עיסוק אחר שהזדמן לה באותו היום, כדי להתחמק מהאירוע.

■ מיכתבם של ההורים השכולים **רמה ויהושע זמיר** מקיבוץ עין־דור, שפורסם ביום

יהושע מצא מועד את פחית משקה הקל אחרי שסיים לשתות את תכולתו. מצא, סגן ראש עיריית ירושלים ויושב־ראש מועצת־המנהלים של חברת הבניה הממשלתית שיכון ופיתוח, היה הנואם השני בכינוס לחיזוק תנועת החירות, שנערך ב־מצודת־זאב" בתל־אביב ביום החמישי האחרון. אחרי שסיים לדבר, הונשו לשולחן הנשיאות משקאות קלים. מצא, שכנראה לא היה רגוע, כילה את זעמו בפחית.

הכינוס, שאותו אירגן ח"כ מיכאל קליינר, הביא ל־אולמי העצמאות" רבים מחברי מרכז התנועה, בינהם ח"כים ושרים. קליינר ומיכה רייסר לא באו לטקס השבעת־הנשיא, שנערך באותה שעה, ביגלל הכינוס המיפלגתי של תומכי השר דויד לוי. למקום בא במפתיע ח"כ רוני מילוא, מאנשי יצחק שמיר. הוא בא באיחור ונאלץ להמתין במתח רב, עד לרגע שבו הוזמן לדבר. מילוא לא ידע עד הרגע האחרון אם קליינר יאפשר את הופעתו על הבימה.

אנשים

חמישי שעבר בהארץ, השפיע על הח"כית מאוד. ההורים שבנם **ירון** נהרג בקרב על הבופור בתחילת מילחמת הלבנון, קראו לראש־הממשלה לעצור את ההרג בצפון. "הייתי קובעת שהמיכתב של זמיר הוא מידע חסוי," אמרה גלזר תעסה, "הלוואי שלראש־הממשלה לא יגיע המידע הזה."

■ הפרופסורים לכלכלה שבאו לדבר לפני חברי ועדת־הכלכלה של הכנסת על מדיניות מישרד־האוצר גילו, שיש להם הומור שעבר בכינוס ג'ון דארלינג, ממפקדי רשת־המחבלים שהטמינה פצצות במקומות־ציבור בקאהיר, לוחץ את ידו של אריה קראסו, (למעלה משמאל), יבואן הרכב. דר, שהתפרסם בפרשת עסק הביש, הוא מיבואני רכב חדש מסמרד, ביחד עם האחים רמי (למטה מימין) וארנון (למטה משמאל) אילין. למסיבה שערכה החברה לרגל יבוא המכונית הראשונה לארץ, השתתף גם איל־המכוניות הוותיק אפרים אילין (למטה במרכז), שבא להרים כוסית.

מל פרסל הטניסאי האמריקאי חותם למעריצים דווקא אחרי הפסדו. פרסל, שבא להשתתף בכינוס־הפועל, התמודד ביום השישי האחרון עם שלמה גליקשטיין, במרכז־הטניס ברמת־השרון. הוא הפסיד לטניסאי הישראלי, אך זה לא הפריע לו לחתום את שמו לילדים הרבים שהתאספו סביבו.

אברהם דר הידוע בכינויו ג'ון דארלינג, ממפקדי רשת־המחבלים שהטמינה פצצות במקומות־ציבור בקאהיר, לוחץ את ידו של אריה קראסו, (למעלה משמאל), יבואן הרכב. דר, שהתפרסם בפרשת עסק הביש, הוא

מתפלל שלוש פעמים ביום ואף עוטף את ידיו ברצועות־עור הקרויות תפילין.

■ **שימחה דיניץ** נשאל מיהו המנהיג הרצוי לשיפלגת העבודה. תשובת השגריר־לשעבר בארצות־הברית: "הצרה היא, שיש יותר מדי אנשים שראויים לתפקיד ההנהגה."

■ **יעקב אחימאיר**, מפיק ומנחה מוקד אומר כי מעולם לא הציג את השאלות למרואיניו. למרות זאת, רק שניים הפתיעו אותו כאשר רואיינו בתוכנית. האחד היה שר־האנרגיה **יצחק מודעי**, אשר התפרץ בתוכנית הוזכר שמו בסוף הסרט.

■ למה היא התכוונה, סופרת הילדים המוכשרת **אלונה פרנקל**? באחד מספריה הפר־פולאריים היום הרע של טובה היא כותבת על הילדה הרעה **טובה**, ששפכה חול על ראשו של **זאב רחבעמי**.

■ עוד שחקן הפך פיתאום רתי. **יצחק ברקת**, לשעבר שחקן בתיאטרון הבימה וכיום יושב־ראש איגוד האמנים בהסתדרות, עדיין אינו חובש כיפה — אך הוא שומר שבת.

נגד כתב־ הטלוויזיה **דן סממה**, בעיקבות שידור הידיעה על חקירתו בהאשמות שיוחסו לו על־ידי ח"כ העבודה **יהודה חשאי**. השר השני הוא זבולון המר, שבאחד מהראיונות איתו אמר דיברי־כפירה ברעיון ארץ־ישראל השלמה, ומאז מביטים בו במפר"ל באורח שונה.

■ קהל־הצופים שחזה בהצגה בית־משפט לא הבין מה אירע לסניגורו של השחקן **יאיר** ("קויה") **רובין**, ששיחק בתפקיד אנס המוכא לדין. הסניגור **שימחה זיו** הפסיק לחקור את שולחו וכמעט לא הוציא הגה מפיו. עורך התוכנית **יעקב בן־הרצל**, שישב בשולי הבימה, אף העביר פתק לשופט, עורך־הדין **אמנון זיברוני**, והסב את תשומת־ליבו שזיו שקט מדי. בעוד קויה מספר את גירסתו על האונס, נושא המופע, ביקש זיו את רשותו של זיכרוני שישחרר אותו מהגנה על קויה. "יש לי בלאק־אאוט מהקהל כאן," הוא אמר לזיכרוני כמעט בתחינה, אך השופט סירב להיענות לבקשתו. הכל היו בטוחים שזה חלק מההצגה. אך אחרי ההפסקה, כאשר עלתה לבימה עורכת־דין צעירה והתיישבה לצידו של קויה, התברר שזיו אכן נשאר מאחרי־הקלעים. הקהל שמילא את האולם בילבל את הפרקליט המרבה להופיע בבתי־המישפט, שם האולמות קטנים יותר. את המצב הצילה שותפתו למישרד **מאיה ורשבסקי**, שהחליפה אותו. היא אף זכתה בנשיקה ארוכה מפיו של קויה.

■ חזותו של **יעקב אבימור** לא מסגירה את תפקידיו כמזכיר מועצת פועלי עפולה וחבר הוועדה המרכזת. אבימור הוא צנום ביותר, נראה צעיר מ־32 שנותיו. כאשר הוזמן לפגישה עם ח"כ העבודה **נפתלי בלומנטל**, שאלה אותו המזכירה אם הוא הבן של אבימור. עסקן־הפועלים הצעיר הוא יוצא גרמניה, וכמוהו גם מזכיר מועצת פועלי כרמיאל, **עזרא פיק**.

זאב פרקש קאריקטוריסט "הארץ" מ־רוט־שחמורוב. פרקש מצא את האצנית הזוותיקה במיגרש האתלטיקה המשוכלל בהדר־יוסף, שם נערכו תחרויות האתלטיקה של כינוס־הפועל. היא קיבלה במקום מדליה ממזכ"ל הפועל, יצחק אופק.

מתחרה חדש. השעה היתה קרוב ל־4 אחרי־הצהרים, וח"כים אחדים שישבו בחדר התנצלו והסבירו שהם חייבים לצאת, משום שבמליאה נואם סגן־השר **ספה** (פייסי") **גרוסר** על ענייני חקלאות. יושב־ראש ה־ועדה **גד יעקבי** העיר, שמוזר בעיניו שיש כאלה **שמעדיפים** חוויה אינטלקטואלית כנאומו של סגן־השר, על־פני דיברי הפרופסורים. ואכן, ח"כ **יצחק** ("זיגי") **זייגר**, ח"כ הליברלידם, שינה דעתו ונשאר בחדר ישיבות הוועדה.

■ ח"כ מפ"ם **יאיר צבן** ביקש להתחיל את נאומו, אך חבריו במערך **שלמה הלל** ו**שולמית אלוני** התווכחו בלהט. העיר להם צבן: "במקורות מצאנו ששלמה הילל שולמית — ולא התווכח איתה." הציטוט הועיל והשניים השתתקו.

■ האסטרולוג **הרצל לים־שיץ** אינו מודאג מהמתיחות בצפון. הוא טוען שעל־פי תחזיתו המילחמה לא תפרוץ עתה. יש לו שני מועדים אחרים, שבהם יכולה לפרוץ מילחמה בין ישראל וסוריה. הראשון הוא הקיץ הקרוב והשני הוא האביב הבא.

■ **טוליס**, כלב הרועים הגרמני של **דליק וולינץ**, ביקש למחות על כך שכבודו היה למירמה. הוא היה הכלב שהופיע במונודראמה הטלוויזיונית קול אנושי, שבו כיכבה **גילה אלמגור**. טוליס, שגנב את ההצגה מהשחקנית הוותיקה, היה הכלב השלישי שהובא לצילומים, אחרי שהשניים הראשונים לא התאימו לתפקיד ואף השתוללו. למרות זאת, לא

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

ח"כ "אגודת ישראל" אברהם שפירא

אנשים

על מה מבזבז השמאל את זמנו ומהו האינטרנציונל הישראלי?

■ בדיון על חוק ההנאה בכשרות טענה אלוני שמשגיחי הכשרות הם מיותרים. בעודה פונה לשר־הפנים והדתות **יוסף בורג**, נכנס לאולם יהודה בן־מאיר הסתודד עם חברו למיפלגה. יושב־ראש הכנסת **מנחם סבידור** נזף בשניים: „אני יודע שאתם עכשיו במצוקה, אך אני מרשה לעצמי להיות המשגיח כאן." הנזיפה הועילה והשתיקה אותם.

● **הנ"ל**: „אני אומר שאולי עוד יבוא, יום אחד, ההיסטוריון שיאמר שהיו צריכים למות 521 חיילי צה"ל, כדי להוציא את שרון ממישרד־הביטחון."

● **הנ"ל**, על מחנה השמאל בארץ: „אם היינו יושבים פחות בטיילת ובאבטיחים, והיינו הולכים לשכונות, התוצאות היו נראות לעין."

מרים תעסה גלזר פוקחת את עיניה ומתכופפת קדימה. לפני שהיא מתיישבת בכיסא. סגנית־שר־החינוך באה לכינוס לחיזוק התנועה. שנערך ב־מצודת זאב", אחרי סיום טכס השבעת הנשיא במשכן־הכנסת. היא הוזמנה לנאום זמן קצר אחרי בואה, ונאמר עליה, שבניגוד ל־שר שלה, היא עוסקת בטיפול בענייני חינוך, ולא בפוליטיקה.

פסוקי השבוע

● **הנשיא החדש חיים הרצוג**, אחרי השבעתו לתפ־קיד: „לפני הטקס הרגשתי כמו חתן שמובילים אותו לחופה, והייתי נרגש ומתוח. אבל ככלות כל אלה, אני מרגיש כמו אחרי לידה."

● **הנ"ל**, על מסיבת־ההכתרה שנערכה במישכן־הכנסת אחרי ההשבעה: „מעולם לא התנ־שקתי ביום אחד עם כל־כך הרבה נשים."

● **העיתונאי אמנון אב־רמוביץ**, על יחסו לשר־הביטחון המודח אריק שרון: „לא היתה לי טינה בסיסית לשרון. להיפך — היתה לי חיבה בסיסית. שרון הוא מהגיבורים המיתולוגיים של ילדותי."

● **העיתונאי עמום קי־נן**: „שום נצחון בשום מילחמה אינו יכול להפסיק את ההרג. רק שלום יכול."

● **הרב מנחם הבהן**: „שילטון הליכוד מבקש להרוס את כל מה שבנה המערך — אפילו את המפד"ל."

● **המחזאי יהושע סובול** בחותם: למה שרו את אל נא תעקור נטוע בהפגנת האחד במאי של ההסתדרות? זהו האינטרנציונל שלנו."

● **ח"כ חרות מיכאל קליינר**: „סגן־נשיא ארצות־הברית, ג'ורג' בוש, שמח שלמשה ארנס אין דרכון אמריקאי. כי אז היה לו מתחרה נוסף על תפקיד נשיא ארצות־הברית."

קח סטרימלי, תן גז
ותסוס את הקיץ !!!

אני מר תוסס, בקיץ אני טס עם סודהסטרים 201 (הגדול) ובקבוק הסודה הגדול המלא עסיסיות של סטרימלי.

אני מקבל 25 ליטרים של משקאות קלים בלחיצת כפתור והכל ממיכל גז אחד.

למה לי לסחוב כל מיני בקבוקים שונים ומשונים?

אז איך לתסוס את הקיץ?

שים סטרימלי בכוס תן גז וצא לדרך!!!

סטרימלי תפוזים — אורנג'דה
סטרימלי לימון — לימונדה
סטרימלי תפוחים — סיידר
סטרימלי אשכוליות — למבינים
סטרימלי קולה — בלעדי
סטרימלי פטל — לילדים
והבקבוק המתאים להכנת סודה במכשיר סודהסטרים 201 הניתן בחינם!!!

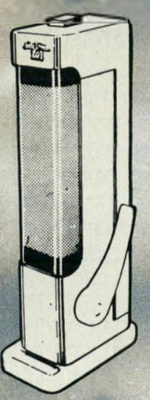

מבצע

החודש ניתנת לך הזדמנות להחליף את מכשיר הסודה הישן שלך (סיפולוקוס, קנווד, ואחרים) ולקבל — **500. שקל** זיכוי בקנותך מכשיר **סודהסטרים 201**

תחנות בדיקה ושירות מיידי ברחבי הארץ:

יום א'	כל"בו שלום	09.00 — 13.00
	המשביר לצרכן דיזינגוף סנטר	14.00 — 17.00
יום ב'	המשביר לצרכן אשקלון	09.00 — 12.00
יום ג'	המשביר לצרכן ירושלים	10.00 — 12.00
יום ד'	המשביר לצרכן באר־שבע	09.00 — 12.00
יום ה'	המשביר לצרכן נתניה	09.00 — 12.00
יום ו'	המשביר לצרכן חיפה	09.00 — 12.00

מחירי סודה ומשקאות קלים

נבדק בסופרמרקט בלינסון פ"ת בתאריך — 5.4.83

סודה	מחיר לליטר
סודה של סודהסטרים	**3.12 שקל**
סודה של שוופס (1 ליטר)	25.50 שקל
סודה של טמפו (1 ליטר)	— .23 שקל

משקאות קלים	מחיר 1 ליטר משקה
סודהסטרים סודה + "סטרימלי"	**13.12 שקל**
קוקה 2 ליטר	27.75 שקל
פריסטל 2 ליטר	27.75 שקל
טמפו משפחתי	28.80 שקל+פקדון
קוקה־קולה משפחתי	27.30 שקל+פקדון
שוופס משפחתי	28.80 שקל+פקדון
סיגלי משפחתי	27.30 שקל+פקדון

צילום: תוסס צלצל

סודהסטרים

רעיון תוסס

הקניה הטובה ביותר 1983

10 שנות אחריות

תחנות מורשות: **אילת:** המשביר לצרכן, מעדניה דרומית, רח' אלמוג 2, ● **אשדוד:** המשביר לצרכן, מ.י.א. בע"מ רח' הראשונים 116 ● **אשקלון:** המשביר לצרכן, סלון כהנא רח' צה"ל 1 ● **אום-אל-פחם:** סם אלנום ● **באר-שבע:** המשביר לצרכן, אודיל, רח' הרצל 71; סטפ-אש, רח' רמב"ם 7 ● **בת-ים:** שי אלקטריק רח' בלפור 87; כל-בו ליפשיץ רח' בלפור 33 ● **גבעתיים:** סיוונית, רח' ויצמן 25; שרותי חשמל, אחים ראשון, דרך השלום 105 ● **הרצליה:** כל-בו שוחט, רח' סוקולוב 34 ● **חולון:** רמי אהרוני רח' אילת 36 ● **חדרה:** שחר המאור רח' הנשיא 36 ● **חיפה:** המשביר לצרכן, סגל ובניו רח' החלוץ 61 ● **טבעון:** קלאס, רח' האלונים 85 ● **יפו:** סלון גירון, רח' יפת 103 ● **ירושלים:** המשביר לצרכן, סעדי יחזקאל רח' הרברט סמואל 2; טביראי רח' יפו 97 ● **יבנה:** פיזנטי, מרכז מסחרי 6 ● **כפר-סבא:** יצחק כהן, רח' ויצמן 134 ● **כרמיאל:** סטרול זיגי, מרכז מסחרי ● **לוד:** חג'ג' חנון רח' הרצל 49 ● **מגדל העמק:** בן חיים יוסף מרכז מסחרי 1 ● **נהריה:** פינת הפרח רח' ויצמן 62 ● **נשר:** בן ארי משה, רח' התשבי 22 ● ● **נתניה:** המשביר לצרכן, רדיו אקספרס, רח' הרצל 39 ● **נצרת:** בני איברהים, רח' יוסף 720 ● **נצרת עילית:** בץ ארוין, הגפן 722 ● **עכו:** גרי זיגו רח' הארבעה 24 ● **פרדס כץ:** מוצרי חשמל, ז'בוטינסקי 129 ● **פתח־תקוה:** הרצוביץ אבשלום, רח' איכילוב 1 ● **צפת:** גנון שמואל, רח' ירושלים 70 ● **קיראון:** אלקטרו און, מרכז מסחרי ● **קרית אתא:** פטמן משה, רח' העצמאות 50 ● **קרית-שמונה:** המשביר לצרכן ● **קרית מלאכי:** לחיאני מרכז מסחרי ● **רחובות:** לנסידף רח' הרצל 188 ● **ראשון לציון:** יורם כהן, רח' רוטשילד 42 ● **רמלה:** קשרו יחזקאל רח' ז'בוטינסקי 15 ● **רמת-גן:** מעדניה יובל, הרואה 129 ● **רעננה:** בלוך אסתר, אחוזה 108 ● **רמת-השרון:** רדיו עוז סוקולוב 65 ● **שדרות:** לישע חנן, רח' יוספטל 153 ● **תל-אביב:** כל-בו שלום ● המשביר לצרכן אלנבי ● המשביר לצרכן דיזינגוף סנטר ● אברבנל סוכנויות, רח' בוגרשוב 23 ● בני אהרוני, רח' הרצל 23 ● כביס-קור רח' ההגנה 78 שכ' התקוה ● שמחי ובניו רח' נחלת בנימין 94 ●

מסלולים מרתקים

כשאנו אומרים אירופה הקלאסית או אמריקה מחוף אל חוף, איננו מתכוונים רק למגדל אייפל או הקולוסאום, ולא רק לפסל החרות ובניין הקפיטול. אנו מתכוונים למקומות, נופים, הווי אווירה ותרבות, שבלעדיהם (לדעתנו לפחות), לא יכול המטייל לומר הייתי ב... לבחירתך מסלולים שונים המקיפים את אירופה וארה"ב, ומאפשרים לך לראותם כראוי, ללא החיפזון המאפיין טיולים מאורגנים אחרים. תבקר גם באתרים שמחוץ למפת התיירות הקלאסית, ומלבד דיסנילאנד ושער הנצחון, תבקר גם בעיירות טיפוסיות, טירות, פסגות מושלגות וחופי רחצה מפורסמים. תאכל מאכלים מקומיים ותבקר במופעי בידור ופולקלור. תבלה בדיסקוטקים ותערוך קניות בשווקים מפורסמים ובירידים עממיים.

טיול שעושה חברים

קמפינג — כך מטיילים צעירים בעולם. לא עוד תיירות מרובעת אלא אווירה חופשית "בלתי מכופתרת". אתה פוגש צעירים מכל רחבי תבל הבאים לבלות בקמפינגים מן השורה הראשונה: בדיסקוטק או בבריכה (כן, יש בקמפינג), במינימרקט או באמבט (כן, יש בקמפינג), ליד מכונות הכביסה והייבוש האוטומטיות (כן, יש בקמפינג) עם גיטרה ביד באוהל המרווח והמודרני, או בתחרות תחפושות משגעת (כן, יש בקמפינג). בלי מחיצות, בלי מסגרות, כמו שצעירים אוהבים.

סקר מגלה: חברים ממליצים על קמפינגטורס

סקר מקיף שנערך בין מטיילי קמפינגטורס מגלה כי 85% מקרב הצעירים הצטרפו לטיולינו בגלל 2 סיבות עיקריות:

א. המלצת חברים או בני משפחה.

ב. האופי והאווירה המיוחדים של טיולי קמפינגטורס.

לנרשמים עד 15.5.83 תשלומים ללא ריבית וללא הצמדה.

הרבה יותר ובהרבה פחות מזומנים

החשבון הפשוט!
במקום להשקיע במלון, במלצרים, בטיפים ובכל השאר, אתה משקיע בעצמך. מחירי טיולינו כוללים הכל: כל דמי הכניסה לכל האתרים (אין הפתעות בלתי צפויות), לינות בקמפינג (וגם בבתי מלון), 2 ארוחות מלאות — חגיגה אמתית (ולפעמים גם במסעדות). חוסך עשרות רבות של דולרים, תוכל לבזבז אותם על עצמך בלבד!!!

יורוקמפ

לחרוש את אירופה בחמישה מסלולים נהדרים לדוגמא: 25 יום אירופה הגדולה: לוצרן, ונציה, רומא, פירנצה, הריביירה הצרפתית, פריז, אמסטרדם, לונדון.

המחיר **$1,502** כולל טיסה

אמריקמפ

35 יום מרתקים מחוף אל חוף.

המחיר **$2,766** כולל טיסה

ביצוע מעולה

צוות מומחי הקמפינג של קמפינגטורס ידריך וילווה אותך לאורך הטיול.
נסיוננו רב השנים בביצוע טיולי קמפינג מנוצל כולו לטובתך, הנוסע.
לוח הזמנים הגמיש, הארגון המעולה והמסלולים המגוונים נותנים לך "תפריט חו"ל" שלא תמצא באף מקום אחר.

כך מטיילים צעירים בעולם.

לטייל עם חברים, לפגוש אנשים מעניינים, ללכת על גדול במחיר שגם אתה יכול.

קמפינגטורס.

קמפינגטורס
Campingtours

ליבסונזון צרפתי

צחוק, צחוק, אבל...

האם שולטים הסובייטים בסוריה? האם יכול יורי אנדרופוב לתת פקודות לחאפט' אל־אסד?
שאלה טובה.
יש לי תשובה בצורת סיפור:
כמה חודשים לפני מילחמת ששת־הימים, כאשר גברה המתיחות בגבול הצפוני, הזמין אותי השגריר הסובייטי לשיחה בשגרירות שלו ברחוב הקשת ברמת־גן. הייתי אז חברי־כנסת מטעם תנועת העולם הזה, והשגריר ידע שאני מתנגד למילחמה.
השגריר היה ניקולאי צ'ובאחין, איש סימפאטי בעל חוש־הומור. כמו אנשי־ציבור רבים הייתי מבקר פעם בשנה בשגרירות, לרגל יום־המהפכה, אוכל קאוויאר ושותה וודקה טובה. אך מעולם לא הזדמן לי לשוחח עם השגריר ביתר הרחבה, ותמהתי לפשר ההזמנה הפעם.

אסד

השגריר נכנס מייד לשיחה פוליטית. הוא ביקש לשכנע אותי שממשלת ישראל מתכננת התקפה זרונית על סוריה, וכי היא מרכזת כוחות בגבול הצפוני. התקפות הפידאין בצפון משמשות לה רק כתואנה, טען, והכוונה האמיתית היא לשרת את האמריקאים, החוששים מפני המישטר הפרו־סובייטי ברמשק.
אמרתי לו שאיני מאמין שיש ריכוזי־כוחות בצפון. למרות התבטאויות ראש־הממשלה, לוי אשכול, והרמטכ"ל, יצחק רבין, שאיימו במילחמה, לא האמנתי גם שיש תוכנית ממשית כזאת.
„אולי נניח שכל מה שאתה אומר הוא נכון," הוספתי. „מדוע מאפשרת סוריה לפידאין לתקוף את ישראל משיטחה? אם, לדעתה, ממשלת־ישראל רק מחכה לאמתלה כדי לתקוף את סוריה — מדוע היא מספקת לה אמתלות כאלה? יש פיתרון פשוט: תציע לממשלתך להורות לשגריר הסובייטי ברמשק לייעץ לסורים להפסיק לזמן־מה את כל ההתקפות הפלסטיניות."
השגריר פרץ בצחוק. „האם אתה באמת מאמין שמישהו ברמשק מקשיב לשגריר שלנו?"

העם החליט: עלית!

פעם הקימו את נצרת עילית. עכשיו מקימים את שכם עילית. מחרתיים יקימו את רמאללה עילית, יריחו עילית ועזה עילית.
תמיד עילית.
מדוע, בעצם? מדוע לא שכם תחתית, רמאללה תחתית, יריחו תחתית?
אילו חיינו במאה ה־12, זה היה ברור לגמרי. הצלבנים בנו את מצודותיהם בראשי ההרים, כדי לשלוט בסביבה. גם לפני מאה שנה זה היה עדיין סביר. היה מקובל על המצביאים שבקרב נתון היתרון למי שחולש על השטח הגבוה יותר.
אפילו בימי חומה ומיגדל, עוד היה בכך הגיון.
אבל עכשיו? כאשר צה"ל שולט באוויר ועל הקרקע, וכאשר אמצעי־הקשר הם מתוחכמים כמו שהם, איזה יתרון יש בישיבה בראשי־הרים, החשופים לרוח?
השאיפה אל ראש־ההר אינה מוכתבת עוד על־ידי שיקולים טאקטיים־טופוגראפיים. יש לה, לדעתי, מניעים פסיכולוגיים עמוקים.
ההתנחלויות אינן קיימות למען „איכות החיים", כפי שמספרים לנו הילדים האשכנזיים הבלונדיים בתשדירי־הפירסומת של דויד לוי. אין הן מבקשות להשתלב בנוף הארץ, כמו הכפרים הערביים שבמורדות ההרים, כדי ליצור הרמוניה של מולדת. הן קיימות כדי לסמל שליטה, שליטה על הנוף ושליטה על בני־אדם.
הן באות כדי לספק צורך נפשי עמוק לשלוט, לחלוש, להוכיח שאנחנו גיבורים וחזקים. לעומת הג'וקים המסוממים בעיר ה„תחתית", החיות הדרי־רגליות הרובצות שם למטה.
כל התנחלות עילית כזאת צועקת, 60 דקות בשעה, 24 שעות ביממה: „אנחנו פה! אנחנו חזקים! אנחנו שולטים!"
מי שצועק כך, אינו בוטח בעצמו. מי שבוטח בעצמו באמת, אינו צריך לצעוק.
זוהי הצעקה של תסביך־הנחיתות, של הגטו המתנפח. של פלונסק עילית ופינסק עילית וברונכס עילית.
עבר כי ימלוך.

מחמאה מאוחרת

תמיד נעים לקבל מחמאות — גם באיחור קל של 35 שנים.
נילי, אשתו של עמוס עוז, חבר קיבוץ חולדה, פישפשה במיסמכים ישנים של הקיבוץ. באחד התיקים מצאה העתק של דו"ח סודי שכתב יוסף ברץ, גם הוא חבר אותו קיבוץ, לדויד בן־גוריון במארס 1948 על המצב במחנות המגוייסים של ההגנה. היא טרחה לשלוח לי העתק.

אורי אבנרי

יומן איש

ברץ כתב „לח' ר. בן־גוריון היקר!" כי „נדרשתי לבקר במחנות המגוייסים — חי"ש ופלמ"ח — בכדי לבדוק את אופן ומידת סיפוק צרכיהם החומריים והרוחניים בכלל, ושל מצב ההזנה וההלבשה של החיילים בפרט".
הוא ביקר בשמונה מחנות מתל־אביב עד רחובות, והגיע לכמה מסקנות חמורות. בכל מקום התלוננו שאין די שמיכות, „בלילות גשם וקור סבלו מאוד." בכל המחנות חסרו נעליים, גם ביחידות קרביות היוצאות מדי לילה לפעולות. מצב האוכל היה יותר טוב. אך בעיקר התרעם ברץ על המצב התרבותי.
תחת הכותרת „הצרכים הרוחניים" נאמר כך:
„רק במקום אחד מצאתי פעולה תרבותית מתוכננת ויעילה — במחנה יונה בתל־אביב. בכל יתר המחנות, אף במחנות הגדולים בשרונה (כיום הקרייה בתל־אביב) ונתניה, אין כל פעולה תרבותית מסודרת. אין מועדון, אין ספרייה, אין רדיו, אפילו העיתונות אינה מתקבלת כסדר, או שלגמרי לא מקבלים עיתונים.
„כאשר שאלתי את המפקדים על סיבת ההזנחה הזאת, ענו לי שאין אדם מתאים לתפקיד קצין־הסברה או קצין־תרבות, שאין להם תקציב לסידור מועדון וריהוטו.
„ברור לי, לוא נמצא 'משוגע' כזה היה מוצא גם את האמצעים הכספיים. עובדה היא שבמחנה יונה בתל־אביב נמצא אחד הטוראים, אורי אבנרי — איש הקרוב לאצ"ל — המטפל במסירות רבה בענייני תרבות, והכל מסודר באופן הטוב ביותר. אפילו קורס לריקודי־עם קיים שם."
ובכן, זה היה כך: זמן־מה אחרי התגייסותי בא אלי המפ־פא, אריה שפאק, וביקש ממני לטפל בענייני התרבות של הפלוגה (זאת היתה פלוגה ב' של חי"ש תל־אביב, שהפכה אחר־כך לפלוגת „שועלי שימשון"). זה לא שיחרר אותי מן האימונים, אך קפצתי על המציאה, בעיקר בגלל שתי סיבות חשובות: נפטרתי מהתעמלות־הבוקר השנואה (טענתי שאני עסוק בהכנת ענייני־תרבות) והצלחתי מדי פעם להסתלק מהמחנה לביקורי־בחורות (כנ"ל). עד אז הייתי בורח מתחת לגדר, ופעם תפסו אותי והכניסו אותי לקלבוש.
בבוקר הייתי קם לאיטי (עד היום אני שונא לקום מוקדם), מסתכל בניחותא בהתעמלות של חבריי וסופג בהנאה את מבטי־הקינאה שלהם, כשהם היו עוברים על פניי בצאתם לריצה של כמה קילומטרים. הייתי מצטרף לכיתה שלי, בדרגת סמח"ח (סגן־מפקד־חצי־חוליה) רק אחרי ארוחת־הבוקר, כשהתחילו האימונים.
גן־עדן זה הסתיים בסוף מארס, כאשר יצאנו למיבצע־נחשון. הבסיס שלנו היה „דוקאו: בחולדה נשכחה התרבות, עד שהביאו „קציני־תרבות" רישמיים — תחילה את גידעון שמר, ואחר־כך את ייגאל מוסינזון.
ההערה על קירבתי לאצ"ל מאלפת מאוד. פרשתי מאצ"ל עוד ב־1941, כשהייתי בן 17 וחצי, אחרי שרות של פחות משלוש שנים. לאחר מכן לא היה לי שום קשר לאירגון, ואף פירסמתי ברבים את התנגדותי הגוברת לשיטותיו ולאידיאולוגיה שלו. אבל בעיניהם של עסקני מפא"י זה לא שינה דבר: פעם אצ"ל, תמיד אצ"ל. קו זה המשיך לשלוט במדינה כל עוד שלט בה דויד בן־גוריון.
על מצב־הרוח במחנה יונה (במקום שבו עומד כיום מלון הילטון) מעיד שיר קטן שכתבתי אז. נרמה לי שהוא משקף גם את מצב־הרוח השורר במחנות צה"ל בלבנון כיום. הוא פורסם במארס 1948 בעיתון הארץ תחת הכותרת „בקשת לוחמים", וזו לשונו:

אומרים שגיבורים אנחנו, גזע של ברזל,
עזים וטהורים, ממש כמלאכי האל.
ואם תקרא את העיתון תחשוב, לעזאזל,
שיש אצלנו שפע אור — ואין טיפה של צל.

אולם למען האמת, שונה קצת המצב.
נחמר אצלנו בשוחה — אך קר בה המישכב.
לבושתנו אף נורה: פחדנו קצת בקרב.
ולאוזני בתולות זקנות שפתנו לא תערב.

לכן מוטב לומר לכם דברנו בפירוש:
אצלנו כאן אין צורך כלל בכל אותו קישקוש.
אין בנו שום דבר נשגב, גם לא גבורה בגרוש —
רובצים אנחנו כאן פשוט מפני שזה דרוש.

ואם תרצו שנבקש טובה אחת מכם:
מעטו־נא בקריאות־הידד, חיסכו את מרצכם!
כי אז, בעזרתכם שלכם ובעזרת השם —
את כל העסק המחורבן נגמר־נא בהקדם.

חרא, מאניאק!

הלכתי ברחוב. במירכה השניה באו לקראתי שני גבריני צעירים.
היתה להם חזות ערבית מובהקת. עוד הספקתי לתהות בליבי: מה, בעצם, יוצר חזות זו. השערות השחורות? השפמים הגדולים? מיבנה הפנים? היהרוריי שוסעו על־ידי השניים. נראה כי הכירו אותי, ולא יכלו להתאפק מלהביע את דעתם עליי.
הם עשו זאת בעברית צחה.
„יא חרא!" הם צעקו. „מאניאק! ערבי!"

שושנה המלכה

יום־העצמאות האחרון היה עלוב למדי. מכל הבחינות. בדרניו גורפי־הון ניסו בכוח להצחיק אותי, ואני מסרב לצחוק על פי פקודה. להקות צבאיות ניסו לבדר אותי, אבי אני שונא את סיגנון הלהקות האלה, את תנועותיהן חסרות־החן על הבמה ואת קולותיהן הצורמניים.
אך ניתן לי פיצוי: שושנה דמארי.
אמנם, מישהו העמיד ברוב איוולתו את שושנה דמארי על בימה אחת עם להקה צבאית, וזה היה כמו התחרות בין תיזמורת כיתה ג' ורובינשטיין (ארתור, לא אמנון.)
אני משוגע לשושנה דמארי. אני מת עליה עוד מאז ששרה אני מצפת וכלניות. אני אוהב אותה כזמרת, כבן־אדם וכאשה.
במשך שנים הערצתי אותה מרחוק. היא היתה זוהרת, נהדרת ומפורסמת — ואיפה הייתי אני?
באחד הימים בסוף שנות החמישים נתקלתי בה בניו־יורק. אני אספתי חומר לכתבה, והיא שרה במועדון־לילה. שנינו היינו בכרך הגדול לבדנו, והיה זה אך טיבעי שנבלה את זמננו החופשי ביחד. ראיתי את הופעותיה, הלכנו יחד למסיבות, שלה ושלי.

דמארי

להיות בחברת שושנה — זאת היתה חוויה. כשהגיעה למסיבה, והרגישה כי הכל מעריצים אותה, פרחה כמו פרח באביב. ההזמור המיוחד שלה הבריק, היא פלירטטה עם כל הגברים בסיגנון הנשי־מיזרחי המתגרה שלה, היא שפעה חיים. היא היתה יפהפיה. אם הופנתה תשומת־לב החברה לעבר אחר, היא נסגרה כמו פרח בלילה. ראיתי מקרוב מה מרייך את האמן האמיתי, מה מדליק אותו ומה מכבה את האור.
כשהיא עולה על בימה, היא שולטת בה. עוצמת־האישיות שלה מתבטאת בעוצמת־קולה. יש לה חוש־הומור פנטסטי, בעל גוון סכסואלי מובהק. אך מאחורי חזית זו מתחבאת, כך היה נדמה לי לעיתים, עצבות רבה.
לאחרונה אני שומע אותה רק בימי־עצמאות. בין יום־עצמאות אחד למישנהו, מלאה הבימה בזמרות בעלות קול קטן, אישיות קטנה ומסר קטן. אם לא נעריך את הזמרות הגדולות, איך תגדלנה אלה? איזו דוגמה תעמוד לנגד עיניהן? איך תגיע עופרה חזה התימניה אי־פעם לרמתה של שושנה דמארי התימניה, אם לא ניתן כבוד למי שראויה לכבוד?
שושנה היא המלכה. אין דומה לה. גם כיום.

טיול דוחה
פיקוח פיקוח־נפש

שר־הבריאות נסע להציל את המדינה. הצלת החולים הסובלים מהשביתה היא משימה הרבה פחות חשובה.

„מוכרחים להציל את המדינה מפני הזוממים לכלותנו," הכריז אליעזר שוסטק אל מול מצלמות־הטלוויזיה ועלה למטוס. מיקצועו של האיש: שר־בריאות. עיסוקו: הצלת מדינות מפני זדים. תחביבו: השמעת רפליקות בנות אלמוות.

מעולם לא צחקו רבים כל־כך, בזהירות רבה כל־כך, מבדיחה קלושה כל־כך. הזהירות נדרשת מסיבות ברורות: אם מי מהצוחקים ילקה חלילה בכאב־בטן, לא יהיה לו למי לפנות. הרופאים שובתים, והשר האחראי הפריח בדיחה ונעלם במרומים.

מעניין שבשעת מיבחן כה חשובה למדינה, לא מצא ירוחם משל לנכון למהר לוועידה כלשהי. באופן יוצא־דופן לא תקף אותו יצר הסיורים, והוא מצא לו עיסוקים דחופים בישראל. לא פלא. הפעם אין המדובר במיקרה שבו על מוכ"ל ההסתדרות להגן על קבוצת עובדים, אלא בשביתה שבה משמש החבר משל כצד מעוניין — כמעביד. ואת תפקידו זה הוא לוקח הרבה־הרבה יותר ברצינות.

יוסף רומא, נתניה

מזכ"ל מטייל משל
לצחוק -

• • •

פח ריק — ריקנותו מצלצלת

שמעון פרס הוא ערובה להמשך שילטון הליכוד.

נהניתי מהקטע „האריה והשועל" (העולם הזה 2380). בג'ונגל הפוליטי הישראלי נוטה מר שימעון פרס ללבוש כסות של מדינאי מתון וסימפאטי, מעין בתולה פוליטית תמימה שהופיעה מן השמיים הכחולים. משום־מה זכרוננו קצר: שכחנו את פרס של נערי בן־גוריון, איש מיבצע־סואץ, ידיד מנגנון־החושך, פרס של רפ"י, פרס האינטריגנט, הנץ ותומך ההתנחלויות.

כיצד הוא מצליח להשכיח את עברו? כנראה שהוא ניחון בכישרון נדיר ללבוש מסיכות. היום המסיכה היא ראש המחנה הפוליטי השפוי בישראל. מה יהיה מחר, אם תומכי מחנה־השלום במערך יחליטו לצאת ברשימה נפרדת — האם לא ינסה להתחרות בניציות עם הליכוד?

יכולתו של יו"ר תנועת העבודה לגלות גמישות ולוליינות היא פועל יוצא לא של כשר דראמתי אלא של ריקנות. אולם כשם שקשה לאדם להסוות את עמדתו הפוליטית, כן קשה להסוות ריקנות פנימית. פח ריק — ריקנותו מצלצלת מכל מגע, וכך מצלצלת ריקנותו של שמעון („האופ־ציה הירדנית") פרס. מנהיג חסר תוכן פנימי הולך ונגרר אחרי הליכי־רוח. תחת לעצב את הסביבה הוא נגרר אחריה.

שר מטייל שוסטק
– אבל בזהירות

לדעתי, נכשל פרס באיחוד וגיבוש מחנה־השלום הישראלי, בהוצאת הפוטנציאל החיובי מן הכוח אל הפועל. יש לזקוף כישלון זה, במידה רבה, לתכונות אופיו. המשך כהונתו בראשות מיפלגת העבודה הוא ערובה להמשך שילטונו של הליכוד.

מניין תבוא הישועה — אולי מבית הנשיא? קשה להתגבא. ברור שהיו"ר הנוכחי של „האופוזיציה הראשית במדינה" אינו יכול לשנות דבר.

שלמה שטייב, פתח־תקווה

• • •

אין טעם להתלונן

אתמול מפא"י, היום ליכוד – והבריונות תמיד נשארת.

לאחרונה נתקלתי בבריון אשר איים עליי במכות, מפני שאני משלום עכשיו, ו„תומך בערבים". הבריון אמר שהוא מהליכוד, הציג עצמו כעצבני, שונא ערבים, שונא את אנשי שלום עכשיו ואת יוסי שריד, מוכן לתקוע בשנינו כדור.

הוא מוכר לי היטב. למדנו באותה כיתה בבית־ספר ברמת־גן. זכור לי שבאותה תקופה (לפני כ־25 שנה), היו אחיו נותנים „שרותי בריונות" למפא"י.

לפני שנה, אחרי שמישהו סיפר לו שאני קומוניסט, איים עליי שהוא ידרוס אותי במכוניתו.

איני חושב להגיש תלונה במישטרה. ידוע לי היטב יחסה החם והאוהד של המישטרה ובתי־המישפט לבריונים הפועלים נגד אנשי שמאל ושלום עכשיו. זכור לכולנו הענש המגוחך שקיבל הבריון שאיים בהפגנת שלום עכשיו. רוצחי אמיל גרינצוויג עדיין טרם נתפסו וספק בכלל אם יתפסו אי־פעם, ומניחי הפצצות שפגעו בראשי הערים הערבים באסם שכעה, כארים ח'לף ואיבראהים טאוויל לא ייתפסו לעולם.

הבריון יספר בחקירתו במישטרה שאנו חברים ושהוא התלוצץ, ומיש־טרת ישראל תקבל זאת בשימחה.

שבתאי לוי, רמת גן

טיולים נהדרים
במסלולים המרתקים ביותר!

* אירופה: 8-30 יום.
* ארה"ב, קנדה ומכסיקו: 28-32 יום.
* המזרח הרחוק: 31 יום.
* דרום אמריקה: 23 יום.
* דרום אפריקה: 16 יום.

בטיולי אירופה טורס
משלמים פחות ומקבלים הרבה יותר!

חוברת עם פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות!

אירופה טורס
EUROPA TOURS

הטיול הטוב ביותר עם

52 שנות נסיון לשרותך!

הארגון, התכנון והביצוע ע"י אירופה טורס רח' בן יהודה 100 ת"א טל. 243224.

עם מנו קוי עוסעים

הפלגת חויה
באוניה ורגינה (לשעבר דן הישראלית)

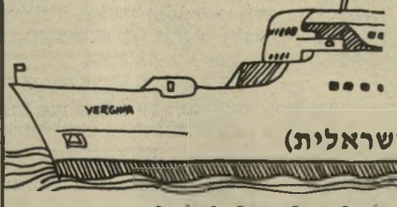

לקפריסין, כרתים, יוון.

ב„ורגינה" מובטחת לך הפלגת חויה, ארוחות ברמה מעולה, בריכת שחיה, מועדון ודיסקוטק, תזמורת, בארים, מיזוג אויר מלא, בכל התאים מקלחת ושרותים צמודים ועוד תנאים מעולים במחיר ובתנאים כדאיים לכל.

• ההפלגה בתאים לפי דרישותיכם או במושבים מרווחים במחיר החל מ־$25
אפשרות הפלגה עם רכבך הפרטי.
• שבוע שייט חופים במחיר החל מ־$260
• טיסה למקום היעד וחזרה בהפלגה,
מתאים במיוחד למעונינים להביא את רכבם ביבוא אישי.

האוניה פוקדת את נמל חיפה מידי יום ראשון.
דרגת סיווג א"א, שנת בניה 1964

הבטח מקום עוד היום:
מנו קוי נוסעים בע"מ
אמינות בקוי תחבורה ימית
תל-אביב: טל. 03-246601 03-244086
חיפה: טל. 04-532102-3-4
אשדוד: טל. 055-24011
ובכל סוכנויות הנסיעות בארץ

"כשהייתי בר-מצוה - נסעתי עם רימון לחו"ל
כשגמרתי את הבגרות - נסעתי עם רימון לחו"ל
כשהשתחררתי מהצבא -
שוב נסעתי עם רימון לחו"ל...

ועד שאגיע לגיל 39
אמשיך לנסוע איתם."

"כבר ביום הראשון לטיול היו לנו המון חברים.
הקבוצה כולה היתה בראש אחד איתנו, ומאז
הטיול ועד היום יש מסיבות, מסיבות, מסיבות!"

רימון מתמחה בטיולים לאנשים צעירים. פרוש הדבר הרכבת קבוצות של צעירים בני אותו גיל, במסלולים מיוחדים, ובמחירים שהם נוחים במיוחד לאנשים צעירים, המדריכים מנוסים מאד ומכירים היטב כל פינה במסלול. חברה שמבינים ענין. אלה 9 המסלולים באירופה שמציעה הקיץ רימון לצעירים:

■ טיול לאיטליה, שוויץ, צרפת, בלגיה, הולנד ואנגליה **(23 יום)** לגילאי 20 — 36.
המחיר: 1784$. מועדי יציאה: 6.7, 13.7, 27.7, 3.8, 17.8, 31.8, 14.9.

■ טיול לאיטליה, שוויץ, לוקסמבורג, הולנד, אנגליה, צרפת והריביירה **(23 יום)** לגילאי 26 — 39.
המחיר: 1683$. מועדי יציאה: 23.6, 7.7, 21.7, 28.7, 4.8, 16.8, 4.9, 15.9.

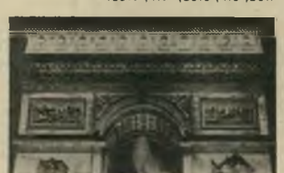

■ טיול לאיטליה, שוויץ, צרפת ואנגליה **(17 יום)** לגילאי 20 — 39.
המחיר: 1534$. מועדי יציאה: 12.7, 26.7, 2.8, 16.8

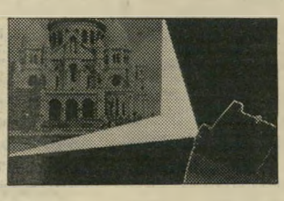

■ טיול לאיטליה, שוויץ, צרפת והריביירה **(15 יום)** לגילאי 20 — 39.
המחיר: 1233$. מועדי יציאה: 10.7, 26.7, 31.7, 9.8, 21.8

■ טיול לאנגליה, בלגיה, הולנד, גרמניה, שוויץ וצרפת **(15 יום)** לגילאי 20-39
המחיר: 1265$. מועדי יציאה: 14.7, 28.7, 11.8.

■ טיול לאיטליה, שוויץ, צרפת, בלגיה, הולנד ואנגליה **(24 יום)** לתלמידי שביעיות-שמיניות.
המחיר: 1784$. מועדי יציאה: 11.7, 18.7, 25.7, 1.8.

■ טיול לאיטליה, שוויץ, צרפת, בלגיה, הולנד ואנגליה **(23 יום)** טיולי שמיניות
המחיר: 1734$. מועדי יציאה: 2.8, 9.8.

■ טיול לאיטליה, שוויץ, צרפת ובלגיה **(16 יום)** לתלמידי שביעיות-שמיניות.
המחיר: 1299$. מועדי יציאה: 11.7, 18.7, 25.7, 1.8.

■ טיול לאנגליה, צרפת, בלגיה והולנד **(15 יום)**
טיולים מיוחדים לבני ובנות מצווה.
המחיר: 1414$. מועדי יציאה: 12.7, 19.7, 2.8.

תשלומים מיוחדים לבעלי כרטיס ישראכרט: 50% במזומן, ו-50% ב-3 תשלומים חודשיים שקליים (ללא ריבית וללא הצמדה).

ישראכרט אלא מה.

טיולי הצעירים של רימון

מסיבה של טיול!
בקש עוד היום את חוברת "טיולי הצעירים רימון" (בביצוע נתור) בכל סוכנויות הנסיעות.

סיור שיוקף את ת"ל במסגרת מתנדת

מאת אביגיל ינאי

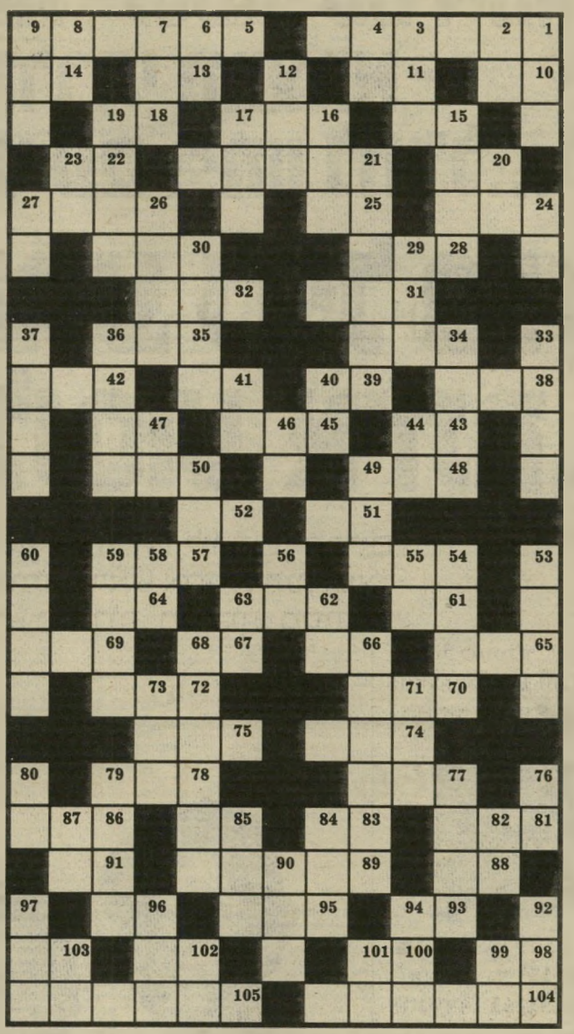

מאונך:

1) שורה; 2) מטבע רומני; 3) קוץ; 4) רקב; 6) קול גברי במקהלה; 7) חלד; 8) מסמר; 9) חוט מתכת; 12) קורה, מקל עבה; 15) כינוי להטעמה שעל ההברה האחרונה; 16) אחת האצבעות; 17) כלי נשק קדום; 18) טרנסקריפציה; 20) כינוי לאחד ממזלות הכוכבים; 21) מעין צבת, 23) קציר העשב; 24) צריך ברורותיו; 26) היא סלע אדום; 27) בירת הולנד; 29) גמול על שרות; 30) אי בין מפרץ מכסיקו והים הקריבי; 33) מראשי היישוב אחרי מרד בר־כוכבא (ר"ת); 34) הסכם בין יצרנים להגבלת תחרות; 36) קורקבן; 37) דרשן בבית־הכנסת; 40) חוזר; 41) סוד; 44) רעל; 46) צמח הדפנה; 47) תחינה; 49) מידה קדומה לנוזלים; 50) אף; 53) קנייה בתנאי תשלום לאחר זמן; 54) קבוע; 55) סוף התור; 56) נסתיים; 58) גז שנתעבה; 59) אחד משמותיה של ירושלים; 60) אדמה בלתי פוריה; 62) פחד; 68) אחוריים; 66) רצינות (3,3); 68) כינוי לעברית (3,3); 71) עייף; 73) גאווה; 76) מעליו נתנה תורה לישראל; 77) קסטה; 79) סימן על־ידי תו נגינה להגבהת צליל בחצי טון; 80) מחפש; 82) גוף; 84) סוג אריג; 85) אויב; 90) בסיס; 92) אהבהבים; 94) עיר בצרפת; 96) גרעין של חרוב; 97) אבי אגור הממשל (משלי ל' א') ולא רק יוצא גרמניה; 99) מספיק; 102) מלה הבאה לרבות; 103) שן חותכת;

מאוזן:

1) קמיע; 5) תנועת משיחות השקר הגרועה בתפוצות הגולה; 10) קריאת צער; 11) בהמת משאות; 13) אבי ההורים; 14) אות הנצחון; 15) בושם; 16) שרה בלתי מעובד; 18) מנהיג תנועה פולנית (ש"פ); 20) מעמסה; 21) תואר כבוד שפירושו „נשמה גדולה"; 22) פסיק מעל מילה מקוצרת; 24) מלך העופות; 25) אורח הישן במקום; 26) עיר באיטליה; 28) עצום, כביר; 30) אבדן, כליה; 31) שלמונים; 32) תקופה, זמן; 34) מרדות; 35) אבן לבנה מלוטת כשיש; 38) תבואה; 39) זז; 41) צליל בסולם המז'ור; 42) מסמר לולייני; 43) מגש; 45) אישה של רות, שמו הפך כינוי וסמל לבורגני; 47) שחקנית — 10 (ש"פ); 48) כינוי לנזיר בודהי בטיבט; 50) יחידות צבא יבשתיות; 51) אלוה; 52) מתנגד; 54) ארץ אירופאית לחוף ימים; 57) חודש בשנה ע"ש בתו של האל אטלס; 61) אויב; 62) מקום החלציים; 64) חיית טרף; 65) תם. חסר דעת; 66) חבורה; 67) נחלש; 69) כוח ההפרה; 70) תעלה; 72) מענק לאות כבוד והערכה; 74) סייג; 75) עכשיו; 77) שקערורית; 78) נתין, כפוף לפקודות; 81) מידת אורך מקובלת; 83) כוח, יכולת; 85) מן השרצים הטמאים במקרא; 86) כבוד; 88) יחידת הספק חשמלית; 89) פלח, רסיס; 91) טבעת מתכת על ברג; 93) שרידי תרבות; 95) מעדר חפירה; 96) אינו מוצק ואינו נוזל; 98) אחד השבטים; 100) אליו הולכים כל הנחלים; 102) נכרי; 103) משפט; 104) מולדתם של אילמלך ונעמי; 105) צמח הבר שגילה אהרון אהרונסון.

רוז בייבי Rose Baby

יצירות אקסקלוסיביות לתינוק ולילד

● תמונות קיר ● וילונות ● שמיכות ● כריות ● תיקים ועוד...

עבודות יד במבחר בדים, דוגמאות וצבעים גם עפ"י הזמנה!

מבצע חודש מאי

☆ הנחה עד 20% על כל המוצרים

☆ הנחה מיוחדת לחודש מאי שמיכות פיקי לעגלה

עם אפליקציה במחיר של 350 שקל בלבד!

ניתן לחמין את מציגנו עפ"י תיאום טלפוני מראש!

פתוח בימים א'–ה' משעה 10.00–13.00 ומ־16.00–19.00

במשך חודש מאי פתוח גם בשבתות מ־13 עד 10

רמת השרון, שדרות ביאליק 20, טל. 03־482760 (קומה ב', דירה 4)

מכתבים

לא בושה, אך לא אמת

האדריכל שמשו הוזכר בשבועון („העולם הזה" 2372, 2374, 2382) אינו חבר חרות.

בהעולם הזה הופיע שמי כבר כמה פעמים, בהקשרים שונים. משום מה, הרבקתם לי תווית: „חבר תנועת החרות, מפעיליה ומראשיה", „תומך תנועת החרות" וכיוצא באלה.

פעם אחת ולתמיד, אני רוצה להפריך את הסברה הזו. אינני חבר תנועת החרות, לכן אינני אחד מפעיליה, ובלתי־אפשרי הוא שאהיה אחד מ„ראשיה".

לחיזוק התווית אתם מציינים, כי

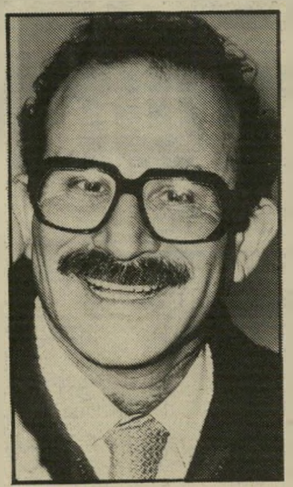

קורא בן־חורין
גם „בית־ספיר"

תיכננתי את מצודת־זאב (של חרות) ואת בית־אסיה (של שאול אייזנברג). זה נכון, אבל תיכננתי גם את בניין לישכת־המס המרכזית של הסתדרות העובדים בתל־אביב, ואת בית־ספר מרכז־ספיר בבית־ספיר בכפר־סבא, ועוד פרוייקטים הקשורים במחנה המתנגד לחרות.

נכון שהייתי באצ"ל, אך הייתי גם בהשומר־הצעיר.

איני חושב שזו בושה להיות אישי־חרות, אך האמת חשובה מה' כבוד...

מרדכי בן־חורין, סביון

● ● ●

החברה מעבר לקו

בעיקבות ההחלטה לשדר מוסיקה קלאסית ב־F-M בלבד, ולא בגלים בינוניים.

זו החלטה אומללה, יתומה ובלי שום בשורה לאנושות הענייה.

אני צמודה כל חיי לגל אלף. אך מכיוון שאני שייכת לאוכלי הבצלים בישראל, אין בארנקי די מזומן כדי לקנות הציוד שיקלוט את קול המוסיקה.

אני חוששת שמהשבוע הבא יגיע קהל השומעים של הגל החדש לגובה ים־המלח.

ומכיוון שאין לי סבלנות ליתר הגלים ברדיו, לא נותר לי אלא לפנות לתחנות הרדיו של החברה מעבר לקו — חוסיין, חדאד ומובארק.

סנשושה, נתיב הל"ה

● ● ●

תימהוני מי שמדבר!

היכן לומדים את חוקי ה־יקום והטבע? לא בפקולטה לפיסיקה. היכן לומדים מה מקומו של האדם בחברה? לא בפקולטה לסוציולוגיה.

אבקש בזה להתייחס לכתבה שפיר־סמתם תחת הכותרת הקיבוצניקים האישית. האגודה מטפחת ערכים אנושיים נעלים בתחום כבוד־האדם, היושר, הסובלנות והחתירה לשיפור מתמיד.

אין ספק בליבנו, כי בעצם קיומה ופעילותה תורמת האגודה לא רק

(המשך בעמוד 28)

של האימן (העולם הזה 2379).

האימן איננו „כת", ובוודאי לא „תימהונית". חברי האגודה הם אנשים חופשיים, אשר מצאו בה את המיסגרת הטובה ביותר לקיום אורח־חיים שבו בחרו. האגודה שוקדת על לימוד חוקי היקום והטבע, תוך הדגשת מקומו ותפקידו של האדם בחברה ותוך מתן אפשרות לכל פרט בתוכה לשיפור עצמי ולמיצוי מירבי של יכולתו

קורא יסקין
יזכור – למדינה

ולא פוסקים

מליהרג במוות

„זה נולד
עם השם „מבצע"

יערות של עצים צפופים
ושביל אחד ממנו
לא נוכל לדרוך בו
לא נוכל לצעוד בו
הדרך נעצרה, היא הדרך חזרה
אולם עם פנים קדימה
קוראים לזה מלחמה.

★ ★ ★

זה מין רחוב חד־סיטרי
עם שני קצוות
זה מין רחוב שחסום בצד אחד
והשני, שוטפים אותו ה־דברים
שלפעמים טובים ולפעמים ארורים.
זה מין רחוב כזה חד־ סיטרי
שלפעמים כואב ולפעמים פחות.
זה מין רחוב כזה
בנוי לאנחות
עם כניסה ואם אין. עם עצור ומדרכות.

★ ★ ★

עם ישראל
עשה לך מנהג קבוע
התקלות שש פעמים בשבוע
עשה לך מנהג קבוע
שלושה עד ארבעה הרוגים
ורק אז תנוע
עשה לך מנהג קבוע
חפור בורות כל השבוע
עשה לך מנהג קבוע
לחזור אחור אל גבולותך עוד השבוע.

★ ★ ★

„המנהיגים הם המפלצות שלנו".
יש רוצח בלהבה החיים
מחפש לדקור
ויש שנהנים
חיוך בזווית הפה
וריר ניגר
מתשוקות בלהבות החיים
יש רוצחים ונרצחים
ויש שאין נגמרים להם החיים בחיים.

★ ★ ★

יזכור – לתפארת מדינת ישראל.

ארז יסקין, פתח תקווה

דיזנהויז

או 10% הנחה למשלמים במזומן

או 50% ללא ריבית והצמדה ב־4 תשלומים

50% במזומן
25% בהרשמה 25% לפני היציאה

6 תשלומים צמודים לדולר

לחופש ונופש באיים - סע עם המומחים

חבילות נופש בטיסות שכר ל־7 לילות

רודוס - 285 $ דרגת תיירות/חצי פנסיון

כרתים - 269 $ דרגת תיירות / לינה וארוחת בוקר

פלמה דה מיורקה - 395 $
דרגת תיירות / חצי פנסיון

טרניף - 599 $ דרגת תיירות / לינה וארוחת בוקר

הרביירה הצרפתית

קאן - 849 $ לנוסע בחדר זוגי

ניצה 699 $ לנוסע בחדר זוגי

מונטה קארלו 849 $ לנוסע בחדר זוגי
טיסה ואירוח במלונות פאר — 5 כוכבים לינה וארוחת בוקר.

לונדון:

6 ימים במלון בדרגת תיירות	416 $
6 ימים במלון בדרגה ראשונה	474 $
6 ימים במלון דה־לוקס	574 $

כל המחירים הם לאדם בחדר זוגי לשישה ימים. מועדי יציאה מדי יום בחברות תעופה סדירות אפשרות להארכת כרטיס הטיסה עד 30 יום ללא תוספת מחיר.

שייט תענוגות באניות הפאר:

"אטלס" (MTS ATLAS) החל מ־599 $
מסלול — (7 ימים ו־7 לילות).
חיפה — פטמוס — קוסדסי — פיראוס/אתונה — רודוס — אלכסנדריה — פורט סעיד — חיפה.

"אוקיינוס" (MTS OCEANUS)
5 ימים טוס־קרוז — FLY-CRUISE החל מ־768 $
מסלול:
ת"א — אתונה (טיסה) פיראוס — מיקונוס — רודוס — פטמוס — קוסדסי — פיראוס/אתונה — ת"א (טיסה).

4 ימים טוס — קרוז — FLY-CRUISE
החל מ־630 $
מסלול:
ת"א — אתונה (טיסה) פיראוס — מיקונוס — רודוס — פטמוס — קוסדסי — פיראוס/אתונה — ת"א (טיסה).

פרטים והרשמה במשרדי דיזנהויז:

תל־אביב: בן־יהודה 21, טל: 03־652140
תל־אביב: בן־יהודה 33, טל: 03־654676
ירושלים: שמאי 9, טל: 02־246868
רמת־השרון: סוקולוב 32, טל: 03־494534/5/6
רמת־גן: בניין בורסת היהלומים
טל: 03־266222/3 (קו פנימי 485) ובכל משרדי הנסיעות.

הצעות טובות מאלה לטיולים בחו"ל לא תמצא

שבעת הטיולים המופלאים

14 יום - 1,265 $
איטליה, שוויץ ופריז

15 יום - 1,257 $
איטליה, שוויץ והריביירה הצרפתית

17 יום - 1,465 $
איטליה, שוויץ צרפת והולנד

21 יום - 1,652 $
איטליה, שוויץ, צרפת, הולנד ולונדון

22 יום - 1,983 $
סקנדינביה כולל פינלנד

23 יום - 2,113 $
סקנדינביה + סקוטלנד

המחיר לאירופה כולל:
כרטיס טיסה קבוצתי ★ בתי מלון דרגת תיירות מעולה ו/או דרגה ראשונה ★ חדרים זוגיים, שרותים צמודים ★ 2 ארוחות ביום לאורך כל הטיולים למעט לונדון ★ מלווה ישראלי.

29 יום מרתקים 3,038 $
מחוף אל חוף

ניו־יורק ★ ניאגרה ★ יילוסטון ★ סלט לייק סיטי ★ גרנד קניון ★ ברייס קניון ★ לאס וגאס ★ לוס אנג'לס ★ סאן־פרנסיסקו ★ ניו אורליאנס ★ אורלנדו ★ וושינגטון.

המחיר לארה"ב כולל:
כרטיס טיסה ת"א — ניו־יורק — ת"א ★ כרטיסי טיסה פנימיים ★ בתי מלון דרגה ראשונה ו/או תיירות מעולה ★ אוטובוס ממוזג.

★ כרטיסי טיסה לכל היעדים במחירים ובתנאי תשלום מפתים ביותר
★ תשלומים באמצעות כרטיסי אשראי.

מכתבים

(המשך מעמוד 26)

לאיכות־החיים של חבריה, אלא גם לאיכות־החיים של החברה. בכללה, בתקופה זאת של פחיתות ערכים ונסיגה כללית באיכויות האדם וב־התנהגותו.

דובר אגודת „אמין", תל־אביב

אני שמח שדניאלה שמי פירסמה מאמר מאוזן פחות או יותר על האימון, כפי שהוא משתקף דרך מישפחתי. בתוך הזרם האדיר של דעות קדומות, שמרניות, ועוינות, טוב לראות שיש מישהו המוכן להאיר את הדברים כפי שהם, אפילו אם בצורה שיטחית.

שני מישפטים צרמו לי. האחד מופיע בתוכן־העניינים של החוברת, ובו כתוב: „...מספרים מדוע הצטרפו

קורא סער
לא תמהוני

לכת תימהונית". המישפט השני הוא כותרת מישנה, שבה שוב מופיע האימון ככת.

כשדניאלה שוחחה איתנו, הבהרתי לה חזור והבהר שהאימון אינו כת, לא היה כת ולא יהיה כת (ובוודאי שלא תימהונית). מבחינה חוקית אנחנו עמותה (אגודה עותומאנית) הרשומה כחוק, עם עקרונות ברורים וידועים. סיפרי־חשבונות המנוהלים כחוק, עורך־דין וכל מה שהחוק מחייב.

כדאי להוסיף, שמתקבלים לאגודה רק אנשים אחרי שרות צבאי (או שקיבלו פטור משרות צבאי), המתחייבים לשמור על חוקי המדינה ושאינם משתמשים בסמים.

עידן סער (ציזלינג), תל־אביב

• • •

תורת היחסות

טדי קולק לעוד קדנציה!

שנים שנאנו אותו. כנער בדגוריון

קריקטורה של הקורא ע'סאן אל־חאג'־יחיא
ג'וקים אוהבים עדשים

ראש־עירייה קולק
מימדי הרקולס

הוא ייצג הלך־רוח של קבוצה גדולה יותר, שליבה היה גם בבעיות הקיפוח החברתי, ושליגלגה על מאבק ה־פנתרים.

היום הוא נראה פשוט זהב: חכם, מבין את בעיות העיר, מהלך בכישרון בין הדתיים והחילונים, בין היהודים והערבים, דואג לחיי־התרבות ולסוב־לנות בעיר. האם האיש השתנה? לא בהכרח. ייתכן כי פועלת כאן תורת היחסות הפרטית של מדינת ישראל — ב־1983 נראה כל מפא"יניק אמיתי כאילו היה אחד מלמד־זו הצדיקים. הגלריה העלובה שהליכוד מסוגל להעמיד מולו, מאדירה את דמותו למימדי הרקולס.

כך או אחרת, אין לו תחליף. ירושלים זקוקה לו, פן תיפול בידי הגותים, שיחריבה עד היסוד.

דורית טולדו, ירושלים

נזם־זהב באף חזיר

משה שמיר, יוליוס שטרייכר ואגודת־ישראל.

נאמר: „אם היה בעל תשובה, לא יאמר לו: זכור מעשיך הראשונים" (בבא מציעא נ"ח). אבל משה שמיר כתב דברי בלע על אגודת־ישראל, ולכן אינו בעל־תשובה. זה בן לעם השומר־הצעיר. הוא הלך בשורות ופנה ימינה ועכשיו הוא חוזר לדת האדומה. וכמו שעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל, להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך — כך עמדה גם מלכות השמאל על עמך ישראל, להשכיחם תורתך ולהעבירם לשמד בידי הייבסקציא. והשומר־הצעיר זה אחד מרוצחי העם היהודי. והאשמים הם זקני השומר־הצעיר ולא צעיריו, שלא ראו מאורות מעולם. ומשה שמיר היה אחד מן המשחיתים והיה סופר ויודע את ערך עצמו.

וכה אמר משה שמיר בעתון ישן: „כשהייתי צעיר רומנטי, ראיתי בדמיוני כשיא ההישגים, שמושבניק יחזור מיום עבודה, עייף מאוד, ירחץ את ידיו, יקח ספר שלי מעל המדף ויקרא" (מעריב, ה' אדר ב' תשל"ג).

ולמען האמת, משה שמיר אינו האוייב הגדול ביותר. יש אוייבים גרועים ממנו, והם משומדים כנענים־שמאלנים — והם שונאים יהודים אדוקים ומאירך גיסא, אוהבים ערבושים רוצחי ברנר ורוצחי תרפ"ט. סופרי השמאל ומשוררי הייבסקציא מרמים את עצמם לאמיל זולא, אבל למען האמת, הם דומים ליוליוס שטרייכר עורך השטרימר וברנשי הגיס החמישי נשתלו יפה במיכללות ובכלי־התיקשורת של השילטון, והם חיים בשפע וווללים את ממונם של היהודים משלמי־המיסים.

אני תמה על השמאלנים עבדי אש"ף — למה הם זקוקים לשפע העבריות? מי שמחלל שבת וכותב דברי־כפירה, בכתיב עברי נוצץ ומבריק — הרי זה טמא ונאלח, כמו נזם־זהב באף חזיר. ולדוגמה: עיתון הארץ לא היה מפסיד כלום אילו נדפס בשפה גרמנית צחה. אבל תמר מרוז כתבה שם סיפור מצחיק על קציץ חינוך (מיל), שנתן את בתו לערבי. כפי הנראה, זאת היא תרומתו של ציוני שפוי למען השלום... והוא ממשיך „מסורת" חילונית של וייצמן הראשון, מנדלי מוכר ספרים, אחד־העם, טשרניחובסקי, מרטין בובר, סמולנסקין, שופמן וקניוק ועוד ועוד.

ולהבריל — אגודת־ישראל זאת חומת־מגן לעם היהודי, ובזכותה נזכה לראות מהרה בנקמה ובנחמה.

חיים־צבי קורניק, תל־אביב

הוא היה שייך לקבוצה הקטנה והאפלה, שניסתה לכפות דיקטטורה על ישראל. כשומר מידשאות ירושלים

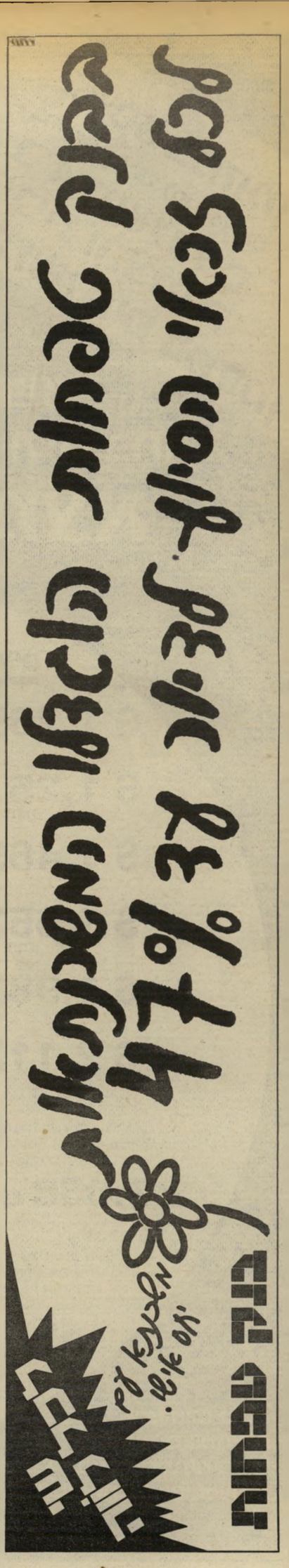

5 דירות אחרונות במבצע

דירה בפתח-תקוה ללא מזומנים ובהנחה ממשית של 300,000 ש"ח

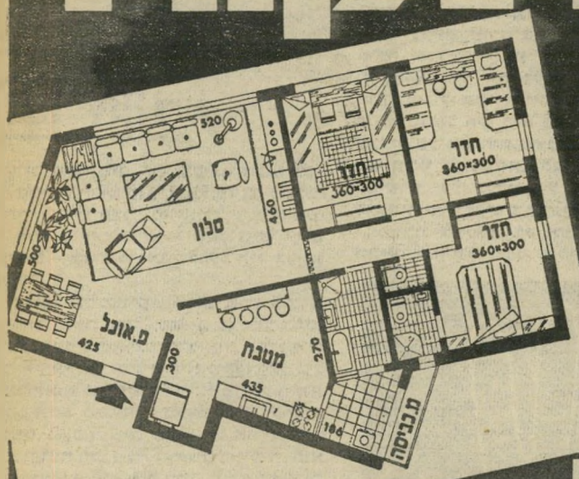

מבצע חד פעמי למכירת 5 דירות
בנות 4 חדרים בבנין יוקרתי באחד האזורים
היפים ביותר בפתח-תקוה ברח' בן-צבי.

מחיר מחירון **75,000** חלר

מחיר מבצע **66,500** חלר

אפשרות ל-TRADE IN

שיא הפאר:

★ אינטרקום/טלויזיה במעגל סגור
★ לובי מפואר
★ ריצוף כהה בסלון ובפינת האוכל
★ שיש גרניט במטבח
★ כלים סניטרים צבעוניים
★ ריצוף קרמיקה בשרותים ובמקלחות
★ חדר תרבות

מבחר דירות
עם אפשרות ל-TRADE IN

בבתי-ים | בראשון-לציון | בנתניה | בבני-ברק

פתוח במוצאי-שבת

לרגל המבצע יהיו משרדינו בפתח-תקוה
ובראשון-לציון פתוחים החל מוצאת השבת.

* המחירים אינם כוללים מע"מ

אברהם גינדי

תל-אביב	פתח-תקוה	רמת-השרון	ראשון-לציון	נתניה
נכר המדינה ה באייר 10	חיים עמר 28	סוקולוב 84	הרצל 62	הרצל 18

1983 | 1983 | הקניה הטובה ביותר 1983 | העסק החיידוקי המעניין

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

מרים בינזוני

מזל החודש: שור

קו הבריאות

קווים מסויימים הכרחים שיימצאו בכף יד, ואילו אחרים טוב שלא יהיו בה לעולם. ו־החיים, קו־הלב, קו־הגורל וקו־הראש, ם הקווים החשובים ביותר, ואם אינם ופיעים – קרוב לודאי שלבעל היד בעיות מכביר.

חסרונם של קווים אחרים גורם לקורא כף היד הנאה. אחד הקווים שמאוד בריא חיות בלעדיו הוא "קו־הבריאות". זה נשמע צת אירוני, אך האמת היא שהעדרותו של ו הבריאות מאפיינת דווקא מיבנה מאוזן חזק, ומזג משוחרר מעצבנויות ולחצים פשיים. אצל אנשים שמנהלים אורח־חיים ריא ופתוח הקו מצוי לעיתים רחוקות. הוא ם לא מופיע אצל אלה המרוצים ממעשיהם אינם מודאגים מקטנות.

אדם שכף ידו תהיה חלקה וללא קו־ בריאות – הוא האיש שלא יעדר מעבודתו סיבות מחלה. הוא גם לא יעלה בדעתו שאפשר להשתמש בתירוץ מעין זה, כדי שלא לבוא לעבודה. באדם כזה אפשר בטוח שתמיד יימצא במקום ובזמני עבודה הקבועים.

קו־הבריאות הוא אחד הקווים המשתנים יותר, לכן הוא יכול לשמש מדד למצב בריאותו של בעליו. העדרותו של הקו היא

עובדה מעודדת מכל. כשסימנו של הקו חלש – זה סימן טוב, אבל כשרואים קו אחר שהוא חלש, אין לזה את אותה המשמעות. למשל קו־חיים שאינו חרוט היטב ביד, זהו אות־אזהרה לכך שכושר־התנגדותו של בעליו הוא נמוך, ויש צורך לדאוג לבריאותו. או למשל אם ימצא קו־הראש כשהוא מצוייר חלש או עם שברים, איים או כל הפרעה אחרת למהלכו התקין, הדבר יראה שבעל הקו סובל לפחות מכאבי־ראש כרוניים, אם לא מהפרעות קשות יותר.

קו־הבריאות מתחיל בדרך־כלל בגבעת מרקורי (זו הגבעה שמשמת כ"בסיס" לזרת), ויורד לכיוון שורש־כף־היד. נקודת סיום טובה לקו־הבריאות היא בגבעת־הירח. הדבר משחרר את בעליו מדאגות לברי־ אותו. עיכולו תקין ומיזגו אנרגטי ואופטימי. כשסימנו של הקו הוא בקו החיים – הדבר מצביע על מתיחות, עצבים רופפים, עיכול לא תקין וחומציות. כדי שחייו יתנהלו למישרין, על בעליו של קו כזה לשמור דיאטה ולנוח לגישון מספיק.

נקודת המפגש בין קו־הבריאות וקו־ החיים מזהירה מפני תקופה בחיי אותו

היעדרו של קו־הבריאות בכף ידו של אדם מעיד על בריאות טובה

אדם, שבה עליו להשמר במישנה זהירות. במיקרה שקו־הבריאות חותך את קו־החיים ומסתיים בגבעת ונוס – יהיה זה חיוני עוד יותר לדאוג לבריאותו ולהשמר מסכנות.

קו־בריאותו גלי – מופיע בידיהם של הסובלים מהתקפות מרה וקיבה. קו־ בריאות השבור למיספר קווים זעירים המופיעים בצורת סולמות – מגלה חוסר־ חיוניות והעידר כושר־עמידה, ולעיתים בעיות כבד ועיכול. אי המונח על הקו מסמל רגישות ובעיות פנימיות. הרבה איים קטנים על הקו ביד שבה הציפורניים צרות ומת־ קפלות – מצביעים על בעיות בריאות.

כוכב על קו־הבריאות הוא סימן לסטרי־ ליות, לקשיים ולסיבוכים בלידות, ובכלל נטיה לבעיות בשטח הגיקולוגי.

ריבוע על הקו מגן על בעליו מפני מחלה או סכנה לחייו, ומבטיח החלמה שלמה מהמחלה.

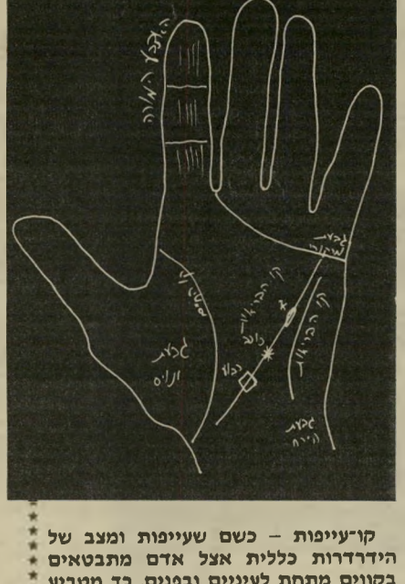

קו־עייפות – כשם שעייפות ומצב של הידרדרות כללית אצל אדם מתבטאים בקווים מתחת לעיניים ובפנים, כך מטביע מצב זה את רישומו בכף היד.

העייפות משומנת בקווים חזקים וישרים. הרצים לאורך החוליות באצבע הראשונה (המורה), כשרואים קווים כאלה, כדאי להוריד את העומס ולקחת חופשה להחלפת כוחות.

כמו כן, כתמים לבנים בציפורנים הם הוכחה נוספת לכך שבעל הכתמים זקוק במהירות לחופשה ולמנוחה – וכמובן, להמון שינה.

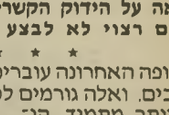

שור

21 באפריל – 20 במאי

חוסר יציבות בעניינים כספיים מורגש בתקופה האחרונה, עליכם להזהר מגישה אופטימית מדי וממע־ שים נמהרים חסרי־ מחשבה, שכן בשבועות אלה קיימת נטיה להת־ עלם ממה שלא נוח לראות. בעניינים רומנ־ טיים כדאי להתכונן ל־ תפנית מעניינת. רווקים ורווקות יוכלו לצפות השבוע להצעות נישו־ אים, או לאיזשהו צעד, שיראה על הידוק הקשרים. במקום עבו־ תכם רצוי לא לבצע שינוי כלשהו.

* * *

בתקופה האחרונה עוברים עליכם שינויים חשובים. ואלה גורמים לכם להיפתח ולד־ בר יותר מתמיד. הנ־ טיה הפיתאומית להר־ בות בדיבורים עלולה לגרור אתכם לומר יו־ תר מכפי שאתם מת־ כוונים. בקרו את עצמכם פעם נוספת, לפני שאתם מגלים דברים שעד עכשיו שמרתם עליהם בסו־ דיות. בשטח הרומנטי יכרת התפתחות מעניינת. אין ספק, הקש־ רים יתהדקו. נצלו כל הזדמנות חדשה.

* * *

השבוע תחושו את עצמכם מתוחים ועצ־ בניים, התנהגותכם לא תהיה חביבה במיוחד, וטוב הדיבור יהיה די סרקסטי. שי־ מו לב עם מי אתם משוחחים, יותר מאו־ חר תצטערו על כך ש־ פגעתם במי שלא ה־ תכוונתם לפגוע. ידי־ דים שיבואו להתארח בביתכם יעזרו לכם ל־ התגבר על מצב־הרוח תוקפני. כדאי לדחות תחימה על מיסמכים, או משא־ומתן עם עורכי־דין לעוד שבועיים בערך.

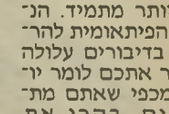

שלה

21 במרס – 20 באפריל

שיראה על הידוק הקשרים. במקום עבו־ תכם רצוי לא לבצע שינוי כלשהו.

* * *

בתקופה האחרונה עוברים עליכם שינויים חשובים. ואלה גורמים לכם להיפתח ולד־ בר יותר מתמיד. הנ־ טיה הפיתאומית להר־ בות בדיבורים עלולה לגרור אתכם לומר יו־ תר מכפי שאתם מת־ כוונים. בקרו את עצמכם פעם נוספת, לפני שאתם מגלים דברים שעד עכשיו שמרתם עליהם בסו־ דיות. בשטח הרומנטי יכרת התפתחות מעניינת. אין ספק, הקש־ רים יתהדקו. נצלו כל הזדמנות חדשה.

* * *

השבוע תחושו את עצמכם מתוחים ועצ־ בניים, התנהגותכם לא תהיה חביבה במיוחד, וטון הדיבור יהיה די סרקסטי. שי־ מו לב עם מי אתם משוחחים, יותר מאו־ חר תצטערו על כך ש־ פגעתם במי שלא ה־ תכוונתם לפגוע. ידי־ דים שיבואו להתארח בביתכם יעזרו לכם ל־ התגבר על מצב־הרוח תוקפני. כדאי לדחות תחימה על מיסמכים, או משא־ומתן עם עורכי־דין לעוד שבועיים בערך.

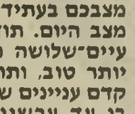

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

אי־הבנות עם ידידים ועם עובדים אחרים לא תוכלו ליישב השבוע. תנו לעניינים ל־ התנהל מעצמם. כל נ־ סיון לתקן את המצב יוסיף סיבוכים שעלי־ הם לא חשבתם. תוכ־ ניות שתיכננתם בקשר לקריירה יוכלו להצ־ ליח, ויוכיחו את עצמם תוך כמה שבועות. אנשי־עסקים יוכלו ל־ הצליח בפרוייקטים חדשים, ויוכלו לחשוב על רכישות חדשות. בשטח הרומנטי, מתחילה תקופה חדשה, מעניינת וטובה.

* * *

השבוע, עם מולד הירח, חשוב מאוד לתכ־ נן את עתידכם המיקצועי. אל תשפטו את מצבכם בעתיד לפי ה־ מצב היום. תוך שבו־ עיים־שלושה תרגישו יותר טוב, ותוכלו ל־ קדם עניינים שהתעכ־ בו עד עכשיו. חיי־ האהבה מפצים אתכם על הקשיים שהיו מנת חלקכם השנה. אין לכם ממה לחשוש – אתם מקובלים מאוד ואנשים ימשיכו לבקש את חברתכם. מב־ חינה כספית עליכם להיות חסכניים.

* * *

עניינים כספיים דורשים טיפול זהיר במיו־ חד. אתם עלולים להפסיד בגלל השקעות לא נכונות, או הלוואות שאתם מבקשים לא ב־ זמן הנכון. כדאי שתק־ טינו עד כמה שאפשר את מידת הסיכון ש־ אתם לוקחים על עצמ־ כם. נסיעות לחו"ל מ־ תעכבות, וכן מיכתבים שצריכים להגיע משם. קרובים או ידידים ה־ שוהים בחו"ל עלולים להיקלע לבעיות ולבקש את עזרתכם. העז־ רה היחידה: יותר שיחות טלפון ומיכתבים.

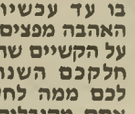

מאזניים

23 בספטמבר – 22 באוקטובר

השבוע אתם נוטים להסתכן, תצטרכו ל־ היזהר בנהיגה ובטיפול במכשירים שעלו־ לים לסכן אתכם. זו לא תקופה רומנטית במיוחד, מתח ועצב־ נות גורמים לכאבי־ ראש ולחולשה כללית. כדאי שתארגנו לעצ־ מכם סדר־יום שקט ו־ שליו לתקופה הזאת. בחיי־המישפחה צפו־ יות בעיות, לכן רצוי שלא תתכננו חופשות משפחתיות. אנשי־עסקים יצטרכו להמ־ תין מעט עד שהם יקדמו את עסקיהם.

* * *

הירח החדש יהיה לכם הזדמנות להשלים עם בן־הזוג ולהתחיל הכל מחדש, כאילו לא קרה דבר. שיחה גלויה עשויה לעזור. אל תתפתו לספר יותר מן הדרוש. כדי שלא תצט־ ערו. השטח הרומנטי די מפתיע – תתכוננו לפגישות מחודשות עם אנשים שלא שוהים ב־ ארץ. ומבקרים פה ל־ זמן קצר. פגישות אלה עשויות להיות בעלות חשיבות לעתידכם המיקצועי, אך אל תמ־ הרו להתלהב. כדאי שתבדקו בזהירות.

* * *

בעבודה תורגש התקדמות, אך הלחץ ו־ העומס שמוטלים עליכם לא נותנים לכם ליהנות מהתוצאות. אתם זקוקים ליותר מנוחה ושינה, מכיוון שאתם שוכחים את עצמכם וכמעט מסכ־ נים את הפרוייקט ה־ חשוב שבו אתם עסו־ קים. מבחינה כספית אתם נוטים לחשוב על צעדים חדשים, אולם זה לא הזמן לטפל בעניינים מסוג זה. נוסף לכך, כדאי להי־ זהר מעצות של ידידים. תשקלו כל דבר.

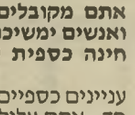

קשת

23 בנובמבר – 20 בדצמבר

התלבטויות לא קלות עלולות לפקוד א־ תכם השבוע. חיי־האהבה מאוד מבלבלים ולא ברורים. הדבר ה־ טוב ביותר שאתם יכו־ לים לעשות זה לסיים את הקשרים המסוב־ כים שלא נותנים לכם כלום. מלבד עלבונות ואכילה עצמית. תוך כמה ימים תוכלו להת־ חיל בקשר חדש. מבח־ ינה כספית המצב אינו קל, אך אל תכנסו ל־ בהלה: תוך שבוע־שבועיים זה יסתדר. בני מזל סרטן מעוניינים בחברתכם השבוע.

* * *

ההרגשה הכללית עדיין לא טובה. מבחי־ נה גופנית איננכם חזקים ואתם נוטים לח־ לות במהירות. העצ־ בים מתוחים, וזה לא מוסיף לכם חוזק גו־ פני. תשתדלו לנוח ולא להתאמץ יתר על המידה. במקום שבו אתם עובדים יהיה לכם יותר קל השבוע. בני המין השני ישימו לב אליכם – אל תת־ עלמו מהרמזים שיגיעו מצידם. הפופולאריות שלכם עולה גם מ־ בחינה חברתית. בסוף השבוע: מסיבה.

* * *

היכרויות חדשות שיווצרו השבוע יהיו מ־ אוד חשובות לעתידכם הקרוב. גם הרושם הראשון אינו חזק, ב־ תוך זמן קצר זה ישת־ נה. מבחינה כספית ה־ מצב מאוד עדיף. עדיף שלא תתכננו כעת שום דבר הקשור להוצאה כספית גדולה. הגרון רגיש מאוד בתקופה זו – השגיחו על עצמכם ואל תתעלמו מהרגשה לא טובה. מעליות עלו־ לות לגרום לבעיות בימים הרביעי והחמי־ שי. אם אפשר, הימנעו מלהשתמש בהן.

דגים

19 בפברואר – 20 במרס

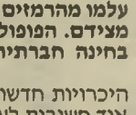

טלה

21 במרס – 20 באפריל

שור

21 באפריל – 20 במאי

תאומים

21 במאי – 20 ביוני

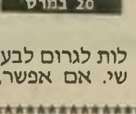

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

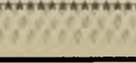

אריה

21 ביולי – 21 באוגוסט

נחולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

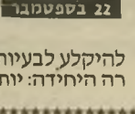

מאזניים

23 בספטמבר – 22 באוקטובר

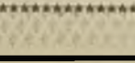

עקרב

22 באוקטובר – 22 בנובמבר

קשת

23 בנובמבר – 20 בדצמבר

גדי

21 בדצמבר – 19 בינואר

דלי

20 בינואר – 18 בפברואר

דגים

19 בפברואר – 20 במרס

חלק מהנוף...

ים כנרת

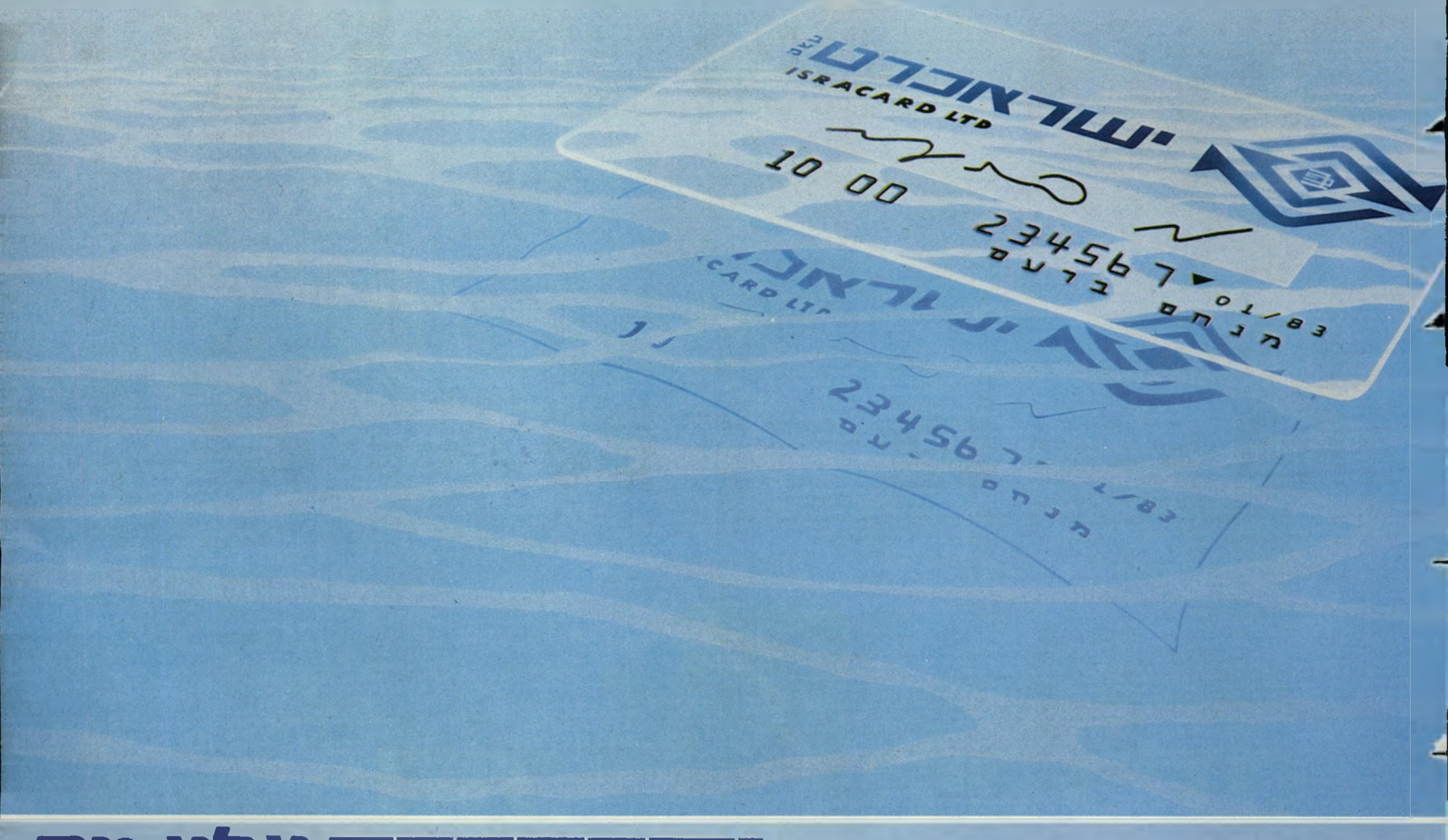

ישראכרט אלא מה.

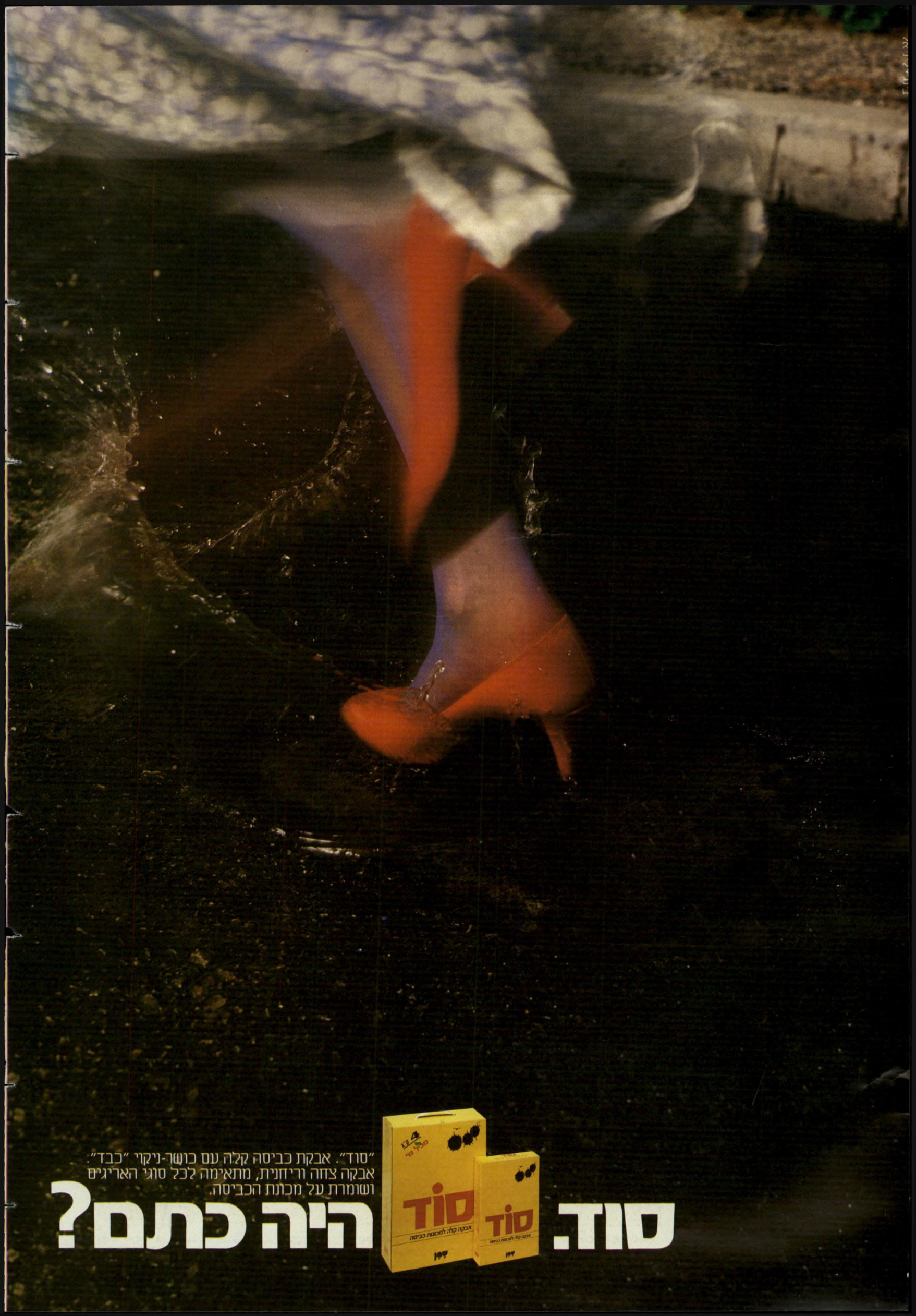
סוד.
היה כתם?
"סוד". אבקת כביסה קלה עם כושר-ניקוי "כבד".
אבקה צחה וריחנית, מתאימה לכל סוגי האריגים
ושומרת על מכתת הכביסה.
סוד
אבקה קלה לכביסה
סוד
אבקה קלה לכביסה

בעוד שהרוצחים של אבו־ג'יהאד חיכננו את ההתנקשות בח"ן, עסק עיצאם סרטאווי בחקירת הפשעים שלו, ואסף הוכחות סנסציוניות על מניעיו, על שיטת־הפעולה שלו ועל הגורמים העומדים מאחוריו

בעקבות אבו־ג'יהאד

"מהי אורגיה פוליטית אמיתית," אמר עיצאם סרטאווי. "אי־אפשר לדעת מי שוכב עם מי" הוא לא צחק.

ישבנו במישרדו, המשקיף מגבוה על פני נוף נהדר של הסינה, הרחק־הרחק מהמולת־הקרב. זה היה ביום העשירי של מילחמת־הלבנון. הספקתי כבר להיות בלבנון, ומראות הזוועה עמדו לנגד עיני־רוחי. אי־אפשר היה לשכוח לרגע כי בני־עמו ובני־עמי, ואולי גם ידידינו, שכנינו ובני־המישפחות שלנו, הורגים זה את זה ברגע זה עצמו.

מילחמה זו לא היתה אפופה בסודות. במשך קרוב לשנה ידענו כי אריאל שרון חותר אליה, וידענו את מטרותיו. במשך החודשים האלה עשינו מה שיכולנו — כל אחד מאיתנו לחוד, וכולנו ביחד — כדי למנוע את המילחמה הזאת. עתה פרצה, וכעילה לה שימשה ההתנקשות בחייו של השגריר הישראלי בלונדון, שלמה ארגוב. היא הביאה להפצצת ביירות, זו הביאה להפגזת ישובי הגליל, וזו הביאה ל"מיבצע שלום הגליל".

מי שביצע את ההתנקשות רצה בפלישה הישראלית.

בילינו שעות בדיון על השאלה: מי זה היה? מי זה יכול היה להיות?

ידענו כבר מי ביצע את ההתנקשות בפועל. בידי סרטאווי היו כל העובדות שהתגלו על־ידי

מאת
אורי אבנרי

המישטרה הבריטית. בין השאר: שחולית המתנקשים כללה את מרוואן אל־בנא, בן־אחיו של אבו־ג'יהאד. לא היה שמץ של ספק בכך שאירגונו של אבו־ג'יהאד הוא שפתח את הניצרה של אריאל שרון.

אך מי הסעיל את אבו־ג'יהאד? בשליחותו של מי, לטובתו של מי הוא פעל?

סוריה? עיראק? ישראל? ארצות־הברית? ברית־המועצות? כל התיאוריות היו סבירות, ומכאן ההערה על האורגיה.

דיברנו, אכלנו, שתינו ודיברנו על אבו־ג'יהאד. המשכנו בכך למחרת היום, וגם ביום שלאחר־מכן.

היו לנו הרבה אבנים ציבעוניות לתמונת הפסיפס. שיבצנו אותן כך, ושיבצנו אותן אחרת. גילגלנו תיאוריות, בדקנו אותן מכל הצדדים, העלינו את הנימוקים בעד ונגד, ועברנו לתיאוריה הבאה.

פועל פשוט בסעודיה

לא היתה זאת שיחתנו הראשונה על אבו־ג'יהאד. בשנים שלפני כן הוא העסיק אותנו יותר ויותר.

תחילה היה זה צל קטן, או במשך הזמן הלך הצל והתארך. לבסוף הוא ריחף עלינו כענן גדול מאוד — עד שביבה את אורו של עיצאם סרטאווי.

את שמו של אבו־ג'יהאד שמעתי לראשונה בפגישתי הראשונה עם סרטאווי, באוקטובר 1976. אחרי הפגישה בת היומיים, שהתקיימה בווילה יפהפיה מחוץ לפאריס, נסעתי במכונית לנמל־התעופה יחד עם אחד השליחים הפלסטיניים שהשתתפו במיפגש. ברדך דיברנו על הכוחות הפועלים באש"ף, וכך הוזכר גם שמו של אבו־ג'יהאד. "האיש שלנו (של פת"ח) בבגדאד בגד בנו. העיראקים קנו אותו. הוא נדון למוות. שלחנו במקומו איש אחר."

הרוצח תמונתו של צברי אל־בנא, המכונה אבו־ג'יהאד, שרצח כמה אנשי אש"ף, ושנדון למוות על־ידי פת"ח.

כעבור זמן, כאשר הסתבר כי זילזול זה לא היה במקומו, שמעתי יותר על האיש. שמו צברי אל־בנא, יליד יפו, פליט שהגיע לסעודיה. הוא סיים רק בית־ספר עממי, ועבד כפועל פשוט. מיקצועו היה חשמלאות.

"סעודיה היא ארץ של עשירים", אמר סרטאווי, כשניסה להסביר לי, וגם לעצמו, את מניעיו של הארכי־רוצח. "להיות פועל פשוט בסעודיה פירושו היה להיות מטרה לבוז ולזילזול, להשפלה יומיומית. אין פלא שהאיש התמלא שינאה לוהטת לסעודיה."

בימים ההם עמדו הסעודים בראש המחנה הערבי המתון, הפרו־אמריקאי, ואילו עיראק עמדה בראש המחנה הקיצוני, הפרו־סובייטי. אהדתו של אל־בנא פנתה באופן טיבעי לעבר בגדאד, ככל שגדלה שינאתו לריאד. הוא התמנה כשליח פת"ח בבירה העיראקית.

היתה כאן הקבלה מעניינת. עיצאם אל־סרטאווי גדל בעיראק, נשא אשה עיראקית והתחיל את דרכו באש"ף כראש אירגון־פידאיון משלו, שהיה פרו־עיראקי. אך הפטריוטיזם הפלסטיני שלו מרד בתלות זרה. הוא הצטרף לפת"ח, שאחר מעיקרי־אמונתו הוא דחיית כל אפוטרופסות ערבית. ולבסוף הגיע לאן שהגיע.

ואילו אבו־בנא, שאימץ לעצמו את כינוי־המחתרת אבו־ג'יהאד ("אבי המאבק"), בא מסעודיה, התקדב לעיראקים, והפך בסופו של דבר לסוכן עיראקי מובהק.

סרטאווי התייחס לאבו־ג'יהאד, עד הסוף, בבוז וגמור. "הוא והאירגון שלו אינם שווים לבדם בלום," אמר. "אין להם אחיזה בעם הפלסטיני. הם פשוט סוכנים זרים. הוא משמש בסך־הכל שם־כיסוי לפעולות של שרות־הביון העיראקים."

כאשר פרצה מילחמת עיראק־איראן, נאלץ השליט העיראקי, סדאם חוסיין אל־תכריתי, להתקרב לירדן ולסעודיה. עוד לפני כן התרחק מברית־המועצות. הוא נקט עמדה מתונה, גם כלפי ישראל, ואירח את ועידת־בגדאד, שהחליטה בסוף 1978 על כינון השלום כעל המטרה העליונה של האומה הערבית.

אבו־ג'יהאד החליט שהוא זקוק לבית בטוח יותר, ועבר לדמשק, אויבתה המושבעת של בגדאד. אולם הוא לא ניתק את קשריו עם עיראק — עובדה מפליאה כשלעצמה. אנשיו פעלו מתוך שני המרכזים, ואולי גם ממרכז שלישי.

הסוף עיצאם סרטאווי מתבוסס בדמו על ריצפת אולם־הכניסה של המלון באלבופירה, שבו התכנס מושב האינטרנציונל הסוציאליסטי. במשך השנים האחרונות עסק עיצאם סרטאווי באופן פעיל בחקירת פשעיו של אבו־ג'יהאד, ואסף ראיות ומסמכים שבעזרתם ביקש לשכנע את מנהיגי עיראק וסוריה, הפטרונים של אבו־ניאל, שהוא משרת את ישראל.

(המשך מעמוד 33)

בעת ביצוע ההתנקשות בארגוב ישב אבו־נידאל, כפי שנודע לסרטאווי, בדמשק. בעת רצח סרטאווי עצמו, פעל אבו־נידאל מבגדאד.

בראש רשימת הרצח

ב־4 בינואר 1978 רצחו אנשי אבו־נידאל את ידידי סעיד חמאמי, נציג אש"ף בלונדון, בישבו ליד שולחן־הכתיבה שלו במישרד הליגה הערבית בלונדון. חמאמי היה חלוץ המגעים עם מחנה־השלום הציוני. הוא הטיף להם בגלוי, ופתח במגעים עימי ב־1974.

ביולי 1978 רצחו אנשי אבו־נידאל את עלי נאצר יאסין, שליח פת"ח בכווית, שהיה ידוע כאיש מתון. באוגוסט 1978 רצחו את עז־אל־דין חלק, נציג אש"ף בפאריס. הוא נרצח בטעות: אף כי רוב המגעים בין סרטאווי ובינינו התקיימו בפאריס, הקפדנו תמיד על כך שלא לשתף בהם את נציגות אש"ף בעיר. חלק היה איש של פארוק קדומי, יריבו של סרטאווי, והוא חיבל במזיד במגעינו על־ידי פירסום הודעות רשמיות שהכחישו את עצם קיומם.

ביוני 1981 רצחו אנשי אבו־נידאל את נעים ח'דר, נציג אש"ף בבריסל. הוא היה איש מתון, אך גם הוא לא קיים שום מגעים עם מחנה־השלום הציוני.

היה ברור כי סרטאווי היה חשוב ויעיל יותר מאשר כל אלה. לא יכול היה להיות ספק בכך שהוא עומד בראש הרשימה של אבו־נידאל.

בינואר 1982 נתן סרטאווי ראיון סנסציוני לידידי אריק רולו, מעורכי לה מונד. הראיון היכה גלים בעולם, וגם בישראל. הכותרת היתה „הערבים צריכים לחזק את מחנה־השלום הישראלי", וסרטאווי מתח בו ביקורת חריפה על הקו של אש"ף.

הוא טען כי בגין לא יכול היה לבצע את זממו בגולן ובגדה, אילו זכה מחנה־השלום בתריסר מושבים בבחירות לכנסת העשירית, וכי אש"ף מנע הישג כזה על־ידי מעשים ומחדלים שמנעו ממחנה־השלום את האמינות וההישגים שהוא היה זקוק להם. אחרת, קבע סרטאווי, „מיפלגת של"י, בהנהגת הגנרל פלד ואורי אבנרי, היתה זוכה בארבעה או בחמישה מושבים בכנסת."

בראיון זה גם גילה סרטאווי את העובדה שאותה שמרנו עד אז בסוד כמוס. כי באפריל 1981, ערב הבחירות בישראל, היתה תוכנית להזמין אותנו כמישלחת רשמית לדמשק, כדי להשתתף כאורחים במושב המועצה הלאומית הפלסטינית שנערך שם.

לקראת סוף הראיון שאל רולו: „האם אינך חושש להיות הקורבן הבא של קבוצת־הפורשים הפלסטינית של אבו־נידאל, שאיימה להרוג את „הבוגדים, המצדדים, כמוך, בדו־שיח ובפשרה?"

תשובתו של סרטאווי ביטאה את גישתו לאירגון, שרצח אותו לבסוף:

„בניגוד למה שנראה, אבו־נידאל אינו מהגיג קיצוני של חזית־הסירוב (הפלסטינית), אלא בוגד, שהעמיד את עצמו לרשות ישראל. שרות־הביטחון האוסטריים הוכיחו בלי צל של ספק כי אנשי אבו־נידאל לא רצחו רק את היינץ ניטל, חבר עירייית וינה, באחד במאי 1981, ולא תקפו רק את בית־הכנסת בווינה באוגוסט, אלא שהם גם רצחו, באחד ביוני, את נעים ח'דר, נציג אש"ף בבריסל.

„היתה להם הכוונה לרצוח את יאסר ערפאת בעת ביקור שזה עמד לערוך בקבור שבוע בווינה.

„מלבד ישראל, למי יש עניין בהריגת נציגינו? למי יש עניין בהכפשת שם תנועת־השיחרור הפלסטינית על־ידי ביצוע פשעים אנטי־שמיים מבישים?"

הוסיף סרטאווי: „אנחנו איננו מציגים לעצמנו עוד את השאלות האלה. מאז שעצרנו חברים של קבוצת אבו־נידאל בבירות. הם הודו שגויסו על־ידי המוסד (הישראלי) בשטחים הכבושים. באופן מוזר נהנה אבו־נידאל גם מעזרתן של מדינות ערביות מסויימות, המנצלות אותו לטובת האינטרסים של עצמן."

רולו הוסיף, כי סרטאווי אמנם לא פירש את שמות המדינות האלה, אך שכוונתו היתה לסוריה ולעיראק. סרטאווי הוסיף: „למרות התועלת שהן מפיקות מאבו־נידאל, אנחנו מקווים שמדינות ערביות אלה ישימו קץ לשיתוף־הפעולה שלהן עימו, אחרי שיעיינו במיסמכים שבידינו, המרשיעים את בן־חסותן."

היתה זאת פרובוקציה מבוזנת. סרטאווי קיווה שהסורים והעיראקים אכן יפנו אליו כדי לעיין בהוכחות. הן לא עשו כן, והמשיכו לתמוך באבו־נידאל.

רוצחים בנמל התעופה

דגבנו על ראיון זה במסיבת־עיתונאים שקיימנו בתל־אביב, בהשתתפות יעקב ארנון, יוסי אמיתי ואני. (מתי פלד שהה בחו"ל). הצענו להעניק לסרטאווי את פרס־נובל לשלום.

כמה שבועות לאחר מכן נפגשתי עם סרטאווי בווינה. הוא גר בבית־מלון קטן, כמעט מוסתר, בעיר העתיקה. שם ערכנו דיון משולש, שבו השתתפן הוא, אישיות בכירה של שרות־הביטחון האוסטריים ואני. דיברנו על אבו־נידאל.

תודות לקרייסקי, שהפך בעצמו יעד מוצהר למרצחי אבו־נידאל, בגלל פעולתו למען השלום הישראלי־פלסטיני, העמידו האוסטרים לרשותנו את כל העובדות שבידיהן. זה היה אחרי ששני רוצחים של אבו־נידאל נתפסו בנמל־התעופה של וינה, בדרכם לביצוע משימה (רצח קרייסקי, ערפאת או סרטאווי, או התקפה של מטרה יהודית נוספת). סרטאווי הורשה לחקור אותם ביחידות, והדבר עורר סקנדל גדול באוסטריה. באותה שעה התגלה כי נציג אש"ף בווינה היה סוכן מוסווה של הסורים, והיה קשור באבו־נידאל. הוא גורש, ומכהן עתה כשליח סורי בגוש המיזרחי.

האוסטרים קיימו, כמובן, שיתוף־פעולה הדוק עם שרות־הביון ושילטונות־המישטרה בארצות אחרות באירופה, וכך היה מונה לפנינו חומר רב.

ידענו כי העסקן הווינאי היהודי, ניטל, נרצח באותו האקדח שבו נרצח גם שליח אש"ף בבריסל. ידענו כי כ־80% מכל אנשי אבו־נידאל שנתפסו בארצות השונות באירופה, בלבנון ובמארוקו, גוייסו בגדה המערבית בימי הכיבוש הישראלי. (לאחר מכן הוכח שזה היה נכון גם לגבי המתנקשים בחיי ארנוב.)

לשום אירגון פלסטיני אחר אין אחוז כה גבוה — או אף קרוב לזה — של חברים שגוייסו בגדה. וזאת למרות שלפת"ח יש משרד בעמאן ויכולת הרכבה יותר גדולה לפעול בגדה, בעוד שאירגונו של אבו־נידאל משולל כל האפשרויות האלה.

מכאן הסיק סרטאווי, כי כל האנשים האלה גוייסו בעצם על־ידי שרות־הביטחון הישראליים ונשלחו לבגדאד — אם מתוך שיתוף־פעולה ישיר עם אבו־נידאל, או עם אחד מאנשיו הבכירים, או כפעולת הסתננות.

הוא טען כי עצירי אבו־נידאל בלבנון, שבאו לשם כדי לפגוע בראשי פת"ח, הודו בחקירה שגוייסו על־ידי הישראלים ונשלחו לבגדאד, כשבידיהם כתובת מסויימת של אבו־נידאל.

אבו־שראר המיסתורי

א דלף העיקרי שהיה בידי סרטאווי היה קשור בפרשת מאג'ד אבו־שראר.

איש זה, חבר „הוועדה המהפכנית" של פת"ח (הגוף המבצע העליון של האירגון), העולה בחשיבותו בהרבה על הוועד־הפועל של אש"ף) היה ידוע כראש האגף הפרו־סובייטי בפת"ח. הוא נרצח ברומא בסתיו 1981. כדרכו מיהר דובר אש"ף להודיע שהוא נהרג בידי המוסד הישראלי. ראשי־הביון באירופה הניחו כי זהו עוד רצח מטעם אבו־נידאל, מה גם שאבו־שראר השתתף לפני כן בוועידה פומבית איתי. אותה ועידה התקיימה ברומא בספטמבר, מטעם כל המיפלגות האיטלקיות הגדולות אך בעיקר בהשפעת המיפלגה הקומוניסטית האיטלקית. יעקב ארנון ואני הוזמנו אליהו מטעם המועצה הישראלית, והופיעה בה גם מישלחת של רק"ח. מצד אש"ף באו אחמד צדקי דג'אני, חבר הוועד־הפועל, ואותו אבו־שראר.

סרטאווי הוא שהמריץ אותי לנסוע לשם. „זה חשוב!" אמר, „מפני שאבו־שראר הוא איש חשוב. הוא מראשי פת"ח. חשוב מאוד לערב איש כזה במגעים עם מחנה־השלום הציוני. זה יחזק אותי במאבק הפנימי."

הוועידה נערכה בבניין הפרלמנט האיטלקי והיתה אירוע בינלאומי. הופיעו בה מישלחות חשובות מארצות רבות, אך במרכז האירוע עמד — כמו תמיד — המגע הישיר והפומבי בין שני הצדדים. דג'אני נאם את נאום־הפתיחה מטעם הפלסטינים, ואני את נאום־הפתיחה מטעם הצד הישראלי.

דג'אני נהג בוועידה בצורה יפה. הוא אמר לנו שלום והחליף עימנו דיברי נימוסין, גם בפומבי, ומסר כמה הצהרות חשובות בזכות השלום והדו־קיום של ישראל והמדינה הפלסטינית שתקום בגדה וברצועה. ואילו אבו־שראר נהג בצניעות מוזרה. הוא נמנע מכל מגע עימנו, וכאשר קמתי לנאום נוכחתי לדעת כי נעדר מהאולם.

אחרי רציחתו, פנו אלינו אנשי רק"ח וביקשוני לחתום על עצומה של אנשי־ציבור, שהעלתה על נס את פעולתו של אבו־שראר למען השלום. נדמה לי שהמטרה היתה לתבוע את קבורתו בארץ. אמרתי שאתייעץ תחילה עם ידידיי. סרטאווי יעץ לנו לנהוג בזהירות. לא חתמתי. כעבור זמן קצר הוכח שהאינטיאיציה שלו היתה טובה.

כי לפתע קרה משהו שלא נודע לציבור הרחב. באחד בנובמבר 1981 הופיע גליון ביטאונו של אבו־נידאל, בשעל השער תמונתו של אבו־שראר.

האירגון של אבו־נידאל קורא לעצמו בשם פת"ח, ומוציא ביטאון בשם פלסטין אל־תוורה — בדיוק כמו הביטאון הרישמי של פת"ח האמיתי. רק חדי־עין יודעים להבחין בין השניים. אבו־נידאל מוסיף בדרך כלל לשם פת"ח את המילים „המועצה המהפכנית", בין הביטאונים ניתן להבחין רק על פי התוכן. (התעמולה הישראלית ייחסה את כל פישעי אבו־נידאל לאירגון־פת"ח, תוך ניצול ציני של העובדה שרק יודעי־דבר יודעו להבחין בין שני אירגוני פת"ח).

אותו גליון שר שיר־הלל ל„אחינו מאג'ד", גיבור המהפכה. הוא קבע כי ערפאת הבוגד רצח את הגיבור, ונשבע לנקום את דמו בבוגדים בני־הבליעל, „מוחמד אבו־אל־ראוף אל־קודווה, צלאח ח'לף, ח'ליל עבד־אל־חמיד וח'ליל אל־וזיר". מוחמד עבד־אל־ראוף אל־קודווה הוא שמו המקורי של יאסר ערפאת, צלאח ח'לף הוא אבו־איאד וח'ליל אל־וזיר הוא אבו־ג'יהאד.

כך התגלה כי ראש הסיעה הסרו־סובייטית בפת"ח (האמיתי) היה סוכן שתול של אבו־נידאל — והדבר פתח אופקים חדשים להבנת תפקידו של אירגון־מרצחים זה.

אם כן, הוצא אבו־שראר להורג בפקודת ראשי פת"ח כבוגד, ואולי כתגמול על רציחת נציגי אש"ף בעולם על־ידי אבו־נידאל.

„סוכן ישראלי"

ב הגיונו החותך הצביע סרטאווי על פרט אחד בפרשה זו, שנראה לו כהוכחה ניצחת לכך שאבו־נידאל הוא סוכן ישראלי.

כפי שהזכרתי, הודיע דובר מטעם אש"ף מייד אחרי רצח אבו־שראר כי הוא נהרג על־ידי המוסד הישראלי. והנה בא אבו־נידאל, וטען כי הרוצח האמיתי היה יאסר ערפאת עצמו.

ברור כי מוסדות־החקר הישראליים קיבלו את הביטאון הזה של אבו־נידאל. אין ספק שראו פירסום זה. היתה להם כאן הזדמנות־פז להוכיח כי דובר־אש"ף משקר, וכי כל ההודעות, המייחסות לישראל את הריגתם של אנשי־אש"ף בארצות המערב, אינן אמת. הם יכלו להסתמך על הודעת האירגון הפלסטיני הקיצוני והאנטי־ישראלי ביותר.

וראה זה פלא: שום דובר ישראלי לא ניצל מעולם הזדמנות זו. העניין כולו הושתק על־ידי התעמולה הישראלית.

בעיני סרטאווי, היתה זאת הוכחה סופית כי אכן המוסד מחפה על אירגונו של אבו־נידאל, מפני שהוא משרת את האינטרסים של ממשלת־ישראל.

בילינו שעות רבות בוויכוח עם סרטאווי על מסקנה זו. אמרתי לו כי לדעתי, כחוקר מיקצועי, יש בידו חומר מחשיד, אך חומר זה רחוק מלהוות ראייה חותכת.

טענתי כי ניתן לטעון נגד כל אחת מן ההוכחות שאפף. למשל: אולי היה ההספד לאבו־שראר בביטאון אבו־נידאל פרובוקציה מחושבת, כדי לנצל ולזרוע מבוכה בשורות פת"ח?

נכון שכל פעולותיו של אבו־נידאל שירתו את האינטרסים של ממשלת־בגין — החל במעשי־הזוועה האנטי־שמיים נגד בתי כנסת, וכלה ברצח האישים המתונים באש"ף. אך יתכן הסבר פשוט לתופעה זו: האינטרסים של הקנאים הקיצוניים משני הצדדים זהים לגמרי, והם משרתים זה את זה גם בלי צורך בתיאום ישיר. זהו שיתוף־פעולה אוטומטי.

אכן, ההתנקשות בשגריר ארגוב שירתה להפליא את מטרותיו של אריאל שרון, שכבר קבע קודם

(המשך בעמוד 74)

המיסמך העיתון של אבו־נידאל, הנושא את אותו השם כמו ביטאון פת"ח האמיתי, **פלסטין אל־ת'ורה** (פלסטין המהפכה). שעל השער שלו מתנוססת תמונתו של אבו־שראר, שנרצח ברומא, העתק זה נמסר לאבנרי על־ידי סרטאווי, שהקפיד לתחוב ממנו (למעלה) את שם הנמען. סרטאווי האמין שאירגונו של אבו־נידאל נתמך בידי המוסד.

העולם אוהב מכונית אנושית

היא החברה הכי טובה שלך. היא עושה כל שמתבקש ממנה.
היופי שלה מוסיף ליופי שלך.
היא שומרת לך אמונים. מסתפקת במועט ותמיד זוהרת.
מסתדרת נפלא וכל כך קל,בכל מצב ובכל מקום,בעיר הצפופה ומחוץ לעיר.
אז מה הפלא שכל העולם אוהב אותה..
"רנו 5" ניתנת לרכישה בשני סוגי מנועים: 1100 סמ"ק ו-1400 סמ"ק.
תיבת ההילוכים עם 4, 5 הילוכים או אוטומט.

העולם אוהב
RENAULT

- חסכונית ויפה
- נוחה וחזקה
- אמינה וחכמה

בני משה קרסו בע"מ
תל-אביב טל. 627151 **חיפה** טל. 721751
נקודות מכירה:
ירושלים טל. 226491 **חיפה** טל. 510296
באר שבע טל. 36777 **נתניה** טל. 23037

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

שליח משרד הקליטה
יפגוש ישראלים
בניו־יורק

במבצע לעידוד השיבה הביתה, הוחלט במשרד הקליטה לשגר שליח מיוחד, אשר יפגש עם תושבים ישראלים, המתעתדים לחזור לארץ.
מר עמרם טמיר, מנהל אגף שירותי קליטה במשרד הקליטה ויו"ר הועדה לתושבים חוזרים ישהה בניו־יורק בהתאם לפירוט כדלקמן:

בימים 16–26 במאי 1983 ישהה עמרם טמיר בניו־יורק, במשרדי המרכז לעלייה PARK AVENUE **515, בטל' 0600–752–212.**

מר טמיר ישמח להיפגש עם תושבים ישראלים, המהרהרים אודות שיבה הביתה וגם ידריך ויסביר להם פרטי הסיוע הניתן לתושבים חוזרים.
לקביעת פגישות, אנא התקשרו לטלפון לעיל.
מר טמיר יעמוד לשירותכם בתאריכים הנ"ל וישיב על כל שאלותיכם.

זוג נשוי 30/31 הרוצה להרחיב ולרענן את קשריו החברתיים, **מעוניין להכיר זוגות דומים** ומרגישים כמוהו והמחפשים-לצאת משיגרת היום־יום **שלא במיסגרת הכרויות למטרות מין.**

לכתוב: ת.ד. 1071, רמת־השרון

יוון. כמובן!

רק שעתיים מכאן -

השנה עוד יותר זול. "טוס" אל סוכן הנסיעות!

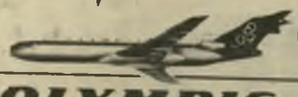

אולימפיק יום-יום ב-$50 בבוקר OLYMPIC AIRWAYS

קופל נסיעות מציעה לך את תוכנית החופשה המהפכנית והמשתלמת ביותר.

רכב Hertz באירופה החל מ- 3$ ליום

חופשי חופשי באירופה

כרטיס טיסה מוזל לאירופה בחברות תעופה סדירות

רכב "הרץ" חופשי מהגבלת ק"מ באירופה החל מ-3$ ליום וללא דמי החזרה נוספים.

תשלומים ללא ריבית וללא הצמדה

2 אפשרויות לתשלומים נוחים!

לבעלי כרטיס אשראי ישראכרט ISRACARD LTD VISA ויזה דיינרס קלוב

50% בתשלום הראשון עם רכישת עיסקת החבילה ו- 50% בארבעה תשלומים שקליים שווים, לא ריבית וללא הצמדה, החל מהראשון לחודש שלאחר הרכישה.

10% בתשלום הראשון עם רכישת עיסקת החבילה ו- 90% ב- 9 תשלומים חדשיים צמודים לדולר ושווים ללא ריבית, החל מהראשון לחודש שלאחר הרכישה.

פרטים והרשמה: משרדי וסוכני "קופל" ברחבי הארץ

לעולם הגדול טוס עם הגדולים "קופל נסיעות"

דרושה עוזרת אחראית

עבור טיפול בבית פעמיים בשבוע

להתקשר 03-286189

להשכרה או למכירה חנות

יד שניה בדיזנגוף

עסק עובד פרנסה טובה

טל. 03-722829

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת ד"ר מרדכי זידמן

הוצאת רשפים

תן טרמפ לחייל

חשבון עובר ושב

מאת עוזה פרנקל

מנחם בגין הולך לעזה

עברו רק כמה שעות מאז תפסנו יעיש ואני את העמדה שלנו בבניין המינהל הנפתי של עזה. פיתאום נא קומנדקר צבאי וירד ממנו חייל־מילואים רזה וממושקף.

„שלום לכם. אני מהקשר, חדש בגדוד", הוא אמר לנו.

„שלום, שלום", אמרנו לו.

„באתי להחתים אתכם על מכשיר־הקשר. קיבלתם מס־קוף, הנה הוא שם בפינה..."

„אנחנו לא חותמים על שום מכשיר־קשר!" אמר יעיש.

„אבל..."

„לא אבל ולא חותמים. אפילו תביא את המג"ד — אנחנו לא חותמים!" הסברתי לחדש ממחלקת־הקשר.

„אפילו תביא את המח"ט — אנחנו לא חותמים!" אמר יעיש.

„אפילו את האוגדנרז?" אמרתי אני.

„אפילו את שר הביטחון!" יעיש נכנס לשוונג.

„אפילו את ..." האמת היא שרציתי לומר „ראש הממשלה", אבל כמעט שנשתלתי עמוק באדמה באותו רגע, כשהסתכלתי שוב בחדש ממחלקת הקשר.

זה היה ראש־הממשלה.

בדיוק כך. מנחם בגין בכבודו ובעצמו. לא מישהו שדומה לו קצת, לא מישהו שמזכיר אותו, אלא מנחם בגין בעצמו — אצלנו בגדוד, במחלקת־הקשר, רוצה שנחתום לו על איזה מס־קוף מחורבן.

הוא היה רזה, בגין, וקצת חיוור. הצוואר שלו היה קצת קטן לעומת הצווארון של החולצה הצבאית שלו. ואולי היה הצווארון גדול על הצוואר? מה שלא יהיה, זה היה מנחם בגין, כולל הכל וכולל הקול.

„היי, יעיש, הסתכלו!" קראתי, „זה בגין!"

בגין חייך לעומתנו חיוך מבוייש קצת. הוא הבין שאנחנו לא מוכנים לחתום בשום אופן על המס־קוף שנתנו לנו בלי שביקשנו, והסתלק.

האמת היא, שזה נראה לנו די מוזר שמנחם בגין, ראש־הממשלה, משרת פיתאום בגדוד שלנו במילואים. מה פיתאום? הרי הוא חבר־כנסת, וגם די זקן, נדמה לי, ומה פיתאום בקשר דווקא? למה לא באפסנאות, נניח, או בשלישות?

אבל לא עבר זמן רב עד שהתרגלנו לרעיון. אני חושב שההסתגלות המהירה הזאת היתה תוצאה ישירה של המצב המעורער שלנו בעזה באותם ימים. שמרנו שש שעות ביום ושש שעות בלילה, אכלנו אוכל מזופת, ופחדנו בכל רגע משעות היום או הלילה שלא תעוף עלינו איזו אבן, ושלא יתפוצץ לידינו איזה רימון. בתנאים כאלה, כמעט כל דבר נראה די מתקבל על הדעת, וגם אם משהו לא כל כך מתקבל על הדעת — למי יש כוח בכלל לחשוב עליו יותר מדי? אז הוא לא מתקבל על הדעת, אז מה?

ביומיים־שלושה הראשונים עוד היה איזה עניין מסביב לבגין הזה. כשכולם היו מתאספים בערב בצריף של השק"ם לראות חדשות בטלוויזיה, היה השקט נשמר יותר מהרגיל כשראש־הממשלה היה בסביבה. יש לי גם חשד שהשקמיסט שלנו מכר לבגין מצופים בהנחה מסויימת, אבל לא נעשה מזה עניין.

היה גם סיפור מצחיק אחד, כשבגין היה תורן בקשר לילה אחד. קצין־הסיור שלנו, שמוליק, נסע עם הג'יפ שלו על החוף המסוכן של עזה, ופיתאום, באמצע הלילה, נשמע קולו המפורסם של בגין אומר: „גורית קוראת לשלוש־שניים־שבע, עבור," אז שמוליק הקים צעקה נוראה על החובש שישב מאחור, בגיפ, „תסגור את הרדיו המחורבן!" הוא צעק, „אי אפשר לשמוע את הקשר!"

אבל, כמו שאמרתי התרגלנו. בגין נכנס לסכב של החופשות, פיצח גרעינים וגירד את הביצים מרוב שיעמום ומרוב עצבים. הוא הצליח אפילו להשיג מאיזה מקום עניבה צבאית, והיה מסתובב במחנה עם סוודר וי כזה, ממש אלגנטי, סטייל.

הבעיות התחילו כאשר נפתלי, הרב־סמל של פלוגת־המיפקדה, החליט שהכל טוב ויפה, ובגין זה בגין, אבל הוא גם די פראייר בעצם, ואפשר להלביש עליו כל מיני עבודות מזדמנות.

וככה אפשר היה לראות את בגין שלנו מנקה את השירותים פה ושם, נוסע עם הנהג ברטל להביא שק"ם, או עוזר לטבחים לפרוק את האספקה. כשראה נפתלי שהכל הולך, הוא התחיל גם להכניס את בגין לשמירות על המחנה, ואחר־כך כבר לא היסס לזרוק אותו לסיורים בעזה.

נו נו, תתארו לעצמכם מה שקרה כשהערבים של עזה ראו את בגין מטייל להם בשוק עם מכשיר קשר על הגב ורובה אמ־16 ביד!

בשבילו, אני זוכר, זה היה ממש שוק, לראות את ערביי יהודה ושומרון וחבל עזה מתנהגים בצורה כה לא חברותית. מה זה הצעקות האלה שלהם? מה זה הקללות האלה שהם מקללים אותו כל הזמן? ולמה הם יורקים על הארמה, הצידה, ככה, בכל פעם שהם רואים אותו? מה זה פה, שוק?

בסוף הוסבר לנפתלי בעדינות, שזה לא עסק להוציא את בגין לסיורים האלה. כל מה שהחברה רוצים זה לחזור הביתה בשלום, וכל מיני הפגנות ומהומות ואבנים בראש — זה לא בראש שלהם. אבל נפתלי לא מוותר בקלות על פראייר כזה, שעושה הכל בלי להתווכח, אז הוא שם את בגין לשמור במינהל העירוני של עזה.

תפקידו של בגין היה לשבת בשער, ולהתבונן בעיניים בוחנות בזרם המתמיד של הערבים הנכנסים בשערי־המינהל, כדי להסדיר את ענייניהם הבירוקרטיים. כאשר היה השומר מבחין במישהו חשוד, היה צריך לדרוש ממנו תעודת־זהות וגם לפשפש בכליו, במיקרה הצורך.

ובגין עשה את תפקידו בנאמנות רבה. הקהל שהיה מתאסף מן העבר השני של הרחוב כדי לחזות בו לא עניין אותו בכלל.

ואז, יום אחד, בשעה מוקדמת של אחר־הצהרים, כשחום נעים מרביץ את שמורות־העין זו לזו עצר מנחם בגין אם צעירה ויפה בשער־המחנה, וביקש לראות את התעודה שלה. היא היתה מלווה בבנה, זאטוט בן 5 או 6, מתולתל ויפה כמו אמו מצד האם וכמו מלאך מצד האב.

קשה להבין מדוע חשב בגין שצריך לבקש תעודה מהאשה הזאת. חשוב היא לא נראתה בשום אופן. אבל מה — היתה יפה מאד, ובגין כידוע, אלמן, ובעצמו הוא אמר תמיד שהוא אוהב נשים יפות, אז אפשר לסלוח. אולי היא הזכירה לו את אחת הכוכבות של דאלאס, האשה הערבייה הזאת, מי יודע?

אז איך שבגין מחזיר לאשה את התעודה אחרי הבדיקה, מרים הזאטוט את ראשו — ופאף — יריקה בפרצוף של בגין!

נו, נו.

האמת היא שבגין כמעט הרביץ לילד עם הקת של הרובה שלו, אבל ברגע האחרון תפס אותו השותף שלו בשמירה, שלא תתחיל פה איזו תקרית בינלאומית בגלל יריקה קטנה של ילד.

או בגין פשוט מחה את הרוק מלחיו בשרוול חולצתו. אבל העניין, זה ברור, לא עבר לו כל־כך מהר. זה התחיל בזה שבמקום שבו פגעה היריקה נוצר כתם אדום, קטן. אולי בגלל שהוא שיפשף את המקום כל־כך הרבה. אבל גם בזה העסק לא נגמר.

אני זוכר שבאותו לילה הייתי חובש־תורן, ופיתאום קוראים לי לבוא מייד לקשר. תפסתי את התיקים שלי, עם כל האינפוזיות, התחבושות והתרופות, ורצתי כמו משוגע לבניין של הקשר.

ומה אני רואה שם? בגין שרוע על המיטה, מכוסה עד לצווארו בשמיכה. אבל פניו — זה היה משהו נורא. הלחי כולה התנפחה לו. ממש כל הלחי, מן הסנטר ועד למצח, היתה גוש אדום ונפוח, מין עגבניה כזאת, בשלה, כמעט הולכת להתפוצץ. כל־כך היתה הלחי נפוחה, שהיו חייבים להוריד לו את המישקפיים. נו, לא נרבר על זה, איך ראש־הממשלה נראה בלי המשקפיים.

הוא שכב שם אפרקדן עיניו עצומות למחצה ופיו פתוח למחצה, והוא ממלמל כל מיני דברים. שמתי לו יד על המצח — וזה היה ברור שהאיש פשוט קודח, וכל העסק לא בתחום אחריותי.

„תביאו נהג!" ציוויתי מייד, „הוא הולך אל הרופא, במימשל!"

ובינתיים הצמדתי את המימיה לשפתיו של בגין, שיישתה קצת. זה תמיד טוב. אמרתי לחבר'ה מהקשר שיארזו בינתיים את החפצים שלו, כי קרוב לוודאי שיצטרכו לאשפז אותו.

במשך כל הנסיעה, בג"פ של המג"ד, המשיך בגין למלמל דברים שונים ומשונים, „זכותנו הבלתי־מעורערת... שבנו אליך ארצנו... תיבש ימיני... תידבק לשוני לחיכי... זקנים, נשים וטף... שואה ותקומה..." הטכס הרגיל שלו, בעצם. אבל עכשיו, עם הלחי הארומה והנפוחה הזאת, זה נשמע מוזר מאוד.

הדוקטור שלנו, עמוס, הורה לי להפשיט את בגין ולהכין אותו לבדיקה כללית מייד. כבר הכינו אותו בקשר, את עמוס, לקראת הבאות.

עמוס בדק באצבעות עדינות את העגבניה שצמחה לה על הלחי של בגין, ומילמל לעצמו כל מיני מילים בלטינית שאני לא הבנתי. אולי בגין הבין. הוא הרי יודע לטינית. בסוף הבדיקה אמר לי עמוס: „תשמע, אין ברירה, נצטרך לסלק לו את זה מהר. תביא את ערכת־הניתוח".

„אבל מה זה, דוקטור?" שאלתי.

„מה, אתה עיוור?" צעק עמוס, „אתה לא רואה מה זה? זו פשוט עגבניה!"

תוך רבע שעה, ואחרי כמה תנועות מוצלחות של איזמל־הניתוח, הצליח עמוס להסיר את העגבניה שנדבקה איכשהו ללחי של בגין. בינתיים כבר הגיע גם המסוק ונחת על גג המימשל, וכל מיני רופאים צבאיים חשובים וסתם אנשים חשובים היו סביבנו, שאלו וחקרו ובדקו.

אני לא יודע מה קרה בסוף עם העגבניה, שהיתה באמת סתם עגבניה, אבל בגין יצא בשלום מכל הסיפור. אני זוכר שאחרי כמה ימים, כששמרתי על הגג של הנפה עם הטרנזיסטור דבוק לאוזן, שמעתי אותו אומר משהו על התפקיד ההיסטורי של דורנו בשלשלת הנצחית של העם היהודי, או משהו כזה. את העגבניה שלו הוא לא הזכיר בכלל.

אנשים בעולם

האפיפיור יוחנן פאולוס השני: אימונים לקראת הביקור הבא

קרדינל וויטילה הידוע יותר בכינויו "האפיפיור יוחנן־פאולוס השני", הוא ללא ספק האישיות הפעלתנית ביותר שעמדה בראש הכנסיה הקאתולית במאה העשרים. הוא מגיע לכל מקום בעולם, ויש לו כישרון לגעת בנקודות כואבות בכל אתר ואתר, למען יידעו שהכנסיה לא מתעסקת רק באלוהים אלא גם בבני־אדם.

חג־הפסחא האחרון תפס אותו במנוחת בית קצרה. הוא הנהיג את המיסה בכנסיית פטר הקדוש ברומא, ואחר כך, כמינהגו, הלך לברך את הנכים שבאו לחסות בצילו בטקס זה. אולם כבר מאחרי־הקלעים מכינים את ביקורו של "האב הקדוש" בפולין — השני מאז מונה לתפקידו.

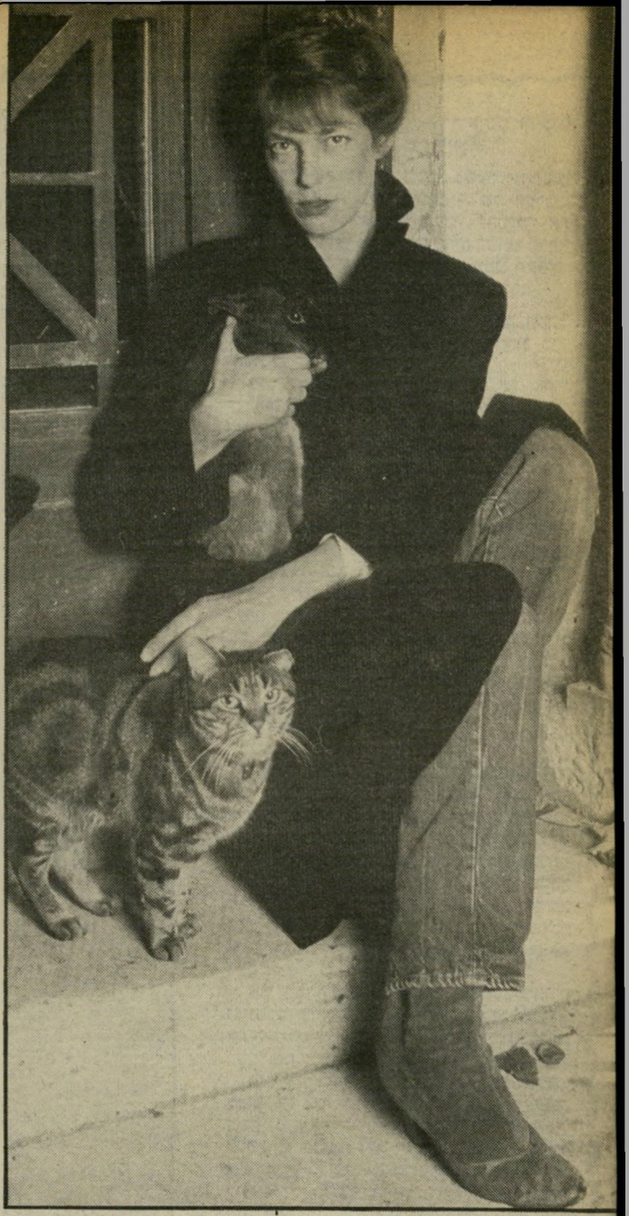

ג'ין בירקין: לא צריכה שומרי־משקל

"אין לי בעיות של דיאטה. אני תמיד רזה. אני אוכלת מעט ויש לי די חוש־הומור כדי שלא להתרגש מן העובדה שהג'ינס הדוקים מדי. אני שונאת התעמלות ומתעמלים, ואת כל המשוגעים המחזיקים מאוניים בחדר־האמבטיה," מצהירה **ג'יין בירקין**, הנערה האנגליה שעשתה קריירה כחתולת־מין בצרפת, ואשר ילדה לאחרונה את בנה השלישי (אחר שני ילדים מ**סרג' גינסבורג**), שעליו היא מסרבת להרחיב את הדיבור. היא אפילו לא נאותה להצטלם איתו, והעדיפה את אחד החתולים הרבים המוצאים מחסה בביתה.

מיק ג'אגר: לאהבה רגליים ארוכות

סולן האבנים המתגלגלות, שגילגל סיבוב־הופעות מוצלח בארצות־הברית, **מיק ג'אגר**, לא הקדיש בעת האחרונה זמן רב לאהובתו, **ג'רי הול**. כך סבורים אמצעי־התיקשורת, שהחלו מגללים שמועות ארוכות־רגליים על חתול שחור שהודחל בין בני־הזוג. מיק וג'רי מכחישים, מצטלמים ומיק מכריז: "לג'רי יש רגליים ארוכות כמעט כמו לשמועות המרחיקות־לכת!"

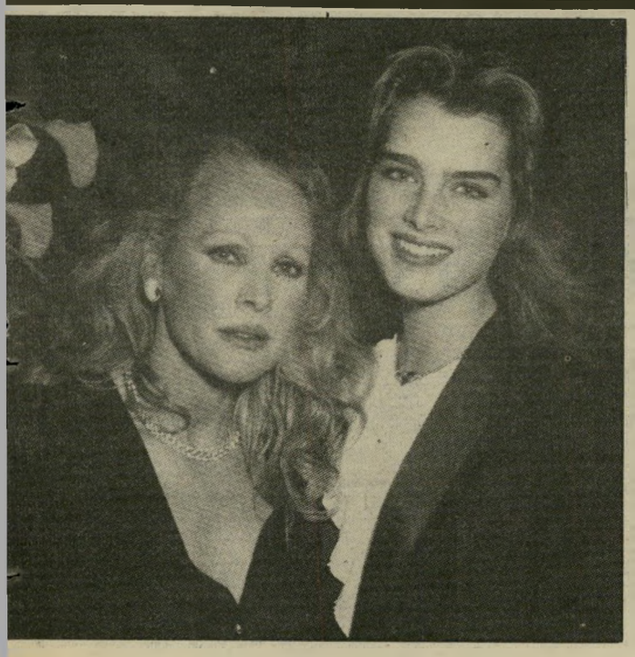

ברוק שילדס ואורסולה אנדרס: כל דור ופצצתו

אורסולה אנדרס ו**ברוק שילדס** נפגשו בטקס סיום תחרויות הפולו בפאלם־ביץ'. אורסולה, בטוחה בעצמה כתמיד, הכריזה שהיא "הכיבוש היפה ביותר של הגבר". היא הסתובבה בין השולחנות ושיבחה בלי הרף את הגבר החדש בחייה: יפה, עדין, חמור, מדיף ניחוח של חול חם.

מי שחקר לזהותו הועמד עד מהרה על דיוקם של דברים: אורסולה התכוונה ל**דימיטרי**, בנה בן השלוש, מקשריה עם השחקן **הארי המלין**. כמחווה לדור החדש של ניכבשות יפהפיות יצאה אורסולה במחול ג'רק מסביב לבימת־הריקודים בחברתה של ברוק שילדס. זו האחרונה לא נראתה מודאגת מן התחרות. בסופו של דבר, כוכבה זוהר לאחרונה באור חזק יותר. כשהיא מלווה כמו תמיד על־ידי אמה־הורתה, עסקה שילדס בעניינים מעשיים יותר.

המלך קונסטנטין: מישפחה מרובת־ילדים

בטירת האמסטד שליד לונדון מבלה מישפחת־המלוכה היוונית, כשהיא אחוזת חדווה וחרדה גם יחד. **אן־מרי**, המלכה, מצפה לילדה הרביעי בחודש יולי, אחרי שניסיונותיה החוזרים ונשנים בשנים האחרונות להביא תינוק נוסף לעולם נכשלו. זאת הדאגה הראשית של **קונסטנטין** המלך ורעייתו, שאינם נראים ברגע זה להוטים לשוב לכס־המלוכה באתונה. מה הפלא? המישטר הסוציאליסטי שם אינו מגלה עניין רב בשובם, אחרי שתמכו בעבר בדיקטטורה העקובה מדם של הקולונלים. קונסטנטין, שהיה בעבר ספורטאי מצטיין, ואן־מארי חיים בגלות כבר די הרבה שנים, וניסו למצוא תעסוקה גם ללא שילטון. מה עוד שהמלכה לא הסתירה אף פעם את שאיפותיה האמיתיות: „אף פעם לא חלמתי להינשא למלך. אני פשוט חפצה להיות אשה מאושרת, בחיק־המישפחה. אהבתי את קונסטנטין שנים רבות לפני שנישאנו, אבל קיוויתי שתינתן לנו ההזדמנות לחיות כמה שנים כמו כולם." אין ספק שבקשתה התמלאה מעל ומעבר למשוער. בגלות היא ילדה לבעלה שלושה ילדים, הנראים עימם בתמונה: **אלכסייה**, **פול** ו**ניקולאס**. ועכשיו, בהשפעת קרובת־מישפחתה, הנסיכה **דיאנה**, החליטה שחובתה להשלים את מיספר הצאצאים לארבעה.

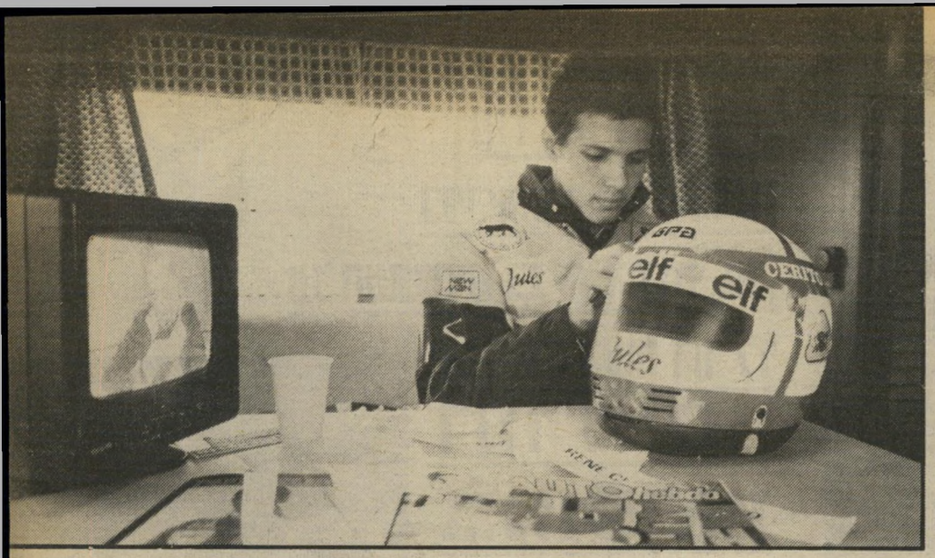

פול בלמונדו הבן: התפוח לא נופל רחוק מהעץ

ז'אן־פול בלמונדו ידוע כמי שמבצע בעצמו את כל הפעלולים המסוכנים בסרטיו ומשגע בכך את חברות־הביטוח. לא פלא שבנו **פול** מצא לעצמו תעסוקה לא פחות מסוכנת: הוא נוהג מכוניות־מירוץ מזה כמה חודשים, משתתף בתחרויות רשמיות ונמנה היום עם המועמדים לזכייה בתואר אלוף צרפת בפורמולה רנו. הוא בן עשרים בלבד. „אני משוגע לספורט הזה, מאז שקיבלתי במתנה כילד מכונית קטנה עם גלגלים אדומים. (בתמונה למטה משמאל). ואם יש מי השואל מי דחף את הבן לעיסוקים כאלה, התשובה פשוטה: „מאז שהייתי ילד עסקתי בספורט יחד עם אבי. הוא המריץ אותי לעסוק באיגרוף, ב־כדורגל ובסקי".

בט מידלר: שידי־מולדת

בט מידלר, הנראית בתמונה בשעת ההופעה שלה ברדיו סיטי בניו־יורק, אינה מודאגת יתר־על־המידה מן הכישלון של סירטה החדש עין־הרע. המבקרים לא אהבוה והקופה נשארה ריקה, אבל בט בת ה־37 התנחמה עד מהרה בסיבוב־הופעות, שיעבור ב־19 ערים שונות, וכל הכרטיסים לסיבוב זה נמכרו מראש. מידלר, דינאמו חי על הבימה, לבושה באחד הקטעים בסירונית, מבצעת יחד עם מקהלת־סירוניות דומות לה כוריאוגרפיה מסובכת לקצב דיסקו, כשהיא יושבת על כיסא גלגלים. מה זה? „פשוט מאוד," מסבירה מידלר, שהיא ילידת הוואי, „אני תמיד כוללת קטע מן המולדת בהופעה שלי."

שלושת הגדולים: דאסטין הופמן, סר לורנס אוליבייה ובן קינגסלי

כשטעם האוסקר עדיין לח על השפתיים, מזכירה תמונה זו מעמד מרגש שקדם לו — היה זה טקס חלוקת גלובוס הזהב, שנערך בלוס אנג'לס בפעם ה־40, על־ידי העיתונות הזרה של הוליווד.

זהו הפרס השני בחשיבותו בעולם הקולנוע אחרי אוסקר, וההשוואה בין בחירתם של העיתונאים לחברי האקדמיה מרתקת ביותר: בעוד שאוסקר פינק את גאנדי וקיפח את אי־טי, העניקה העיתונות הזרה את פרס־הבימאי ל**ריצ'ארד אטנבורו** („גאנדי") ואת פרס הסרט הדרמאתי המצטיין של השנה לאי־טי חבר מכוכב אחר; פרס השחקן הגדול לקטגוריות של דראמה וקומדיה, וכך נעשה צדק גם עם **בן** („גאנדי") **קינגסלי**, שנבחר בנוסף על היותו והשחקן הדרמאתי המצטיין של השנה גם ל„תגלית השנה" בקולנוע, וגם עם **דאסטין הופמן** (מימין), על תפקידו המצויין בטוסטי. מי שרוצה להשוות בין עבודתם של השניים יכול לחזות בשני הסרטים גם יחד, המוצגים כעת בישראל.

את סר **לורנס אוליבייה** אין צורך להציג. לשחקן הבריטי הקשיש הוענק פרס מיוחד על שם **ספיל ב. דה־מיל**, והופעתו של סר לורנס בטקס שנערך בלוס־אנג'לס היתה הפתעה נעימה משום שבריאותו של האמן הדגול רופפת ביותר. בכל זאת טרח ובא לטקס, זכה בתשואות רמות בהיכנסו לאולם. הוא גם זכה בתשואות ארוכות כשהודיעו על זכייתו בפרס, ובמחיאות כפיים עוד יותר רמות — כשהכל קמים על רגליהם — בתום נאום־הפרידה שלו. תמונה זו מנציחה אותו ואת שני הכישרונות המהווים למעשה שני צדדים שידע לאחד בעשרות התפקידים שביצע — הדרמאתי והקומי גם יחד.

עדר שליחי העלייה בניו־יורק כיבה סיגריות על השטיחים בבית אילנה גור, והביך את השר דוד לוי

תורמים במוסיאון

התורם והמתרים ראש העירייה ויושב־ראש חבר־הנאמנים של המוסיאון שלמה להט סועד בחברתו של ליאון רקאנטי **מבנק דיסקונט**, שהוא אחד התורמים הגדולים של המוסיאון. מתבונן בצלחתו של לדבר על כסף ואמר:

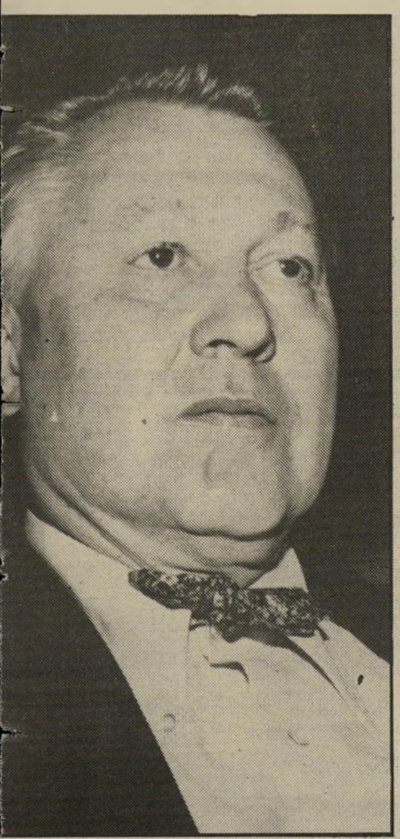

המסר של יבין אורח הכבוד של **גוגנהיים** בניו־יורק המשעמם על המוסיאון גרם למבוכה ועורר א

אבירות גרמנית מפגין שגריר גרמ ידה של הגבו־ת חשובה למוסיאון תל־אביב. השגריר, הלומד עם קאסטנייטות מופיעה במוסיאון. אנשים באים למוסיאון כדי לראות אמנות, ולא חרפה כזאת," הגיבה פסלת ירועה. גם הצייר **יגאל תומרקין** הבטיח לרדת על האירוע המביש.

8000 שקל טבין וטקילין שילמו אנשי חבר־הנאמנים ושוחרי מוסיאון תל־אביב כדמי־כניסה, כדי להשתתף באירוע החגיגי, שנערך במוסיאון כמדי שנה. כל הכספים הם, כמובן, תרומה למוסיאון. ההיענות היתה מלאה, ו־500 איש רכשו כרטיסים במחיר מלא.

קבלת־הפנים נערכה בכניסה למוסיאון, כשה־אורחים מקנחים במשקה וזוכים בשלום מפיו של ראש העירייה **שלמה להט**. המשמש כיו"ר

בירחונית בשימלה שתפרה לפני חמש שנים, חייטת־הצמרת לולה בר, המרבה להופיע במוסיאון.

חבר־הנאמנים של המוסיאון. אחרי החיבוקים נכנסה כל הכבודה לאולם־הכניסה, שבאמצעיתו נבנה מיזנון ענקי, שהכיל מעדנים מסוגים שונים.

האורחים הנכבדים, ביניהם שגרירי גרמניה ובריטניה, אילי־הון מקומיים בלוויית נשים אלגנטיות העטופות ביצירות־אופנה ובעורות שנפשטו מבעלי־חיים, עטו על שפע המזון.

אחרי הארוחה הוזמנו האורחים להאזין לנאומיהם של ראש־העירייה, שריבר על תקציבים והזכיר סכומים שונים בדולרים, ושל מנהל מוסיאון גוגנהיים בניו־יורק **תום מסר**, כשהגיע כמעט ישר מנמל־התעופה ואמר: "שלום ואמנות הולכים יד ביד."

אחרי הקרנת הסרט, שאורכו כשעה, קינחו האורחים בקפה ועוגות ונערכה הגרלה. **שרה סלע**, רעייתו של הפרופסור **מיכאל סלע**, נשיא מכון וייצמן, זכתה בתמונה של האמן **דני קרון**, ותרמה אותה חזרה למוסיאון. **שרה קישון**, בעלת גלריה ואשתו של ההומוריסטאן **אפרים קישון**, זכתה ביצירה של הפסל **מנשה קדישמן**, ואיש־הביטוח מחיפה **וילי אפטוביצר**, גם הוא ידיד המוסיאון, זכה במכונית מדגם אוטוביאנקי.

מנהלת תמי רודיך, ממארגנות ה־מסיבה **במוסיאון תל־אביב**, לבושה בשימלה אפורה שזורה חוטי־כסף.

אוצרת של אמנות ישראל היא שרה ברייד־ברג־סמל, אשתו של עדי סמל, מנהל האירועים של מוסיאון תל־אביב. לבשה שמלה עם עיטורי פאייטים.

פסלים אהובה אילן, אשת הפסל אלי אילן, לבשה לכבוד האירוע שימלה שנרכשה בבית אופנה פאריסאי.

וארוך, פרי כישרונו של איש־הטלוויזיה **חיים יבין**.

"סרט משעמם, שלא הראה מה מטרתו של המוסיאון. קפצו כאן מנושא לנושא והראו אשה

מושבניקית מרשה סיגל, **תומכת** המוסיאון, למטה: חווה חכמי, אשתו של יוסף חכמי, מנכ"ל חברת **הפניקס**, העוסקת בחינוך מיוחד.

מחכחים במסיבה בביתה בן חמש הקומות של הפסלת אילנה גור בניו־יורק, מימין לשמאל: שגריר ישראל באו"ם יהודה בלום, סגן שר־העבודה והרווחה בן־ציון רובין, הפסלת אילנה גור, חבר־הכנסת מאיר שטרית, הציר הכלכלי של ישראל בארצות־הברית נפתלי לביא, ושר־הבנוי־והשיכון דוד לוי. למסיבה שהיתה מתוכננת ל־50 איש, הגיעו 500 אנשים.

הביח"רים פלשו לביתה של הפסלת בניו־יורק

ש יאו של ביקור שר־השיכון **דויד לוי** בניו־יורק, היה ללא ספק ביקורו החברתי בביתה של הפסלת הישראלית המתגוררת בניו־יורק **אילנה גור**.

„פשוט לא האמנתי למראה עיניי. זו הטראומה הנוראה ביותר שקרתה לי בתקופה האחרונה. אני עדיין המומה," אמרה אילנה. האירוע שהביך כל־כך את הפסלת הייתה המסיבה שנערכה בביתה לכבוד מישלחתו של השר לוי. מה בדיוק הביך אותה, סיפרה יומיים למחרת, כשקפצה לארץ.

„איש יחסי־הציבור של תנועת החרות בניו־יורק **איציק בן־יעקב** צילצל אליי יחד עם ראש שליחי העליה של הסוכנות בארצות־הברית, **משה שבטר**, וביקשו ממני לערוך מסיבה בביתי למישלחתו של השר דויד לוי. עניתי להם, שאני אמנית שאינה מזוהה עם שום גוף פוליטי, ושאינני רוצה שמסיבה כזאת תתפרש כתמיכתי בתנועת החרות.

„הם הפצירו בי והבטיחו לי מסיבה צנועה ל־50 איש בלבד, שיסתפקו בעוגות כשרות. הסכמתי והכנתי עוגות ל־150 איש, ליתר ביטחון.

„הבטיחו לי שמירה על הבית בן חמש הקומות.

„בשעה 8 וחצי נפתחה דלת ביתי, ובזה אחר זה פלש עדר של 500 איש, ומילא את כל חמש הקומות של הבית. נכנסו לי לכל חדרי־השינה. את המעילים הם זרקו לי בכל הבית, למרות שהיה מתלה בכניסה. כיבו את הסיגריות על השטיחים שלי. כל מוזמן הביא איתו עוד 50 מאורחיו הפרטיים.

„ אני אלרגית לשליחי־עלייה. אני לא מזמינה אותם בדרך־כלל אליי הביתה, כי הם מנצלים את המדינה למטרות אישיות. הם חיים כשהלשון שלהם בישבני הבוסים שלהם.

„אני לא סנובית. אני מעריכה אנשים שעובדים ושונאת את המלקקים, שהביאו איתם את המזכירות והפקידונים. אלה עמדו בבית שלי ולא חדלו מלהתפעל מגודלו, יופיו ומיצירות האמנות שבתוכו.

„היחידי שעשה עליי רושם הוא השר דויד לוי, שהתנצל לפניי על הפלישה ההמונית לביתי, וסיפר לי על התקופה הקשה שעבר כאשר כל המדינה צחקה מבדיחות דויד לוי. הוא הביע הערצה לעבודותי כפסלת, ואני התרשמתי מדמותו כאדם שהגיע למה שהגיע בזכות עבודה קשה.

„למחרת כבר דיברו בישראל בביקורת על ,המסיבה של היורדת'."

סיימה אילנה בנימת עלבון: „לא אני פניתי אליהם, הם פנו אליי. אני ישראלית המחלקת את זמנה בין ישראל וניו־יורק, ואני הדיפלומטית הטובה ביותר שיש לישראל שם."

מוסיאון. ראש־העירייה עסוק בצלחתו, ורקנאטי ציץ. בנאומו לתורמים שבאו לחגיגה הירבה להט מבחינה תקציבית, עדיף שאדבר אליכם בדולרים."

מוסיאון תל־אביב תום מסר, שהוא מנהל מוסיאון מאחוריו איש הטלוויזיה חיים יבין, שסירטו זעמם של אמנים ותורמים שכינו אותו „מגעיל".

הגביע הוא שלנו

„א נחנו החלוצים. אזור תל־אביב מופצץ במוערונים, לכן החלטנו לפתוח מועדון חדש דווקא עוד," אמר השבוע **לורנס זיו**, המכונה „לורנס איש־יהודה" משום שאביו העריץ את דמותו של „לורנס איש ערב", בוהמיין רב־פעלים, שהספיק כבר לעסוק באופנה, בתכשיטים, בבשמים, בציד, בציור ופיסול ובמוסיקה. עיסוקו העיקרי היום הוא ארכיטקטורה, והוא עיצב את המועדון החדש בצורת גביע ענקי, שמסביבו מתרחשת כל הפעילות.

אין זה עוד מועדון של דיסקו, אלא מועדון סולידי, תרבותי ורגוע, שבו ניתן יהיה להאזין לערבי ג'אז ומוסיקה קאמרית, ולקנח בארוחת־ערב.

יתרון רב למועדון בכך שהוא נמצא באיזור־תעשייה, וניתן יהיה לבלות בו עד השעות הקטנות של הלילה. בפתיחה החגיגית נראו רבים מחבריו האישיים של לורנס: אמנים ורוגמניות, שרקדו לצלילי תיזמורתו של **אלברט פיאמנטה**, הפותחת לאחרונה הרבה מועדונים.

לורנס עצמו מרחף בעננים. אין ספק שאישיותו החמימה תהווה גורם מושך לקהל אוהב חלומות. כניסה למועדון אינה כרוכה בתשלום, אבל המשקה הראשון,שאתה חייב להזמין, יעלה לך 300 שקל. הרי חייבים לכסות השקעה שלעשרות מליוני לירות. לא?

המעצב של המועדון החדש לורנס איש־יהודה רוקד עם הדוגמנית עדנה רותם. מימין: מראה המועדון.

אניה בישראל נילס הנזאן, כשהוא מנשק באבירות את איילה זקס־אברהמוב, אשת חבר־הנאמנים ותורמת עברית, רשם את שמו בעברית בספר האורחים.

נירה גל

אופירה נבון, רע"ית נשיא־המדינה היוצא, מספרת על הרגעים השמחים ועל רגעי מפח־הנפש שהיו לה במישכן נשיאי ישראל, מספרת על רגעי הייאוש והבכי, והרגשתה שעכשיו היא אזרחית מהשורה

"כולנו לעזוב את בית־הנשיא ביום החמישי אבל החלטתי שמוטב שנישן בלילה לפני כן בבית בימין־משה

●

לפני השינה עוברים בי זיכרונות, ואני חשה רגשות מעורבים. יש זיכרונות נעימים ויש זיכרונות מאוד בלתי־נעימים, הקשורים לבית הזה

●

הייתי פסיכולוגית. אמרו לי: את לא יכולה להמשיך. אילו הייתי עובדת במיקצוע שלי, אז בחמש השנים היית מרוויחה משהו כמו שני מיליון שקל

ראיינה שרית ישי

יש אסכולה הגורסת כי לחץ ומתח מעודדים את התגלות מחלת הסרטן. אני רק יודעת שאחרי שנה וחצי של עבודה כרע"ית נשיא זה מה שקרה לי

●

כמו שאני לא שואלת אותך מה היחסים שלך עם החבר שלך, אל תשאל אותי על היחסים שלי עם בעלי. אני חייבת דין־וחשבון רק לבעלי

●

לא איכפת לי להפרד מהנוחיות של עוזרת ומבשלת, זה הכל מישחק "ילדים לעומת הדברים האחרים, אלה דברים שאף פעם לא הדאיגו אותי

„בעת אני מתחילה לנשום!"

לפני כעשרה ימים השתתפתי בקבלת פנים שהתקיימה בארמונו של נשיא איטליה פדרו פרטיני. למראה אולמות הענק, הקריסטל והזהב המשתלשלים מהתיקרה, הרהיטים העתיקים המגולפים בזהב, הפרסקות על התיקרה, השטיחים הסיניים הענקיים ואין סוף החדרים, למראה הגן המרהיב שהוא אחד היפים ברומא – לא יכולתי שלא לערוך השוואה עם מישכן נשיאי ישראל, שבו ביקרתי ימים אחדים קודם לכן, בקבלת־פנים שערכו הנשיא ורעייתו לכבוד יום־העצמאות. ידידי הישראלי שאליו נתלוויתי באותה קבלת־פנים כאילו קרא את מחשבותי שאל: „את חושבת שאופירה היתה מסתדרת עם זה?"

הוא לא שאל אם נשיא ישראלי היה מסתדר בארמון כזה, לא אם יצחק נבון היה מסתדר פה – אלא אם אופירה היתה מסתדרת.

תרצו או לא תרצו, תאהבו אותה או לא תאהבו, אופירה נבון הפכה חלק בלתי־נפרד מחיינו היומיומיים. כעת, עם עזיבתה ביחד עם בעלה וילדיהם את מישכן נשיאי ישראל, היא תותיר מאחוריה חלל עצום. מעולם לא היתה לישראל רעיית נשיא כאופירה.

איני זוכרת את ורה וייצמן, אני בקושי זוכרת את רחל ינאית בן־צבי – בזיכרוני עולה מראה אשה קשישה טובת פנים חובשת כובע. את רחל שז"ר מיעט הציבור למגוש. גם היא היתה קשישה, ומרבית הזמן היתה חולה ולא באה בציבור. נינה קציר היתה טיפוס מיוחד במינו – עד היום היא אשה מיוחדת, מעין ילדה שלמרות גילה מעולם לא התבגרה, אישיות מקסימה שלא הוזנה כהלכה והיתה מטרה לחיצי־

הביקורת. גם נינה קציר היתה אשה מבוגרת, ומעולם לא ביקר איש את הופעתה החיצונית. אלא רק את התנהגותה ומעשיה. ואז הופיעה אופירה נבון, צעירה יפהפיה, שעמדה על כך שאין היא המיזוודה שהביא איתו בעלה לבית־הנשיא – כפי שהיא אוהבת להגדיר זאת – אלא אישיות בפני עצמה.

איזו חגיגה היא היוותה לגבי כמה עיתונאים, איך שהם מרחו על פניהם חיוך ארסי, ליקקו את האצבעות, טבלו את העט ברעל והתחילו להרביץ בה! אין זה הוגן להגיד שלא לכל ההשמצות ולא לכל הביקורות היה בסיס. כמובן שפה ושם נתנה אופירה נבון סיבה טובה מאוד למבקרים ולרכילאים למיניהם. אבל הם הגזימו, כמה שהם הגזימו!

קל לי להבין מדוע יש עיתונאים שאינם סובלים את אופירה נבון. אך הם הצליחו אולי להשפיע על הקהל של הרצליה־פיתוח, לא יותר. כי אם להשתמש במילה הכוללנית "העם", הרי שהעם אוהב את אופירה נבון. ויוכיחו אלפי מיכתבי ההערצה וההזדהות שהיא קיבלה אחרי "פרשת הכובע" המפורסמת ויוכיח האיש ברחוב הקורא לה בחיבה בשמה הפרטי. ויוכיחו שיחות־הסאלון בליל שישי, אחרי שהיא הופיעה ב"שעה טובה".

כן, קל לי להבין מדוע יש עיתונאים שאינם אוהבים אותה. היא עושה הכל קצת יותר מדי. למשל, היא איחרה כ־ 40 דקות לפגישה שקבעה איתי. יכולתי לכעוס מאוד. אני מכירה עיתונאים שהיו מאבדים את השליטה על עצמם בעיקבות איחור כזה. לעומת זאת, היא הקדישה לי שעות ארוכות, יומיים לפני שעזבה את בית־הנשיא, בין פגישה ופגישה, בין אריזה ואריזה, בין שלום לילדים שחזרו מבית־הספר ובין הוראות אחרונות למנהל התחזוקה של בית־הנשיא – שתפקידו לדאוג שהחבילות האריזות יגיעו אל הבית הארעי בימין־משה, או אל המחסן בקריית־שאול, שם יאוחסנו עד שימצא למשפחת הנשיא־היוצא בית קבוע.

מכיוון שהתארכו השעות והגיעה שעת ארוחת־צהריים, ללא כל טקסיות מיותרת היא הזמינה את ציון הצלם, ואותי לארוחת־צהריים. בזמן שאני טיפלתי ב"חריימה" שהכינה סול הטבחית המא־רוקאית של בית־הנשיא, החזיקה אופירה נבון את פינקס־הכתיבה שלי, המשיכה לספר לי על עצמה וכתבה את הדברים במקומי – בדיוק כפי שהייתי עושה אילו לא הייתי אוכלת.

יש עיתונאים שלא יאהבו זאת, יש עתונאים הרוצים שאשת הנשיא שלהם תהיה "מורמת מעם", שלא תהיה כל־כך פשוטה, ש"תחזיק פאסון" ש"תשמור על כסף הפסידה כשעבדה חינם־אין־כסף כרעיית נשיא־המדינה במשך חמש שנים.

יש עיתונאים שלא יתלהבו מהעובדה שהיא טילפנה אל הרופאה האישית שלה בשעת צהריים, כדי לוודא בדיוק איזו אסכולה בטכסס גורסת, כי מתח ולחצים מעודדים היווצרות סרטן. באמת – יגידו לך העיתונאים האלה – מה היא רוצה, למה היא צריכה להיתפס לקטנות? אבל אני שמעתי אותה, את רעיית הנשיא, מתנצלת הרבה יותר מפעם אחת על הטירחה שהיא מטריחה את הרופאה האישית שלה בשאלה

רעיות הנשיאים הקודמים היו נשים קשישות שקיבלו פנסיה. רחל ינאית בן־צבי קיבלה פנסיה על מישרתה הקודמת. רחל כצנלסון היתה עורכת עיתון וקיבלה פנסיה. אני הייתי היחידה שהייתי צעירה, ולא היה לה פנסיה, אז יצאתי קרחה מכאן ומכאן

הפשוטה הזו. ואני מכירה נשים שהן הרבה פחות מאשר רעיית נשיא, שהיו דורשות מהרופאה לענות על השאלה ללא כל התנצלות.

נכון, אופירה נבון לא תמיד ידעה להתנהג כרעיית נשיא. היא התנהגה כמו אופירה נבון. אך לדעתי, היא עשתה מעל ומעבר בתפקידה זה. אך אחד לא יכול להאשים אותה בכך שהיא בילתה במסיבות קוקטייל. היא הקימה קרנות, וירדה אל העם, דאגה לילדים מחוננים ולילדים נפגעים. לבד מאירוח היא עסקה גם בתלונות־הציבור, ענתה למיכתבים, נפגשה עם אנשים. כשאני חושבת עליה, אני מביאה בחשבון, שהיא לא רק רעיית הנשיא, אלא קודם כל בן־אדם; בן אדם שבמשך השנים שבהן נשא בתפקידו חלה בסרטן. האם מישהו מאותם עתונאים שכתב על אופירה בארסיות כזו, חשב פעם מה זה לחלות בסרטן? האם מישהו מאותם שביקרו את הבגדים שהיא לובשת, חשב פעם איך מרגישה אשה יפהפיה, ששיער ראשה נושר והיא נותרת קרחה? האם הבין מישהו מהם אשה כזאת, שבין טיפול כימוטראפי ובין טיפול במחטים רדיואקטיביים, כשהיא עייפה מאוד, מוטרדת מאוד ופוחדת מאוד, צריכה לארח ולייצג את ישראל, וכדי להחזיר לעצמה משהו מהביטחון שלה, עליה לפנות לגורם חיצוני כמו פיאה נוכרית ובגדים שייטיבו את הופעתה?

לא אכנס כאן לרכילויות על חייה

מרואיינת נבון במישכן הנשיא

.עבדתי חמש שנים. מה קיבלתי בתמורה? ביגוד וארוחות. ולזה נטפלו!"

דיסטאנס". אופירה לא עושה אף אחד מאלה, ואולי זו הבעיה שלה – הרצון להיות בסדר, בסדר מדי. במהלך השיחה שלנו היא מתרוצצת מחדר־האורחים הצנוע אל לשכתה, כדי להוכיח לי במיסמכים שהיא דוברת אמת. היא מזעיקה אחת משלוש מזכירותיה, ציונה, גרייס ומזל, כדי שיבואו ויוכיחו לי במו פיהן את דבריה. היא טורחת ומבקשת מציונה לטלפן אל ממלאת מקומה באלי"ן, כדי לברר מהי משכורתה של המחליפה שלה, כדי לחשב ולהוכיח לי כמה

אופירה אורזת את חמצי מישפחת נבון לקראת ההעברה

.למה לי ביתי? די לנו בדירה של חמישה חדרים, כמו שהיה לנו קודם..."

הפרטיים של רעיית הנשיא. מרגרט טרודו סיפקה את סקרנותו של העם הקנדי ופירסמה את זיכרונותיה. אופירה נבון רחוקה בשלב זה מלכתוב זיכרונות. בית־הנשיא מצא לנחוץ להתייחס אל פרשת היחסים של הזוג הראשון. הנשיא אמר לא מזמן לידיד קרוב שלו: .היתה לנו בעיה קשה, אך נדמה לי שהתגברנו עליה". אופירה ממלאת פיה במים. מעבר לסקרנות האנושית והסקרנות העיתונאית, נדמה לי שטוב היא עושה. את חובתם לציבור הם מילאו, כאשר עמי גלוסקא, שלישו הצבאי של הנשיא, מסר הודעה לעיתונות. הסיפורים והרכילות המסתובבים בנושא יחסיהם האישיים של הגברת ומר נבון הם בהחלט תולדה טיבעית של הסקרנות העצומה שמגלים אנשים בבני־הזוג – אך הם אינם חייבים להגיב על כך.

אופירה ויצחק נבון עזבו את בית־הנשיא. במקומם יתגוררו במישכן נשיאי־ישראל אורה וחיים הרצוג. נשיא חדש, מינהגים חדשים. יש להניח שאורה הרצוג תביא אתה סיגנון אחר אל הבית, הצר – לדעתי – מלהכיל את תושביו החשובים מאוד.

רעייתו לשעבר של נשיא לשעבר סיפרה לי פעם בעצב רב, אולי אפילו בעלבון, כי כשהיא עומדת בתור לסופרמרקט איש אינו מזהה אותה. גם באוטובוס לא זוכרים מיהי. דבר אחד בטוח: לאופירה נבון זה לא יקרה. ולדעתי אנחנו עוד נתגעגע אליה.

■ ■ ■

● איך את מרגישה יומיים לפני שאת עוזבת את מישכן הנשיא?

עייפה מאוד. אני נורא עסוקה. יש המון עבודה לפני שאנחנו עוזבים אל הדירה הזמנית בימין־משה.

● איך קיבלתם את הבית הזה למגורים זמניים?

אדם שעמד מול המוות מחייכם לחיים אחרת מאשר אדם שאף פעם לא עבר את החוויה הזאת. זה, כמובן, משנה אצלו את הערכים. מאז המחלה פיתאום צפו אצלי הדברים החשובים באמת ודברים פחות חשובים קיבלו את הפרופוציה נכונה

הבית שייך למכרים, מישפחת הוכהאוזר, שהם עולים מאנגליה. הם שמעו שאנחנו צריכים לעזוב את בית־הנשיא ושלא מצאנו דירה, אז הם אמרו: „למה שלא תגורו אצלנו עד שתסתדרו? " הלכנו לראות את הבית. נו, בימין־משה זה לא יכול להיות גרוע. זה קרוב לבית־הספר של הילדים. זה אמנם פיתרון זמני אבל אין בדירה. מאוד קשה למצוא עכשיו דירה בשכירות. דירות לא מתפנות. יצחק הודיע רק לפני שלושה חודשים שהוא לא ממשיך, ועד אז לא חיפשנו. אז באמת זה קשה, כי צריך לארוז בגדים בשביל תקופה קצרה, שהיא גם חורף וגם קיץ. את יתר החפצים

אני אוהבת גלביות, והארון שלי מלא בשמלות רקומות ובפונצ'וס שקניתי בגואטמלה. אני אוהבת מיכנסיים. את מתארת לעצמך איך היו מגיבים העיתונים אילו הייתי לובשת את הבגדים שאני באמת אוהבת?

אנחנו נאחסן לעת עתה במחסן, עד שנמצא דירה.

● כל הזמן את מדברת על דירה. אינך רוצה לגור בבית?

למה בית? מה רע בדירה? אני מחפשת שלכל ילד יהיה חדר משלו, שיהיה חדר־שינה להורים חדר־עבודה לבעלי וסלון לאורחים. לכן אנו רוצים דירה של חמישה חדרים, וזה בהחלט מספיק לנו. זה מה שהיה לנו קודם, וזה מה שאני מחפשת עכשיו.

● מדוע נתקעתם בלי דירה, מדוע לא התחלת לחפש דירה זמן רב לפני תום הקדנציה?

מכיוון שעניין המשך הקדנציה היה כל הזמן בספק ואף אחד לא מחפש דירה חצי שנה לפני הזמן. בהתחלה חשבו שגגור במלון. אבל זה לא בא בחשבון, בגלל שמלון זה לא מיסגרת שמתאימה לילדים.

● יכעת, רגע לפני הסוף, את עסוקה באריזה.

כל הבית עסוק באריזה. אני צריכה להחליט מה אני חייבת לקחת עכשיו: בגדים, ספרים, צעצועים של הילדים. זה לא שאת נוסעת לחו"ל לשבוע ואורזת מיזוודה. זה להכין דברים לקיץ, והנה כבר חורף. ואחר כך שוב לחפש דירה, ושוב לעבור. זה כאב־ראש לא קטן.

● ביצד מגיבים ילדיך, נעמה ואריז, על העובדה שלא יגורו יותר בבית הזה, על כך שלא יהיו יותר ילדיו של הנשיא?

אני לא רוצה לדבר על הילדים, על הסודות והמחשבות שלהם, הם יבואו יותר מאוחר, דברי איתם. ירצו — יגידו לך.

הם מאוד כועסים כאשר אני מדברת בשמם ומסכירה אותם, ואני מכבדת את רצונם.

● ובכל זאת, איך תשפיע עליהם העובדה שלא יהיו יותר ילדיו של נשיא מדינת־ישראל?

מהעובדה הזאת הם מאושרים. הם גם סבלו מזה שהיו ילדיו של הנשיא. הם קטנים, היה להם מאוד קשה להתמודד עם כך. הם היו תמיד מאוד נבוכים כאשר אנשים היו ניגשים אלינו ברחוב ושואלים אותי: את אופירה?

גם לי היה קשה להתרגל. בהתחלה זה הביך אותי. לא ידעתי מה לעשות, להגיד „כן, זו אני,"

„כעת אני מחכה לנשום!"

(המשך מעמוד 43)

נחשב בעיני כמידה של יוהרה. לא רציתי שיחשבו שאני שוויצרית.

מעניין, עכשיו, כשאנחנו עוזבים, אז במסגרת הרגשת הרווחה שיש לי, הרבה יותר קל לי להגיד: כן, זו אני.

ביום השישי, אחרי הלימודים של נעמה, לקחתי אותה לחפש כתובת מסויימת. נהגתי בעצמי. אני עושה את זה כמה כבר ימים, כדי להתרגל מחדש. זה מאוד קשה. נהגתי 15 שנים, ואחר כך, כמשך חמשת השנים שאנחנו בבית־הנשיא, לא נהגתי. בהתחלה אמרתי לנהג: „בא ננסה רק פה, בחניה". הכנסתי את המפתח בחשש רב. זו הייתה הרגשה מוזרה מאוד. אך ביום השישי כבר נהגתי בעצמי. נסעתי לראות גן לילדים מוגבלים שקראיתי עליו בעיתון.

● מה זה גן לילדים מוגבלים?

זה אותו גן־הרפתקות שיש לילדים בריאים, אלא שאת הגן הזה תיכננו כך שילדים הסובלים משיתוק מוחין, למשל, יוכלו בכל זאת להינות בו. בנו את המיכשור בצורה מיוחדת. למשל: יש שם גשר בגובה של מטר וחצי עם גדר ומדרגות עגולות, כדי לאפשר להם להתגבר על פחדים של גובה, לתת להם תחושה שהם מהלכים מעל פני תהום למרות שזה רק מטר וחצי. בנו להם מיגלשות מיוחדות, רחבות מאוד, שכמה ילדים יכולים להתגלש מהן ביחד. אני התגלשתי בכיף, ביחד עם בתי. המגלשות הן מפח, והן מיועדות לילדים המחוברים למכשירים. באמת פרוייקט יוצא מהכלל.

שם, בגן הזה, היתה ילדה קטנה בשם הילה, והיא כל הזמן הסתכלה עליי. אנשים לא האמינו שהם רואים אותי עם נעמה. לבשתי גלבייה לבנה — זה בגד החופש שלי — ולא הייתי מאופרת. הילדה הקטנה, הילה, היססה, אך בסוף ניגשה אלי ואמרה לי: „את אופירה". הפעם היה לי קל להגיד לה: נכון, אני אופירה.

■ ■ ■

● אלה ימייך האחרונים בבית־הנשיא. כשאת הולכת לישון, אילו מחשבות עוברות בראשך, האם את עורכת פוסט־מורטם של כל אותה התקופה שהתגוררת כאן?

מה זה פוסט־מורטם? עוברים בראשי זיכרונות של דברים יפים וחוויות נהדרות, וגם זיכרונות לא נעימים. באמת. לפני השינה אני נזכרת, ויש בי רגשות מעורבים.

● אילו זיכרונות בלתי־נעימים?

זיכרונות הקשורים במחלה. את יודעת שחליתי שנה וחצי אחרי שהתחלתי לעבוד כרעיית־הנשיא, ואחר כך היתה שנה שלמה של טיפולים כימוטראפיים. היה קשה מאוד.

את לא מרגישה נפלא כשאת עוברת טיפול כזה, את לא מרגישה חזקה, ויש ילדים שאת צריכה לתפקד עבורם כאמא. את רוצה להיות גיבורה, כדי לא ליצור אצלם חששות, ויש עבודה והמישרד בתוך הבית. בן־אדם חולה לא בא למישרד. אני לא יכולה לא לבוא למישרד כשהוא בתוך ביתי, והמזכירה תמיד רואה אותי.

היה שלב שחשבתי שאסגור את המישרד, שאני לא יכולה יותר לעבוד. פיטרתי שלושה עובדים: את דבורה גנני, את ריבקה סרוסי ואת אסתר בר־טוב. חשבתי שגמרנו, נגמרו החיים, נגמרה העבודה.

● מה גרם לך לחזור לחיים, להמשיך את העבודה?

נסעתי לניתוח מסובך בבוסטון, ושם קיבלתי הזמנה להשתתף במיפגש של נשות ראשי מדינות

מה את יודעת על ההחלמה שלי? מה את יודעת איך אני ישנה בלילה? אני לא יודעת אם החלמתי, מחר אני יכולה ללכת לבדיקות ולגלות שיש לי סרטן!

שהתקיים במכסיקו. ואז, בבית־החולים, הייתי צריכה להחליט: או שאני חוזרת הביתה להיות חולה, או שאני נוסעת לייצג את ישראל.

● היית אחרי ניתוח, ומייד נסעת למכסיקו, לעבודה. מה הרגשת?

מצד אחד, שמחתי שאני חיה ואני יכולה לנסוע לאירוע. מצד שני, זה לא פשוט לאדם חולה המקבל מחטים רדיואקטיביים. אבל עשיתי את זה. כשמוכרחים — עושים. אתה משתמש במה שנקרא האנרגיה הפסיכולוגית שלך.

מה שכואב לי, זה שגם כשהייתי חולה עבדתי. היו אליי פניות בלי סוף — יש במישרד 71 קלאסרים מלאים בעבודה, יש לי מישרד עם שלוש מזכירות וארבעה טלפונים שלא פוסקים לצלצל. יש דרישה שאעשה דברים. הציבור מצפה ממני. כרעיית נשיא, אני מסמלת משהו. רוצים שתעזרי, פונים אל הגברת הראשונה — או נכון יותר אל אשתו של הנשיא, מוטב נקרא לזה כך — ויחד עם זאת אין הכרה רשמית בקיומו של התפקיד.

נינה קציר אמרה את זה לפניי. רעית הנשיא היא האשה היחידה במדינה שיש לה לישכה ופונים אליה, ומצפים ממנה, והמיכתבים מגיעים אליה — אבל היא לא קיימת. בעצם, אין לה מישרה. החוק לא מתייחס אליה, התפקיד שלה לא מוגדר, היא לא קיימת בעיני הפרוטוקול ובעיני החוק.

כשנינה קציר אמרה את זה, לא הבנתי על מה היא מדברת. כעת אני מבינה. עכשיו שתינו מנגנות באותו טון, ואולי זה ישפיע. לא בשבילי, כי אני את שלי כבר עשיתי, אבל למענה של אורה הרצוג ולמען הבאות אחריה.

אני לא ביקשתי לעבוד במקום הזה, זה מה שכואב לי מאוד. תביני, זה לא אישי, זה עניין של היגיינה ציבורית.

לפני כן הייתי פסיכולוגית. אמרו לי שאני לא יכולה להמשיך בתפקידי. אגיד לך כמה בדיוק משתכרת הפסיכולוגית שהחליפה אותי באלי"ן — היא מרויחה 34000 אלף שקל. בחמש שנים הייתי מגיעה לסכום של יותר משני מליון שקל. תגידי לי את, האם הוצאתי על בגדים וארוחות סכום כזה?

במה כולם התעסקו? מה רצו, ריבונו של עולם? הרי עבדתי פה בלי שעות עבודה, ועשיתי מה שמעבר לעבודתי, שלא לדבר על אירוח. אז במה מתעסקים, בכמה שמלות קניתי? אילו לא נאלצתי להתפטר והייתי ממשיכה בעבודתי, יכולתי לקנות כמה שמלות שרציתי. האם אין זה המינימום שמגיע לי? הרי אין לי פנסיה, אין לי זכויות.

● רק חובות?

את זה את אמרת. האם לא הגיע הזמן להתייחס קצת יותר... בהתחשבות — אולי זו המילה: התחשבות — לאשה הממלאת את תפקיד רעיית הנשיא?

■ ■ ■

● את רגישה מאוד למה שנאמר עלייך, למה שנכתב עלייך. יש לך תחרשה עמוקה של אי־צדק שנעשה לך. מדוע, לדעתך, העתונאים נטפלו אלייך, מדוע נהגו בך בחוסר־צדק?

לא כל העיתונאים נטפלו אליי. אני חושבת שהיו רגילים לנשות הנשיאים הקודמות. גברת רחל ינאית בן־צבי, שהיתה אשה רגולה, הגיעה לבית־הנשיא כאשה מבוגרת, וקיבלה פנסיה על עבודתה. גברת רחל כצנלסון, רעייתו של זלמן שז"ר, היתה עורכת עיתון, וכשהגיעה לבית־הנשיא היתה גם היא אשה מבוגרת שקיבלה פנסיה.

הייתי היחידה מבין נשות הנשיאים שהיתה צעירה, ולא היתה לי פנסיה. יצאתי קרחה מכאן ומכאן. לא היה לי כסף משלי, לא היתה לי הכנסה קבועה מלבד המשכורת של בעלי. מה קיבלתי בתמורה לעבודתי? ביגוד. ואל זה נטפלו.

מילא, אם היו אומרים שישבתי במשך חמש השנים האלה בבתי־קפה, אז באמת לא מגיע לי. אבל אני הייתי במשך 28 שנים מורה ובמשך 20 שנים פסיכולוגית בדרגה ב'. כל ימי חיי הייתי אדם עובר. אז כשבאתי הנה, לבית־הנשיא, היה ברור שאני לא אשב סתם בבית. אז איזה זכות יש לאסור עליי לעבוד ובכך למנוע ממני משכורת ועוד להתייחס, אני לא יודעת איך, לעובדה שאני מקבלת ביגוד? על זה אני צריכה להצטדק? על ביגוד?

● את מרמזת לבך שמגיע לך פיצוי על כל השנים שעבדת ברעיית־הנשיא?

שיהיה ברור שאני לא רוצה לקבל תמורה, וכל מה שאני מספרת לך זה על זמן עבר. שלא יעלה על דעת אדם שאני רוצה לקבל אגורה שחוקה. אני מדברת על ההגיינה הציבורית.

● נניח שלא היית מעוניינת לעסוק בעבודה ציבורית כרעייתו של הנשיא, נניח שהיית מסתפקת בתפקיד של מלווה לבעלך, ובתפקיד של מארחת באירועים רשמיים...

זה בלתי־אפשרי!

● מה אומר החוק?

מבחינת החוק את לא קיימת. החוק לא מתיחס אלייך.

איש הפרוטוקול אומר, שאת צריכה לקבל נשות דיפלומטים אבל זה לא עובד כך. אני הרי בן־אדם. כשאני מקבלת מיכתב, אני צריכה לענות. הנה, קיבלתי הזמנה מקריית־שמונה, להכתיר שם את אישי־השנה במחצית חודש מאי. המזכירה שלי ענתה להם, שאז כבר לא אהיה רעיית הנשיא. הם אמרו: לא, אנחנו לא רוצים בה כרעיית הנשיא, אנחנו רוצים אותה כאופירה. אז

אנשים נתנו הנחות על בגדים שקניתי, אך לא אני קיבלתי את ההנחה, כי לא שילמתי על הבגדים מכספי, האוצר קיבל הנחה

אני יכולה להגיד להם לא? הרי הייתי אצלם בתקופת ההפגנות. אם היתה מגיעה הזמנה ממקום אחר הייתי אומרת: מצטערת, אני כבר לא בתפקיד. אבל לקריית־שמונה אני לא אגיד לא.

ומה זה לארח נשות דיפלומטים? איך אפשר לעסוק רק בזה? הנה, כפעילה בעצרת בית הנשיא לשלום הילד, רציתי לבחון את מצב ילדי הפליטים בלבנון ולא אישרו לי לנסוע. אז יצאה מישלחת מטעם העצרת בלעדיי.

זה מעניין אותי ואני אוהבת לפעול בנושאים האלה.

■ ■ ■

● סדר־היום שלך עמום ומלא פגישה אחרי פגישה, אירוע אחרי אירוע. לדעתך, הפעילות האינטנסיבית הזו עזרה לך להחלים?

אין לי רצפט איך להחלים ממחלה. פעילות אינטנסיבית היא לא רצפט. אתה קובע איך שאתה מרגיש, איך שאתה חושב, לפי המטרות שאתה מציב לעצמך ולפי האמונה שלך. אם יש לך כל אלה, אתה יכול באמצעות הכוחות שאתה מוצא בעצמך להתגבר על המחלה. אם אתה מגיב על צרכיהם של אחרים, זה יכול לעזור גם לו, בסופו של דבר. להתגבר. אבל אם תרחם על עצמך, זה יותר קשה.

● את מרגישה שהחלמת?

אני לא יודעת.

● יש הרגשה כאילו הצלחת להתגבר על המחלה?

מה את יודעת על ההחלמה שלי, או איך אני ישנה בלילות? אני לא יודעת אם החלמתי.

אם אדם פעם אחת חלה בסרטן, הוא מאבד אמון, אני מרגישה ככה. זו לא אבחנה רפואית, זו הרגשה אישית שלי, זה קרה אחרי שנה וחצי של עבודה אינטנסיבית.

● את חושבת שהעבודה המאומצת ברעיית־הנשיא גרמה למחלתך?

יש כל מיני תיאוריות, ובטכסס יש אסכולה שלמה של פסיכולוגית ורופא ד"ר סיימונטון, הגורסת שבצד אי־הידיעה מה גורם לסרטן, יש גם גורמי־לחץ ומתח, המעודדים את הופעת מחלת הסרטן.

● את מרגישה ששילמת מחיר יקר מאוד להיות רעיית נשיא־ישראל?

לא יודעת, אני רק יודעת שאחרי שנה וחצי של עבודה, זה מה שקרה.

● את חיה בתחושה שאולי זה עוד יחזור?

אופירה נבון ב־1955

אופירה ויצחק נבון 1983

„ראש־ממשלה? מה שבעלי רוצה – שיעשה. אלה הם חייו..."

אופירה נבון עם יצחק וילדיה, ארז ונעמה
„הילדים כועסים כשאני מדברת בשמם, ואני מכבדת את רצונם..."

זה מקובל אצל אנשים שחלו בסרטן. זה מתרוצץ לך בראש, זה לא פשוט.

● המחלה שינתה את אורח המחי שבה שלך?

כן, בטח. יש פה בחצר שני שלטים שמבטאים איך הרגשתי. אחד: „מורה אני לפניך מלך חי וקיים, שהחזרתי בי נשמתי בחמלה רבה אמונתך". את השני, הכתוב אנגלית, מצאתי בבית־חולים כשהלכתי לבקר את פצועי צה"ל. מנהל בית־החולים, שראה שהתרשמתי מזה, שלח לי את הטכסט. בתרגום חופשי זה אומר: „מעולם לא חיית, עד שלא מתת כמעט. לחיים יש טעם למי שנאבק למענם. שאותו לעולם לי יידע מי שלא נפגע."

אדם שעמד מול המוות מתייחס לחיים אחרת מאשר אדם שאף־פעם לא עבר את החוויה הזו. זה כמובן משנה אצלך את הערכים.

● מה זה עשה לך?

זה הביא אותי למודעות של מה שאני קוראת „שלושת האפיים", או, באנגלית: faith (אמונה), family (משפחה), frainds (חברים). פתאום צפו על פני המים. הדברים החשובים באמת פיתאום הוארו באור־יקרות. דברים פחות חשובים קיבלו פרופורציה נכונה.

● אני מבקשת לשאול אותך שאלה אישית מאוד. אני מכירה אשה שחלתה בסרטן והחלימה. ואחר־כך החליטה שהחיים קצרים מכדי לעשות בהם מה שלא רוצים. אחד הדברים הראשונים שהחליטה היה להיפרד מבעלה, שאיתו חיה 15 שנים.

אצלי העניין אינו קשור כלל למחלה.

● אני יכולה לשאול אותך על היחסים ביניך לבין בעלך?

אני שאלתי אותך מה את עושה עם החבר שלך?

● החבר שלי הוא לא נשיא־המדינה.

גם אני לא נשיא המדינה. וכמו שאני לא שואלת אותך מה היחסים שלך עם החבר שלך, אז אל תשאלי אותי על היחסים של עם בעלי. איני חייבת לענות לך, אני חייבת דין־וחשבון רק לבעלי.

■ ■ ■

● מה את מתכוונת לעשות ביום הראשון ברעיית הנשיא־לשעבר?

הו! לנשום עמוק. בחיי, קודם כל לנשום עמוק. אחר כך לחזור לעבודה. ראית הבוקר את הגברת זינה הרמן. היא באה אלי כדי לבקש שאמשיך להיות נשיאת־כבוד של עצרת בית הנשיא. קבלתי את ההצעה. אני אוהבת לעבוד עם ילדים, אמשיך בעבודתי. המוטו שלי הוא: „כל מציל נפש אחת מישראל כאילו הציל עולם מלא."

● תחזרי לעבודתך בפסיכולוגית?

האמת היא, שלפני שיצחק נבחר כנשיא, עבדתי במישרד־החינוך בפרוייקט שבו רצינו לממש פוטנציאל של ילדים מחוננים. כשיצחק נבחר, עזבתי את העבודה על פי חוות־דעת של היועץ המשפטי של הכנסת, והייתי בטוחה שהפרוייקט ימשיך. הייתי בטוחה: מה זאת אומרת שדבר כזה לא ימשיך? אבל זה גוועˇ. לא מצאו לזה תקציב או לא מצאו אדם שישא בעול הפרוייקט.

הייתי כל כך מעורבת בפרוייקט, שלא יכולתי לתת לו לגווע. אז הקמתי את קרן איכפת לי. ובכוחותיי שלי ובעזרת אנשים שנתנו לי משאבים, הרמתי את הקרן.

● מה יהיה עם הקרן בעת, כשלא תהיה יותר רעיית־הנשיא?

הקרן תמשיך להתקיים. הרי אין לנו אוצרות טבע של נפט, זהב ואורניום. יש לנו אוצר אחד, וזה האדם, לדעתי, זה חשוב ביותר.

אספר לך קוריוז: בכל יום חמישי קיבלתי את לוח הפגישות של הנשיא, והוא את שלי. יום אחד ראיתי אצל הנשיא פגישה עם שר לפיתוח האינטליגנציה של ממשלת ונצואלה, הר"ר מצ'ארו. בדרך־כלל אנˇ לא מבקשת מבעלי להצטרף לפגישות, למרות שהוא אמר לי שאני יכולה להצטרף לכל פגישה. ביקשתי מבעלי לפגוש ביחד איתו את מצ'ארו, ובעלי סיפר לי שתחום עיסוקו הוא תחום ההתעניינות שלי.

השר סיפר לי שיש להם 44,000 מורים למיליון וחצי תלמידים, ויש להם שיטה לפיתוח האינטליגנציה של תינוק בן־יום.

עוד הסתבר לי שפרופסור פוויירשטיין מישˇ ראל עובד בפרוייקט הזה של ממשלת ונצואלה, ושהם משתמשים גם בשיטה של יעקב אגם, שני ישראלים העובדים למען ונצואלה. הם לוקחים תינוק בן יום ומעל גבי קסטות־וידיאו מלמדים את אמו כיצד לפתח את האינטליגנציה שלהם. זה מאוד הלהיב אותי. נסעתי לונצואלה, התודעתי אל השיטה.

ביום רביעי בשעה 3 יבוא לפה מנכ"ל רשות השידור יוסף לפיד, כדי לראות את הסרטים ונראה מה אפשר לעשות אתם. יש לנו כל החומר, כל מה שצריך להוסיף זה פס־קול בעברית. אחרי שאפגוש את לפיד יש לי פגישה ב־4 אחרי־הצהריים עם תלמידי הפרוייקט למחוננים, שבאים להיפרד ממני, וב־5 וחצי בערב אנחנו עוזבים.

● למרות ששמעתי אותך מתלוננת כי הילדים מאוד סבלו מעובדת היותך כליכך עסוקה, יש בכל זאת יתרונות בתפקיד זה. את, למשל, בטוחה שהילדים יגיעו בזמן ובשלום הביתה, כי הנהג נוסע להביא אותם. החל מהשבוע הם יעשו את הדרך בלי נהג, ואת תצטרכי לשבת ולדאוג עד שתראי אותם בבית, כמו כל האמהות.

אני יודעת, ובכך יש לי דפיקות־לב. יש לי שיחות ארוכות עם הילדים בנושא הזה. צריך להרגיל גם אותם לדפוסי־חיים אחרים, לא רק אותי.

● ותצטרכי לעשות הרבה דברים שלא עשית במשך חמש שנים — לערוך קניות במכולת, לכבס, לגהץ.

זה הכל משחק־ילדים לעומת הדברים האחרים. אלה דברים שלא מדאיגים אותי ואף פעם לא הדאיגו אותי. מה זה כל השטויות האלה?

● אתם מקבלים עזרה מהמדינה?

כן, נקבל מזכירה, עוזרת ונהג.

● בדיעבד, כשאת מסתכלת על חמש שנות עבודתך, עשית עבודה שאהבת. עשית מה שרצית?

זה לא עניין של רצון. זה עניין של צורך הנובע מעצם התפקיד.

● מה הרגיעים היפים שלך כ־ רעיות נשיא־המדינה?

הביקור במצריים. אותו הרגע שבו נפתחה דלת־המטוס ועמדנו במרומי המדרגות, וראיתי למטה את הנשיא סאדאת ורעייתו, ג'יהאן, ואת מישמר־הכבוד המצרי. הם השמיעו את התיקווה ואת ההימנון המצרי, ואני לא אתבייש לספר לך, שהעיניים שלי התמלאו דמעות. אני אמרתי: מה, זה אמת? זה נכון שרגלי דורכות על אדמת מצריים?

● ומה היו ריגעי מפח־הנפש?

רגעים של חוסר־הבנה, רגעים בהם הרגשתי שאני לא מובנת, למרות שאני משתדלת לעשות משהו חשוב, נכון חיוני, אפילו אנושי.

● את מתכוונת לומר: רגעים שהי עיתונות פרשה אותם לא נכון?

אני לא רוצה להתקיף את העיתונות.

● מתי היית לא מובנת?

למשל, בביקור פרנסואה מיטראן. באתי לנמל־התעופה — זה היה יום־חורף — לבשתי מעיל שחור וחולצה אדומה. והנה מופיע בעיתון שהפגנתי את „מחשוף־המראה" שלי, לעיני כל עם ישראל — ובצבע: הרי צילמו אותי בנמל־התעופה לובשת חולצה סגורה עד הצוואר: למה כתבו כך? איך את מסבירה את זה, למה? וזו רק דוגמה אחת.

את הרי מכירה אותי, את יודעת איך אני אוהבת להתלבש. אם זה היה תלוי בי, הייתי לובשת גלביות. אבל העיתונות הרי לא רוצה שאופיע בגלביות או במיכנסיים. את יכולה להרשות לעצמך לבוא למסיבה בבית־הנשיא במכנסיים — אני לא. אם הייתי הולכת במיכנסיים, הייתי מקימה נגדי את כל אותם שלא הולכים במיכנסיים. אני הרי צריכה לייצג את הקונסנזוס גם באופנה. אני הרי אוהבת גלביות ומיכנסיים, אני אוהבת ביגודי־פולקלור. הארון שלי מלא בשמלות רקומות שקניתי במצריים ובפנצ'וס שהבאתי מגואטמלה. אבל כרעיית־ הנשיא לא יכולתי ללבוש מה שאני אוהבת, הייתי צריכה ללבוש מדים. אני לובשת בגדים שאני לא תמיד אוהבת, ועוד מקבלת על הראש.

● את זוכרת את תקרית הבגדים שלך בהלוויית גולדה מאיר?

בוודאי שאני זוכרת. הרי עשו עליי קריק־ טורות. איך יכולתי לדעת שהבגד שבחרתי ייראה בצילומים כמו מדים של דיילת?

הקדשתי תשומת־לב רבה לבחירת הבגד להלוויה -של גולדה. לא רציתי משהו שחור לגמרי — אחרי הכל, אני לא הבת שלה ולא קרובת־משפחה. רציתי משהו סולידי, אז בחרתי חליפה עם פס לבן בצוארון ובכיסים העליונים. אחר כך בחרתי כובע תואם, גם הוא עם פס לבן — אז כתבו שנראיתי כמו דיילת.

ובהלוויה של דיין? בעלי ואני נסענו עם הילדים לחופשה בקיבוץ בנגב. רק כשהינו בקיבוץ נודע לנו שדיין מת. ההלוויה התקיימה ביום הראשון בנהלל, לא היתה לי שהות להתעכב בבית כדי לבחור בגד. את הרי יודעת איך יוצאים לחופשה — עם ביגודי־חופש. נכנסתי לחנות ובחרתי שימלה סולידית מאוד, לא לטעמי, הכל כדי לנסות ולהגיע לבגד שיתאים לטעמם של כולם. אז מה היתה התוצאה? קיבלתי על זה ביקורת רצינית, על זה שקניתי בגד במיוחד להלוויה של דיין.

שיהיה ברור: אני לא רוצה לקבל תמורה על העבודה שעשיתי בבית־הנשיא, שלא יעלה על דעת אדם שאני רוצה לקבל אגורה שחוקה, אבל אני מדברת על ההיגיינה הציבורית

שלא יהיו טעויות — פרט להלווייה, לא לבשתי את הבגד הזה בחיי. מה חשבה אותה עיתונאית שכתבה עליי אז — שבאמת אני נהנית

אני הרי לא קניתי לעצמי את הכובע, אישתו של נתניהו קנתה אותו עבורי, היא קנתה לי כובע ב־דוו דולר, ואילו היחה קונה כובע בשיבעה דולר לא הייתי לובשת אותו?

מהשימלה הזו, שקניתי אותה בשביל הכיף שליˇ? לא לבשתי אותה מאז, ואני מקווה שלא אלבש אותה. קניתי אותה כמו חייל ההולך לאפסנאות ובוחר בגד לתפקיד.

● האם אי־פעם ניצלת את מעמדך כרעיית הנשיא כדי לקבל הנחות על בגדים?

אנשים נתנו הנחות תמיד. אך ההנחה לא היתה לחשבוני הפרטי. האוצר קיבל הנחה, קופת־המדינה קיבלה הנחה.

● קיבלת בגדים בחינם?

קרה שקיבלתי שימלה בחינם. אני יכולה לספור על אצבעות יד אחת את השמלות שקיבלתי בחינם.

● את סבורה שזה בסדר?

השימלה, כמו כל דבר אחר שבית־הנשיא מקבל במתנה, נרשמת באינוונטאר אצל מנהל המשק.

● מתי זה קרה?

לקראת הנסיעה לארצות־הברית, רציתי שהמלתחה שלי תהיה מיוצגת על־ידי אופנאי ישראל. פניתי דווקא לבתי אופנה לא אכסכלו־ סיביים. אז במקום פריט אחד הם הוסיפו עוד פריט, ביוזמתם. לא פנינו ולא ביקשנו. שילמנו עבור פריט אחד, ובת־האופנה שראו בכך מחמאה שהחלטתי לבחור בבגדים שלהם — הוסיפו עוד פריט ללא תשלום.

● מה בדיוק התרחש באותה פעודת גברים מסורסמת שערך הנשיא רגן לבעלך?

בחודש נובמבר, לפני הנסיעה, הגיעה מיברק שבו הודיע לנו שגברת רגן תערוך לכבודי מסיבת־תה בשעה 4.30 אחר־הצהריים. בסופו של דבר לא נסענו במועד, כי היתה חפיפה עם נסיעתו

(המשך בעמוד 74)

בלחי צנוע

בשבוע שעבר ראו בטלוויזיה את תוכניתו החדשה של **איב מונטאן:** אותה תילבושת שחורה, אותם שירים שהצרפתים כה אוהבים.

שנים ליוותה אותו להופעות אשתו, השחקנית **סימון סיניורה.** כך היא עשתה גם בשיא

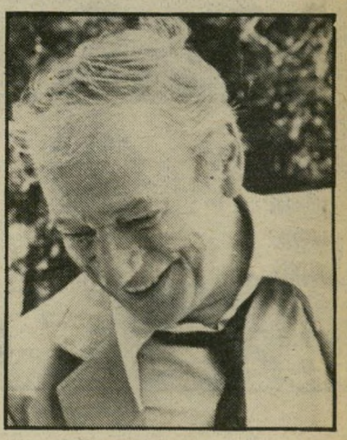

איב מונטאן
הגבר

הקריירה שלה. היא חיכתה לו שעות מאחרי־הקלעים.

בשנים האחרונות היא הזדקנה, שמנה, ונראית פחות בפרהסיה.

כיום מחכה לו מאחרי־הקלעים אשה צעירה, שהיא העתק של סימון סיניורה בצעירותה. זאת בתה החורגת **קתרין אלגרה,** מנישואיה של סימון סיניורה לבימאי הסרטים **אלגרה.**

סימון סיניורה
האשה

בספר הזיכרונות שלה מספרת סימון סיניורה שהיתה נשואה כשהכירה את איב מונטאן. „בתוך ארבעה ימים מהרגע שהכרנו, התרחש בינינו משהו מהמם ובלתי־צנוע. לפחות לגביי זה היה דבר שאחריו אין חזרה."

עכשיו זה מזכיר את הסרט המעגל. צחוק הגורל מר, אבל זאת האמת.

ישראלית מנהלת מועדון־מין

בית־המשפט המינהלי הגבוה של העיר מינסטר בגרמניה פסק, שהעיר קלן רשאית לסגור את מועדון־המין האכסלוסיבי, והיועץ המישפטי של העיר הודיע מייד: „אני ממליץ להם לסגור את המועדון מייד מרצונם — אחרת נסגור אותו בכוח!"

זהו סופה של מנהלת המועדון, הישראלית היפה **רות ש.** (39). השכנים הגישו תביעה נגד המועדון בטענה של הטרדה. פרקליטה ניסה להסביר שזה מועדון מעולה, ורותי הבטיחה לשכור שוער. אך שום דבר לא עזר — השופטים פסקו לסגור.

יש עוד ישראלית, דווקא הרבה יותר ידועה בארץ, שניהלה בלוס־אנג'לס מועדון לנשים — ולפייגאלעך.

הקירשנבאומים חוגגים

תינוקות חדשים אינם תופעה מרעישה. אבל הפעם זו באמת סיבה לחגיגה.

יש לזה כמה סיבות טובות: ראשית, **יונה ומוטי** הם הורים לשלושה ילדים. יונה היא כבר בת 40 וזאת לידה מאוחרת־יחסית.

אבל יותר מזה — הזוג עבר משבר קשה מאוד במשך שנים, ורק לאחרונה החל להתאושש. אז מגיע להם מזל טוב.

יונה ומוטי קירשנבאום
ילד רביעי

רוזנים בסגנון העיירה היהודית

חתונה בסיגנון העיירה היהודית עם מוסיקה, תפאורה ואוכל — תיערך ב־19 בחודש במלון דן, עם 1000 מוזמנים.

יום קודם תתקיים קבלת־פנים לאורחים מחו"ל, שיבואו בטיסות במיוחד לחתונה.

נא לא להתרגש — אבל המסובר ברוזנים, בנסיכים וביורשי־עצר.

זאת תהייה החתונה של **רוני פורר** (35) ו**דלית פלטק** (22).

רוני מתגורר בלונדון, בדירה מפוארת עם כל הקישוטים האנגליים היפים, עם משרת שפותח את הדלת ומבקש את הכובע והמעיל. אביו הוא בעל תעשיות פלדה שעוסק בעסקים בין־לאומיים.

דלית פלטק גרה שנים בטוקיו עם הוריה. אביה **אבנר פלטק** עסק ביהלומים ועיסקות בין־לאומיות. להוריה יש וילה בשיכון־צמרת — אחת היפות שם — בסיגנון יפאני, עם מנורות ואביזרים מיוחדים במינם.

אבנר פלטק הכיר את רוני באחד האירועים החברתיים בארץ, וכשהביא אותו הביתה החל הרומן עם הבת, שנמשך כבר שנה.

לפני חודשיים השתררה דלית מהצבא.

אם כל זה לא די גרנדיוזי, הרי עוד עובדה: קבלות־פנים יערכו גם בלונדון ובטוקיו.

קבלת קהל

נהוג לחלק פרסים בכל שטחי בריקוד, בשירה, בתיאטרון, במוסיקה ובאמנות.

אבל אם היו מחלקים פרס לאשה שעשתה כמעט הכל כדי לשמור על הנישואים, כלי כל ספק היתה ראויה לו הפיזמונאית **מירית שם־אור,** שכל־כך התאמצה להחזיק ב**צביקה פיק.**

אחרי שהם נישאו, במילחמת יום־הכיפורים. היתה תקופה שבה הם חיו כמו כל זוג אחר. מאוחר

צביקה פיק
עוגות ופרחים

יותר זה לא עמד במיבחן־המציאות, ואז הם הגיעו להסכם, שלפיו כל אחד מהם יכול לצאת בחופשיות עם בני המין השני.

אחרי שגם זה לא עזר, הם פתחו במישפט־גירושין, שהופסק.

כיום יש לצביקה פיק מישרד־הפקות. מחוץ למישרד אפשר לפגוש בנערות המחכות לו שעות עם פרחים ועוגות מאפה־בית וכשמגיע הכוכב, הוא מקבל אותן אחת־אחת במישרד.

בחדר־המדרגות אפשר למצוא פתקים והצהרות־אהבה של אותן שהתקבלו, ושל אחרות שעדיין מקוות.

ככך יצר צביקה סיגנו שהוא אולי מקובל בעולם, אבל בישראל אין עוד זמר שנוהג כמוהו.

לזוג שני ילדים — ילד בן 6 וילדה בת שנתיים. בתביעת־הגירושין שהגישה מירית טענה: „הוא הפך אותי לשיפחה המספקת צרכים." צביקה נדרש לשלם סכום של 210 אלף לירות לחודש. סכום זה נקבע לפני שנתיים.

השאלה כמה זמן תמשיך מירית שם־אור לחייך. צביקה יודע להעריך אותה — היא כתבה חלק גדול משיריו. אבל הוא כנראה לא מוכן להפסיק ולהיות אליל־נוער.

כיום עובר צביקה משבר בקריירה שלו כזמר. הוא חייב להפסיק ולהופיע כאליל־נוער, דבר שהוא עושה כ־10 שנים.

האם הוא יסיק מסקנות נבונות, לטובתו ולטובת מישפחתו?

לחיות בחטא

„הרבה שנים אני דתית. אני מוצאת את השימחה דרך הדת. בשבילי, הדת זה השפיותי" הכריזה פעם הבלונדית והמתוחלת **טליה** („טלי") **גולדנברג,** המציצה בקוראים מעל עמודי־הפירסומת בעיתונים.

אז יש חדשות בעניין: טלי עזבה כבר את הבית בלב־השרון, שם היא התגוררה עם כלבתה, ושם ערכה את תפילת־השחרית מדי בוקר.

היא מתגוררת כיום בירושלים עם רופא לב־ידוע.

לא ברור אם הוא מתפלל ביחד איתה.

טליה גולדנברג
מיקרה לב

הנקה בברידג'

אף אחד מהמתחרים בשולחן הברידג' המסויים הזה לא זכה באליפות. גם לא בשולחנות הסמוכים.

לפני כשבוע נערכה באולם הגדול של המלון אביה־סונסטה באילת תחרות ברידג' בין־לאומית. המתחרים, שלא כמקובל בתחרות דומה, הזרכזו בשדיה היפהפיות של המתחרה השוודית **אל סטרום,** שחלצה לסרוגין מתוך החולצה את שני שדיה והניקה את תינוקה.

מילא חזה חשוף בזמן ההנקה — אבל היא לא טרחה לרכוס את חולצתה בין הנקה להנקה: מה הפלא שהשולחן הפסיד?

רחל מרחלת על כל העולם

קשר ישיר

קשרים של עיתונאית זה דבר חשוב. הכי חשוב זה קשר הדוק עם מנהל, והכי־הכי חשוב זה מנהל הטלוויזיה **טוביה סער**.

רונית מקובר
ישר למנהל

כך חשבו כמה מהן. **סנינה רוזנבלום** תפסה את זה מהר מאוד. אפשר היה לפגוש אותה במיזנון הטלוויזיה, היא היתה אורחת אישית של המנהל והתנהגה בהתאם.

כוכבה דעך לאחרונה, ואת מקומה תופסת כיום **רונית מקובר**. רונית היא בת דודתה של **נורית מקובר**, אשתו של **יונתן גפן**. היא עובדת כיום בשבועון־בידור.

היא היתה היחידה שהוכנסה למיבחנים שנערכו למנחים של תוכנית הטלוויזיה שעה טובה. היא הוכנסה באישור מתאים, כאחר מעובדי הטלוויזיה.

האלמנה העשירה

אפשר לפגוש אותה כשהיא יוצאת ממלון פייר בניו־יורק. יש לה שם דירת־פאר. לעיתים קרובות נלוות אליה שלושת בנותיה — היא אמא נפלאה.

היא גם אשה יפה מאוד, עשירה מאוד, והעיקר — אלמנה.

במשך שנתיים היא מתגוררת במלון, בדרך־כלל לבד.

היא אלמנתו של נשיא חברת־הסרטים קולומביה ומנהל חברת אקווה וולווה, שנפטר. כן, זאת הישראלית **גילה גולן**, שעזבה את הארץ לפני עשרות שים, כדי לככב בסרטים. היא היתה כוכבת אחד מסרטי ג'יימס בונד.

גילה גולן
רק עם הבנות

רק נישואין!!!

ברמלה מנשה היא חסידה של נישואין. עובדה: אחרי רומן שנמשך כחמש שנים, הודיעה ברמלה **לגידעון לב־ארי**: „אנחנו מכירים די כדי להינשא!"

גידעון לא היה מוכן לכך, והם נפרדו.

ברמלה היא אשה ארוכת־שיער, ממוצא עיראקי, בוגרת האוניברסיטה ומומחית בהיסטוריה של ארץ־ישראל.

האם גידעון עוד ישנה את דעתו?

גדעון לב־ארי וברמלה מנשה
פרידה

גוזלים מצייצים

שמואל ונחמה שי עם אופירה נבון
כל ישראל אחים

בביתה של **ריבקה מיכאלי** נערכה החתונה. **צ'יץ'** שטף כלים, וזיווה אשתו הורידה מהשולחנות, אחרי שהגיעו באיחור מכינוס הפועל.

אופירה, יצחק והילדים לבית **נבון** ליקקו את האצבעות מהמאכלים המארוקאיים שהוגשו.

כל זה התרחש בל"ג בעומר, בחתונתו של **ניר שי** (28) **וחווה ונונו** (26).

שמואל („שמיל") **שי**, שדרן ושליח־עלייה בוושינגטון, מחתן כבר את ילדו השני בנישואין מעורבים.

זה כנראה הצליח. עובדה שהוא חיתן את הבת **דלית** (25) עם שחקן הכדורגל **יוסי מזרחי** (28) מהפועל־יהוד, שהוא ממוצא תורכי־מצרי. כיום שמואל **ונחמה** הם כבר סבא וסבתא לנכדה יפהפיה.

הבן ניר הכיר את הכלה באוניברסיטה, שם הם מסיימים תואר שני במינהל־עסקים. אביה של הכלה הוא נגר. טקס חינה מתאים נערך שלושה ימים קודם. בשבת עלה שמיל לתורה בבית־הכנסת מארוקאי.

חווה וניר שי
מיזוג גלויות

החתונה היתה מלאת שימחה: בשולחן צדדי הסתודדו **טוביה סער** ו**טומי לפיד**, נציגי־הטלוויזיה, עם **עדנה פלידל** ו**אורי לוי**, נציגי השחקנים, כשהם מנסים לסיים את שביתת האמנים בטלוויזיה הישראלית.

באמצע השימחה התקבל טלפון מלונדון, מידיד־המישפחה **חיים טופול**. היה גם מיברק ברכה מידיד־המישפחה **שלמה בר־שביט**, שנמצא עם אשתו **דיצה** בלונדון.

באותו לילה, מייד אחרי החתונה, טס שמיל לארצות־הברית, למסע־הרצאות.

למחרת הגיע סידור־פרחים יפה מהנשיא, כשמצורף אליו פתק:

„לשמואל ונחמה היקרה:

„תהיה השימחה שרויה תמיד במעונכם, ויזכה הזוג הצעיר לבנות קן חם ולמלא אותו גוזלים מצייצים.

באהבה,
אופירה ויצחק נבון."

פני שנתיים היא עזבה את ישראל בחשאי וברחה לניו־יורק. כעת היא רוצה לשוב

פני שנתיים היא עזבה את
ביתה שברחוב טרומפלדור
ל־אביב. לקחה עימה את שני ילדיה.
עה בחשאי לארצות־הברית.
מאז. כל מה שידוע היה על ג'וזי כץ
י שני ילדיה — בן ושם — היה
ר שמועות.
השמועות סיפרו, שהיא לא בדיוק
תדרת בניו־יורק. ידעו לספר שהיא
פיעה במועדוני־לילה של יורדים,
עו לספר שהיא עובדת כזבנית
נות־פרחים, ידעו לספר שיש לה
ר מוסיקאי. אחר כך סיפרו שאין לה
ר מוסיקאי. רב־סרן שמועתי, שעלה

ג'וזי חוזרת הביתה

איקרה של ג'וזי כץ לדרגת תת־אלוף,
ד במרץ ורק הוכיח כי ג'וזי עדיין
עניינת ועדיין פופולארית.
השבוע נתקבלו בהעולם הזה שני
כתבים מג'וזי כץ. המיכתב הראשון,
היה מיכתב אישי, נשלח מפלשינג
בניו־יורק, שם היא מתגוררת עם
י ילדיה. היא סיפרה בו על הנסיבות
סיבות לשהייתה בניו־יורק, מייד
חריו הגיע מיכתב נוסף, שלא היה
ישי, במיכתב זה היא ביקשה להבהיר
היא לא עזבה את ישראל לצמיתות.
שהיא מתכוונת לחזור במשך השנה
קרובה.
ג'וזי כץ היתה נשואה לשמוליק
ראוס במשך שנים ארוכות והם היוו
ת אחד הזוגות הסוערים ביותר של
בוהימה. היא היתה אמריקאית
הפיה, שהפכה ישראלית בכל רמ"ח
ברייה. כשהשניים הכירו זה את זה —
א היתה רקדנית. הוא הפך אותה
רת. יחד איתה ועם אריק איינשטיין
קים את שלישיית החלונות
(המשך בעמוד 76)

מתלבשים... והולכים.. "גלי"

עצוב הדגמים:
Shuky Levy

Gali SPORT

גלי ספורט-איתך ברגעים הגדולים.

SUN GUARD • מגן שמש

דגש

"סאן-גארד" - no.1
סדרת מוצרים לשיזוף מעולה

8

תחליב שיזוף בעל כושר הגנה (סינון) מירבי. מיועד לבעלי עור לבן שרגישותו לשמש גבוהה. (מומלץ לתינוקות). לשיזוף והגנה מושלמים.

6

תחליב שיזוף המכיל כמות גבוהה של מסנני שמש. מיועד לבעלי עור בהיר ורגיש במיוחד (מומלץ לילדים). השיזוף איטי ואחיד.

4

תחליב לחות לשיזוף, בעל כושר הגנה (סינון) כפול. מיועד לעור שרגישותו לשמש ממוצעת. מעניק שיזוף עמוק ללא כוויות.

2

תחליב ושמן - לבעלי עור כהה המשתזפים בקלות וללא בעיות. מעניק שיזוף מקסימלי.

משווק ע"י תי"א

וגם זה...וגם זה...וגם זה...

רקוויאם למיסעדות

הן נפתחו בקול רעש אדיר, הושקע בהן הון־עתק, מבלי שהיה להן רשיון. עכשיו הן נחונות בסכנה של סגירה

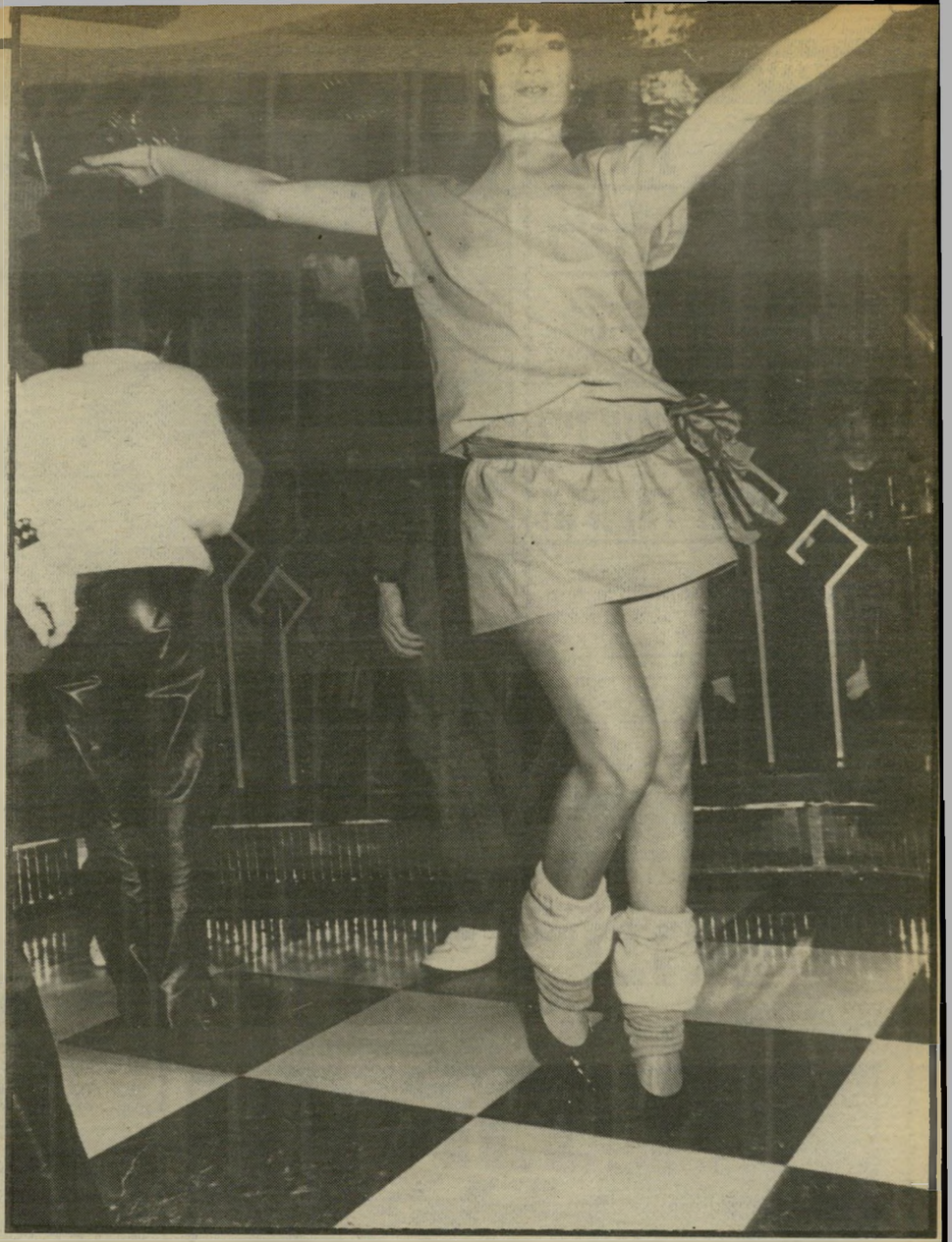

החג'גה נגמרה

רחבת־הריקודים של מועדון **אפוקליפסה** בליל פתיחתו. משמאל: מראה הרחבה ביום. המועדון נפתח ללא הרקדנית אלה סלע רוקדת על

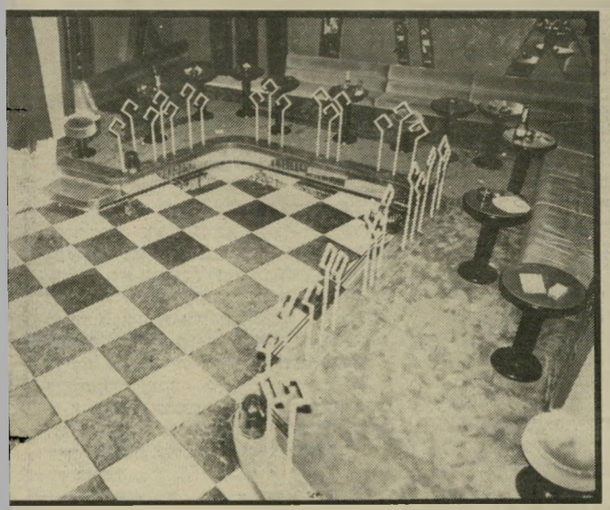

„הגיעו מים עד נפש, אני לא יכול יותר, החלטתי להרים ידיים. אני פורש מהעסק. יש להניח שהמקום ייסגר. אני חוזר למיסעדה הקטנה שלי, ג'קי אונאסיס. אין לי כוח נפשי יותר להתעסק עם עיריית תל־אביב. הגעתי למסקנה שבתנאים הנוכחיים אין לי שום סיכוי לקבל רשיון למיסעדה ולכן החלטתי לפרוש. יש לי הרגשה שהעיר הזאת הולכת להיות עיר דרום־אמריקאית."

האיש שהחליט לוותר ולסגור את העסק שלו אינו אלא יו"ר אירגון המיסעדות בארץ, ג'קי רונן, בעל המיסעדה הסינית ג'קי אונאסיס והמיסעדה היפאנית החדשה והמפוארת סוקיאקי. הוא עומד לסגור את סוקיאקי בגלל סיכסוכים עם עיריית תל־אביב, על רקע אי־מתן רשיון־הפעלה.

הבטחות

מיסעדת סוקיאקי אינה המיסעדה היחידה העומדת לפני סגירה. רק לפני זמן קצר נסגרה אחת המיסעדות המצליחות ביותר בתל־אביב, הדראגסטור ששכנה ב־פינת הרחובות דיזנגוף וארלוזורוב.

גם על הטיילת, שגילתה פנים חדשות והחלה משפצת ומשפרת את צורתה, לא פסחה העיריה. מיסעדתו האיטלקית של איש־המיסעדות הוותיק מנפרד כץ, ריצ'ו, נפתחה לפני כחודשיים בקול רעש אדיר והמון יחסי־ציבור. היום עלו הבולדוזרים והרסו כליל את שתי המירפסות היפות של שתי המיסעדות הממוקמות זו בצידה של זו.

מנפרד כץ הביא את המעקה למירפסות ואת המיזרקה ישר מאיטליה. המון מחשבה ותשומת־לב הושקעו בתפאורה של מירפסות אלה. היום לא נשאר מהן זכר.

מועדון המתבן, שהיה בעבר גן הוואי המפורסם, עומד כנראה על סף סגירה גם הוא. מועדון־החברים

בעיה יפאנית

המיסעדה היפאנית היוקרתית סוקיאקי, שנפתחה בקול רעש אדיר לפני חודשים ספורים, עומדת להיסגר. הקהל הישראלי לא אהב את הטעם היפאני ולמיסעדה לא ניתן רשיון בגלל חריגות בנייה. הושקעו כאן 600 אלף דולר והכל ירד לטימיון.

אפוקליפסה מצפה למתן הרשיון בעוד כמה חודשים. אורכה שניתנה לו עד לחודש ספטמבר, והוא אינו יודע מה יהיה גורלו.

המכות הניחתות על מועדונים אלה מאיימות לסגור את חיי הלילה התוססים של העיר תל־אביב. בתקופה האחרונה צצו בתל־אביב עשרות מועדונים ומיסעדות חדשים, שהמשותף לכולם הוא רמת בנייה גבוהה, תפאורה מפוארת בהשקעה של מאות אלפי דולרים. האחד צץ אחרי השני, רבים נפתחו ללא רשיון ורק על סמך הבטחות שניתנו להם מהעיריה, ועתה לא נשאר מהבטחות זכר.

מה קרה כאן? מדוע הם נסגרים? על כך מנסים להשיב בעלי העסקים.

מספר ג'קי רונן:

כשלקחתי את הפרוייקט הזה כלומר הקמת מיסעדה יפאנית, היו לנו רשיון בנייה של הוועדה המקומית לבניין ערים. זהו השלב הראשון שאותו עברנו. השלב הזה היה שייך עוד ליזמים הקודמים של המיסעדה, משה פרנסיס ממיסעדת אולימפיה ובן דודו יאי מאקרופוליס.

„לסגו

ב־15 שנים

כשהם עזבו את המיסעדה הגישו לנו את התוכניות. אנחנו הלכנו על קונספציה אחרת. בעיריה החלו הגילגולים, אמרו לנו שרוצים מאיתנו תוכניות חדשות. ראש־העיריה בעצמו היה כאן ואישר את תוספת הכנפיים משני צידי המיסעדה, כנפיים שלדיברי העיריה מהוות חריגות בבנייה. תחילה אישר ראש־העיריה עצמו, יחד עם צוות עוזריו וסגניו, את תוספת הכנפיים, בתנאי שאשפץ את חזית הבניין ואחליף את המירדרכה. וכך אמנם עשיתי.

בשלב מאוחר יותר חזר [illegible] צ'ץ' מהבטחתו, כנראה מפני [illegible] היועץ המישפטי של העיריה, דוי [illegible] סלמור, התנגד לכך, וסען שמבחינ [illegible]

מירפסת להריסה

מרפסת המיסעדה "ריצ'", הנמצאת בטיילת התל־אביבית, נבנתה ללא רשיון מהעירייה, ומהווה חריגת בנייה. השבוע החלו בשלבי הריסתה – המזרקה כבר נעלמה. במסעדה **המזח** בתמונה למטה, החלו בהסרת המעקים. שטחי המירפסות מיועדות בעתיד למעבר להולכי־רגל. "לא אשקיע יותר יותר בטיילת", אמר השבוע כץ המיואש.

חוקית אי־אפשר בשום אופן לתת רשיון. החלטנו, אני ושותפי, לפי־תוח בכל זאת ללא רשיונות. בי־נתיים הבאתי כבר צוות של טב־חים מחוץ־לארץ, השקענו פה מאות אלפי דולרים.

בעירייה אומרים, שבמרתף היו חריגות בנייה וגנבנו קצת שטח — את זה ניתן לסגור. אבל לי אין כוח יותר. החלטתי לוותר, למרות שמבחינה מישפטית קיב־לנו דחיה של שישה חודשים. אין לי כוח נפשי להילחם יותר בבי־רוקרטיה הטיפשית הזאת. את כל הכוח הנפשי שהיה לי השקעתי ב־מקום הזה. הכל ירד לטמיון. היי־תי תלוי בהבטחות. כולם אמרו: ג'קי, יהיה בסדר.

היום, כל משוגע שהולך לבנות עסק בגודל כזה יחשוב פעמיים. אם ראש־העירייה לא סגר אותי רשמית, אני סוגר את עצמי. אני לא יכול להבין דבר אחד. לא ייתכן שמצד אחד מאשרים חריגה של בנייה 1540 מטרים מסחריים בדיזנגוף סנטר, תוספת שאין לה מחיר, ומצד שני נלחמים על פר־טים קטנים, כמו מיספר מטרים מועטים. במרתף שלנו חרגנו הלוא בעשרה מטרים בסך הכל!

אני חשבתי לבנות ולפתח אתר תיירותי ממדרגה ראשונה, היכול רק להוסיף לנוף הבידורי התל־אביבי שחסרים בו מקומות יוקר־תיים. אך אם יזמים פרטיים צרי־כים להיתקל בקשיים, כשאין להם עזרה ממשלתית, אז במחשבה שנייה כדאי להתבצר במקומות ה־קטנים ולסגת 15 שנים אחורנית. בכל עיר אחרת היה ראש־העיריה מתגאה במקום כזה, ואני יודע מ־מקורות מוסמכים, שהוא מפרגן ל־מיסעדת סוקיאקי, אבל הוא מנוע מלבקר בה. יש כמה גורמים בעי־ריה המפריעים לו.

לפי החוק חייב העסק, אפילו אם הוא רשום כחברה, להירשם על שם מנהל העסק. ואם הוא רוצה להוריש את העסק או למכור אותו למישהו אחר, הפראייר שקונה את העסק המחודש חייב רשיון מחודש. הקריטריון הזה מתאים למכוונות. עם כל הקשיים, אני חושב במח־שבה שנייה שלא אפסיק לחכנן מקומות חדשים בעיר, אבל לעולם לא אבנה בלי רשיון ביד. לבי כואב. נעלמה ממני חדוות היצירה.

עד כאן סיפורו של ג'קי רונן.

"לא רוצים עימותים"

איש־המיסעדות מנפרד כץ עמד השבוע והתבונן בכאב כיצד נהרסות מירפסות מיסעדו־תיו. "מה אני יכול לעשות?" קונן מנפרד. "העיריה טוענת שהמירפ־סות האלה יפריעו בעתיד להולכי־רגל שעל הטיילת. האם בטיילת אין מספיק מקום להולכי רגל?

"בסך הכל רציתי לייפות את ה־טיילת. לדעתי זהו מקום אידיאלי להקמת עסקים, כי אין שם שכנים והרעש לא מפריע לאף אחד. ישנם חמישה מקומות בטיילת שהתכו־ננתי לפתח. עכשיו אני חושב פע־מיים. אני לא רוצה עימותים עם העירייה."

מיסעדת דראגסטור עומדת סגו־רה כבר כמה חודשים. מיסעדה מצ־ליחה זו עברה כמה גילגולים:

הקים אותה רפי שאולי יחד עם שותפו דני לרנר, במשך הזמן יצא שאולי מהשותפות ונשאר רק לר־נר. אחר־כך מסר לרנר את הני־הול לידיו של אלי ארביב, מי ש־היה בעלה של הדוגמנית סמדר דרור. ארביב מכר את העסק ל־יואל גוימן.

המיסעדה תיפקדה בהצלחה במ־שך כמה שנים, כשבידיה רשיון. כשגנסנ גוימן לעסק, הגיע לפתע פקח מהעירייה וגילה פגם — ה־מירפסת הקטנה נסגרה. גוימן היה צריך רשיון על שמו ולא להסתמך על רשיון קודמיו. הוא גם טען שלא הוא בנה את המירפסת הסגו־רה, אלא קיבל את העסק כמו שהוא מהבעלים הקודמים.

לגוימן לא עזרו השיכנועים. ה־עיריה סגרה את מיסעדתו וגוימן עובד היום בקפיטריה של המשביר לצרכן שבדיזנגוף סנטר.

"המישטרה פחדה"

גם עד מועדון אפוקליפסה, שניפתח בקול רעש גדול ואיים להיות המקום בהא הידיעה של חיי־הלילה בתל־אביב לא פסחו הצרות. המועדון נפתח בהשקעה של מאות אלפי דולרים מבלי ש־יהיה בידיו הרשיון — כמו מרבית העסקים והמועדונים בתל־אביב. אמרו שהרעש שם מפריע את מנו־חת השכנים ואין מספיק מקומות חנייה לרכב.

מוריס־בן־שושן, מבעלי המועדון, טוען: אני עדיין לא רגיל לבירו־קרטיה בארץ. השגתי עבור העי־ריה את כל האישורים, השגתי הס־כם עם השכנים, שכרתי מיגרש־חנייה. בעיריה פחדו מהמקום ב־גלל השותפים הקודמים שהיו ב־אפוקליפסה. המישטרה פחדה ולא אישרה את הרשיון. היו מוכנים ל־עשות לנו מיבחן למשך ארבעה חודשים, כדי לראות איך יתפתח המקום. עכשיו נתנו לנו אורכה עד חודש ספטמבר."

ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, ירוץ כארם האוהב ומכבר את החוקים הכתובים. ביקשנו לשמוע את תגובת העירייה וגירסתה בקשר לסגירות, להריסות ולאי־מתן רשיונות.

דובר העיריה, רוני רימון, אישר בגאווה כי "מעולם לא טופלו חריגות בנייה במדינת ישראל, כפי שנוהגת העירייה בתקופה האחרונה."

אמר רימון: "אני זוכר בדיוק את ביקורו של ראש העירייה במיסעדה סוקיאקי. צ'יץ' אמר אז לג'קי רונן — 'אני לא אתן לך לפתוח את המיסעדה, אם לא תעמוד בתנאים החוקיים הנדרשים, כולל הסרת חריגות הבנייה.' החריגות שלו היו מוגזמות, וזאת עוד מילה עדינה. הוא פשוט ציפצף על האזהרות שלנו וחרג בצורה פרועה ממש. זוהי אחת החוצפות הגדולות של אנשים אשר בנו בתל־אביב.

"גם מנפרד כץ חרג בבנייתו, ולכן אין ברירה אלא להרוס את המירפסות שהוא בנה."

לשאלת העולם הזה, אם אין העירייה נוהגת מדיניות של איפה ואיפה, כאשר היא מעלימה עין לגבי עסקים מסויימים, כמו מיסעדתו של רפי שאולי, תל־אביב הקטנה, שגם בה יש חריגות בנייה, עונה רוני רימון: "החריגה של המיסעדה תל־אביב הקטנה מתבטאת בכך שהיא נבנתה על שטח שעתיד להיות בעוד כמה שנים כביש, במיסגרת התוכנית של הרחבת רחוב הירקון. המירפסת של המיסעדה נמצאת בחלקה על אותו שטח.

"אני יודע כי יש התחייבות מצד רפי שאולי, שבבוא העת, כאשר ירחיבו את הכביש, הוא יצמצם את המירפסת. המיסעדה הזאת נבנתה לפני כ־10 שנים, ואז מכל מיני סיבות, לא הקפידו כל־כך כמו היום, לכן לא נהגו בהם בכל חומרת הדין. היום, נטפל בכל עבירה באותה המהירות והחומרה כמו עם ג'קי רונן. גם את הפרגוד של קפה מילאנו הרסנו, כי אסור שם לשבת בחוץ — זוהי חריגה."

המזל שהיה לתל־אביב הקטנה, אין כנראה למנפרד כץ. את המקום שבו עומדות מירפסות מיסעדותיו מתכוננת העירייה להפוך למקום המ־יועד להולכי־רגל. העירייה לא תמתין עד שהטיילת תהיה צפופה מאוד, כדי לאפשר להולכי־הרגל ללכת בניחותה.

בינתיים ממשיכים לצוץ בתל־אביב עסקים כמו מועדונים ומיסעדות־יוקרה. בעלי העסקים משקיעים בהם הון־עתק, מבלי שיינתן להם רשיון לעסק, וחיים תחת האיום שיום אחד ייאלצו להרוס את עיסקיהם. קולו־סיאום נפתח ללא רשיון, וכן גם הבית ברחוב ש"ס. מה יהיה גורלם וגורל חיי הלילה של תל־אביב?

נירה גל ■

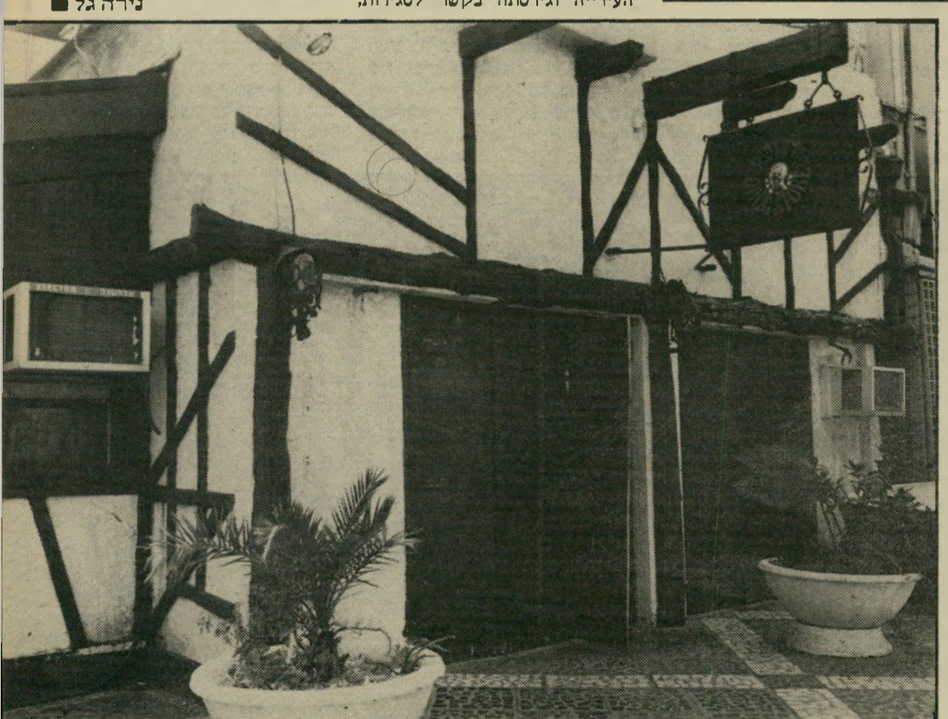

הדראגסטור סגור

מיסעדת הדרי־זנגוף עומדת סגורה ומסוגרת, אחרי שהעיריה לא אישרה לבעליה החדשים רישיון הפעלה בגלל חריגות בנייה מבפנים. מסעדה זו היתה אחת המיס־עדות היוקרתיות והמצליחות ביותר בתל־אביב.

הצבריות העירומות המופיעות בסידרת „סרטי האסקימו" הן גרמניות נוצריות — כי שום ישראלית אינה מוכנה עוד להתפשט

ייבוא העירום

מדוע הן לא מצטלמות

ד"ר שחקנית ענת עצמון לא הפכה כוכבת בינלאומית אחרי אסקימו

הקטע שלי לקומדיה פורנו, מין בדיחה כזאת. זה עלה לי בהרבה מאמץ להוריד את הסיפור המיפלצתי הזה. הפכתי לגבי הרבה אנשים לסמל של איכות רעה.

„כיום אני מופיעה בתוכנית־יחיד בשם נשים וזמנים קשים, של ברטול ברכט, ואני מקווה שאשתחרר מהסיוט שכמעט הרס את חיי האמנותיים והפרטיים."

גרמניה חדשה ביום שבת הובאה הישר לבימת הצילומים. בטיסה מגרמניה, סטאפני פטש (16). סטאפני הובאה לארץ לכבד בסרט **רומן צעיר**, מסדרת **אסקימו לימון**.

גרמניה אלמונית שתי נערות גרמניות הובאו לצילומי הסרט **ספיחס** – בלונדינית ושחורה. בצילום: השחורה בסצינה על החוף עם יפתח קצור. הבימאים של סידרת **אסקימו לימון** אינם מצליחים למצוא ישראליות שתסכמנה להצטלם בעירום.

מרות שהן מופיעות בתפקיד מרכזי בסרט, הן לא נראו בשום בכורה, שום מסיבת־עיתונאים, ושמר־תיהן לא הופיעו בפלקטים המפרסמים את הסרטים שיפשוף נעים. ספיחס וסבאבה.

הן כוכבניות גרמניות שהובאו לארץ לצורכי סצינות נועזות לסידרת הסרטים אסקימו לימון. אחרי שלא נמצאה אף לא צעירה ישראלית אחת שהיתה מוכנה להתפשט.

בשבוע שעבר התפרסמה בעיתונים ידיעה, שנערות מוזמנות למיבחנים בסרט ישראלי. הופיעו עשרות נערות וכולן היו מוכנות להופיע. אך לא בתפקיד הכולל סצינות עירום.

בימאי הסרט החמישי מסידרת אסקימו לימון, רני וולמן, נאלץ לטוס ביום הרביעי לגרמניה, כדי להביא משם נערות גרמניות שמצא המשקיע הגרמני של הסידרה, סם וינברג. בשבת חזר וולמן מגרמניה עם נערה בלונדית בת 16, סטאפני פטש, שהולבשה למחרת בבוקר בביגדי תלמידת בית־ספר, לצורך הסרטת הסצינה הראשונה של הסרט רומן זעיר. היא תופיע בסרט כנוגה, אחותו של מומו. נערה גרמניה נוספת עומדת להגיע השבוע, כדי להופיע כתפקיד החברה של נוגה.

לשתי הנערות הוצמדה מורה לעברית.

צרות נשים

בסרט הקודם, ספיחס, שיצא אל האקרנים בינואר השנה, הופיעו שתי גרמניות. אחת מהן דיברה עברית רהוטה, אך רק מעטים יודעים שזהו קולה של יעל, בתו של מנחם גולן.

חמש שנים אחרי שהתחילה להופיע סידרת הסרטים אסקימו לימון, ממשיכה שלישיית הגברים — יונתן סגל, יפתח קצור וצחי נוי — להופיע בכולם. גורל שונה נפל בחלקן של השחקניות הישראליות, שגרמו צרות צרורות למפיקים. והן עצמן טענו שסבלו לא מעט.

הצרות התחילו בסרט הראשון, אסקימו לימון. גם היום, חמש שנים אחרי שהופק לראשונה, נלחמת ה־שחקנית אופליה שטראול בתרמית „סטלה המגמרת".

מספרת אופליה: „למזלי, כשהופע־תי בסרט הזה הייתי לא צעירה, אחרת הייתי נהרסת לגמרי. ברגע שיצא הסרט נבנסתי לפה של 2 מיליון אנשים, שראו את הסרט וזיהו אותי בכל מקום. השבוע, כשנכנסתי להיכל התרבות, הופיעה להקת רקדניות בנות 9־10, ואחת מהן צעקה: „הנה המגמרת!" מסתבר שהסרט מופץ בווידיאו וגם ילדים רואים אותו.

„מקטע של סרט תמים, הפכו את לימון. בתחילה היא הופיעה בפירסומת לטמפונים ורק לאחרונה זכתה לכמה תפקידים בתיאטרון ובקולנוע.

הסרט השני, יוצאים קבוע, יצא ב־1979 בכיכובה של איבון מיכאלי. היא ניהלה מילחמות מרות בבתי־המישפט כדי להוציא סצינה נועזת שלה מהסרט. מפיקי הסרט נאלצו

ישראלית אריאלה רבינוביץ היתה האחרונה מהישראליות שהיתה מוכנה להופיע בעירום בסרט. כעת נאלצים הבימאים של הסידרה להביא כוכבניות מגרמניה, אשר מוכנות להצטלם בעירום. בתמונה עם יונתן סגל, בסרט **שפשוף נעים**.

גרמניה גרמניה זו הופיעה בשלושה סרטים ישראלים. בתמונה סצינה מהסרט **שיפשוף נעים**, עם יונתן סגל. לאחר הסרט **שיפשוף נעים**, שהיה השלישי בסידרת **אסקימו לימון**, לא מצליחים יוצרי הסידרה למצוא שחקניות ישראליות לסירטם.

איימה להתאבד התובע במישפט ש־ניהלה השחקנית הישראלית אבון מיכאלי נגד בימאי **אסקימו לימון**, טען, שבגלל התמונות הנועזות מהסרט **יוצאים קבוע**, איימה אבון להתאבד. הבימאי נאלץ להוציא את הסצינה מהסרט, אחרי שהיא זכתה במישפט.

המגמרת הנצחית השחקנית אופליה שטרל לא הצליחה במשך חמש שנים להשתחרר מאותה דמות שגילמה בסרט **אסקימו לימון** והיא זכתה לכינוי „סטלה המגמרת".

בסופו של המישפט לקצץ קטע מהסרט.

המפיקים והבימאים לא היו מוכנים להסתכן בשלישית. נוסף לשלישיית הגברים הופיעו שתי ישראליות — אורנה דגן ואריאלה רבינוביץ. אורנה הופיעה כשידיה על החזה. לצידה הופיעה בחורה גרמניה, סיביל ראוך שהופיעה בסצינת־העירום.

אותה גרמניה הופיעה גם בסרט הרביעי, ספיחס. לצידה הופיעה גרמניה שחרחורת אחרת. שתיהן לא הופיעו מעולם בשום פירסומת לסרט.

אותה גרמניה בלונדית הופיעה בסרט אחר של מנחם גולן, סבאבה. היוצא בימים אלה אל האקרנים. סיביל ראוך הוטסה מדי פעם מגרמניה רק כדי להופיע בקטעים אלה בסרט.

אחרי שלושה סרטים, הוחלט להביא גרמניות חדשות.

מספר המפיק אמנון גלובוס: „זה נכון שיש לנו בעיות עם סצינות כאלה. מה שמרגיז הוא, שבטלוויזיה, בתוכנית של שעה 5 אחרי־הצהריים מלמדים ומראים לילדים איך עושים אהבה וילדים. הייתי חודשיים באילת לצורך הסרטת הסרט סהרה. כל החוף מלא עירומות, אבל להצטלם הן לא מוכנות." **שולמית יריב** ■

מחסום לקריירה סצינת־ההפלה מה־סרט **זסקימו לימון**, שבו הופיע הכוכבת ענת עצמון. מאז היא הופיעה בסרטים אחרים ובהצגות נוספות, אך סירבה להופיע בסרטי ההמשך לסידרה הפופולארית, שהפכה לשל־אגר בעולם. לאחרונה הופיע ענת בסרט ישראלי אחר.

במדינה

משפט

כלא עדיף על אשה

הנאשם העדיף להיכנס לכלא ולא לחזור לאשתו.

„במשך כל הקריירה שלי כסני־גור לא קרה לי דבר כזה," אמר הסניגור מנחם רובינשטיין לשופט חיים דבורין. הוא הצביע על הנא־שם מקסים אוחיון ואמר: „הוא מעדיף ללכת לבית־הסוהר מאשר לחזור אל אשתו."

גניבה לצורך בריחה. אוחיון הוא בן 27, נשוי מזה כמה שנים. יש לו ילד אחד, ואשתו נמצאת כעת בהריון. בינואר 1982 פרץ לחנות־בגדים ונתפס במקום, בטרם הספיק לקחת דבר. הוא ישב במע־צר עד חודש יוני, ואז הורשע על פי הודאתו על־ידי השופט דבורין.

את גזר־הדין דחה השופט לשנה, כדי לתת לנאשם הזדמנות להוכיח את עצמו.

אולם בחודש פברואר השנה בי־צע אוחיון שוב גניבה קטנה. לד־בריו, היה זה כדי להיתפס ולהי־עצר. „אשתי רודפת אחרי לאן שאני בורח. אפילו אם אני מחליף עבודה ועובר מחוץ־לעיר, היא מו־צאת אותי," סיפר אוחיון לשופט.

כאשר הסביר לו השופט כי הוא צפוי למאסר, אמר אוחיון: „כלא? אשתי יותר גרועה מכלא!"

הוא נשלח למאסר של שלושה חודשים ומבוקשו להיכלא נתמלא.

אז הגיע מועד גזר־דינו אצל ה־שופט דבורין. השופט הסביר לו, כי הפסיד את ההזדמנות שניתנה לו עקב דחיית גזר־הדין.

ואז סיפר הסניגור לשופט את הנסיבות המיוחדות של המיקרה. „הוא יישב כעת שלושה חודשים ויתקרר, בינתיים ייפתח תיק־גי־רושין מאשתו וישתחרר גם ממנה. ואז לא תהיה לו סיבה לחזור ל־כלא." הסביר הסניגור.

השופט דבורין הירהר בדבר, ו־החליט לדחות את החלטתו למשך חודש.

יותר כדאי לרצוח

הקורבן נותר בחיים ובהודאתו השניה הסליל את הנאשם.

פנחס אסידוב משדרות יצא זכאי מאשמת נסיון רצח וחבלה חמורה, בגלל טענה פרדוכסאלית. הוא נא־שם בכך, כי הוא יחד עם קטין, התנגלו על שלום יפרח והקטין דקר אותו אנושות.

הקורבן, שהובא מייד לבית־החו־לים, מסר הודאה למישטרה, שבה סיפר כי היה זה הקטין שדקר אותו, בעוד אסידוב עומד בצד. רק למחרת, אחרי שמצבו הוטב, מסר הודאה שנייה. הוא תיקן את הודאתו הראשונה, ואמר כי בעצם היה גם אסידוב נוכח בזמן הדקי־רות והיה שותף להן.

שכיב־מרע שהבריא. בבית־המישפט המחוזי בבאר־שבע טען הסניגור, דרור מקרין, כי אילו היה הקורבן מת מפצעיו מייד ל־אחר שמסר את הודאתו הראשונה למישטרה, היה אסידוב יוצא זכאי ללא הירהור נוסף. מכיוון שאז היתה הודאת הקורבן נחשבת ל־הודאת שכיב־מרע, שהיא ראיה חזקה במיוחד.

„אם התמזל מזלו של הקורבן והוא הבריא והמשיך לחיות, ומסר הודאה נוספת, לא יהיה זה צודק שהדבר יפגע דווקא באסידוב," טען הסניגור.

בית־המישפט, שלקח בחשבון גם טענות נוספות, התרשם מאוד מ־טענה זו, והחליט לזכות את אסי־דוב מכל אשמה — למרות שהקור־בן נותר בחיים.

תקיפה

בקוצץ־ציפורניים

המתלונן חולה מחלת־נפילה ובלת־מאוזן בנפשו, אך התביעה הגישה כתב־אישום על סמך עדותו.

ממה נפצע רפאל דמרי? האם נפצע בעת שידידו הוותיק אברהם נפרן תקף אותו בקוצץ־ציפורניים ושדד ממנו כסף, או כאשר נבעט מתחנת־המישטרה של ראשון־לציון ונפל על דלת־הכניסה? זו היתה השאלה העיקרית שהעלה הסניגור מנחם רובינשטיין.

דלת זכוכית. התביעה הגישה כתב־אישום נגד נפרן ואדם נוסף, על כך שתקפו את דמרי בדירתו של ידיד, ודרשו ממנו הלוואה. כאשר סירב לתת להם את הכסף, תקפו אותו, לדברי התביעה, באולר קטן התלוי על מחזיק־מפתחות. ה־משמש לקיצוץ ציפורניים. באולר זה גרמו לו שריטות וחבלות ו־שדדו ממנו את כספו. עדות כזו מסר הקורבן בתחנת־המישטרה.

בבית־המישפט טען הסניגור כי דמרי הוא חולה במחלת־הנפילה וסובל מבעיות נפשיות. לפני כחו־דשיים נפל ברחוב והיה זה חברו, נפרן, שדאג להביאו לבית־החולים.

לדברי הסניגור, כאשר התברר לדמרי מה עשה, וכי העליל על חברו הטוב עלילת־שווא, מיהר ל־תחנת־המישטרה ורצה למטר עדות חדשה ולהבהיר את המיקרה. אולם קצין־מישטרה שהיה במקום סירב לדבר איתו ובעט בו כדי שייצא מהתחנה. בדרכו החוצה נתקל דמרי בזכוכית דלת־הכניסה של המיש־טרה ושבר אותה. לדברי הסניגור, כל השריטות שהתגלו בבדיקה ה־רפואית, מקורן בנפילה זו.

הסניגור הוסיף, כי הכסף כלל לא נשדד. דמרי עצמו מצא אותו כאשר הצטללה מחשבתו, וגם על כך התכוון להעיד במישטרה.

השופט אריה אבן־ארי דחה את הדיון ליומיים, כדי לאפשר למי־שטרה לברר את גירסתו החדשה של המתלונן.

מעצר זקנים

השופט נער במשטרה על שעצרה זקן בחצות הלילה

שני עורכי־דין שישבו באולמו של השופט אורי שטרוזמן יצאו משם בהתרגשות. למרות שהענין לא נגע להם והם היו שומעים בלבד, הם התרשמו מאוד מגישתו של השופט. זקן כבן 70, מבני־ברק, נעצר על ידי המשטרה בחשד כי עשה מעשה מגונה בילדה בת ארבע. הזקן, שהוא בעל משפחה ואדם נכבד בשכונתו, היה שבור. הוא סיפר לשופט שישב לדון בערר על מעצרו, כי המשטרה פרצה לביתו בחצות הלילה, ולנוכח כל בני משפחתו עצרה אותו וגררה אותו לבית־המעצר.

„אילו היה הקשיש בן־משפחתך, היית מרוצה אם המשטרה היתה נוהגת בו כך?" שאל השופט בסבר פנים אדיב את קצין המשטרה שהופיע בתיק. השופט הביע תדהמה מוריזותה המופלגת של המשטרה דווקא במקרה זה, של אדם שאינו יכול להימלט בקלות, בעוד שאת צווי ההבאה שהשופט מוציא אין מקיימים במהירות כה רבה.

השופט שיחרר את הקשיש בערי־בה, אחרי ששמע מפי סניגורו כי הילדה זיהתה את החשוד כ„דוד שמביא אוכל לחתולים". הקשיש־ החשוד היה בעצם שכן באותו בית, שבו מתגוררת הילדה והוא טוען כי קיים סכסוך משפחתי בין שתי המשפחות.

נמר של עיר

ד"ר ג'יימס בונד עופרת בפעולה ★ תיסכולי שנת־השבתון האקדמית ★ תחלופת־נשים מרתקת של פרופסורים ★

100 שנות ספרות עברית ב־113 עמודים ★ הטריק האקדמי של זקס

מקור

מתתיהו 007

את שמו ניתן למצוא תחת שמות רבים בעיתונות: **גדעון בן־חיים** (חיים קלים); **ג. מוכר־מכשירי־כתיבה** (הארץ); **גידעון עופרת** (על המשמר) ו**גידעון עופרת־פרידלנד** במעריב. את הקריירה שלו בתרבות הישראלית הוא החל בספר תחת הכותרת על האסתטיקה של התיאטרון האפי*. ספר שאת זכות־היוצרים לו היה ראוי להעביר ליורשיו של **ברטולד ברכט**, שהרי רובו, מכיל את האורגנון הקטן של ברכט.

בעקבות ספר זה ערך גידעון עופרת־פריד־לנדר גיחה לעולמה של שירה, ופירסם בתרגום לעברית את שירים אחרים לז'ק **פרוור****. ספר אחר והפעם תחת שם המחבר: גידעון עופרת) הוא השיפוט האמנותי – קריטריונים אנטי־פורמאליסטיים לביקורת אמנות***. שעל עטיפתו ניתן להבחין במר פרידלנדר־עופרת יושב בכורסתו ומתבונן ב"השיפוט האמנותי" שלו בתצלום מאוד אנטי־פורמאליסטי. הספר האחד והיחידי בעל ערך כלשהו ברשימת עופרת־פרידלנדר הוא סיפרו הדראמה הישראלית****. ספר המציג חתך דורות ונושאים של התיאטרון הישראלי.

לא הייתי נזקק לפירוט זה של תרומת דוקטור גידעון עופרת־פרידלנדר לאות העברית ולמכ־נות הדפוס התעשייתיות שלה, אלמלא סיפרון דק שלו, תחת הכותרת המסע אל מתתיהו* ש־אותו קראתי החודש.

המסע אל מתתיהו עשוי לשמש אב־טיפוס בעל עניין סוציולוגי (ובוודאי ספרותי) על עופרת־פרידלנדר, כמייצג של תופעה אקדמית השוררת בקרב חלק מעובדי האוניברסיטות, העוסקים במחקרים בשולי התרבות, בעור שהם בעלי שקיקה חסרת־מעצורים להפוך ליוצרים של ממש.

בסיפרו זה עורך גידעון עופרת־פרידלנדר (שנולד תחת השם גידעון פרידלנדר, שעבר את שמו לגידעון עופרת — וברומה ל**יצחק אורפז**, ששב לשמו לידתו **אורבך** — חזר ל"שם בתוליו") נסיון ספרותי רדוד וחד־מימדי, שלא היה עומד בכל קנה־ביקורת של מחקריו האסתטיים־אקדמיים. אילו היה עליו לבקרו בכלים אלה.

המסע אל מתתיהו הוא נסיון־נפל ספרותי לצאת בעקבותיו של פסל, פרי יצירתו של מייסר בצלאל הפרופסור **בוריס ש"ץ**. גידסתו הראשונה של המסע אל מתתיהו תוארה בסידרת מאמרים עיתונאיים, שעופרת־פרידלנדר פירסם במוסף הארץ לפני יותר משנה.

אף שהאסתטיקן עופרת־פרידלנדר נכשל כאשר האמין כי מה שטוב למגזין סוף־שבוע, שבו ניתן לעטוף את הדגים בשבוע שלאחריו, עשוי להיות חומר של ממש בספר בעל יומרות ספרותיות כפי שהוא עשה בהמסע אל מתתיהו. גם תת־ההכרה של ד"ר עופרת־פרידלנדר פעלה נגדו במהלך חיבור המסע אל מתתיהו. כאשר לקראת סוף סיפרו, וסוף מסעותיו הבלשיים הוא מתגלה בכל־מערומיו האקדמיים, כמי שלא בדק כהלכה את הרקע ליציאתו לעולם הרחב, בעקבות פיסלו של ש"ץ, ומוכיח באמצעות קטע קטן של **ש"י עגנון**, שכל המסע אל מתתיהו היה לריק.

מסעו של ד"ר גידעון עופרת־פרידלנדר בעיקבות הפסל מתתיהו של ש"ץ, המתחיל בירושלים עובר דרך בירת בולגריה, ניו־יורק, סיינט־לואיס ומסתיים בירושלים; כתוב כחיבור בינוני וחד־מימדי של תלמיד הכיתה השביעית, המנסה להרשים את המחנך בחיבור רב־פרטים. ד"ר עופרת־פרידלנדר חסר כל ניצוץ של כישרון יצירה ואינו מצליח לכסות ולהסתיר חיסרון זה במהלך 127 עמודי המסע אל מתתיהו.

המסע אל מתתיהו הוא ספר־מסע משעמם, רצוף במידע יומרני ובהרפתקות, הרחוקות מלהיות מרתקות, למרות יומרתו של עופרת־

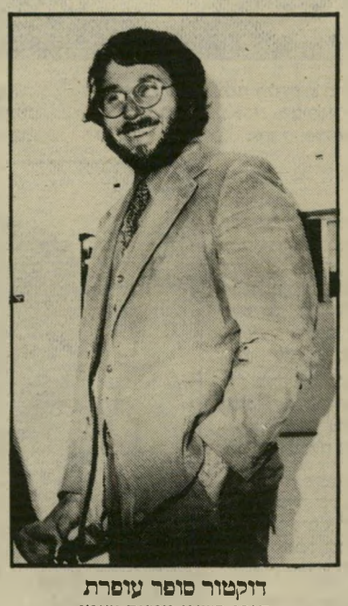

דוקטור סופר עופרת
סוכן חשאי מטעם עצמו

פרידלנדר להכניס מימד כלשהו של מיסתורין ומתח לסיפרו. הספר רצוף בתיאורים ילדותיים של מי שניזון מסיפרי־מתח והרפתקות זולים וסירטי־טלוויזיה ישנים, המתארים את עולם המתחים הבינגושי.

תיאורים ילדותים אלה מגיעים לשיאם בחווייתו של עופרת־פרידלנדר בסופיה, בירת בולגריה, שם הוא מחפש אחרי מידע העוסק בפרופסור ש"ץ, שנימנה עם מייסדי האקדמיה הבולגרית לאמנויות. ימי שהותו של עופרת־פרידלנדר מעבר למסך הברזל נקראים כפארודיה שחוקה ומשעממת על סוכן 007 עופרת־פרידלנדר מסתובב עם כל־ענודה של סוכנים חשאיים: **"אני מצלם עמודים במצלמה הזעירה שצוויתי בה..."** שלא מדעת מעיר עופרת־פרידלנדר הערה תת־הכרתית בנושא מעמדו האקדמי: **"במות הטספסים שעלי למלא כאן היתה מבתירה אותי מזמן בסרוסטרה..."**

הקטע הפתטי ביותר, בפרק הריגול של עופרת־פרידלנדר, הוא האיום הטלפוני שהוא מקבל: **"אתה חייב לצאת את בולגריה. משהו רע יקרה אם לא תסתלק מכאן..."** איום, הנאמר לעופרת־פרידלנדר בעברית. ואז סוכן חשאי עופרת־פרידלנדר 007, מספר: **"שכבתי על המיטה בבגדיי וספרתי את השעות..."** ועל עזיבתו מספר הסוכן החשאי מטעם דמיונו: **"אינני זוכר את הדרך לנמל־התעופה: החיפוש המדוקדק בכליי, הצפנת המצלמה הזעירה, החקירה הלא נעימה..."** וכך סידר הסוכן עופרת־פרידלנדר, את סוכני השירות החשאי הבולגרי הפרימיטיבי (תוך התעלמות מכך, שסוכנים אלה התמחו בקטילת יריבים במערב־אירופה באמצעות חודי מטריות מורעלים — ואני ממליץ לעופרת־פרידלנדר להתרחק בשנים הקרובות ממיטריות, באשר הן שם.)

גם המשך המסע אל מתתיהו אינו עשוי להכניס את הקורא למתח בלשי או אינטלק־טואלי כלשהו. גם התיזות של ד"ר עופרת־פרידלנדר אודות פיענוח מה שהוא מכנה "רצועת ש"ץ" לרוחב ארצות־הברית, לא היתה זוכה לציון־חיזוי, בבחינת כניסה לחוג לאמנות באוניברסיטה העברית בירושלים.

לקראת סוף המסע על מתתיהו הבין מן־הסתם ד"ר עופרת־פרידלנדר כי סיפורו שטוח ואינו מרתק קורא כלשהו. לכן, בפרק המסיים שעלילתו בירושלים, הוא נמלט מהעובדות (כדי לטשטש את חוסר־הערך המדעי של חקירתו) ובעזרת צייר־מטורף ירושלמי בשם **שלום רייזר**, הוא עורך מאמצים עילאיים כדי להפוך ספר זה לבידיון. אך גם את זה הוא עושה באותו חוסר־כישרון שבו כתב את הפרק הג'יימס בונדי, שעלילתו מתרחשת בסופיה.

לקורא העשוי למצוא עניין בדמותו של בוריס ש"ץ, עדיף שירכוש את קטלוג התערוכה בצלאל של ש"ץ, שראה אור באחרונה בהוצאת

* גידעון עופרת – **המסע אל מתתיהו**; הוצאת שוקן; 127 עמודים (כריכה קשה).

** זק פרוור – **שירים אחרים**; תרגום: גידעון פרידלנדר; הוצאת עקד; 37 עמודים (כריכה רכה).

*** גידעון עופרת – **השיפוט האמנותי, קריטריונים אנטי־פורמאליסטיים לביקורת אמנות**; הוצאת דקל; 297 עמודים (כריכה רכה).

**** גידעון עופרת – **הדראמה הישראלית**; הוצאת צ'ריקובר; 328 עמודים (כריכה קשה).

החוויה הישראלית

נכדי הקריקטורות האקדמיות של ש"י עגנון

אשרי הסופר **ש"י עגנון**, שלא זכה לחיות בימים אלה, ולעקוב אחר אותו נוף תרבותי חדש של פרופסורים ודוקטורים משועממים, שהאק־דמיה קטנה עליהם, והם מציפים את השוק ב"יצירות ספרות" שאותן הם מחברים בזמנם החופשי, ובשנות השבתון שלהם. אין ספק שלו חי עגנון בימינו, היה מדביק לתואר הגנאי שלו „פרופסור גמור", תוספת האומרת: **"חצי פרופסור וחצי סופר גמור."**

מדור זה מתייחס השבוע לתיסמונת הדוקטור והפרופסור המשועממים. בעלי היומרה היצירתית, שאינם דומים לדור המייסדים האקדמי. אותו דור שהוציא מתוכו דמויות **כגרשום שלום, ש"ה ברגמן, א. אורבך; ישעיהו ליבוביץ, ח' שרמן** ועוד עשרות פרופסורים, שהקדישו את חייהם להתמקדות בנושא, ניפויו, לימודו, פיענוחו, כתיבתו והבאתו במתכונת שתעמוד לדורות הבאים.

קמצוץ על איכותם של אותם דוקטורים ופרופסורים גמורים, כלשונו של ש"י עגנון, סיפר לי פעם **מיכה שגריר**, שציטט אמירה של **ש"ה ברגמן למרטין בובר**, בשבוע שבו פרצה מלחמת העולם השנייה: **עכשיו צריכים לעשות דברים רציניים, להתחיל לחקור את (עמנואל) קאנט!**"

דור הנכדים של אותם פרופסורים גמורים ורציניים עד להחריר, שהאמינו כי הם מייסדים מסורת אקדמית ברוח המסורת האוניברסיטית הגרמנית, לא קורצו מאותו חומר, והתאימו עצמם לקולות ולרמת הרחוב המיסחרי של ישראל של שנות השבעים והשמונים.

דוקטורים ופרופסורים אלה ידם בכל. אי־ריכוזם באקדמיה ובמחקריה הוריד עד לאפס את המיפלס של חוכמתם. משהו עוצר אותם, מן הסתם, להקדיש את חייהם למחקר של ממש, ואת רשימת פירסומיהם המדעיים הם מעדיפים לפרסם בג'ונגל־האותיות המשתולל בישראל. סיפרי פרוזה (ראה: מתתיהו 007). סיפרי שירה (ראה: שיכפולי האקדוחן). מן הסתם. צדק מי שאמר: פני האקדמיה כפני הדור. הם קלים בהופעות פומביות. מוכרים נפשם בעבור קשקשת ואו ברברת על מסך הטלוויזיה, שהוא מריון רדור מטבעו, וממירים את הפירסומים האקדמיים בהופעות טלוויזיה (הגדיל לעשות מכולם ד"ר גידעון עופרת־פרידלנדר, שהופיע בשעה טובה, והעדיף לתרום לתרבות הישראלית מידע על אספנות ומיסחר־אמנות מאשר על אסתטיקה, שהיא עיסוקו האקדמי.)

הקורא הרוצה לדעת עד כמה דלילה תרומתם של דוקטורים ופרופסורים אלה לתרבותנו, מומלץ לו להתבדר בריפרוף, ב„רומן" של עופרת־פרידלנדר וב„שיריו" של אריה זקס. ספרים המייצגים את תת־הקריקטורה האקדמית, שאפילו ש"י עגנון לא ראה בחלומותיו הרעים ביותר, כאשר שירטט קריקטורות ספרותיות מעולות מהווי האוניברסיטה העברית של שנות הארבעים.

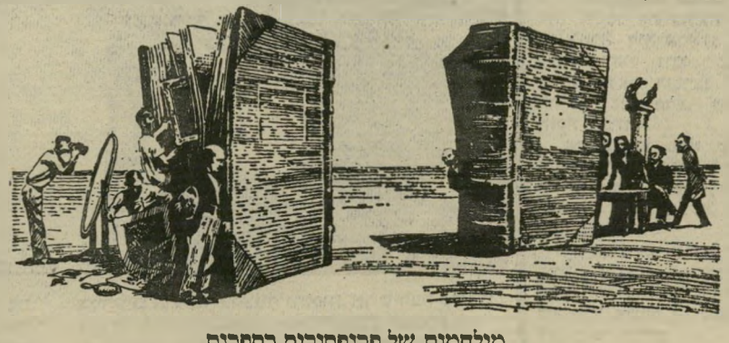

מילחמות של פרופסורים בספרות
חצי־פרופסור וחצי־סופר גמור

מוסיאון ישראל הסקירה שם היא אקדמית יותר, מרתקת עשרת מונים, מעמיקה ורבת עניין מיצירתו הספרותית של ד"ר גידעון עופרת־פרידלנדר, שחשף בסיפרו המסע אל מתתיהו פן גדול למדי של ריקנות ודיליטננטיות, שלא הוסיפו כבוד כלשהו למעמדו כמרצה.

המסע אל מתתיהו ראוי מן הסתם לתואר הספר העברי הגרוע ביותר לשנה זו. הוא אינו בעל ערכים ספרותיים ומשולל מידע מדעי משכנע. הוצאת שוקן גילתה מן־הסתם נדיבות לב כשהביאה לפירסומו של הספר.

תרגום

שבתון עליז

רומן קליל וחסר־יומרות המעביר בין הקוראים פרצי־צחוק על כובו של העולם האקדמי, הוא סיפרו של **דיוויד לודג'** חילופי מקומות*. לודג', פרופסור לספרות אנגלית מודרנית בבירמינגהם, אנגליה, מנהל בסיפרו שעשוע מרתק מעולמם של האקדמים, כאשר שני פרופסורים נאלצים בתוקף נסיבות שונות להחליף איש עם רעהו את מקומם.

הפרופסור האנגלי יוצא לארצות־הברית לאוניברסיטה שבה מלמד עמיתו, אשר יוצא לאנגליה להחליפו. חילופי מקומות נפתח, באשר מטוסיהם נפגשים מעל לאוקיאנוס. הספר מביא סיפור על מישחק מיטות מוסיקאליות, המסתיים בשני הזוגות האקדמיים במיטה אחת.

חילופי מקומות חושף עד תום את הריקנות של העולם האקדמי האמריקאי (מבלי שיחסוך שבטו מעולם זה באנגליה), כאשר פרופסורים מטורפים ממלאים אולמות ומנהלים מאבקי־יוקרה. כמה מהפרקים המצחיקים בספר הם פרקי חליפת־המיכתבים בין בני הזוג, האנגלי והאמריקאי, מיכתבים המוליכים לקראת חילופי המיטות.

הספר מתאר גם בקליות את מרד הסטודנטים בארצות־הברית של סוף שנות השישים, תוך שהוא מגלה את הריקנות שליוותה מרד זה והביאה להפלתו.

חילופי מקומות הוא ספר מומלץ לכל פרופסור או דוקטור ישראלי, אשר רוצה לעשות חאלטורות בכתיבה ספרותית (ראה: מקור, שירה). תרגומה של **איילה צידנובסקי** אינו נקי, והיא מטעה את הקוראים בכמה נפילות. היא מכנה את הטרקטט לוגי פילוסופי של **לודוויג ויטגנשטיין** בשם חקירות פילוסופיות, וקוראת **לרוברט ראושנברג**, אמן הפופ האמריקאי: **רוברט ראוכנברג**.

אם מישהו רוצה באחד מימי הקיץ החמים להעביר את היום בחיוך רחב, עם ליגלוג עד אינסוף בעולם האקדמי ובכמה ממוסכמות עולמנו, הרי שחילופי מקומות יעניק לו זאת.

שירה

שיכפולי האקדוחן

לפני כמה ימים הבחנתי בטלוויזיה, בפרופסור **אריה זקס**, במיסגרת כתבה על הסימפוזיון שנערך ביריד הספרים הבינלאומי, תחת הכותרת "הסופר והחברה". ברגע זה נזכרתי בשיא הישגי הסופר והפרופסור אריה זקס — כאשר התפרץ לתוך בית־קפה ערבי בשכונת אבו־טור, ירושלים, עם אקדח בידיו, וניסה לעשות שפטים במקום, אחרי שמכוניתו נפגעה, לדבריו, בידי ערבים.

אני מקדים דברים אלה, בהנחה שאותו ניגוד שבו חי פרופסור זקס, בין היותו לכאורה איש תרבות, המאזין למוסיקה קלאסית ובין אלימותו האקדוחנית, קיים גם בין הפרופסור זקס, איש האוניברסיטה, ובין אקדוחנותו בעולם השירה, אקדוחנות שנועדה לספק יצרים שלא כאו על סיפוקם במיסגרת האקדמיה.

* דיוויד לודג' – **חילופי מקומות**; עברית: איילה צידנובסקי; הוצאת כתר; 200 עמודים (כריכה רכה).

באחרונה פירסם זקס קובץ שירים תחת הכותרת בעקבות הרנסאנס והבארוק*. קובץ זה, שתרומתו האחת והיחידה לשירה העברית היא בפורקן של תיסכולי המחבר, כולל שירים „מעוברים" מהשירה האנגלית, מתקופת הרנסאנס והבארוק. כבר במבוא מסביר זקס מדוע „עיבוד" ולא תרגום: „**משום שהמילה 'תרגומים' נוטפת זיעה...**" זקס אף הגדיר את תרגומיו כעיבודים ניסיוניים נוסח שירת תקופת ההשכלה (דן ויעל לרומיאו ויוליה, איתיאל הכושי לאותלו) ובכך העיד על בורותו בתולדות ההשכלה ושירתה.

התייחסותי לפני כמה חודשים, במדור זה, לבחינתו של זקס את ניסויי השירה של תקופת ההשכלה הביאה את הפרופסור הנכבד לשגר אליי מכתב עמוס בשקרים ובאי־דיוקים, בתיקווה שאפרסמו במדור זה. בין השאר ציין זקס את „התחנפותי" אליו משך שנים רבות.

אני מנצל בימה זאת, ללא מורא וללא משוא־פנים, כדי להציג כמה מהקדשותיו של הפרופסור זקס לספריו, „שאותם מסר לי במהלך השנים: (1) פרדס — **לדן, בידידות עם ותק אבל לא (מיל), מאריה**; (2) שקיעת הלץ — **לדן עומר, בידידות מאריה**; (3) הגרוטסקה האנגלית (באנגלית — **לדן בידידות חמה (היזם חם) מאריה**; (4) הספר הוורוד — **לדן בידידות מאריה**.

הבאתי הקדשות אלה, כדי להשיב לפרופסור הנכבד, על מיכתבו האלים, בטרם אבקר את בעקבות הרנסאנס והבארוק שלו, ובטרם אזכה לקיתוני השמצות. אוסיף ואעיר כאן, שבעבר התייחסתי לקובץ שיריו הראשון של זקס באהדה, שכן היה בספר זה ניצוץ של כישרון שירי, ניצוץ שכבה עם העת.

נשוב לקובץ השירים „המעוברים". ברור מייד שהצינעה רחוקה מהפרופסור הזה, הכותב כבר בדברי־ההקדמה „**ב(ג'והן) דון מצאתי תמיד את אחי הבכור...**"

תרגומיעיבודיו של פרופסור זקס בינוניים למדי, ואינם עומדים בפרופורציה כלשהי לתרגומים של משוררים עבריים אחרים. אפילו **נתן אלתרמן**, בסיפרו בלדות ישנות ושירי־זמר של אנגליה וסקוטלנד. נזהר מלהעניק

קריקטורה על ספרות־אקדמית
חילופי מיטות מוסיקאליים

שמו שלו ככותרת־מחבר לתרגומיו. אלא שמה שאסור לאלתרמן, מותר מן הסתם לפרופסור זקס.

תרגומיעיבודיו של פרופסור זקס לשירה זו הינם תעתיקים עבריים, עם מיפלס לירי בינוני, הרחוק מלהעיד על עוצמה שירית גבוהה של המתרגממעבר בעברית. הנוסח־העברי הוא מצטעצע. למשל, שירו של **רוברט הריק** צוואת המשורר. מביא מהירהורי הלב של הפרופסור הירושלמי: „**בל חרוז סרי עטי, / עזבון אהבתי, / יהי ירושה לדורות אחר לבתי...**" עוזבון שספק אם יחזיק מעמד ויגיע לקוראי השירה המתורגמת לעברית לדורות אחר לכתי...

למרות עטיפת־השער היפה, המבוססת על ציור של הצייר המעולה **איוון שובב**, והקדשת הספר למשורר הירושלמי המעולה עשרות מונים מהפרופסור זקס — המשורר **הרולד**

* אריה זקס – **בעקבות הרנסאנס והבארוק**; הוצאת עם־עובד; 44 עמודים + הערות (כריכה רכה).

עיון

טנגו אחרון בתל־אביב

בניגוד לדוקטורים ולפרופסורים, המעבירים את עיקר עיתותיהם במיבצעי פירסום־עצמי, בולט פרופסור **גרשון שקד**, ביצירתו המדעית, העולה בערכה עשרת מונים, על היצירה ה„ספרותית" וה„שירית" של דוקטורים ופרופסורים אחרים.

באחרונה ראה אור בסידרת קו אדום סיפרו של שקד אין מקום אחר*, שהוא סקירה תמציתית המשתרעת על פני 113 עמודים, של מצוקת וייחוד הסיפורת העברית בארץ. סיפרונו של שקד מבוסס על שש מסות המעוררות את שאלות היסוד של קיומנו ותרבותנו בישראל.

שקד עורך ריבוד־חוזר של תקופות הספרות העברית. הנסיון לייסד בארץ תרבות חדשה לעומת ספרות התלוש שאיפיינה את הספרות העברית החדשה בראשיתה. שקד בוחן את קשר־הטבור בין היוצרים בארץ ובין אירופה ואת בנייתו של גיטו חדש בארץ. אין מקום אחר אינו חוסך ביטויים קשוחים כלפי העכשוויות התרבותית (**„המסיבות הישראלית ליד המדורה הסכו לקוקטייל־פרטים בווילות של תת־אלופים ואלופים במילואים. שירים ישראליים הסכו לשירי נוסטאלגיה של זקנים המתגעגעים אל נעוריהם, שזיקנתם ביישה את עלומיהם. בשעות־אמת (ולא בשעות־נוסטאלגיה) מפזזים כולנו את ריקודי־המערב ומזמזמים את ה'היט' האחרון. במקום 'זמריה' יש לנו 'אירוויזיון' ובמקום כנסי מחולות נרקד בקריב את הטאנגו האחרון בתל־אביב...**").

פרופסור שקד
אין מקום אחר

אין לי ספק שספר תמציתי זה מכסה במיעוטו של מלל ולהג רבים, הממלאים עשרות קילומטרים של תישפוכת מילים שאינה מגיעה לשום מקום. בהמשך סיפרו בוחן שקד את הקיסרות האוסטרו־הונגרית כמעניקת זהות העיקר לסיפורת העברית, ואת פלג־הספרות של יהודי ארצות־הברית, כאשר הוא מעז להעמיד את הפיצול התרבותי בין המרכיבים המערביים למיזרחיים של הסיפורת הישראלית, כניגוד של „יצירה" (מערב) מול „חיבור סולקלור" (מיזרח).

בפרק רודפים? נרדפים? בוחן שקד את „דמות הערבי" בסיפורת הישראלית, ומסכם בקביעה: „**בין שהערבי משמש בעין אנטי־נורמה, מחוז ביטוסים גלוי ורצוי, ובין שהוא משמש כתב־אשמה חי לנרדפים שהסכו רודפים — הוא אספקלריה מאירה של אותם גיבורים יהודים שהמחברים מבקשים להאיר ביצירותיהם.**" בפרק המסכם, יש למותנו שחר, בוחן שקד את מרכיבי היסוד של הסיפורת הישראלית החדשה, כאשר מסקנתו היא שהסיפורת העברית טרם הגיעה למיצוייה הממשי, אם כי הוא אינו חדל להאמין בשחר הספרותי שבוא יבוא.

אין מקום אחר. הוא ספר קטן־מידות בעל עוצמה רבה, ספר הסיקורת היסודי ביותר הקיים כיום בנושא הסיפורת העברית, ומן הראוי למורי הספרות בבתי־הספר ללמדו, בתמציתו ובעוצמתו. ספר זה מהווה הוכחה ליצירתיות עיונית של פרופסורים ודוקטורים אחרים לעיין בה, וללמוד על יצירתיות בתוך תחומי האקדמיה.

* גרשון שקד – **אין מקום אחר**; קו אדום, הקיבוץ המאוחד; 113 עמודים (כריכה רכה).

פרופסור־משורר זקס
השיעור של רמי דיצני...

שימל — אין בקובץ בעקבות הרנסאנס והבארוק ריגשה שירית, העשוייה להפעים שוחרי שירה בעברית.

אין לי ספק כי שיעור של ממש לפרופסור אריה זקס בנוסח זה של עיבוד, הביא משורר־המחאה הצעיר **רמי דיצני**, שפירסם בפיוט – תשמ"ג גירסה עברית מרתקת לאחד משירי ג'והן דון („**בדון מצאתי תמיד את אחי הבכור**" — כה כתב זקס). כותב ריצני: „**שום אדם אינני אי / בולו משל עצמו; / כל אדם הוא פיסה מן היבשת, חלק מארץ רבה; / אם גרש־עפר יגרף ביד הים — / אירופה תהיה נחסרת, / ממש כמו הצוק בחוף, כמו אחוזת מרעיך, / או כמו אחוזתך שלך; / מותו של כל אדם מסחית ממני, / יעדבי כל בולי בגוע־האדם. / ועל־כן בעוברך במרכבת־אש על חרבות עשנות עוד בדר, / ולעולם לא תשלח לומר / למי צילצלו פעמוני הכפר עת ירד בכיכר ברד פצצות־המיצרר...**" את שיעורו של דיצני הצעיר לפרופסור זקס ניתן ללמוד ב־44 עמודי ה„עיבוד־תרגום" שלו.

מאת בן עומר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון "העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש כתבת־שער נרחבת לחיסול שבועונו של מנגנון־החושך. בכתבה סקירה מקפת, שסירטה את הגורמים השונים שהסעילו את השבועון, שמטרתו העיקרית היתה להבשיש ולהפיל את "העולם הזה". בכתבה זו הובא גם פיסורם של עורכי "רימון", המשוררים שלמה טנאי ודויד אבידן, חזי לוסבן דודד שמיר. תחת הכותרת "עשור נגולה השעורייה בצמרת הפקידות שאירגנה את חגיגות־העשור של המדינה. מדור התיאטרון דיווח על סיטוריו של הבימאי גרשון פלוטקין מתיאטרוני "התיאטרון הקאמרי".

בשער הגליון: מנכ"ל משרד ראש־הממשלה, מדי קלק.

"העולם הזה": 1076
תאריך: 14.5.1958

פינחס לבון נגד „סולל בונה" ★ מילחמות ספרדיות ★

עיתונות נוסעת על חשבון התפוזים ★ בכור שיטרית על סהר

מפלגות

מהפכת האנטי־מנהלים

באמצע מילחמת העולם השנייה פירסם קומוניסט־לשעבר בשם ג'יימס ברנהאם ספר אשר עשה רושם עמוק בעולם כולו. תחת השם מהפכת המנהלים ביסס ברנהאם את הדיעה, כי מישטר העתיד לא יהיה שייך לא לקא־פיטליסטים ולא לפרולטרים, אלא למעמד המנהלים. כוונתו היתה בעיקר למנהלי בתי־החרושת והחברות הכלכליות. בשיתוף עם שאר מנהלי המנגנונים. השענה המרכזית: מי ששולט על הכלכלה למעשה הוא השולט בחברה.

בשבועות האחרונים הגיע לשיאו בישראל תהליך שאפשר לקרוא לו בשם ההפוך: „מהפכת האנטי־מנהלים". זה המסע הגדול של עסקני הממשלה וההסתדרות, בהנהגת פינחס לבון ובתמיכתו האילמת של דויד בן־גוריון, בכוונה לחסל את המעמד השליט בהסתדרות.

מעמד זה הוא בעל כוח עצום. הוא שולט על כ־150 אלף מישפחות. המוציאות את לחמן מן הטראסטים ההסתדרותיים, האיגודים הממ־שלתיים (שההסתדרות שותפה בהם) וההתיישבות העובדת. הוא מורכב מקבוצה קטנה של אנשים, שיכלו להשלות את עצמם כי בבוא היום — אחרי פרישתו של בן־גוריון מן השילטון ופתיחת מילחמת היורשים — תהיה להם עמדת־מפתח.

מילחמת חולי־הלב. אולם במאה ה־20 לא היה עוד מיקרה שבהתנגשות בין הכוח הפוליטי ובין הכוח הכלכלי — ניצח הכוח הכלכלי. פינחס לבון, שליט ההסתדרות, הבין את חשבון המנהלים. הוא החליט לקחת את הכוח הזה לידיו שלו, כקלף במאבק העתידי.

היריבים הגדולים היו פינחס לבון מהצד האחד והלל דן, מנהל סולל בונה, מהצד השני. שני האישים הם חולי־לב, אולם המאבק היה מר ואכזרי. לבון הקים אופוזיציה פנימית נגד דן, סיכסך בין סולל בונה ובין חברת מקורות, הסתייע בלוי אשכול ופינחס ספיר, שהבינו את הסכנה.

הסיבוב הראשון נגד סולל בונה נסתיים בנצחון לבון. הענק פורק לחתיכות קטנות יותר, התלויות בלבון. עתה החל המאבק נגד תנובה, שבראשה עומד נחום ורלינסקי, ונגד המשביר, בהנהגת יעקב אפטר.

סגור במשך כל השנה. רק אחת לארבע שנים, בהתקרב מועד הבחירות, פותחים העסקנים, פקידי מפא"י ברובם, את דלתות המישרד. הם פורשים נייר ירוק, חדש ונקי על השולחנות, צובעים מחדש את השלט ברחוב נחלת־בנימין, ומתחילים לנהל את תעמולת הבחירות המיפלגתית בקרב עדתם.

סידרי־עבודה אלה לא היו ידועים לתייר יעקב טובול, מראשי העדה הספרדית בארגנטינה ומראשוני התורמים למגבית הספרדית, שאת כספיה רואגים העסקנים להוציא מסניפי הדואר וברושילוב, גיבור הצבא האדום. תמונה זו הומצאה למערכת על־ידי השגרירות הסובייטית ברחוב הקשת ברמת־גן, ועל גבה מודפס בהבלטה: „מודפס בברית הקהילות הסוציאליסטיות המועצתיות".

נאצר במוסקווה נשיא מצרים, גמאל עבד־אל־נאצר, בעת ביקורו במוסקווה, כשהוא עומד במכונית בין ניקיטה כרושצ'וב והנשיא קלימנטי

טובול בא, אכל ושתה, בירך ונאם, והבטיח להפנות מעתה ואילך את זרם התרומות הנדיב לסניף הירושלמי, לפי כתובתו של אלישר.

שר־המישטרה שיטרית שמע על האורח החשוב באיחור. הצ'קים העלולים להישלח לירכיו הירושלמי, הדאיגו אותו. הוא מיהר למרכז מפא"י, משך מקופת המיפלגה כמה מאות לירות, גייס לעזרתו את מנהיג השכונות מנחם כהן, קישט את מועדון בוסתן ושיגר מישלחת נכבדים למלונו של טובול.

גם המסיבה השנייה היתה מוצלחת מאוד. הזמרת נורה משולם שרה, שיטרית נאם, המוזמנים קראו לחייו, וטובול הבטיח לתרום.

מישרד „ועד העדה הספרדית" נשאר סגור כמקודם. רק הצ'קים מארגנטינה ימשיכו לבוא כסידרם.

עיתונות

שני מיטענים

יש רכים רבות לרכישת דעת־קהל במדינת ישראל. במאבק המר בין שמואל ("סם") רובינר ובין יצחק רוקח, שליט המועצה לשיווק פרי הדר, נוסו כמעט כולן — מסיבות־עיתונאים, מודעות, אסיפות־עם.

החודש הגיעו שני הצדדים לאמצעי יעיל הרבה יותר.

ראשונים היו אנשי המועצה לשיווק. הם רגילים לשלוח תפוזים לחוץ־לארץ, בתיבות ובארגזים. עתה עלה ברעתם שכראי הרבה יותר לשלוח עיתונאים. כי אלה, אחרי שבילו חופשה נעימה על חשבון המועצה, בוודאי יהיו אסיר־תודה בעתיד.

המועצה לא רצתה לבזבז את כספה (שהוא כספו של ציבור הפרדסנים) על סתם עיתונאים. היא נשאה עיניה אל עורכי המדורים הכלכליים בעיתונות היומית, הכותבים את המאמרים על הנושאים השנויים במחלוקת בינה ובין רובינר.

לפני חודש הומינה המועצה עת העורכים הכלכליים של דבר, הבוקר, ידיעות אחרונות, ג'רוזלם פוסט ומעריב לסיור על־גבי אוניית נוסעים לאורך חופי הים־התיכון, לתערוכת בריסל ולונדון. המטרה המוצהרת: חקר בעיות השיווק, אם ישתפו העורכים בינתיים בשמש האביבית ויבלו חופשה נעימה, הרי זה משובח. חבל רק שהסיור נערך אחרי שהסתיימה עונת ההדרים, ולמעשה לא היה כמעט מה לראות ולחקור באותן ארצות שנכללו במיסגרת הסיור.

מטוס מול אונייה. אולם רובינר לא טמן ידו בצלחת. השבוע הגיע הבשורה הנעימה לשורה של עתונאים כלכליים בעיתונות היומית, שלא זכו בסיור הראשון. המזמין הראשי היה „המכון לאריזה טובה יותר", שהרוח החיה בו אינו אלא רובינר עצמו. המכון הזמין על חשבונו את כתבי ג'רוזלם פוסט, למרחב, לעציע נייעס, הארץ ומעריב לסיור מוטס בארצות הים התיכון, אירופה המערבית, ארצות סקנדינביה, קנדה, קליפורניה ופלורידה. תוך בילוי חופשה נעימה זו יוכלו הכתבים, אם יהיו מעוניינים בכך, להתעניין גם בבעיות אריזה.

גם מבלי לטרוח לפתוח את מישרד הוועד עצמו.

טובול, ציוני ותיק ונאמן, בא לישראל לחגיגות העשור. ביום השני לבואו הוציא מחפציו את פינקס הכתובות, רשם לפניו את הכתובת לפיה הוא משגר את הצ'קים השמנים, החליט לבקר את חבריו לעדה בישראל.

המישרד היה סגור.

טובול התאכזב מאוד. „המשרד סגור לרגל חגיגות העשור", הסביר לו אחד מידידיו, שלא רצה לגלות לאורח את האמת המרה.

שתי מסיבות. טובול לא נשאר מאוכזב זמן רב. שימעו של התייר הנדיב הגיע עד לירושלים. אליהו אלישר, יריבו הוותיק של השר בכור שיטרית, עט על המציאה. הוא הזמין את טובול לכרית־שימחה במלון המלך דויד בירושלים.

העובד המעביד. תוצאות מאבק זה, שאינן מוטלות בספק, אינן משנות למעשה את מהות המשק ההסתדרותי. הקרב נתון על השילטון בו, לא על עצם אופיו.

כאשר התכוננה מפא"י השבוע למושב השני של ועידתה, ניתן לדבר ביטוי מובהק. בסיכום הכלכלי, הושם הדגש על העובדה שהמיפלגה היא כיום נציגה של מעבידים, הרבה יותר מאשר נציגה של עובדים.

משום כך נדרשו סניפי המיפלגה לשכנע את חבריהם, כי על הפועלים להגדיל את פיריון עבודתם ולוותר על העלאת שכרם, כי העלאה כזאת תיפגע קודם־כל בכושר־התחרות של המשק ההסתדרותי. ההצעה אחרת: להוציא את מיסי־העקיפין מחשבון מדד יוקר־המחייה, כדי שעלייה המיסים למימון מנגנוני הפקידים לא תגרור אחריה עליית השכר.

קבע עלון של מיפלגת פועלי ארץ־ישראל: מרבית העובדים מועסקים במשק הציבורי או ה־הסתדרותי... מאבק להעלאת השכר (הוא) מאבק להגדלת התצרוכת על חשבון ההשקעות!"

עדות

אורח חשוב מאוד

מישרדו של „ועד העדה הספרדית" בתל־אביב

אנשים

● שר־המישטרה **בכור שיטרית**, על המפ־קח־הכללי של המישטרה שפוטר: „סהר יושב כבר עשר שנים בתפקידו, וזה קשה. מילא בכנסת, אפשר לשבת אפילו עשרים־שלושים שנה. אבל לא במישטרה!"

● ח"כ **חרות יחזן באדר**, על דרישתם של הציונים הכללים (כביום: הליברלים בליכוד) להעמיד את מנהיגם **פרץ ברנשטיין** בראש הרשימה המאוחדת: „אחרי שהציונים הכלליים עמדו כל־כך על מועמדותו, אני מקווה שלא יורידו אותו מראשות הרשימה שלהם לכנסת בבחירות הבאות."

● מבקר הקולנוע **רם עברון**, על הסרט־היפאני רחוב החרפה, העוסק בבעיית הזונות: „הבעייה העתיקה ביותר בעולם — בעיניים הצרות ביותר בעולם."

Oberson sixteen plus

"חתיכת" אופנה

T-Shirts של אוברזון

אוברזון שש עשרה פלוס

דגש

ליכנסון צרפתי

חגול

תעשיה ושיווק ציוד מחנאות וספורט

חיים בחיק הטבע.

יש אהלים לים ויש גם שק שינה
יש אוהל משפחתי, תרמיל וחגורה.
יש אהלים לים תיקים לנסיעה
כשיש לך חגור – יש גם הנאה.

חדש!

"שפניה"– יחידת שינה מאווררת, עם כילה ורצפה – קלה מאוד לנשיאה ולהקמה.

חדש!

"גלעד"– אוהל חדש:
3 חדרים עם רצפה + מרפסת +
שלדת אלומיניום חיצונית – קל להרכבה.

שקי שינה – מבחר
שקי שינה קלים,
עמידים בפני מים.

להשיג בחנויות
המובחרות לציוד
מחנאות וספורט.

חגור שיווק: שביל המפעל 4 קרית המלאכה
ת"א 03-828891
המפעל: הקישון 11 בני ברק 03-707151

המורה הישראלית חתמה על הסכם עם גבר איטלקי קאתולי נשוי, נסעה איתו ברחבי העולם ואחרי 10 שנים גילתה ששכח לספר עליה לאישתו

הסכם נשואין

קצין הבולשת של מדינת קאמרון לא הסתיר את הפתעתו. הוא חזר ושאל את האשה הבלונדית הצעירה שישבה מולו, לאיזו מטרה נכנסה למדינה. היא הסבירה שוב ושוב, שאינה יודעת איך בכלל הסתבכה. היא לא ידעה שאסור לה להיכנס לקאמרון בדרכון ישראלי. לא היתה לה שום כוונה לרגל, אלא נסעה עם בעלה האיטלקי, מריו בוזלטו, שביקש ממנה ללוות אותו לקאמרון.

קצין הבולשת הרים את שפופרת־הטלפון. הוא הזמין למישרדו את מריו בוזלטו, האיטלקי מגינואה, שהביא עימו לקאמרון את אשתו הישראלית.

לאנשי הבולשת לא היה ברור: מדוע מתעקש האיטלקי להתרוצץ בעולם עם אשתו תחת להשאיר אותה בבית? לילי מילר־בוזלטו הוזהרה שעליה להסתלק מייד מקאמרון.

אחרי שחברת סביים אישרה שאכן, נכון הדבר שלילי מילר היא אשתו של בוזלטו, סודר העניין והישראלית מרמת־גן נשארה תחת פיקוחו של בעלה.

אך זה לא היה הקץ לסידרת ההרפתקות שעברו על לילי מאז שהכירה את בעלה בטרקלין מלון בהרצליה־פיתוח ב־1972.

במכסיקו לילי מילר והמהנדס מריו בוזלטו בזמן שהתגוררו כחצי שנה במרכז־אמריקה. בכל פעם קבעו את ביתם במדינה אחרת, עד שמנהל החברה לייצור מעליות היה מסיים את עבודתו בה, ושוב יצאו לדרך. בתמונה משמאל: לילי מילר כפי שצולמה השבוע.

במרחק שני רחובות

פ גישה מיקרית בין השניים האיטלקי הקאתולי, מנהל בכיר של חברה ליצור מעליות, ובין הצברית הבלונדית בת ה־25, בוגרת סמינר למורות — היתה תחילתו של רומן סוער, שנמשך ברחבי־העולם יותר מ־10 שנים.

מריו בוזלטו התחיל מחזר אחרי לילי, גרושה צעירה ואם לשלושה ילדים, מנהלת־משק של המלון. תחילה היא סירבה להיענות לחיזורו של האיטלקי, אחרי שנודע לה שהוא נשוי. אך בוזלטו הצליח לשכנע את לילי שהוא נמצא בהליכי־גירושין מאשתו שבגינואה, ואחרי זה יהיה פנוי.

במטוס שהחזיר אותה מקאמרון נזכרה לילי ברגעים שבהם הכירה את בוזלטו. ב־1972 הגיע האיטלקי לארץ כדי לעמוד מקרוב על עבודות הרכבת המעליות במלון מיגדל דניאל בהרצליה.

זמן קצר אחרי תחילת קישרי־ידידות בינו ובין לילי, התקבל מריו בוזלטו בחמימות על־ידי בני מישפחת חברתו הישראלית, שהתגרשה מבעלה אחרי שבע וחצי שנות נישואין. היא הציגה את ידידה האיטלקי גם לפני בעלה לשעבר. הוריה אמרו לה, שאם היא חושבת שתהיה מאושרת עם הגבר הזה, הם לא יתנגדו לקשר, למרות שאינו יהודי.

לכולם היה נדמה שלילי מצאה את אושרה.

לילי היתה כל־כך מאוהבת בו, שלא גילתה את חשדותיה, למרות שאלה התעוררו בה במרוצת הזמן.

היום היא נזכרת בזעם כיצד הוא הוליך אותה שולל, ונעזר אפילו בבנו בן ה־14. יום אחד הוא הציג לפניה את בנו, שסיפר לה כי ירוע לו שאביו עומד להתחתן עימה — כל זאת, בעודו מתגורר עם אביו ואמו במרחק שני רחובות בלבד מהמקום שבו שיכן מאריו את לילי.

שש או שבע פעמים חזרה לילי מנסיעותיה ברחבי העולם, ובכל פעם החליטה שזו הפעם האחרונה שהיא תסכים לצאת להרפתקה חדשה אם מאריו. היא התחילה לעבוד כמנהלת־משק בבתי־מלון גדולים בתל־אביב, בירושלים, בהרצליה ובים־המלח, ובכל פעם היה מצליח האיטלקי לשכנע אותה לבוא עימו שוב.

באחד המיקרים הוא ביים נסיון־התאבדות בעזרת כדורים, בגלל סירובה של לילי להמשיך להיות איתו.

אחרי שחזרו באחת הפעמים ממסעם בחו"ל, מצאה לילי עבודה בבית־מלון בירושלים וגם סידרה תעסוקה עבור מאריו כאחראי בהחזקת־מלון בבירה. כמהנדס, התקבל לעבודה מייד. לילי החליטה לגייר את חברה, בעזרת רב מכר, כדי להפוך את ידידה האיטלקי ליהודי ולעולה חדש.

הכל התנהל טוב ויפה, עד שיום אחד לקח מאריו בוזלטו את המיזוודות ונסע לנמל־התעופה, כדי לחזור לאיטליה.

מהנמל בלוד הוא טילפן ללילי וקרא לה להצטרף אליו. לילי מיהרה לרב, ושניהם מיהרו לנמל־התעופה. שם שיכנעו את האיטלקי לחזור לירושלים.

אך לא לזמן רב. שוב הוא לחץ על חברתו, ושוב הם עזבו את ירושלים בדרך להרפתקה נוספת.

הטבעת עברה למישפחה

ב דרך־כלל לא התגוררו לילי ומאריו בבתי־מלון. הם נהגו לשכור דירה קטנה, שם לילי כיבסה, בישלה, עברה קשה כדי לקשט את ביתם הזמני.

רבים מהדברים שהשגיים קנו בתקופה זו לדירות הזמניות שלהם ברחבי העולם, הגיעו בסופו של דבר לידי בני־מישפחתו של בוזלטו. כך למשל קרה עם טבעת־היהלום שמאריו נתן לה במתנה, אחרי שלילי עברה הפלה קשה תוך סיכון חייה בקופנהגן.

בוזלטו סיפר לה יום אחד שהוא נמצא במצב פיננסי קשה, ושעליו לנסוע לגינואה. לילי הציעה לו לקחת את הטבעת שלה כדי לפתור את הבעיה. הוא הסכים להצעה. מאוחר יותר גילתה את הטבעת אצל ארוסת בנו של מאריו.

מאריו רצה שלילי תישאר עימו באיטליה, אך האשה הצעירה חשבה כל הזמן על שלושת ילדיה, שהיו בקיבוץ עם הסבתא שלהם.

יום אחד הציע מאריו ללילי להעביר את שלושת ילדיה לנאפולי, לבית־הספר האמריקאי שם. הוא הזמין בו מקומות עבורם.

לילי וילדיה נסעו לנאפולי, אך גילו שלא דובים ולא יער. מאריו לא אירגן דבר.

שלושת הילדים חזרו לקיבוץ.

שוב פתח מאריו במאמצי שיכנוע, ושוב סלחה לו לילי.

הסיפורים הרבים שצפו בזיכרונה של לילי מההרפתקות הרבות שבוזלטו

(המשך בעמוד 76)

בקיבוץ בעת ביקור אצל מישפחתה של לילי, הצטלם המהנדס כשעוזי בידו.

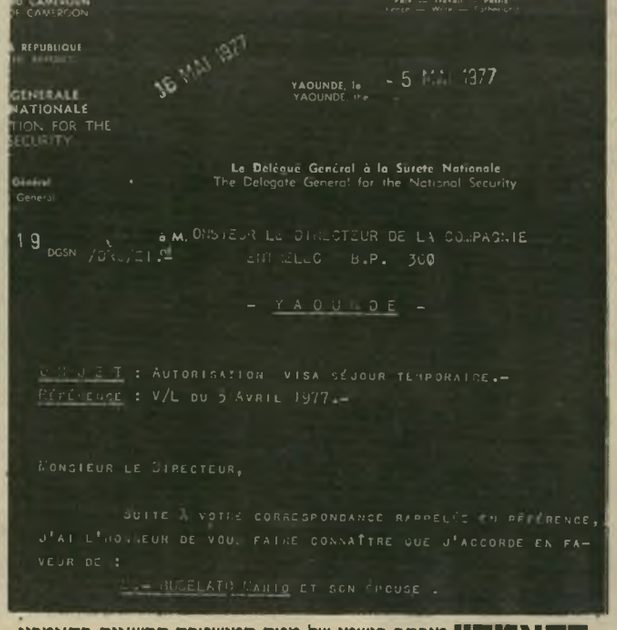

בקאמרון מיכתב רישמי של מטה המישטרה החשאית בקאמרון, המעניק למאריו בוזלטו ולאישתו אשרה זמנית. ההרפתקות של לילי בקאמרון, כשנסעה בעיקבות האיש שהציג אותה לפני השילטונות כאישתו, הסתיימה בטוב. המישטרה החשאית לא גילתה את זהותה האמיתית של האישה שהגיעה ללא ויזה ואפילו ללא דרכון.

סרטים

בחירתה של סטריפ

„התהום שמפרידה בין הוליווד והסיפרות, תמיד הדהימה אותי. ניסיתי פעם למנות את מיספר הסרטים הטובים המבוססים על רומנים טובים. ואם איני טועה — המיספר נמוך מאוד," אומר ויליאם סטיירון, אחד מגדולי הסופרים באמריקה היוצרים היום. הוא רשאי להסיק מסקנה זאת לא רק מתוך התבוננות בגורל הזולת, אלא מתוך נסיון אישי.

סיפרו וידויו של נאט טרנר, שהוא ללא ספק מן היצירות הספרותיות החשובות של אמריקה בשנות השישים, נרכש אומנם על־ידי חברת פוקס המאה העשרים מתוך כוונה להביא אותו אל הבד. אלא שמחול־השדים שהתנהל סביבו, לימד את סטיירון לקה צורב. מצד אחד, ניסו שרבבי הוליווד לרכך ולערן את הסיפור האלים והקיצוני, על עבר כושי אשר קם יום אחד ורצח עשרות לבנים (סיפור אמיתי בהחלט!), ומצד שני איימה הקהיליה השחורה בהחרמות ובהפגנות אם יוסרט הסרט, כי אין זה סוג התדמית שהם מעוניינים בה.

לעומת כל המרירות שנצטברה בלבו אחרי אותו נסיון כושל (הסרט לא נעשה עד עצם היום הזה), יכול היה סטיירון לנשום מעט לרווחה אחרי שסיפרו האחרון בחירתה של סופי, היה לאחת מהפקות־היוקרה של הוליווד בשנה החולפת.

ספרותי מדי: „זה נכון שבמיקרה זה הספר היה פחות שנוי במחלוקת," מסביר סטיירון. מה שנכון עוד יותר הוא, שלהבדיל מן המיקרה הקודם, בימאי הסרט — שכתב גם את התסריט — אלן ג'י פאקולה, פנה אישית אל הסופר לפני שהתחיל בכתיבת התסריט, התייעץ עימו בשעת הכתיבה, שמח לקבל פניו בביקוריו המעטים על בימת הצילומים — ובכל. התייחס למקור הספרותי בכל־כך הרבה כבוד, שיש הטוענים כי זה חסרונו העיקרי של הסרט: הוא ספרותי מדי.

„קראתי את התסריט והוא ניראה לי מאוד."

סטריפ עם פטר מקניקול בתפקיד סטינגו
סופי עם הסופר בסרט

טען סטיירון לפני שהחל פאקולה בהסרטה. כשראה את המוצר המוגמר, הוא היה עדיין מרוצה מאוד.

„מובן שיש לי הערות מסויימות לגבי הסרט," הוא אמר לעיתונאי שבא לראיין אותו, „אבל הרגשתי היא שפאקולה נשאר נאמן בכל ליצירה שלי."

ואשר לשחקנית המגלמת את התפקיד הראשי — אין לו אפילו צל של הסתייגות. „הופעתה של מריל סטריפ היא הפגנת המישחק מהמרשימה ביותר של שחקנית בקולנוע שראיתי מימי."

לפחות בנקודה זו בא הסופר על סיפוקו וחששות התבדו. כמה חודשים לפני כן, בשיחה גלויה עם שחקנית אחרת, קאנדיס ברגן, אשר דיברה איתו כעיתונאית, טען סטיירון שאינו מתנגד לבחירתה של סטריפ. „אם אכן התחננה על הבירכיים כדי לקבל את התפקיד, כנראה שהספר עשה עליה רושם עמוק מאוד. אבל כראי שתזכור, כי אם ברצונה לגלם את סופי, עליה להיות רגישה לגוונים השונים של הדמות, גוונים שהוליווד אינה רגישה אליהם בדרך כלל."

מריל סטריפ בתפקיד סופי עם קווין קליין
סופי עם המאהב בסרט

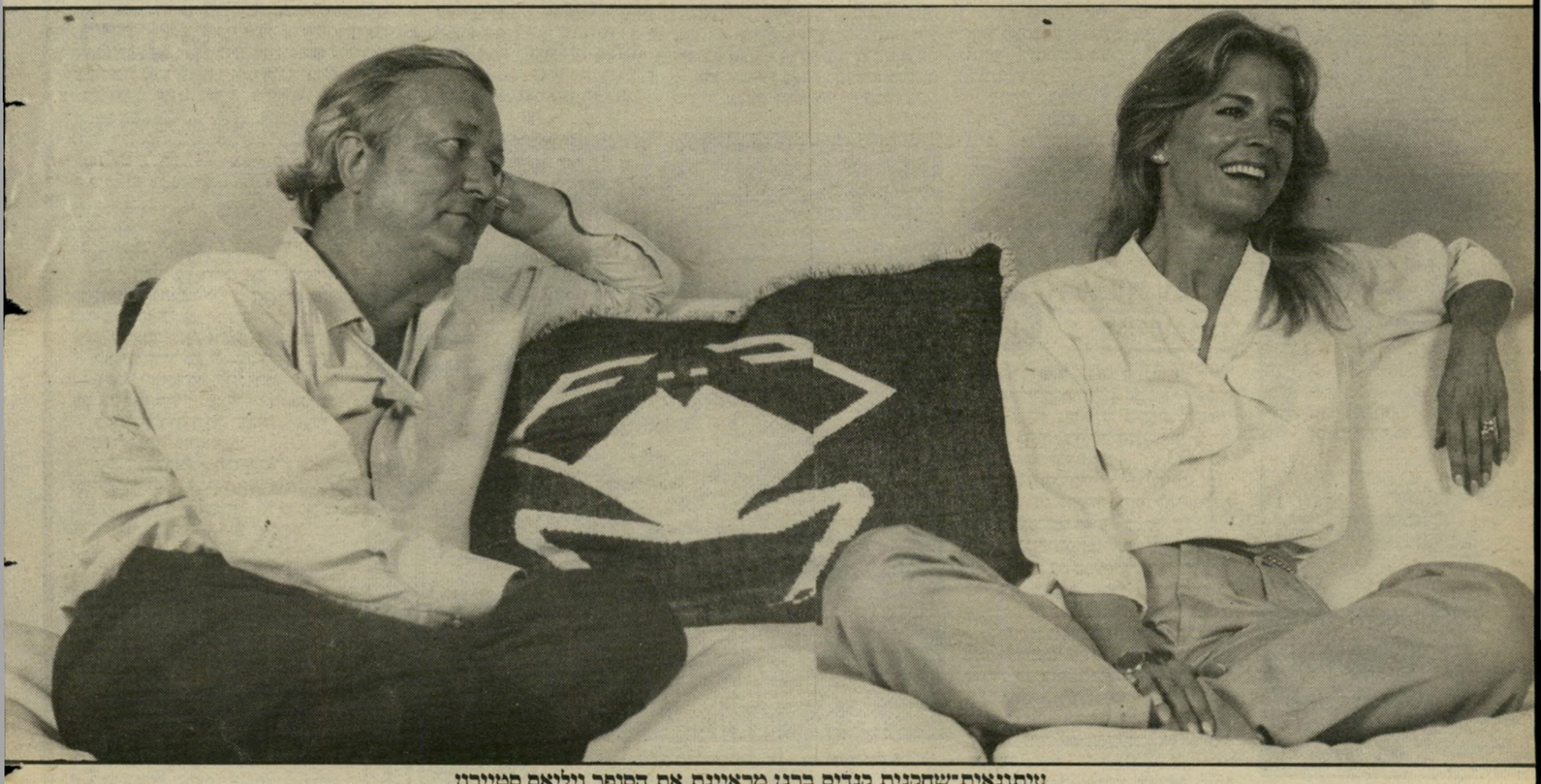

עיתונאית־שחקנית קנדיס ברגן מראיינת את הסופר ויליאם סטיירון
התהום המפרידה בין הוליווד והספרות

במיקרה זה, מסכימים הכל — וזה כולל גם את האקדמיה לאמנות־הקולנוע, שהעניקה למריל סטריפ את פרס האוסקר על הופעתה בתפקיד זה — שכל צל של גוון זכה בטיפול ולביטוי מלא על המסך. אומנם, פאקולה התלבט לא מעט עד שהפקיד בידיה את תפקיד. תחילה הוא סבר, שהיא אמריקאית מדי בהופעתה ובאופיה, וסבר כי מוטב להעדיף שחקנית אירופית, שתבין טוב יותר ותזדהה ביתר קלות עם סופיה זאוויס־טובסקה, הפולניה נצולת אושוויץ הנצבת במרכז משולש טראגי, הנפגש בברוקלין ב־1947.

„כשפניתי אליו, במישרדו, מצאתי אותו יושב ומאחוריו קיר מכוסה כולו בתמונותיה של שחקנית צ'כית, אשר נחשבה באותו השלב כמועמדת הראשית לתפקיד," נזכרת מריל סטריפ. היא מודה שהיא ממש התחננה. ואין זה עניין של מה בכך. כי הגברת סטריפ, אחרי שזכתה כבר באוסקר־מישנה אחד (על קרמר נגד קרמר) ונחשבה כבר לאחת השחקניות הגדולות של אמריקה אחרי אהובת הקציץ הצרפתי, עברה מזמן את השלב שבו צריך להתחנן לתפקיד.

אלא שכבת הדור החדש של כוכבות הוליוודיות, דור המחשיב תפקידים יותר מזוהר ומעדיף לעיתים לשבות תחת לעשות דברים שאינם לרוחו, היא מוכנה עדיין לעשות הכל כדי לזכות בתפקיד שמעטים מאוד כמוהו.

„סופי היא בעצם כל מה ששחקנית יכולה לאחל לעצמה, היא אוצרת בתוכה את כל העולמות האפשריים. היא מתנהגת בצורה אחת במהלך הסרט, שעה שהחיים שעברו עליה שונים לחלוטין. אני גאה על התפקיד הזה, אבל אני חוששת שלא יזדמן לי עוד אחד כזה," היא נאנחת.

פאקולה לא נכנע על נקלה ללחציה וללחצי אולפני־הסרטים, היודעים מה ערכו של כוכב בסרט, שתמכו מאוד במועמדותה. הוא הזמין אותה פעם נוספת, „סחט ממני את המיץ," היא מספרת, ואחרי יומיים, הודיע לה ש„היא והאולפן ניצחו".

גיבנת הגזענות. אם היה זה ויתור מצידו של פאקולה, אין ספק שהיה זה הוויתור הכראי ביותר שעשה בחייו. בחירתה של סופי הוא סרט הנשען בראש ובראשונה על כתפי דמות אחת, סופי. ללא שחקנית שתישא מעמסה זו עליה, כל הסרט היה מתמוטט. נצחונה של סטריפ, במיקרה זה, הוא גם נצחונו של פאקולה עצמו.

אכן, התפקיד של סופיה זאוויסטובסקה הוא אחד האתגרים הגדולים שהציבה הוליוווד לפני שחקנית. היא צריכה להיות אשה נאה, קורנת מיניות וחושניות, עדינה, רגישה, אינטליגנטית, ועם זאת אכולת זיכרונות־עבר של אנטישמיות פולנית שהכירה לפני המילחמה, זוועות השואה שאליהן התוודעה באושוויץ, ועבר אישי מחריד, הנחשף בהדרגה במהלך הסרט, עבר שהותיר בה ריגשי־אשם נוראים.

מולה נצבת בסיפרו של סטיירון — ובמידה מסויימת גם בסרט — המציאות האמריקאית, הבאה לידי ביטוי בעיקר באמצעות שני נציגים: נתן לנדאו, צעיר יהודי מבריק, אינטליגנטי, שמסוגל להיות לפרקים מקסים, ניחן בכל הכישרונות, ומופרע לחלוטין; וסטינגו, שאינו אלא בן דמותו של הסופר, צעיר ממרינות־הררום, רעב לאהבה, לידידות ועוד יותר מכך למין,

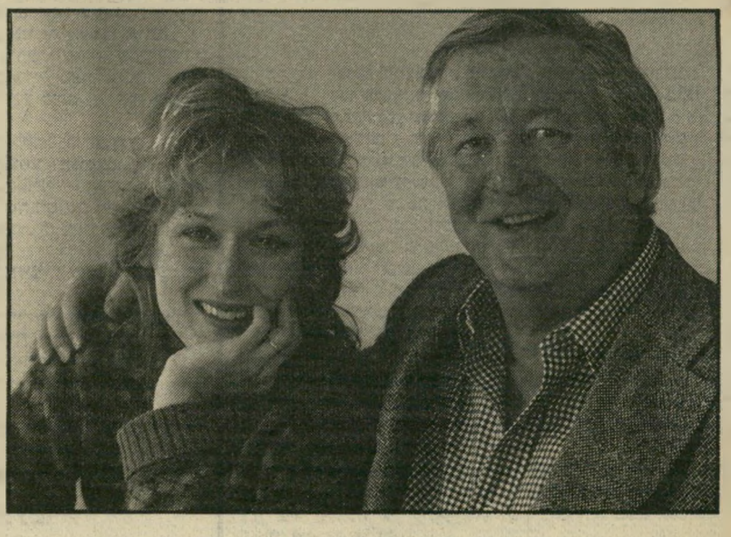

המתבונן בשתי הנפשות המעונות של זוג האוהבים הזה, סופי ונתן, ומנסה להבין את צפונות ליבם.

מקובל לחשוב שהספר הוא בעצם העברה של חוויית השואה הנאצית לתודעה האמריקאית. כי בסופו של דבר הספר — וכמוהו גם הסרט — מסופר בגוף ראשון, על־ידי אדם שנולד באמריקה, שאין בו טיפה של דם יהודי, והנושא גם הוא על גבו את הגיבנת של הגזענות, ככל בן־דרום המודע למה שעוללו לכושים במולדתו.

אין ספק שיש הרבה מן האמת בקביעה הזאת. אולם הספר של סטיירון הוא הרבה יותר מזה. הוא תמונה של נפש האדם, המשירה מעצמה כל שיכבת־מגן. הוא קבלה מוסרית של התנהגויות שונות בתקופות שונות של ההיסטוריה, הוא מדידה של ריגשי אשם פרטיים ולאומיים — בקיצור, זו יצירה רחבת מימדים. מעמיקה ומרתקת, שכל מילה וכל מישפט בה נשקל בזהירות מירבית. לא לחנם מפרידים 13 שנים בין וידויו של נאט טרנר ו־בחירתה של סופי.

להניח שאת כל זה אפשר להעביר לסרט — זו שטות מוחלטת. אפילו סטיירון עצמו לא ציפה לכך. מכאן, שכל מי שיילך וינסה למצוא את העושר העצום של הספר על מסך הקולנוע, עשוי להתאכזב. התימצות חייב במיקרה זה הפשטה, ואין מנוס מכך. אולם פאקולה, בעזרת מצלמת הקסמים של נסטור אלמנדרוס (מי שצילם את ימים ברקיע ואת רוב סירטי טריפו), מצליח ליצור עולם אמין כל־כך, עשיר כל־כך לא רק בצבעים אלא גם בגווני אור וצל, עד שלא יקשה לצופה להיבלע בתוכו.

כאשר מריל סטריפ מדברת אנגלית במיבטא פולני כבד, בצורה הטיבעית ביותר, בונה את תפקידה עד הפרט הקטן ביותר — החל מסצינת השתובבות נפש, ועד לרגעי העינוי במחנה ריכוז — במידת דיוק וקפדנות כזאת שקשה להבחין היכן נגמר התפקיד ומתחילה השחקנית. אין צל של ספק כי יצור בשר ודם עומד מול עיני הצופה. הטראגדיה של יצור זה, יפה ואומלל כל־כך, היא בעצם הטראגדיה של דור שלם, שלא הצליח מעולם להירפא מן הטראומה הנוראה שעברה עליו.

בעייתי

על המיזבח של הוליווד

ג'סיקה לאנג: קרבן אלימות חברתית ורפואית

פראנסס (פאר. תל־אביב, ארצות־הברית) – **סרט זה הוא בראש וראשונה נצחון אישי של ג'סיקה לאנג, אשר זכאית בהחלט לראות עצמה כאחת השחקניות המרשימות של עיר־הסרטים. בנוסף לכך, זו התחלה טובה לעורך־סרטים־לשעבר, גרם קליפורד. העושה כאן את סירטו הראשון.**

סיפורה של פראנסס פארמר – כוכבת שנות השלושים שזהרה לזמן קצר בשמי הוליווד, כמעוט עשתה קריירה מזהירה בברודווי, אולם נדחתה בסופו של דבר על־ידי הבימה והבד גם יחד, בשל שיקולים שלא היו קשורים למידת הכישרון שלה, ועברה ניהיגון רצוף של שיכרות, מוסדות לחולי־נפש, ניתוחי־מוח והסגרים למיניהם – נראה אולי כמו עלילה של סרט, אבל הוא התרחש באמת.

קליפורד, שעבד כמה שנים כדי לאסוף את כל הנתונים לסרט הזה, הרגיש כנראה הזדהות חזקה עם הגיבורה, ומשום כך הוא לא רק מראה את המאורעות כפי שהתרחשו, אלא באותה ההזדמנות מסיק גם את המסקנות. הוא נוטה בקלות רבל להטיל אשמה על ימין ועל שמאל. בין היתר הוא הופך את אמה של פראנסס פארמר למיפלצת אמיתית, ודמויותיהם של הארולד קלורמן, בימאי התיאטרון, והמחזאי קליפורד אודטס – בוודאי לא ייזכרו לטובה, כפי שהן משתקפות בסרט. המימשד ההוליוודי הוא בסך הכל קריקטורה, ואילו רופאי־הנפש שטיפלו בשחקנית האומללה – רק כפסע מפריד בינם ובין פושעים של ממש.

כל זה יחד הוא אולי פשטני במקצת, מה עוד שהעלילה עושה רושם כאילו היא מתקדמת בדילוגים ולא ברצף אחד, ומסתמכת על העובדה שהיא נשענת על סיפור אמיתי, כדי לא לספק תמיד הסברים מובנים למתרחש. מצד שני, התמונה המתקבלת היא חזקה מאוד, כי מעבר לסיפורה האישי של שחקנית, מדובר כאן על סירובה של חברה לקבל את יוצאי־הדופן בתוכה. בתי־המשוגעים בסרט מאיימים וקופ־רים, משום שאין להם כל מימד סמלי (כמו בקן הקוקיה) – הם ממשיים עד להפחיד.

מישחקה של ג'סיקה לאנג, אשר צריכה לעבור את כל מיגוון המצבים – החל מנערה תמימה, פיקחית ושאפתנית, דרך כוכבת עקשנית, שתיינית נואשת, קורבן אלימות רפואית ולבסוף אדם שבור ורצוץ שהוחזר אל הנורמה – הוא מעולה.

מתח

שחור־לבן בצבעים

אדי מרפי וגלוריה גיפורד: האלימות חוגגת

48 שעות (תל־אביב, תל־אביב, ארצות־הברית) – **איש אינו יכול להכות את הוליווד בסוג זה של סרטים. הכתיבה, הבימוי, העריכה, המוסיקה, השחקנים – הכל כאילו עבר אימון אינטנסיבי ומפרך, בעשרות סרטים מאותו סוג, לכן, גם כשלא כל המשתתפים מצויים בשיאם, זו עדיין חוויה.**

מה גם, שכל הנוגעים בדבר משתלבים זה בזה להפליא, ומשחקים את המישחק האגדתי של סרטהפשע האמריקאי עד הסוף. ואלטר היל, שהחל דרכו כתסריטאי (בין היתר של פקינפה), יודע בדיוק מה חשיבות המילה המדוברת. אבל הוא גם למד היטב עד כמה יכולה תנועה אחת – הזזת גבה או קריצה – לתפוס מקום של עמודי דיאלוג שלמים. הוא מנצל עד תום את נוכחות השחקנים מול המצלמה, אינו מניח לסיפור לרבוץ במקום אחד אף לרגע. מה שיוצא כמוצר סופי זה גילגול מיקצועי ומלוטש נוסף של „הארי המזוהם". ואם חסר משהו מן הברק הסופרלטיבי של דון סיגל, זה לא יפריע לעינו של צופה אשר אינו מתורגל בדקויות.

הסיפור מוכר. בלש הידוע כזאב בודד צריך ללכוד רוצח מטורף. הוא מגייס לעזרתו, למשך יומיים בלבד, אסיר שחור שעשוי לעזור לו באיתור החשוד. יש בסרט הרבה מאוד אלימות, אבל עוד יותר הומור. יש בו כל הנתונים הסטריאוטיפיים של סיגנון קולנוע זה (האשה שסובלת ממסירות הגבר לעבודתו, אלימות מישטרתית מוגזמת, שחורים שונאי־לבנים ולבנים שונאי־שחורים) ויש בו קומיקאי שחור, אדי מרפי, תורת אותו בית־חרושת שהוציא לאור את ג'ון בלושי, דן אייקרויד, צ'ווי צ'ייס, סטיב מארטין – הלא זו תוכנית הסאטירה הטלוויזיונית „מוצ"ש בשידור ישיר"! מרפי מספק כאן את כל ההברקות, שאותן הוא מגיש בקלילות שנונה, כאשר ניק נולט – גדול, מגושם, נוקשה ופעלתני – משמש כחומה הולמת, שעליה צריך להקפיץ את ההלצות להגברת האפקט ההומוריסטי.

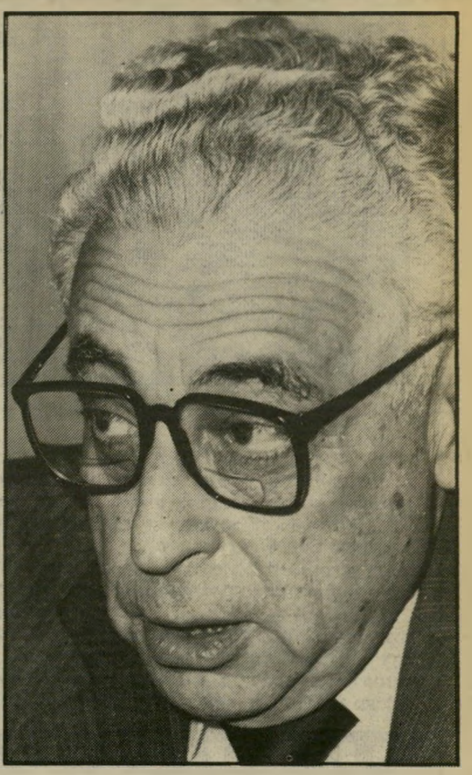

יצחק ברמן:

„הנה, עובדה: אפשר גם בלי אף סיעה!"

כבוד הדדי זו לא בדיוק דרך־החיים של המיפלגות בישראל. אבל בנושא זה, של חוסר כבוד הדדי, נדמה לי שאת האליפות לוקחת המיפלגה הליברלית, בהתקוטטויות הפנימיות הבלתי־פוסקות שלה. האחראי לנסיון הפילוג האחרון הוא השר יצחק מודעי.

עם כל המאמץ שאני יכולה לגייס, האיש היחידי במיפלגה הזאת שיש לי אליו סימפטיה וכבוד הוא השר לשעבר, ח"כ יצחק ברמן. והנה אני שומעת שהציעו לו להצטרף לסיעת מודעי. מתוך דאגה שאלתי אותו אם זה נכון.

זה נכון שפנו אליי. אני מניח שפנו גם אל חברי־כנסת אחרים. אבל כבר אמרתי שאיני מצטרף לאף אחת משתי הקבוצות.

● **מדוע?**

אין לי זיקה מיוחדת לא לאחת ולא לשנייה. כבר שש שנים אינני שייך לשום סיעה במיפלגה, ואני רואה שאפשר להסתדר עם זה. עובדה שנכנסתי לכנסת בלי להיות חבר־סיעה, נבחרתי ליו"ר הכנסת בלי להיות חבר־סיעה, והייתי שר־האנרגיה בלי להשתייך לסיעה.

לא תמיד צריך ללכת לפי הכלל שאדם צריך להשתייך לאיזושהי סיעה. הינה, עובדה — אפשר גם לא.

● **זו החלטה סופית?**

סופית מאוד מאוד.

מירי פביאן:

„עיזבי ישראלים — אני רוצה את פול ניומן!"

אני מכירה את מירי פביאן כבר שנים רבות, ואני מחבבת אותה. קצת כאב לי לראות איך התפספס לה כיסוי עתונאי גדול מאוד, דווקא בסרט שבו היא משחקת תפקיד ראשי בפעם הראשונה – מפני שבן־זוגה בסרט היה ירון לונדון המפורסם. שאלתי אותה, אם זה מעצבן אותה.

לא. זה לא איכפת לי, כי ברגע שידעתי שירון ישחק לצידי, היה ברור לי שהוא יקבל פירסום גדול מאוד. הוא אישיות טלוויזיונית מאוד ידועה, והוא חבר של כולם — זאת אומרת, כולם מכירים אותו מהסלון שלהם.

לעומתו, שמי לא אומר הרבה לקהל הרחב, כי בדברים שעשיתי עד היום התוודעתי לקהל מיוחד ומצומצם.

אבל אם את שואלת מה כן מעצבן אותי — העובדה ששמים את התמונה שלי בעיתון ומתחתיה כותבים שם אחר, או שמים תמונה של בחורה אחרת וכותבים מתחתיה: מירי פביאן. זה כבר קרה בכמה עיתונים, וזה מעצבן מוות.

● **איך היה לשחק לצידו של מישהו שהוא לא שחקן מיקצועי?**

לא הייתה בעיה כזאת, כי בעיני ירון הוא שחקן טוב מאוד.

● **את חושבת שהסרט יצליח יותר מפני שירון לונדון משתתף בו?**

יכול להיות. בטח יש יותר סקרנות לראות דווקא אותו, ובוודאי בסצינות מסויימות.

● **מי השחקן הישראלי שאת רוצה לשחק לצידו בסרט הבא שלך?**

עיזבי את הישראלים. אני רוצה את פול ניומן. אמרו לי שהוא נורא עסוק, ושאין שנס.

● **את אוהבת את הסרט „זוג נשוי"?**

אני מרוצה ממנו.

עזר וייצמן:

„כשאני הייתי מפקדו, ה' ה רפול נצור!"

בראיון שנתן לישעיהו בן־פורת „מידיעות אחרונות" (יום ו' 6.5.83) מספר הרמטכ"ל לשעבר רפאל איתן, כיצד אמר לו עזר וייצמן, שהנסיעה שלו עם הרצל שפיר – אז אלוף פיקוד דרום – לאיסמאעיליה שיכנעה אותו שאסור שהרצל שפיר יהיה רמטכ"ל, ואז בחר את רפול כרמטכ"ל. ביקשתי את תגובתו של עזר וייצמן לדברים שיוחסו לו.

כל מילה נכונה. גם כתבתי את זה בסיפרי הקרב על השלום. תחפשי בקטע שנסענו לאיסמאעיליה, שם זה מסופר.

לקחתי איתי את הרצל. רפול התרגז ואני אמרתי לו: שב בשקט. אם אמרתי ששם גמלה בליבי ההחלטה שלא למנות את הרצל אני לא זוכר, אבל אני מאמין לרפול שכנראה אמרתי.

● **אתה החלטת למנות את רפול. בדיעבד — האם לנער הזה התפללת?**

אם הייתי צריך להחליט שוב, בתנאים ובמצב של אז — שנת 1978 — הייתי מחליט עליו. ללא ספק. אחרי מוטה, מכל האפ־שרויות, רפול היה הטוב ביותר.

● **גם היום, כשהוא סיים את תפקידיו, אתה חושב שהוא היה הטוב ביותר?**

כשאני הייתי מפקדו, רפול היה רמטכ"ל נצור. אני מאמין שתחת פיקודי הוא לא היה מתפתח כמו שהוא התפתח. אבל אחריי היו ככר שלושה שרי־ביטחון. הראשון בהם היה בגין. אנשים נוטים לשכוח את זה.

ריקי קניאל:

„פועל קורע את התחת כל שבוע? קורע!"

זה נכון שה־1 במאי כבר חלף. זה נכון שבמדור הזה כותבים רק על דברים שקרו, נעשו או נאמרו השבוע. אבל יש דברים שכוחם עומד להם זמן רב אחרי המאורע.

לכן אביא כאן את דבריה של ריקי קניאל, אשה צעירה בת 27, אותה פגשתי בתהלוכת ה־1 במאי – ושנראתה לי לא בדיוק הטיפוס של פועלת עבריה.

נגשתי אליה ושאלתי אם אמנם היא פועלת, או שסתם תפשה הליכה נעימה בשמש. היא חייכה ואמרה לי:

אני אסביר לך. פועל קורע את התחת שלו בעבודה קשה כל השבוע? קורע!

פועל לא מצליח אף פעם לגמור את החודש מהשכר שלו? לא מצליח!

אז אני פועל!

ג"ש:

„המחלה היא קטלנית — אבל מאוד נדירה!"

„תיסמונת ההומוסכסואלים" היא מחלה שהציבור בישראל יודע עליה זמן קצר. בשבוע שעבר היא כבר תבעה את קורבנה הראשון – עידן גפן בן ה־29. בסירטון טלוויזיה מארצות־הברית שראינו השבוע, הביעו הומוסכסואלים אמריקאים את דאגם וחרדתם מהתפשטות המחלה.

התעניינתי לדעת מה קורה בקרב ציבור ההומוסכסואלים בישראל.

לא חשבתי שתהיה לי בעיה לברר איתם, אלא שהיתה לי הפתעה גדולה מאוד. איש לא היה מוכן לדבר איתי על הנושא, ובוודאי שלא להזדהות בשמו בעיתון. הגדיל מכולם לעשות סופר ישראלי, שכאשר פניתי אליו צעק אלי: „את משוגעת? תלכי לעזאזל!".

גם הסכים להזדהות רק בראשי התיבות שלו, אבל היה מוכן להתייחס לנושא.

אני חושב שהמחלה היא קטלנית, ואני כמובן מודאג. אני מקבל המון פניות מחברים, כי הם יודעים שיש לי קשר עם רופא. אבל האמת היא, שאין מה לעשות כדי למנוע אותה. זה לא כמו שנשים הולכות למעקב בקשר לסרטן השד, וכשמגלים את זה בהתחלה זה עוזר. תיסמונת ההומוסכסואלים הוא מעין שיתוק מגנגנון־החיסון, כך שכל דלקת יכולה לגרום את המחלה.

● **אם כך, כל אדם שני יכול לחלות בה.**

זהו. ברור על זה רציתי להגיב. כמו שהיא קטלנית, המחלה, ככה היא נדירה מבחינה סטאטיסטית. האוכלוסיה ההומו־סכסואלית מהווה 7% מאוכלוסית הגברים בישראל, ועד היום התגלו בארץ ארבעה מיקרים, שמתוכם שניים לפחות הביאו את המחלה מחו"ל. אין שום ספק שאחוז האנשים שמתים מתאונות־דרכים, למשל, הוא גבוה פי כמה וכמה.

● **האם משהו בחיים שלכם השתנה — למשל, יותר רצון לבן־זוג קבוע?**

כל אחד רוצה — ותמיד רצה — בן־זוג קבוע. הפגישות עם אנשים מיקריים הם רק כשאין בן־זוג קבוע. כך שבעניין הזה לא השתנה כלום.

● **הרסאים בארץ חוקרים את המחלה?**

אני יודע על רופא או פרופסור בבית־החולים קפלן שעושה על זה מחקר.

● **אתה לא נשמע לי מודאג במיוחד.**

מודאג — כן. היסטרי לא.

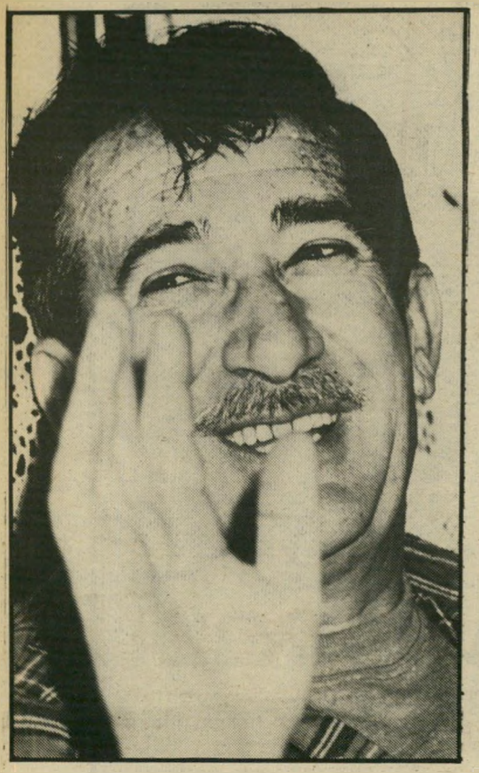

אפרים פורן:

„אם יהיה הסכם אשמח מאוד!"

רשימות השמות של „לא לאות" המתפרסמות מדי שבוע בעיתונים, גורמות לעיתים להרמת גבות כשמגלים ביניהן שמות כמו סרן (מיל') עומר בר־לב, בנו של ח"כ חיים בר־לב או סרן (מיל') גיא פורן, בנו של תא"ל אפריים („פרויקה") פורן, מי שהיה עד לפני שנה מזכירו הצבאי של ראש־הממשלה. שאלתי את פרויקה מה דעתו על כך שבנו חתם על „לא לאות".

הוא ילד גדול והוא מחליט לבד. מה רק לבורג מותר? אני במקומו לא הייתי חותם, אני חושב שזו שגיאה מצידו, ותאמיני לי שנברר את זה כבר במיסגרת המישפחה.

● **מדוע אתה מתנגד?**

ויכוח פוליטי הוא לגיטימי. אבל הוויכוח על קבלת האות מכניס את הוויכוח לצבא, ולכן אני חושב שזה צעד לא נכון. אדם צריך להיות גא שהוא חי במדינה דמוקרטית ובדמוקרטיה צריך לכבד את החלטות הממשלה, אם הן מוצאות חן בעיני ואם לא.

● **טוב, נעזוב את הילד. מה דעתך על הסכם השלום עם לבנון?**

אם יהיה הסכם אני אשמח מאוד. כרגע זה נראה לי רחוק מאוד.

רניאלה שמי

ומראה צעיר

זהו חלומה של כל אשה. במטרה להגשים חלומך, פיתחו מעבדות הקוסמטיקה הטבעונית של R.V.A את סידרת הטיפוח החדשה COLASTIN, השומר על פני נעורים ומונע התקמטות בטרם עת.

התכשירים בסדרת קולאסטין מכילים בין היתר קולגן ואלסטין המאזנים את רמת הלחות בעור ומעכבים את תהליך ההתקמטות, מגינים על העור מפני התיבשות ואבדן הזוהר הטבעי, מקנים לו רכות, רעננות וחן נעורים.

טיפוח עקבי
יעניק מראה צעיר לאורך זמן. התמידי עם

COLASTIN

מרכזי ייעוץ והדרכה לתכשירי קוסמטיקה טבעונית R.V.A:
בתל-אביב: מכון קאר, רחוב ה' באייר 16 • טל. 03-255295/6
בחיפה: מרכז הכרמל, טל. 04-86082 • בירושלים: טל. 02-811844

מריל סטריפ

שחקנית השנה

זוכת פרס האוסקר 1982

ופרס גלובוס הזהב 1982

בסרטו המרגש של **אלן ג'יי פאקולה** ("כל אנשי הנשיא")

בחירתה של סופי

SOPHIE'S CHOICE

על פי רב המכר של ויליאם סטיירון

"אחד מעשרת הסרטים הטובים ביותר של השנה"

אגוד מבקרי הקולנוע של ארה"ב

מוסיקה: מרוין המליש ("העוקץ")

בכורה ארצית			
מליל שבת 13.5 ב־10		ממוצ"ש 14.5	
תל־אביב "רב־חן"	רמת־גן "אואזיס"	ירושלים "מיטשל"	חיפה "פאר"

סרט יוניברסל בהפצת CIC

בית־ספר "אורלי"
לספרות גברים ונשים
ת"א, רח' המלך ג'ורג' 69, טל. 284919 (03) מודיע: 295318

נפתחים קורסים לספרות וקוסמטיקה גברים ונשים לחודש ימים

מחירי הזדמנות ללקוחות:

* צבע 220 שקל * תסרוקת 100 שקל
* תספורת 100 שקל * סלסול 800 שקל
* החלקה 800 שקל * פסים 800 שקל

— המחירים לפי אורך השיער —

* מחלקה לקוסמטיקה, פדיקור, הורדת שערות מהרגליים.
* השתלת צפורניים והשתלת ריסים ע"י מומחית

מודעות בטלפון

לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

ישראכרט | ויזה | DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.

שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

תן טרמפ לחייל

עידור

צל"ש

שוב — .מבט לחדשות"

● לעורך־החדש והזמני של מבט **מיכאל קירפין**, על מהדורת־החדשות בשבוע הראשון שבעריכתו. בניגוד לכל הציפיות הצליח קרפין לרענן את מהדורות מבט, בסידרת תחקירים על חנק־התנועה בתל־אביב, ובקצב דיווחים מניח את הרעת. מלבר החלטה אחת — הצבת הכתב **אליעזר יערי** כמגיש — דומה שנוצרה אפשרות שמבט ישוב לעצמו ויחזור להיות מכשיר־דיווחי של ממש. כפי שהיה בעבר.

ניקמת־דם

● לכתב הטלוויזיה **גיל סדן**, על כתבת במבט שני שהכין בנושא ניקמת־הדם בציבור

שחקנית אלמגור
הכלב גנב את ההצגה

הערבי ישראל. בכבגרות עניינית, שאינה אופיינית לאחרונה לכתבי מבט. הצליח סדן לפרוש לעיני צופה הטלוויזיה מציאות חברתית הידועה אך מעט, ובודד את הנושא מהבעיות הפוליטיות.

צל"ג

הקול המלאכותי

● לבימאי **סטניסלב צ'אפלין**, על הדראמה שלו הקול האנושי שהיא דראמה ישראלית ראשונה אחרי בצורת ארוכה. אלא שהקול האנושי היה רחוק מלהיות סרט טלוויזיה. זה היה מונולוג המורט את עצביהם של משלמי האגרה, רצוף בבנאליזמים מילוליים, אי־אמינות, בימוי יומרני ושיטחיות מחרידה. לצופים נראה הקול האנושי כמישדר העשוי להימשך עד ליום־המשדרים הבא של הטלוויזיה. הדחקתו לשעת־שידור מאוחרת מעידה על דעתם של מנהלי הטלוויזיה על איכותו של סרט זה. גם מישחקה של השחקנית הוותיקה **גילה אלמגור** היה פאטתי ובלתי אמין. הכלב שהשתתף בסרט גנב את ההצגה מאלמגור והאפיל על הקריינות והקול המלאכותי שלה. הסרט הוכיח בבירור, שלא כל צ'אפלין הוא צ'ארלי צ'אפלין.

מאחורי הקלעים

כל מינויי קרפין

היחידים ששמחו לרגל מינויו של הכתב מיכאל קרפין למישרת עורך־זמני של מבט היו חבריו לשעבר בקול ישראל, שראו במינויו לשלושה חודשים הזדמנות בלתי־חוזרת של קול ישראל לגבור באיכות הדיווח והחדשות על הטלוויזיה הישראלית.

קרפין, שהיה כתב בשליחות הרדיו והטלוויזיה בגרמניה, ניצל את חזרתו כדי להתברג במחלקת החדשות של הטלוויזיה. אך בחטיבת החדשות של הטלוויזיה לא הצליח ליצור כימיה עם שאר כתבי המחלקה.

לפני כשלושה חודשים, כאשר נערך מיכרז למישרת עורך מבט, הציג קרפין את מועמדותו לתפקיד. הוא נכשל, בעיקר בשל התנגדותו של מנכ"ל רשות־השידור **יוסף לפיד**, שעל־פיו ישקו המינויים בבניין הטלוויזיה.

רק סירובו ברגע האחרון של **אהוד יערי** למלא במשך שלושה חודשים את תפקיד עורך מבט החזיר את קרפין לתמונה. לפיד נאלץ להיכנע ללחציהם של מנהל הטלוויזיה **טוביה סער** ומנהל חטיבת־החדשות **יאיר שטרן**, לקבל את קרפין לתפקיד נסיון בתיקווה שהוא יערוך סדר בחטיבת־החדשות.

בישיבת־הבוקר הראשונה אותה ניהל קרפין בחטיבת־החדשות שבו וצפו כל חששותיהם של עובדי החטיבה. הוא הודיע בישיבה על שורת מינויים חדשים בחטיבה, מינויים שהעלו גיחוך על פניו של עורך מבט בעבר **יעקב אחימאיר**, שישב על הספסל המכונה „ספסל האופוזיציה". בין המינויים: **חנן עזרן** כראש דסק לכתבים: **שרי רז** (ירושלים); **דליה מזור** (אופנה), **בני לים** (בריאות). את ידידו **עוזי בירמן** קידם קרפין מעמדת כתב חקלאות לכתב לאיכות־חיים וכלכלה (מס' 2 אחרי **חיים פלטנר**). את סיקור נושאי התעופה, התיקשורת והתחבורה מסר קרפין לידיו של **ירין קימור**, כתב כולבוטק לשעבר. קרפין נכנע לתביעתו של **דן סממה** שלא למנות מ"מ כתב צבאי, והותיר את כל דסק הביטחון בידיו של סממה.

המינוי שהדהים יותר מכל את עובדי החדשות היה מינויו של **רפיק חלבי** כעורך־משנה של מבט. מינוי נוסף, שהכתבים לא הצליחו לרדת לעומקו. היה מינויו של כתב־הספורט **משה גרטל** ככתב־תורן בימי־חול. לרשימת המינויים המוזרים של קרפין מצטרף מינויו של **רמי ויין** ככתב בדסק המדיני, תחת **מנשה רז**, שהועבר לעמדת עורך־מישנה נוסף למבט.

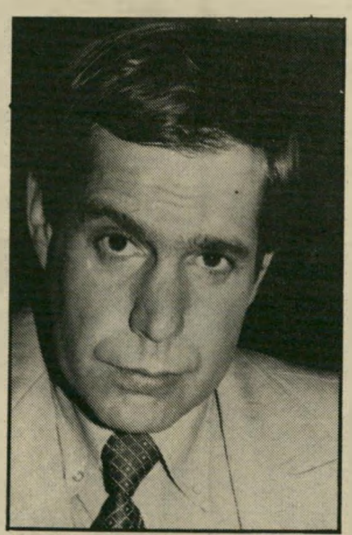

עורך קרפין
העקרב של יאיר שטרן

הניחוש בחטיבת החדשות הוא שבמשך שלושה־חודשים ינסה קרפין למנוע שערוריה כלשהי בחטיבת־החדשות, בתיקווה שהשקט־החדשותי יעזור לו לקבל את המינוי הקבוע כעורך מבט. אך עובדה אחת יכולה לשבש את חישוביו: הכוונה המשוערת להביא למבט עורך מקצועי ממערכת אחד הצהרונים.

שטרן במזל עקרב

בריחה שרווחה בשבוע שעבר בחטיבת החדשות של הטלוויזיה: „רק כפסע בין עורך מבט הזמני קרפין — לניהול חטיבת החדשות במקומו של שטרן!" הסיבה: מנהל חטיבת־החדשות יאיר שטרן יצא ביחד עם בני־משפחתו להגיגות ל"ג בעומר, נעקץ בכף רגלו על־ידי עקרב.

שטרן הוזעק מייד לאחד מבתי־החולים בירושלים, שם בילה בחדר־המיון את שארית הלילה, עד שהתברר כי העקרב שעקץ אותו לא היה ארסי.

איבצן וכהן־אנדרופוב

אחד המינויים של מיכאל קרפין, היה מינויו של כתב־השטח התורן **אורי כהן־אהרונוב** ככתב לענייני מישטרה ומישפט, תחת **רמי ויין** (מי שדיווח בהצלחה על דיוני ועדת־החקירה לפשעי צברה ושאתילא — שקודם לדסק המדיני).

אחרי תום הישיבה נותרו כמה מהכתבים, שדנו וניתחו את משמעות המינויים החדשים. אחד מהם ציין, כי כהן־אהרונוב, הוא הכתב המומלץ של מפכ"ל המישטרה **אריה איבצן**, והוסיף שבמחלקת דוברות המישטרה נוהגים אף לכנותו בשם „כהן־אנדרופוב". אותו כתב אף ציין: „הטלוויזיה זקוקה לכתב־חדשות ברמתו של **שלמה רז**, כתב המישטרה של הרדיו, כתב שהוא בלתי מתפשר, היכול להביא סיפורים פנימיים, כמו הסקופ על הדו"ח המשטרתי־פנימי, בדבר פריצתם של קצינים בכירים.

התחליף של יערי

כתבי חטיבת־החדשות יודעים מזה זמן רב על תכניותיו של ראש הדסק לענייני המיזרח־התיכון **אהוד יערי** לשמש ככתב הטלוויזיה בלונדון. לדעתם, זו הסיבה שהוא סירב לשמש כעורך מבט.

אחת הסיבות שמנעו עד כה את יציאתו של יערי ללונדון היתה שאלת מינויו של כתב־מחליף, שינהל את הדסק המיזרח־תיכוני.

בימים אלה הצליח אהוד יערי להכניס לעבודה בחטיבת החדשות בטלוויזיה את מחליפו המיועד. המחליף הוא **אורי ניר**, מיזרחן ששימש כאחראי על יערי בשירות המילואים שלו במודיעין.

בין עובדי חטיבת החדשות של הטלוויזיה החלו לכנות בשבוע האחרון את דסק המיזרח־התיכון, בכינוי: „הדסק לענייני מודיעין".

פסקול

תיאטרון אחר

חוסר־אמון מדהים בכתב־הצבאי **דן סממה**, הפגינו הממונים עליו במיסגרת תיכנון חטיבת־החדשות, לרגל מלאת שנה לפריץ מילחמת־הלבנון. סממה לא הופקד כאחראי למישדר של שעה וחצי, שיוקדש לסיכום השנה הראשונה של המילחמה. התוכנית אמורה להתפצל בין כמה מראשי־הדסקים, שכל אחד מהם ייסקור את המילחמה מהזווית של תחום עיסוקו. במיסגרת זו יסקור סממה רק את ההיבטים הצבאיים של המילחמה ● ● במיסדרונות בית־השידור ברחוב הלני המלכה בירושלים מסתובבים כמה מהכתבים ושואלים מאחורי גבו של **שלום ביתל**, שעב משליחות הרדיו בארצות־הברית: „מה יהיה תפקידו בתחנה?" ● ● בשבוע הבא תשוב למסך הסידרה תהילה, שרכשה לה מעריצים רבים בארץ. הסידרה תוקרן בימי השני, במישבצת השידור שבה הוקרנה הסידרה קרובים. קרובים ● ● כתב ועורך הטלוויזיה **צבי („צבה") גורן** שב בימים אלה לעסוק באהבת נעוריו — התיאטרון. הוא עסוק בימים אלה בחזרות, במיסגרת פרוייקט נווה־צדק, תחת הדרכתה של **נולה צלטון**. על עיסוקו של גורן, איש מחלקת־החדשות בתיאטרון, אמר אחד מעמיתיו במסך הקטן: „בסך הכל, הוא מחליף תיאטרון בתיאטרון אחר!"

מה עם הערבים?

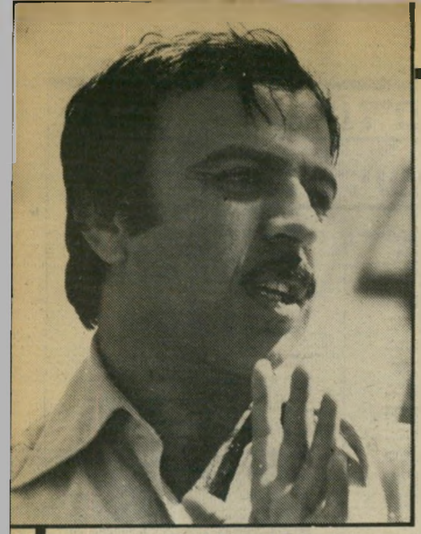

סגן־עורך חלבי
„אין עוד ערבים!"

אחרי שסיים מיכאל קרפין את הקראת המינויים החדשים לכתבים במערכת מבט, שאל אחד מעורכי מבט בעבר **מיכה לימור**: „מה עם ערביי ישראל?"

את דבריו של לימור קטע הכתב־לשעבר לענייני השטחים **רפיק חלבי**, וסגן עורך מבט בהווה, שאמר בציניות: „אתה לא יודע שיש החלטה של הנהלת רשות־השידור שאין עוד ערביי ישראל, אלא ערביי ארץ־ישראל?"

כאן נכנס לדבריהם מנהל חטיבת החדשות **יאיר שטרן** ואמר: „אני מקווה שבקרוב לא יהיה נושא דיווחי ששמו 'ערביי ישראל', ושכולם יהיו אזרחים טובים במדינה!"

כאן פרצו כל כתבי מבט בצחוק רועם.

לא לעולם חסון

בקרב עובדי מחלקת־הבידור של הטלוויזיה קיימת באחרונה מרירות רבה, המופנית כלפי מנהלה של המחלקה **חנוך חסון**.

לדעתם של עובדים אלה שגה חסון באחרונה בכמה עניינים, ועליו ליטול את האחריות עליהם.

ראשון המישגים: זילזולו של חסון באיגוד אמני ישראל ובאיומי השביתה שלו — שבינתיים פרצה — בגלל השכר הזעום שרשות־השידור משלמת לאמנים המופיעים בטלוויזיה. כתוצאה מאותה שביתת־אמנים בוטלה התוכנית המיוחדת שהוקדשה לזמרת **נעמי שמר** ליום העצמאות. התוכנית בוטלה אחרי שחסון מסר את הפקתה מחוץ לתחומי הטלוויזיה, כדי לעקוף את השביתה, לידיו של המפיק הצעיר **עידן אגמון** (בנו של יעקב אגמון, שהוא גם בימאי טלוויזיה עצמאי). ההפקה נמסרה לאגמון־הבן, למרות שבעבר לא הפיק תוכניות עצמאיות לטלוויזיה, והתוצאה היתה שהוא לא היה מסוגל לגשר על הפער בין מחירי הטלוויזיה ותביעות השכר של האמנים.

מישגה אחר של חסון: הפרשה המכונה „פרשת תהילה". כמה מאנשי הטלוויזיה הציעו לחסון להפיק את אחת מהופעותיהם של כוכבי תהילה בעת ביקורם בארץ. חסון דחה הצעה זו על הסף. כמה מעובדי הטלוויזיה חברו יחדיו, בחאלטורה פרטית מחוץ לטלוויזיה, וצילמו את מופע תהילה. בימאי ההפקה החוץ־טלוויזיונית הוא בכיר בימאי הטלוויזיה **יוסי צמח**.

מנהל־בידור חסון
אחרי „תהילה" ונעמי שמר

בימים אלה בודק חסון את אפשרות רכישתו של המופע הזה לשידור בטלוויזיה הממלכתית.

כמה מעובדי הבידור עוסקים בימים אלה ביצירת מגעים עם ראשי הטלוויזיה, כדי להבהיר להם את משבר־האמון המתמשך במחלקתם, בינם ובין חנוך חסון. אחד מאותם עובדים אף השמיע פראפרזה על מישפט תנ"כי המתמשך ואמר: „לא לעולם חסון!".

תוכניות מועדפות בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי
11.5

● **תעודה: ילדי כפר עציון (8.03 — שידור בצבע, מדבר עברית).** סרט תעודה על ילדי כפר עציון

מילר: גופו של עניין
יום חמישי, שעה 9.30

שנותרו בחיים לאחר שכפרם נחרב במהלך המאבק על ירושלים במלחמת 1948, ושבו אל המקום אחרי מלחמת ששת־הימים. סרט זה הוא עוד נסיון לטשטש את קיומו של קיבוץ רבדים של השומר־הצעיר בגוש־עציון לפני 1948.

● **סרט קולנוע: פרשת מאטיי (10.05 — שידור בצבע, מדבר איטלקית).** סרט על חייו של אנריקו מאטיי שהקים את תעשיית־הנפט האיטלקית אחרי מלחמת העולם השנייה. סרט עלילתי הבנוי כסרט־תעודה, העוקב כביכול אחרי צוות־צילום החוקר את פרשת מותו המסתורי של מאטיי בתאונת מטוס. את הסרט כתב וביים פראנצ'סקו רוזי, מגדולי הקולנוענים באיטליה. בתפקיד הראשי מופיע השחקן ז'אן־מאריה וולנטה. הסרט הופק ב־1972.

יום חמישי
12.5

● **סידרה תיעודית: גופו של עניין (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה בת 13 מסות לטלוויזיה, בעריכת ובהגשת ג'ונתן מילר, שבהן הוא בוחן נושאים רפואיים שונים. הסידרה נעזרת באלמנטים של הומור, דראמה, מטאפורה, אנאלוגיה, מוסיקה, ציור, עיצוב גראפי. בסידרה זו מנסה מילר להעביר לצופים את המורכבות המופלאה של הגוף האנושי.

● **סידרה: עיר ושמה אלים (10.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק שלישי בסידרה. סגן מיפונה, החייל היפאני היחיד הנמצא עכשיו עם הנשים, נופל קורבן לתשישות ולקדחת ומותיר את הנשים בלא כל מישמר. הנשים מוצאות מיקלט בכפר מלאי ומגדלות אורז למחייתן. הן יושבות בכפר במשך שלוש שנים, עד לתום המילחמה העולמית. בלונדון מספרת ג'ין לנואל שהיא מתכננת לשוב למלאיה ולהשתמש בספר־הירושה שלה, כדי לבנות באר לכפריים שעזרו להן. נואל עצוב, אך מגלה הבנה. אחרי פרידה נרגשת יוצאת ג'ין למלאיה, בונה את הבאר ומגלה שג'ו הרמון לא מת, ובו במקום מחליטה לנסוע לאליס־ספרינגס באוסטרליה, כדי לבקר את ג'ו. אלא שלג'ו נודע שג'ין לא נישאה והוא שב ללונדון, שם הוא מגיע למישדרו של נואל.

● **סידרה: שלושה בדירה אחת (11.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** ג'ק וו'נט נבהלים כאשר השעה כבר 3 בלילה, והם לא שמעו דבר מקריסי — שיצאה לבלות עם הבנות במישרד. ואז מגיעה קריסי בוכיה, בשל בחור חמור בבר. שטעה בזהותה.

יום שישי
13.5

● **סרט קולנוע: ליידי ל' (10.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** לואיז היא כובסת צנועה החיה בבית־זונות אלגנטי של תחילת המאה. אנארכיסט צעיר ונאה, ארמאנד שמו, מבקש מיקלט בחדרה אחרי ששדד בנק, והשניים מתאהבים מייד זה בזה. לואיז נשבעת להצטרף מאבקו של ארמאנד, לשדוד מהעשרים כדי

לורן וניומן: ליידי לי
יום שישי, שעה 10.15

לתת לעניים. היא נוסעת לעיר ניצה, בריווירה הצרפתית, בכוונה לרצוח את הנסיך אוטו מבווארייה. היא מתחזה לאלמנה, וכך היא מכירה אריסטוקראט תמוהני, הלורד לנדייל. לואיז הכמהה לביטחון ויודעת שארמאנד לא יוותר לעולם על מאבקו נגד העשירים, מפעילה את קסמיה על לנדייל, והופכת לאשתו התרבותית והמלוטשת.

שבת
14.5

● **סידרה: ימים מאושרים (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק ריצ'י קאניגהאם האחר ממשיך בסיפור הסידרה, המביאה מעט מאופי החיים של הצעירים בשנות החמישים.

● **דרמה: בשם המחקר (10.30 — שידור בצבע, מדבר באנגלית)** סיפורו של רופא המוחה נגד מעשיו של מנתח ראשי בבית־החולים, כי הוא חושש לחיי החולים שלו. הוא מגיע לעימות לא רק עם המנתח עצמו, אלא גם עם המימסד הרפואי של בית־החולים כולו. ריצ'ארד מונט, בתפקיד הרופא, המביא את הפרשה לעיתונות. הסרט הופק בידי שירות־השידור הקנאדי.

יום ראשון
15.5

● **סידרה: דאלאס (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרה הזוהרת, הנראית מיושנת ליד פירקי ההמשך שלה, המוקרנים בטלוויזיה הירדנית. שם פרק השבוע: התכחשות.

● **דרמה מקורית: השולחן (10.20 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

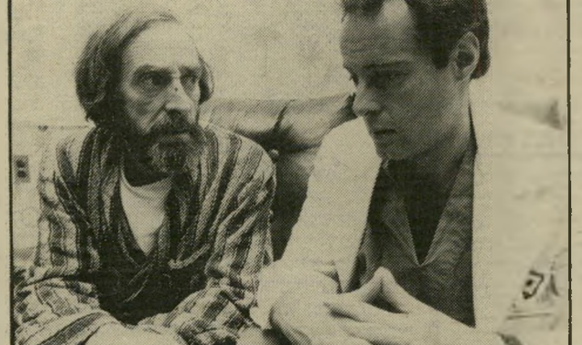

מונט: בשם המחקר
מוצאי שבת, שעה 10.30

מבוסס על תסריט של ד"ר יגאל המשיח. בסרט משחקים: יוסי גרבר, שלמה בר־שביט, ליא קניג, אדית אסטרוק, ישראל רובינצ'יק ואחרים. בימאי: אנטואן צאלח.

יום שני
16.5

● **סידרה: תהילה (8.03 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית).** פרק ראשון בסידרת־ההמשך, המביאה מהווי בית־הספר בניו־יורק לאמנויות, שכמה מכוכביו ביקרו באחרונה בארץ.

● **תיעוד: סאול בן־חיים, 11:10 — בשידור בצבע, מדבר אנגלית).** סרט תיעודי בהפקת הטלוויזיה הישראלית, על זקן מלחיני ישראל פאול בן־חיים. את הסרט ביים צבי (צצה) גורן. מפיקה: מיקי לרון.

יום שלישי
17.5
ערב שבועות

● **חדשות: "מבט" מקוצר (8.00 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

● **בידור: בריונה יקצורי (8.45 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית).** תוכניתה של שרהל'ה שרון, שהוקלטה הפעם בקיבוץ שפיים.

● **סרט קולנוע: טוס־קאפי (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** קומדיה בלשית בבימויו של הבימאי ו'ל דאסין ובכיכובם של פיטר יוסטינוב, מקסימיליאן של ועוד שחקנים. עלילת הסרט עוסקת בניסיון לגניבת אבן הטופקאפי, השמורה במיסגד סופיה באיסטנבול.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 11.5.83

● **סידרה קומית: למורים בלבד (8.30 — עדין 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה קומית המתרחשת בין כותלי בית־ספר תיכון אמריקאי, ומתארת בהומור את מערכת־היחסים בין המורים לבין עצמם, ובינם ובין התלמידים והמנהל. את תפקיד המנהל ממלא בסידרה זו השחקן הקומי נורמן פל (המוכר לצופי הטלוויזיה הישראלית מהסידרה שלושה בדירה אחת).

● **סידרה תיעודית: מילחמת האזרחים בספרד (9.10 — עדין 6 — שידור בצבע, שחור־לבן, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה היסטורית־דוקומנטרית, המשחזת את מהלכי מילחמת האזרחים בספרד בשנים 1936־1937. מתוך פרספקטייבה היסטורית. הסידרה מתארת את מהלכי מילחמת האזרחים תוך הסתייעות בקיטעי יומני־חדשות שצולמו בימי המילחמה, וראיונות עם אישים ספרדיים ועיתונאים אמריקאיים ואחרים שכיסו את המילחמה בספרד. הערב: פרק שישי.

יום חמישי 12.5.83

● **לילדים: עולמו של וולט דיסני (6.20 — עדין 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** פרק חדש מסידרת הילדים הפופולארית עם הדמויות החביבות של וולט דיסני. סיפורים אנושיים ואנימציה מעולה.

● **סידרה עלילתית: החברה (9.10 — עדין 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** דראמה על עולם העסקים וחברות־הענק הבריטיות. שבמרכזה אלמנה יפת־תואר המתעקשת לחדור לעולם־העסקים ולמלא את מקום בעלה, אשר עמד בראש דירקטוריון של חברת שיכון ודיור.

יום שישי 13.5.83

● **סרט קולנוע (5.15 — עדין 6 — שידור בצבע, 90 דקות, מדבר צרפתית).** סרט קולנוע צרפתי, באורך מלא, עם שחקנים ידועי־שם.

● **סידרה ביוגרפית: דאונינג מס' 10 (9.10 — עדין 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה המתארת את חייהם הפרטיים והציבוריים של ראשי־ממשלות מפורסמים בבריטניה, כגון: גלדסטון, ד'זראלי ולויד ג'ורג'.

יום שבת 14.5.83

● **סידרה קומית: מ"א"ש" (8.30 — עדין 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** הומור מקברי על פצועים והרוגים, בסידרה אמריקאית המתרחשת בבית־חולים שדה במילחמת קוריאה, ומתארת את שיגרת־החיים והרומנים הנרקמים בין רופאים ואחיות, לנגד עיניהם של חיילים אמריקאים גוססים.

● **בידור: תוכנית הבידור של מוצ"ש (9.30 — עדין 6 — שידור בצבע, 30 דקות, מזמר באנגלית, צרפתית וגרמנית).** תוכנית־הבידור המרכזית של הערוץ הלועזי בירדן. זמרים, רקדנים ואמנים אחרים בהופעה לפני קהל.

יום ראשון 15.5.83

● **דראמה: הרכילאית (10.15 — עדין 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה חדשה על עיתונאית צעירה בשם דינה מורן, המתבקשת למלא את מקומה של עיתונאית מבוגרת וותיקה, שערכה את מדור הרכילויות על כוכבי־הוליווד בעיתון לוס־אנג'לס סאן ונקלעת לעולם הברק, הזוהר, התככים והחיזיונרים של כוכבי הבד האמריקאי. עם בובי וינטון, דיק סרג'נט, רוברט וון וקים קאטרל.

יום שני 16.5.83

● **אמנות: ריקודי־עמים (7.45 — עדין 6 — שידור בצבע, 15 דקות).** מבחר מרשים של ריקודי־עמים מכל העולם.

● **סידרה קומית: טקסי (8.30 — עדין 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית אשר מתרחשת בתחנת־מוניות ניו־יורקית. המאויישת בטיפוסים יוצאי־דופן. בתפקידים הראשיים: ג'וד הירש, מרילו הנר וג'ף קונוור.

יום שלישי 17.5.83

● **סידרה עלילתית: דאלאס (10.15 — עדין 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** ג'יי־אר מכה שנית. אחרי רכישת תחנות־דלק רבות — בפעולה מתואמת להפליא ותוך הסתייעות במערכת עניפה של יחסי־ציבור — מכריז ג'יי־אר על הורדת מחירי הנפט שהפיק מבארותיו, תוך ניצול מלוא יכולתו. ומנחית מהלומה על יריביו בתעשיית הנפט, ובעיקר על אחיו בובי.

PIRELLI

האיטלקים מתים עליה.

פירלי נעל הספורט האופנתית שכבשה את אירופה.

PIRELLI

נעלי פירלי וצמיגי פירלי,
תוצרת קונצרן הגומי
הגדול באירופה.

יבוא S.P.S חיים עוזר 16 פ"ת טל' 911917

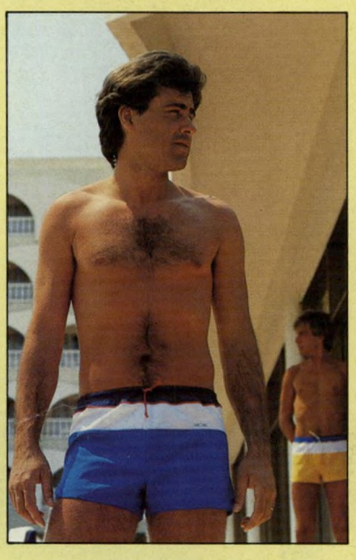

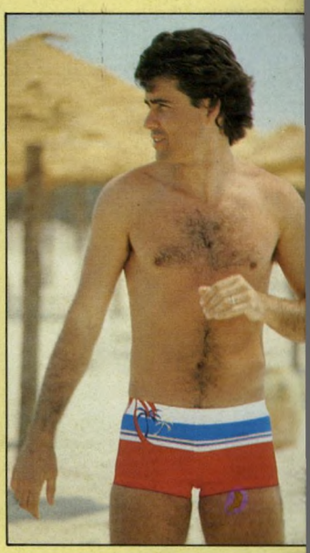

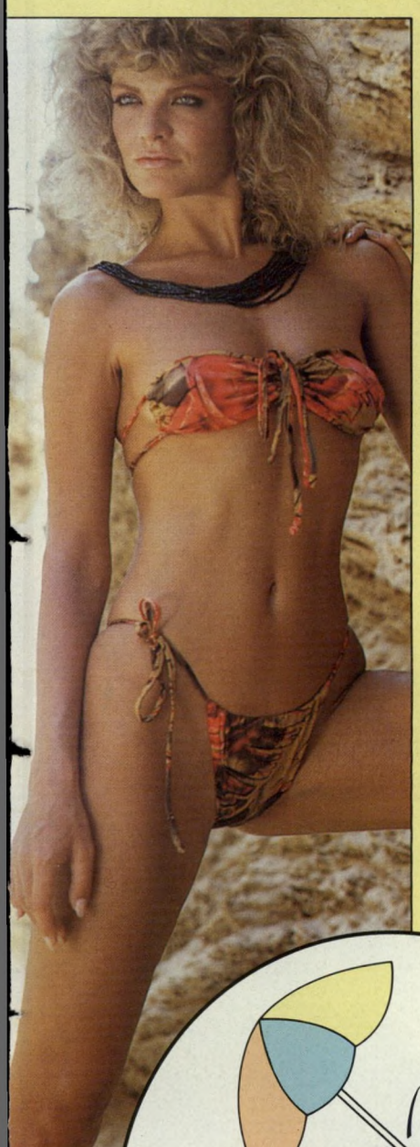

יומאר – אופנה בעיצוב צרפתי

HOM לגברים – בגדי־ים וספורט, חולצות, מכנסי KARNEX בגזרות אופנתיות מחויטות.
MOI לנשים – בגדי־ים וחוף, אימוניות.

יומאר טקסטיל בע"מ שיווק ע"י אראן

מדוע שאל הסניגור אם העד בפרשת השחיתות באגודת־הסטודנטים מכיר דוגמנית זו?

שוחד, מיני ושחיתות

דוגמנית גורביץ
בחינות

עד האובן
שוחד מיני

דברים המתגלים במישפטו של אלי קראוס, מי שהיה יושב־ראש אגודת־הסטודנטים של אוניברסיטת תל־אביב, מסמרים שיער. בעיקר מעוררת חלחלה המחשבה כי כמה וכמה חברי־כנסת צעירים של הליכוד החלו את דרכם הפוליטית כעסקנים באגודה זו, המתגלה כביצת שחיתות.

מלבד העבירות של קבלת־שוחד וגניבות שבהן נאשם קראוס על־ידי הפרקליטה דבורה ברלינר, מאשים סניגורו של קראוס, עורך־הדין יעקב וינרוט, את יושב־הראש הקודם של אותה אגודה, אלי האובן, במעורבות בפרשיה של מכירת טופסי בחינות לסטודנטים תמורת כסף, ולסטודנטית תמורת שוחד מיני. הסניגור הבטיח להביא עדותן של שתי סטודנטיות, שהושעו לצמיתות מהאוניברסיטה בשל פרשיה זו.

הסניגור מאשים כי כאשר שימש האובן כיושב־ראש הסתדרות הסטודנטים, כשיושב ראש מפעל־השכפול היה עמיר ישי, נוצלו קשרים אלה לשם השגת טופסי בחינות לקורס מבוא לכלכלה. הטפסים הודפסו במיפעל־השכפול.

כמה וכמה סטודנטים, שהשיגו את הטפסים בצורה זו או אחרת, נתפסו כאשר יצאו את האולם שבו נערכה הבחינה. ברגע שראו שהשאלות שהוצגו להם שונות לחלוטין מאלה שהיו בטופס הגנוב. סטודנטים אלה נשפטו על־ידי האוניברסיטה וחלקם הורחקו ממנה לצמיתות. בין אלה היה גם עמיר ישי, ושתי הצעירות שאותן הבטיח הסניגור להביא לבית־המשפט בתנאי ששמן יאסר לפירסום.

האובן הכחיש בתוקף את כל ההאשמות האלה, מלבד העובדה שעמיר ישי אמנם הורחק מהאוניברסיטה בגלל פרשיה של בחינות גנובות.

מתה מות נשיקה

היה זה האובן שהביא למעצרו של אלי קראוס, כאשר התלונן במישטרה כי קראוס רצה לסחוט ממנו 400 דולר, תמורת הסכמתו להשאירו עוד שנה בראש מיפעל השיכפול. המישטרה ערכה מעקב וקראוס נתפס על חם. מאז, זה חצי שנה, יושב קראוס במעצר עד לסיום מישפטו.

סניגורו של קראוס לא הכחיש את העובדות המפורטות בכתב־האישום. נראה כי הראיות נגדו הן חזקות למדי. אולם הסניגור, שהוא גם תלמיד חכם ותלמודיסט, העלה קו הגנה חריף ומקורי. הוא טוען כי אפילו ביצע קראוס את כל המעשים המיוחסים לו, לא יכול היה לגנוב מכספה של אגודת־הסטודנטים, מכיוון שהיא אינה קיימת בעצם. לשם כך חקר הסניגור את נציג רשם העמותות, שבא במקומו של רשם האגודות העותומניות, וגילה כי האגודה נרשמה בשנת 1961 בשם „הסתדרות הסטודנטים של אוניברסיטת תל־אביב." שם זה שונה שלא כדין וללא כל סמכות ל„אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת תל־אביב." מלבד זאת, טען הסניגור, לא הגישה האגודה לרשם מיסמכים ודוח"ות שהיתה חייבת להגיש לפי החוק במשך שנים ארוכות. תיקו של רשם העמותות ריק לחלוטין בין השנים 1966 ו־1978 וכן בשנים 1976 עד 1982. גם על מינויו של קראוס ליושב־ראש האגודה לא נמסר כלל לרשם.

עקב מחדלים אלה, טוען הסניגור, לא קיימת בעצם האגודה, והיא מתה מות נשיקה. אם אין היא קיימת לא יכלה לרכוש רכוש ולא לזכות בכספים. הקרקע ואת היסודות של סעיפי העבירה שבהם הואשם קראוס.

אולם תוך כדי טיעון מבריק זה, התגלו במהלך חקירותיו של הסניגור אביסרור זעם על מינוי זה. גם הוא היה פעיל בסיעת הימין באוניברסיטה. תקציב הסיעה הזאת לתעמולת הבחירות התקבל מתנועת־החירות.

יו"ר אגודת הסטודנטים נאשם בקבלת שוחד ובגניבות וקודמו מעורב בפרשיה של מכירת טופסי בחינות

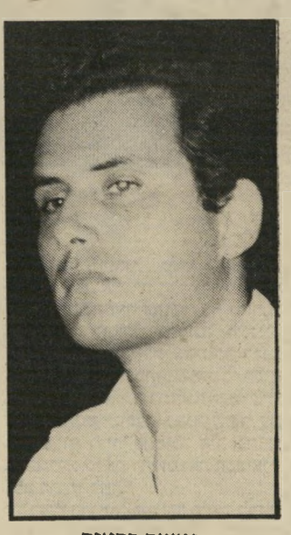

נאשם קראוס
ליכוד וגניבות

על כן כל הפעולות שעשה קראוס נעשו בשמו הוא בלבד, ולכן לא גנב ולא קיבל שוחד. אי קיומה שלה אגודה כאישיות מישפטית משמיט את שערוריות ומעשי שחיתות נוראים שנעשו על־ידי חלק מהעסקנים המעורבים באותה אגודה. לדברי הסניגור, אחרי שסולק עמיר ישי מהאוניברסיטה עקב שערוריית הבחינות, הוא מונה כמנהל מיזנון בר מינן. הוא היה הראשון בין מנהלי המיזנון שלא שילם כל תמורה לאגודת הסטודנטים עבור הזיכיון. מדוע שפר גורלו של ישי לעומת קודמיו? לכך יש בפי הסניגור תשובה: מאחר שיושב־ראש אגודת הסטודנטים באותו זמן, אלי האובן, היה מעורב בעצמו בגניבת הבחינה ולא נתפס, הוא רצה לפצות את חברו שסולק מהאוניברסיטה.

לחץ מהמצודה

לי האובן הבחיש גירסה זו. לדבריו, הוא התנגד לכך שהמיזנון יינתן לעמיר ישי. ואולי הסיבה לכך שישי קיבל את המיזנון היתה לחץ שבא ממצודת זאב. בשנת 1980 עמדו לפני בחירות, וישי הבטיח להיות פעיל בבחירות ובתרבות במיפלגה. ולכן, כך מסרו מוועד האגודה, לוחצים ממצודת זאב כי המזנון ינתן לישי ולא למיכאל אביסרור, שרצה גם הוא במזנון.

אביסרור חשב שגם הוא זכאי לתמורה עבור פעילותו.

לקראת הבחירות היו כמה הפגנות אלימות וקטטות בקמפוס, שבהן הפעילו אנשי סיעת הימין אלימות וגם הציתו מכונית־גרוטאה בקמפוס. אחד הפעילים בהפגנות אלה היה מיכאל אביסרור. הוא אף נשפט על חלקו בהפגנה ובשריפת המכונית ונידון לשנה הרחקה מהאוניברסיטה. או דרש בתוקף לקבל את המיזנון, ואמנם קיבל אותו. „הרגשתי שהאגודה חייבת לי עבור חלקי בהפגנות ובמאמץ," הכריז אביסרור.

הקהל שישב באולם היה סקרן מאוד לדעת מיהן הנערות ששילמו מחיר עבור השגת הבחינות. ואמנם, הסניגור לא השאיר אותם ללא רמז. בסוף חקירתו שאל את האובן אם הוא מכיר את ירדנה גורביץ. שם זה ידוע היטב לחוג היפים והיפות בתל־אביב. ירדנה היא דוגמנית, יפהפיה ואף שיחקה בסרט. היא למדה בזמנו באוניברסיטה. אם אמנם היה לה קשר לפרשה לא הובהר גם אחרי השאלה האחרונה.

המישפט ימשך לפני השופט דויד ולך בעוד שלושה שבועות וצפויים כנראה גילויי שחיתות נוספים בהסתדרות הסטודנטים.

אילנה אלון ■

(המשך מעמוד 10)

בבית־הספר לאמנויות תלמה ילין במגמה למישחק. בגיל 21 התקבל כשחקן לתיאטרון הבימה. אחרי ששי־חק במשך שנים אחדות בהבימה ובתיאטראות אחרים החליט כי הוא אוהב יותר מכל את תיאטרון־הבובות. הוא נכנס להפקה של תיאטרון כזה, ביחד עם רפי שחר מתיאטרון לילך, אך בגלל בעיות כספיות לא יצאה ההפקה אל הפועל.

חיוורות. התיידדנו. רציתי לקנות בובה אבל המחירים היו אסטרונומיים. שמה של המוכרת היה קנדי, היא הסיברה לי על הבובות הוויקטוריאניות וסיפרה שככל שהן ישנות יותר איכותן טובה יותר. העתיקות עשויות פורצלן נדיר ויקר מאוד. קנדי פתחה לפני עולם חדש. אף פעם לא ידעתי קודם לכן כי יש בובות עתיקות ממש, שהן ניכסי אמנות.

התחלתי ללמוד את הנושא קנותי ספרים, ביקרתי במוסיאונים ובחנויות, למדתי איך מבחינים בין בובות אמיתיות ומזוייפות, הכרתי מאות אספנים וביקרתי בעשרות בתי־יוצר של בובות. נדרתי בלונדון, אמסטרדם ופאריס וראיתי שיש משוגעים לדבר. כשהגעתי ארצה התחלתי לעשות בובות בסגנון ויקטוריאני ואחר־כך אישי."

בובותיו של עידן הפכו להיט. כשהציגה הציירת עדית פאנק תערוכה מציורי בגלרייה שלוש עשרה ותצי היא צירפה אל התערוכה את עידן, שהציג את בובותיו. מאז הפכו השניים ידידים בנפש. עדית ובעלה, אבי פאנק, פקדו את מיטת חוליו של עידן עד לרגעיו האחרונים ממש.

הוא אהב את בובותיו, נהג לשוחח איתן כאילו הן חיות. הוא אהב את החיים, אהב חברה ולמרות נטיותיו ההומוסקסואליות היו לו ידידות רבות. הוא ידע להעריך את היופי הנשי. לא אחת אמר שהוא אוהב דווקא את דמות האשה שמשמניה משתפכים.

הוא נסע לחו"ל כדי להמשיך במסעו אחרי עולמן הקסום של בובותיו. כשהגיע לוונציה בשנית הלך לחפש את קנדי בחנות־הבובות שלה. החנות היתה נעולה על מנעול ובריח. בחלון־הראווה מצא שלוש תמונות: בראשונה נראתה קנדי מאושרת, בלבוש לבן, שיערה הבלונדי מתנופף וליד התמונה היה כתוב: "כך נראיתי כשהגעתי לכאן." בתמונה השנייה נראתה קנדי מחייכת בשימלה לבנה וליד התמונה היה כתוב: "היה לי חלום והוא הפך מציאות." בתמונה השלישית נראתה קנדי שוכבת בבגד שחור עם ורד אדום וליד התמונה היה כתוב: "והם הרסו לי את החלום ואת המציאות ולא הבנתי למה."

בעלי החנויות בסביבה סיפרו לעידן שקנדי נעלמה יום אחד והותירה אחריה רק את התמונות.

גם עידן, שהיה צעיר ויפה ומוכשר, נעלם. וכעת, כך אומר חבר קרוב שלו, "מלטפים המלאכים בשמיים את תלתליו הזהובים." גם לו היה חלום אך מחלה קשה ואכזרית קפדה את חלומו בעודו באיבו. **שרית ישי** ■

"כעת מלטפים המלאכים את תלתלין," אמר חבר קרוב של עידן, שמחלה קשה קיפדה את חייו

עידן עם בובותיו
כמו אנשים שקפאו

עידן נותר ללא עבודה ולפרנסתו החל לעבוד כמלצר בתל־אביב הקטנה. בעל המקום, רפי שאולי, שהכיר את כישרונו של המלצר החדש, הציע לו להציג את בובותיו לראווה במיסעדה.

סיפור מוונציה

כשחסך די כסף נסע לוונציה ושם אירע לו מיקרה שאותו אהב לספר שוב ושוב לידידיו: "באחד מרחובותיה הקטנים של ונציה גילית חנות קטנה ומוזרה. מבעד לזכוכית נשקפו אלי בובות שנראו כאילו הן אנשים שקפאו בכל מיני מצבים. זה נראה כל־כך אמיתי, כל־כך אגדי. נכנסתי לחנות. בפנים עמדה צעירה בלונדית יפהפיה, לבושה בבגדים של בובה ופניה לבנות

■ חדאד: סוף

(המשך מעמוד 7)

בותיהם. ביום השני של המילחמה התרחש הטקס המתועב על פיסגת מיבצר הבופור, שמנחם בגין העניק אותו לחדאד "כמתנה", בעוד דמם של חיילי סיירת גולני מותז על קירות הבונקרים. הטקס הזה סימל את תפקידן של המיליציות במילחמת הלבנון.

תיקוותיו של חדאד, כמו גם תיקוותיה של ממשלת־ישראל, הרקיעו שחקים בשלבים הראשונים של מילחמת־לבנון. הוא היה סבור שיתמנה באופן רישמי למפקד הצבאי של כל איזור דרום־לבנון, עד לנהר העוואלי. מאוחר יותר — ומאוחר מדי — התברר גם לממשלת ישראל וגם לרב־סרן חדאד שהתיקוות היו רבות מדי.

בן־הברית המפוקפק האחר של ישראל בלבנון, המנהיג של הפלאנגות באשיר ג'מייל, לא רצה בשותפים לשילטון ולא בטח בחדאד. הוא דרש את ראשו של חדאד. שר הביטחון אריאל שרון, שהיה מוכן להרחיק לכת ובלבד שיזכה ב"שלום" עם לבנון, גילה נכונות להקריב את חדאד, אם כי לא לחלוטין.

כמו שרון, היתה גם לחדאד מעורבות מעוררת־שאלות בטבח של צברה ושאתילא. היו שמועות על חיילי מיליציות מהדרום בטבח, וחדאד העיד לפני ועדת־כהן בבניין פאפיק בירושלים. הוא אישר שהיה בקירבת המחנות באותו יום שבו נערך הטבח, אך טען שרק עבר שם, כדי לבקר קרובי מישפחה בעיר החוף ג'וניה שמצפון לביירות.

סנה
תחת פיקוד ישראלי

בעדותו גילה חדאד פרט חדש על המעורבות הישראלית בדרום לבנון. הוא התייחס לשני חיילי המיליציות שנהרגו במחנות הפליטים על־ידי חיילי צה"ל ואמר: "אף אחד מהם לא היה מהכוחות שלי. הם מגוייסים מהכפרים (בדרום לבנון) על־ידי צה"ל. הם תחת פיקודי, אבל לא במאה אחוז... כולם יודעים שכל הכוחות הלבנוניים הלוחמים (המיליציות והפלאנגות) לובשים אותם מדים, האנשים שלנו והאנשים מביירות, כי כולם באים מאותה מיסעדה!"

כלומר: צה"ל גייס בדרום־לבנון, מיליציות פרטיות משלו, בנפרד מן המיליציות של חדאד, והעניק לחדאד שליטה מוגבלת גם בהן.

עכשיו, כך נראה, ירדו כל המאמצים האלה לטמיון. ממשלת ישראל הסכימה לכך שתוצב חטיבה של הצבא הלבנוני בדרום לבנון. כלל לא ברור אם אמנם יאיישו חיילי המיליציות של חדאד והמיליציות של צה"ל את החטיבה הזאת. גם לא ברור מה תהיה מידת השליטה של רב־סרן חדאד במתרחש בדרום־לבנון. ממשלת ישראל ויצה לרצות את האמריקאים ואת דעת־הקהל בישראל, המוטרדת מההמשך העקוב מדם וחסר־התכלית של המילחמה — ועשוייה לזרוק את חדאד לכלבים. **שלמה פרנקל** ■

חמרורים

חגג ♦ בטקס מישפחתי את בר־המיצווה שלו **אייל זייגר**, בנו של ח"כ הליברלים מסביון **יצחק** ("זיגי") **זייגר**. בני המישפחה הסתפקו בארוחה מישפחתית אחרי שאייל, בנם השני, עלה לתורה.

חגג ♦ את יום־הולדתו ה־73 **יוסף אלמוגי**, מוותיקי מפא"י ורפ"י. אלמוגי, ראש עיריית חיפה, שר־העבודה ויושב־ראש הסוכנות היהודית לשעבר, שב בשנה שעברה לפעילות פוליטית כמיפלגת העבודה, אחרי שהחלים ממחלה קשה. הוא מרכז חוג־פעילים באיזור חיפה.

חגג ♦ את יום הולדתו ה־75 **שניאור זלמן אברמוב**, עורך־דין ולשעבר ח"כ ליברלים פעלתו. מפרסם בתדירות את דיעותיו בהארץ.

חגג ♦ את יום־הולדתו ה־79 הפרופסור למישפט ולמדעי המדינה **בנימין אקצין**, שהעמיד תלמידים רבים, ביניהם עשרות ח"כים שלמדו

חוגג אקצין
תלמידים רבים

בקורסים שלו באוניברסיטות. שמו הוזכר לפני כמה חודשים כמועמד למישרת נשיא המדינה, אך הוא דחה את הרעיון ביגלל גילו.

הועלה בדרגה ♦ אלוף־מישה **עזריאל נבו** (36), מזכירו הצבאי של ראש־הממשלה. נבו, הדרומה

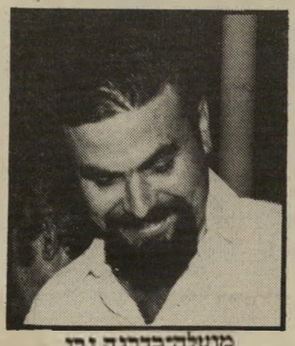

מועלה־בדרגה נבו
דימיון רב

בהופעתו לח"כ חרות **אלימלך בן־אלישר**, עובד בתפקידו זו השנה השנייה.

התאבדה ♦ מקפיצה מגג בית בן שמונה קומות **רות נאמן**, כלתו של השר יובל נאמן. רות (28) היתה נשואה לתדי, בנו של הפרופסור, והזוג התגורר ברמת־אביב.

נפטר ♦ **אריך טייך**, המנצח הוותיק של תיזמורת חיל־האוויר. טייך (67) ניצח עליה מאז 1948 והגיע לדרגת סגן־אלוף. הוא עלה לארץ מגרמניה בשנת 1930. היה ירוע כקפדן ונוקשה ביחסיו עם הנגנים הרבים שעברו בתיזמורת, ובדרישות הגבוהות שדרש מהם. מימדי גופו הגרולים הפכו כמעט לסימן ההיכר שלו. לפני כמה חודשים פרש מהניצוח עקב מחלה.

נפטר ♦ הרב **משה פורש** (90) זקן מנהיגי אגודת־ישראל ואביו של ח"כ אגודת ישראל, הרב **מנחם פורוש**. היה יליד ירושלים, דור שישי, ממייסדי החינוך העצמאי וכיהן יותר מ־20 שנה כסגן־ראש־עיריית ירושלים.

סקופ

לפני שהסכים להיות מועמד הליכוד לראשות עיריית חיפה, חבע אוריאל לין

מראשי מיפלגתו לחתום על חוזה שלא היה עדיין כדוגמתו בחולדות המדינה. „העולם הזה" מביא אותו להלן במלואו וכצורתו:

עסק ושמו כסא

מאחר והמפלגה הליברלית מעוניינת בהצגת מועמד מתאים להתמודדות באוקטובר ש.ז. לרשות עירית חיפה; ומאחר וסניף הליברלים בחיפה על דעת סניף חרות בחיפה ובהסכמת בעלי התפקידים האחראיים בליכוד פנו לאוריאל לין (להלן המועמד) שיקבל על עצמו מועמדות זו על כל הכרוך בכך; ומאחר וקבלת מועמדות זו ע"י המועמד וביצוע מערכת הבחירות בצורה נאותה מחייבים כי המועמד:

א) יעבור ממקום מגוריו מתל־אביב לחיפה;

ב) ינטוש את מקום עבודתו הנוכחי;

ג) ישא בהוצאות כספיות הכרוכות במהלך זה;

ד) ישנה מסלול התקמותו הפוליטי.

מוסכם כי יש להבטיח כי יתקיימו כל התנאים הבאים המפורטים להלן:

1. תיקון חקיקתי מתאים לא יאוחר מ־6/5 המבהיר חד־משמעית כי תוך 65 יום „מהיום הקובע" יכול המועמד להעתיק מקום מגוריו מתל־אביב לחיפה; להרשם במירשם האוכלוסין בכתובתו החדשה בחיפה, ולהיות זכאי להיבחר לרשות העיר חיפה. תנאי זה הוא בסיס לביצוע המהלך.

2. שישה חודשי עבודה מלאים של המועמד עד סוף אוקטובר שיוקדשו כולם ללימוד בעיות העיר. הכנת מערכת הבחירות וניהולה. בתקופה זו ינתנו למועמד אותם תנאי העבודה שיש לו היום, כולל מכונית ונהג.

3. עד סוף אוקטובר כל הוצאה כספית שהיא מעבר לכלל הוצאותיו של המועמד היום והנובעת מהמעבר לחיפה, תושב למועמד במלואה. השגות אם הוצאה כספית היא אכן, במסגרת זו, באם תהיינה, תעשינה רק אחר התשלום ותועברנה להכרעת יו"ר המפלגה.

4. תקציב הבחירות שיוקצב למערכת הבחירות בחיפה על־ידי הליכוד לא יפול מזה המוקצב לתל־אביב.

5. עד סוף יולי יבוצע מנוי של המועמד לתפקיד יו"ר של חברה ממשלתית בדירוג מס' 1 של החברות הממשלתיות. החברה צריכה להיות מוסכמת ע"י המועמד. תוכן פרטיו של תנאי זה או סטיה ממנו יכולים להעשות רק בכתב ובחתימת המועמד.

6. פניה רשמית של ראש־הממשלה אל המועמד לקבל על עצמו את המועמדות שתהווה סיכום רצונן המשותף של מפלגות הליכוד.

7. במקרה והמועמד לא יבחר לראשות העיר מסיבה איזה שהיא מבטיחים החתומים מטה להביא לבחירתו של המועמד כחבר כנסת מטעם המפלגה הליברלית בבחירות הבאות (במקום ריאלי של עד ה־30 ברשימת הליכוד).

חתימתו האישית של כל אחד מהחתומים מטה מהווה הבטחה אישית וישירה כלפי המועמד.

_____ _____ _____

_____ _____

היום _____ מקום _____

על החתום:

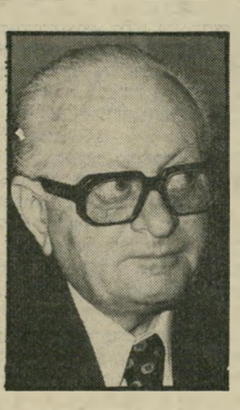

אורליך

מודעי

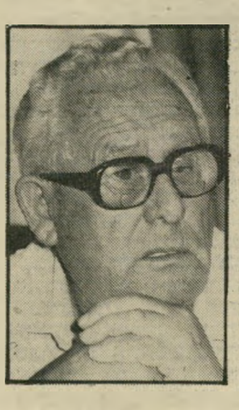

רנר

לושת האנשים שקיבלו את מיכתבו של אוריאל לין היו מופתעים. היו אלה שלושה מראשי המיפלגה הליברלית, יו"ר המיפלגה שימחה ארליך, יו"ר נשיאות המיפלגה יצחק מודעי, וגיזבר הליברלים הח"כ צבי רנר.

כל השלושה הם פוליטיקאים משופשפים, שכבר ראו הרבה, אבל התביעה של לין היתה משהו מיוחד במינו. לין ביקש להחתים אותם על חוזה מפורט וכובל, שיבטיח לו תנאים מצויינים בתמורה להסכמתו להיות מועמד הליכוד לראשות העיר חיפה (ראה גלופה בעמוד זה). לין, שהוא עורך־דין במיקצועו, כתב את החוזה בעצמו, תוך שימוש בלשון מישפטית ברורה.

וזו העיסקה שהציע לין לאנשי מיפלגתו:

● הואיל וליברלים „מגיעה" מועמדות הליכוד לראשות עירית חיפה.

● הואיל ולליברלים אין מועמד מושך שהוא חיפאי.

● הואיל ולין יכול להיות מועמד מושך, ומוכן להעביר את מקום מגוריו לחיפה כדי לקבל את מישרת ראש העיר אם יזכה הליכוד בבחירות המוניציפליות בחיפה —

יבטיחו ראשי המיפלגה הליברלית לאוריאל לין את התנאים הבאים:

● ישנו את החוק הנוגע לבחירות המוניציפליות, כך שלין יוכל להציג את מועמדותו למרות שאינו תושב חיפה.

● ישלמו לו משכורת של מנכ"ל במשך שישה חודשים, ויעניקו לו מכונית ונהג.

● ישלמו לו את הוצאות המעבר לחיפה — כנראה שהכוונה לרכישת דירה בעיר הכרמל.

● ימנו אותו ליו"ר חברה ממשלתית.

● יזמו פניה של ראש הממשלה אל „המועמד", לין בבקשה שיסכים להציג את מועמדותו.

● יבטיחו ללין מקום ריאלי ברשימת הליכוד לכנסת, אם הוא לא ייבחר לראשות העיר חיפה.

בתחתית החוזה הותיר אוריאל לין שלושה מקומות ריקים, לחתימתם של ראשי המיפלגה הליברלית. לין, שנולד בשנת 1937 למישפחת אטולין ואחר־כך שינה את שמו, מכיר היטב את מיפלגתו הליברלית.

הפוליטיקאי הצעיר בעל הבלורית המסודרת תמיד הוא מוסמך למישפטים של האוניברסיטה העברית בירושלים, ולמד גם באוניברסיטת ברקלי בקליפורניה. את הקריירה שלו הוא התחיל במקצועו כעורך דין. הוא היה פרקליט במישרד עורכי הדין של אביגדור שלוש בתל־אביב, וגם מאוחר יותר היה לו מישרד לעריכת דין. לין היה גם בעל תפקידים שונים בקונצרן הטכסטיל אתא ובחברת ישראניל. בין השנים 1978 ו־1980 הוא היה מנהל רשות ההשקעות הממשלתית בצפון אמריקה.

סחורה ושמה חיפה

תפקיד אחרון זה קיבל לין בזכות חברותו הממושכת במיפלגה הליברלית. לין ידוע במיפלגה זאת כמשרתם של כל הארונים. הוא מוכן להיות בכל סיעה, ולהבטיח תמיכה לכל אחד, בתנאי שהדבר יקדם אותו בקריירה שלו.

אחרי שחזר לין מארצות הברית, הוא קיבל מישרה בכירה במישרד האוצר. הוא היה ממלא מקום המנכ"ל, והממונה על הכנסות המדינה. באותה תקופה היה לין מקורב לקבוצת אברהם שריר. אחר־כך הוא היה פעיל בקבוצת מיכאל (מיקי) אלבין, האיש של המיליארדר שאול אייזנברג במיפלגה הליברלית. מאוחר יותר מונה לין לתפקיד מנכ"ל מישרד האנרגיה והתשתית. הוא כיהן בתפקיד זה תחת השר יצחק ברמן, וכאשר פינה ברמן את התפקיד לידיבו העיקרי בליברלים, השר יצחק מודעי, לא נפגע מעמדו של לין, והוא המשיך בתפקיד.

לין הוא גם „מועמד" קבוע לתפקידים רמים. פעם הוא הוזכר כמועמד לתפקיד של מנכ"ל חברת החשמל, ופעם אחרת הוא היה מועמד לתפקיד מבקר המדינה. הוא גם ניסה פעם את כוחו כמועמד לתפקיד ח"כ מטעם הליכוד, אך נכשל.

עכשיו, למוד ניסיון, וגם מומחה לעניניי המיפלגה הליברלית שהוא חבר בה, מציע אוריאל לין לראשי מיפלגתו עיסקה צינית מאין כמוה. הוא מתייחס למישרת ראש העיר, כאילו היה זה עוד מינוי שיגרתי להנהלה של חברה גדולה, או למועצת מנהלים את חברה ממשלתית. חיפה — העיר השלישית בגודלה בישראל — אינה מעניינת את לין כעיר מגורים, אלא כקרש קפיצה בקריירה שלו. ברור לגמרי שהוא מוכן להעתיק את מקום מגוריו לחיפה רק לצורך קבלת המישרה, כשם שברור מן החוזה שנסח הפרקליט לין, כי קבלת המועמדות לראשות העיר, נועדה להבטיח שלכל הפחות יהיה אוריאל לין חבר כנסת.

שלמה פרנקל ■

(המשך מעמוד 45)

של בגין. התאריך שונה לינואר, ואז חלתה ננסי רגן.

לא רצינו ללחוץ עליהם: הם, כמארחים, הזמינו את שנינו, אבל אני הייתי הבד־אדם האחרון עליי ארמות שרצה להעמיד את גברת רגן במצב לא־נוח. ידעתי מה זה להיות חולה, לא רציתי שמפני שאני באה לביקור היא תאלץ לארח אותי, למרות שהיא חולה.

אז אמר לי בעלי: „למה שלא תצטרפי אליי, תלחצי את ידו של רגן, ובצורה כזו נפטור אותם מהרגשה בלתי־נעימה שהגברת רגן לא מקבלת אותך?"

קודם לכן הזהירו אותי לא לשוחח איתו על ננסי רגן. חשבתי: מי יודע מה קרה. הסבירו לי שהיא מחלימה בקליפורניה. ואז, כשהגעתי, ניגש אלי רגן — נחמד, גבוה — ולחץ לי את היד בחמימות רבה מאוד, היה מאוד לבבי ואמר לי: „אני כל־כך מצטער שאשתי עסוקה בקליפורניה ולא יכולה לראות אותך." אמרתי לו אני מבינה, ולחצתי לו את היד טיפה יותר חזק, כאילו כדי להגיד: אתה לא צריך לספר לי מה עובר על אשתך. ככה, בלי מילים. אמרתי לו שימסור את ברכותיי לאשתו ועזבתי.

כעבור שעה אמר הנשיא רגן לבעלי, שהנשים נפגשות ביום השישי, 50 דקות לפני שהמטוס ממריא. מה קרה בשעה הזאת, איש מאיתנו אינו יודע.

אז מה עשתה העיתונות? כתבה שאני רציתי לאכול עם הגברים. למה זה צריך לעניין אותי?

● איך את מסבירה את מסע־ההש־מצות שהעיתונאים שלנו אל המישלחת ניהלו נגדך, למה הם עשו את זה?

למה? אולי את יודעת למה? כל עיתונאי שכתב רע, כתב אחר כך טוב. כך יוסף פריאל מדבר, כך גדעון סאמט מהארץ, שכתב על הכובע. כתב אחר כך: „אופירה התאוששה מהר והבליטה מחדש אותם צדדים נאים בפרופיל האישי שלה אשר אינם מקבלים אשראי מספיק בארץ. היא התגלתה כמהירת־מחשבה, שקולה, בעלת קסם לא מבוטל ועם זאת מודעית בריאה למגבלותיה."

אחר־כך כתבו שהיבכתי את בעלי, כשלא באתי לביה־הכנסת. שאני אחזור על הסיפור שסיפרתי בטלוויזיה? בעלי הרי ביקש ממני ללכת לנוח. לא, אני לא מבינה מה רצו ממני. את יודעת, כעבור שעתיים היתה לנו מסיבת־קוקטייל ל־800 איש, ואחריה ארוחת־ערב, ובארוחת־הערב ישבתי בין ג'ורג' שולץ וג'ורג' בוש. זו היתה ארוחה שנמשכה שלוש שעות, ואתה לא יכול להירדם באמצע מעייפות. אז בעלי אמר לי: „אופירה, לכי להחליף בגדים, תהיי מוכנה לערב, במקום לבוא איתי."

אז אני צריכה לספר לך מה אשה צריכה לעשות בשעתים שיש לה בין אירוע לאירוע? אחר־כך בעלי היה צריך להגיד לעיתונאי שכתב שהיבכתי אותו, שזה שקר וכזב.

אני שואלת אותך — למה היו צריכים לכתוב כזה שקר וכזב?

והכובע? אפילו לא נכנס לזה. אני הרי לא קניתי את הכובע. מה הם רוצים, שב־15 מעלות מתחת לאפס אני אלך בלי כובע? שלא לדבר על השערות שלי. הרי לא לקחתי ספר אישי ומאפרת. הייתי צריכה לשמור על השיער. מה עושים כשיורד גשם כדי לשמור על שיער? מכניסים אותו לכובע. אז אמרתי לאשתו של בנימין נתניהו, הציר בשגרירות בוושינגטון: עשי לי טובה וקני לי כובע. והיא קנתה. הכובע, כך התברר, עלה 117 דולר, ואם היה עולה 7 דולר — לא הייתי חוכשת אותו? אני אמרתי לה לקנות לי כובע ב־117 דולר? ועל זה נאים אליי בטענות.

אותו יוסף פריאל מדבר, שכל־כך השמיץ אותי, כתב בעצמו שגברת מובארק, שלא נראית בציבור ושהיא שיא־הצניעות, כשהיתה בווישינגטון ביקרה בכל חנויות־האופנה. והוא ידע שאני לא נכנסתי לדראג־סטור, לא ראיתי בעיני חנות. אז למה את שואלת אותי — למה העיתונאים נטפלים אליי: אני באמת לא יודעת.

■ ■ ■

● הרבילות אומרת, שאם בעלך יתמודד על תפקיד ראש־הממשלה, ייצאו מתנגדיו במיתקפה אישית נגדך ונגדו, יפתחו תיבות־נדוניות ויבפישו כל חלקה טובה. זה לא מפחיד אותך?

יש שיר שכתב רבי נחמן מברצלב, ושאני שרה בכל הזדמנות: „כל העולם כולו גשר צר מאוד — והעיקר לא לפחד כלל!"

● היית רוצה שבעלך יהיה ראש־ממשלה?

מה שהוא רוצה ומוצא לנחוץ — שיעשה. אלה הם חייו וזו זכותו.

(המשך מעמוד 34)

לכן את המועד לפלישה, בשיתוף־פעולה עם האמריקאים. ההתנקשות באה בדיוק ברגע הנכון.

אך אין בכך הוכחה כי דווקא שרון, או סוכנות־הביון האמריקאית, הסעילו את אבו־נידאל.

ניתן להניח באותה מידה של הגיון כי הופעל על־ידי עיראק, שעמדה לפני מיתקפה אירנית מוחצת, ושחיפשה בנרות אמתלה כלשהי כדי לבקש הפסקת־אש. הפלישה הישראלית ללבנון סיפקה אמתלה זו, והעיראקים אכן השתדלו לנצלה.

יש להניח כי כל צד מנסה לשתול סוכנים שלו באירגוני הצד השני, ועל כן סביר כי אירגונו של אבו־ניידאל מהווה יעד לשרותי־הביטחון הישראליים. אך מכאן ועד להפעלתו של האירגון על־ידי ישראל — הדרך רחוקה. מסקנה כזאת מחייבת הוכחות הרבה יותר מוצקות. סרטאווי הכיר בכך, ונענה לבקשתי שלא יזכיר את חשדותיו אלה בהופעות המשותפות שבהן הופענו זה לצד זה, אך הוא פעל ביתר מרץ לקידום חקירתו בפרשת אבו־ניידאל.

האם אבו־ניידאל ידע על כך? האם המריצה אותו ידיעה זו לבצע את זממו נגד סרטאווי לפני שזה יכול היה להגיע למסקנות מוצקות יותר? ומי, מבל שרותי־הביון שתינו איתו אהבים ב„אורגיה הפוליטית", כדברי סרטאווי, היה מעוניין בחיסולו של ראש מחנה־השלום הפלסטיני?

האם יש תחליף

ה אם יש תחליף לעיצאם סרטאווי?

אימרה מפורסמת אומרת שבת־הקברות מלאים באנשים שלא היה להם תחליף.

מבחינה זו, בוודאי שיש. הוא היה נציג עיקבי ואמיץ במיוחד של תהליך היסטורי, שיש בו שותפים רבים. בתפיסה היסודית לא היה הבדל בינו ובין יאסר ערפאת ורוב מנהיגי פת"ח ואש"ף, וגם כל המנהיגים בגדה המערבית וברצועת־עזה. ברור שתהליך זה יימשך, אחרי ההלם הראשון של האבידה, וכי יקומו כוחות ואנשים חדשים אשר ידחפו אותו קדימה.

אבל אין תחליף לסרטאווי מבחינת אישיותו המיוחדת, הצרוף המיוחד של תכונות שציינו אותו: הגיון־ברזל, אומץ־לב גופני ועוד־דוח מוסרי, מידה ברוכה של הרפתקנות שנרתמה למטרה החיובית ביותר עלי אדמות.

מבחינה זו, לא הגזמתי באשר ציטטתי, באזכרה שהתקיימה באוניברסיטת קמברידג', את פסוקו של שקספיר: „שוב לא נראה עוד אדם כמותו."

יתר על כן, במאות רבות של שעות שבילינו עימו, תוך דיון על ענייני ישראל והפלסטינים, רכש סרטאווי ידע כה רב והבנה כה עמוקה, עד כי היטיב להבין לא רק את העובדות החצוניות, אלא גם את פעימות הנפש הישראלית. יעבור זמן רב עד שמישהו אחר יבין את ישראל כמוהו. סרטאווי נקבר בעמאן לצד ידידו ושותפו לדיעה, סעיד חמאמי, שנרצח לפניו. מרחבי הגולה הפלסטינית באו אנשים שהוקירוהו ושתמכו בו: צדקי דג'אני מהוועד־הפועל של אש"ף, אבו־ג'יהאד מהנהגת פת"ח, עימאד שקור מלישכתו של ערפאת, מוחמד מילחם ופאהד קוסמה, ראשי־הערים המגורשים של חברון וחלחול, ריימונדה טוויל הבלתי־נלאית מרמאללה, הנסיך רעד, בן־דודו של חוסיין, ייצג את המלך. ע'אזי אל־חורי, שהיה במשך זמן רב עוזרו של ערפאת, ניהל את הטקס. דאגנו להעביר את תנחומינו באמצעות שליחים.

את המילים האחרונות אמרה וראד, אשתו של סרטאווי, רופאה ומחנכת דגולה בוכות עצמה, שהצטיינה בכל השנים באומץ־לב אגדתי, ביודעה כי בעלה עלול להיקטל בכל רגע. כמה ימים לפני כן שמעה על מות בעלה בטלפון מירושלים. מתי פלד טילפן לה, מבלי לדעת כי איש לא טרח עדיין למוסר לה על האסון, וכך שמעה את הבשורה מפיו של ישראלי דווקא.

בעמדה ליד בנה, עומר, ולא הרחק מאלמנתו של חמאמי, אמרה וראד אל־סרטאווי: „אילו היתה זאת רק טראגדיה אישית, לא היה בה קשה לסבול. אך אי־אפשר יהיה לסבול את האבידה, אם תהיה זאת טראגדיה לאומית. אם המדיניות של סרטאווי תמות עימו."

ולא תהיה למוות ממשלה.

בפרק האחרון של הסידרה: תוכניותיו הסודיות של סרטאווי לעתיד, ועיקרי משנתו, כפי שהתבטאו בשיחות פרטיות ובהצהרות פומביות.

האם נמצאו ההרוצחים האמיתיים של רחל הלר?

מ שך עשר שנים היה קטע אחד בכביש בשרון מסוכן לצעירות הנוסעות בטרמפים. כפי ששמושלש ברמודה מסוכן לאניות ולמטוסים. במהלך השנים 1966־1976 נעלמו, נרצחו ונאנסו באותו קטע, שבין קיסריה ופתח־תיקווה, שמונה צעירות. כל הרציחות היו על רקע מיני.

לפני כשבועיים, בצניעה וכמעט בהסתר, נעצרו שלושה ערבים מכפר עילוט ליד נצרת. בחשד שבשנת 1966 רצחו ואנסו את מרים אלמקיאס. רצח זה היה הראשון שפתח את הסידרה, וגופתה של מרים לא נמצאה מעולם. המישטרה הביאה לפני שופט־השלום ברמלה, השופט אורי פס, חומר חסוי על החקירה, שעוביו ככרך אנציקלופדיה.

צוות־החקירה שמונה לפענח רצח עתיק זה היה צוות שהורכב מטובי חוקרי המישטרה. החוקר שביקש את הארכת המעצר היה רב־פקד אבי טרר ואליו נילוו כמה קצינים גבוהים וביניהם גם אלכס אישי־שלום, שתפקידו האחרון היה עוזר לוועדת־החקירה בעניין טבח צברה ושאתילא.

כל מה שאמר החוקר טרר לשופט בעת הארכת המעצר היה כי השלושה חשודים באונס ורצח מרים אלמקיאס, וכי החומר כולל טיעונים שאי־אפשר להעלותם בפומבי בשלב זה.

הוא הסביר כי בחקירה שנערכה כשנה אחרי הרצח עלה חשד כי השלושה הם שביצעו את הרצח והטמינו את הגופה. אולם החקירה באותו זמן לא העלתה דבר נוסף ולא ביססה את החשדות. גם הגופה לא נמצאה והתיק לא זכה לטיפול.

בסוף 1981 הגיע התיק מחדש ליחידתו של טרר, כדי שתבדוק את השלמת החקירה. החומר נבדק ובשלב מסויים הוחלט להמשיך בחקירה בגלוי. טרר הודה כי החקירה מעסיקה צוות גדול וכי נערכו כמה פעולות שקידמו את החקירה במידה רבה וביססו את החשדות נגד השלושה. הוא רמז כי נתגלתה הגופה.

השופט האריך את מעצרם של סאלח, עבד־סאלם ומוחמד־קאסם, כולם בני מישפחת אבו־ראס, ב־15 יום: „עברתי על מקצת חומר החקירה, וממה שראיתי וקראתי ניתן לקבוע בביטחון כי יש ראיות לכאורה הקושרות את שלושת החשודים לאינוסה ולרציחתה של מרים אלמקיאס ז"ל, בשנת 1966.

„שוכנעתי כי החקירה המחודשת נמשכת במרץ רב ולא נחסכים מאמצים כדי לחשוף את כל העובדות", כתב השופט בהחלטתו.

ערפל כבד אופף את חקירת מקרה הרצח הישן. אפילו סניגורם של השלושה, עורך־הדין אליעזר טויסטר מחיפה לא זכה לראות את תיק־החקירה. ולא בכדי. במישטרת ישראל נמצאים עדיין שישה תיקי רצח ואונס של צעירות באותו איזור, אשר טרם פוענחו.

תיק אחר, הרשום בארכיון המישטרה כתיק סגור ופתור הוא תיק רצח החיילת רחל הלר, שאירע באותו איזור, ובאותו אופן, בשנת 1974. על רצח זה הורשע עמוס ברנס. הזועק זה עשר שנים כי הוא חף מפשע ולא הוא שביצע את הפשע המתועב. אם תצליח חקירת המישטרה, ותגלה שהחשודים האלה אמנם פרשו על כביש החוף רשת של רצח ואונס שפעלה במשך שנים, יתכן שיתגלה סוף־סוף מי באמת רצח את רחל הלר.

מיספרן הרב של הרציחות באיזור מסויים זה דווקא, על רקע מיני, לא נעלם מעיניהם של רבים שחקרו בענין במשך השנים. הם העלו תאוריות רבות ושונות כדי לפתור את התעלומה. מכיוון שרוב הרציחות בוצעו בחצי־ישראל או בסופי־שבוע, אמרה אחת התיאוריות כי הרוצח הוא מטורף, היושב במוסך כלשהו באיזור השרון. כאשר הוא משתחרר לחופשת־גמל בביתו, הוא נוהג לבצע רצח. תיאוריה זו העלה בזמנו חיים שרה, שהיה עוזרו של עורך־הדין נחמן רם אשר הגן על עמוס ברנס (העולם הזה 2303).

שיטה בדוקה

ב שנים האחרונות קרו כמה מיקרי אונס שיטתיים של חיילות ונערות שחיכו לטרמפים בכבישי הדרום. המישטרה תפסה כמה ערבים אשר הורשעו לבסוף באונס אחד בלבד. התיאוריה המתפתחת במישטרת־ישראל אומרת כי צעירים רעבים למין נוהגים לצאת במכוניתם לכבישים ולחפש טרמפיסטיות. הם מסיעים אותן למקום מרוחק ושם אונסים אותן ועוזבים אותן לנפשן. כאשר המעשה מצליח בידם והם אינם מתגלים, ממשיכים הצעירים לנקוט באותה שיטה עצמה בכל פעם שיצרם גובר עליהם. אולם הם נמצאים בסכנה מתמדת של התגלות, מכיוון

חזקי טרר
אחרי 17 שנה

שהנערות שנאנסו על ידם יכולות ביום מן הימים לזהותם ולהסגירם למישטרה.

לא רק ערבים נוקטים בדרך זו. לפני כשנה נעצר צעיר יהודי, בן למישפחה טובה וחייל בצה"ל, באשמת אונס שתי נשים בדרך דומה. הצעיר, ישראל שלם, בן ה־21, לקח את מכוניתו

של אביו ויצא לכביש תל־אביב־חיפה. בפעם הראשונה עצר בטרמפיאדה בצומת הקאנטרי־קלאב, והעלה טרמפיסטית צעירה לרכבו. הוא אמר לה כי עליו לעצור לכמה דקות בקיבוץ געש, ושם מתחת לגישרון אנס אותה, הפשיטה עירומה, וזרק אותה החוצה. האשה התלוננה במישטרה, אך האנס לא נתפס, והתיק נותר פתוח.

ארבעה חודשים אחר־כך הגיעה למישטרת נתניה חיילת יפהפיה, שסיפרה כי נהג מכונית סובארו לקח אותה טרמפ בצומת הקאנטרי־קלאב, אמר כי עליו לעצור לרגע בקיבוץ געש, עצר תחת גישרון וניסה לאנוס אותה. אך למרות שהשתמש בכוח הצליחה החיילת הצעירה לתפוס את לשונו בין שיניה ומשכה אותו כך עד לכביש הראשי. היא התכוונה להביאו לכוד בצורה זו עד לתחנת־המישטרה, אולם כאשר הרגישה כי לשונו ניתקת מפיו עזבה אותו ומיהרה להתלונן במישטרה.

שלם נתפס כאשר הגיע לקבל טיפול ללשונו הפצועה. הוא הודה בשני המיקרים, והתברר כי המשיך לאנוס בשיטה זו אחרי שהאונס הראשון היה „קל מדי". יתכן מאוד כי לולא נתקל שלם בחיילת אמיצה כל־כך, היה ממשיך במעשיו ויוצר שרשרת חדשה של מיקרי אונס בלתי מפוענחים בכביש־החוף.

ייחודם הגדול של האנסים שפעלו באיזור השרון בשנות השישים ותחילת שנות השיבעים היה בכך שהם לא לקחו סיכונים. הם רצחו את קורבנותיהם ובכך הבטיחו כי לא יזהו אותם לעולם.

נרצחת מרים סינקוס
לא פוענח

לצומת רעננה והשאירה אותה שם. היא לא נראתה מאז. המישטרה שחקרה במיקרה, הגיעה למסקנה כי הצעירה נרצחה על רקע מיני, וגופתה הוסתרה.

בשנת 1981 היתה מריבה קשה בין חמולות בכפר עילוט שליד נצרת, ומישהו טרח להביא לידיעת המישטרה כמה עובדות אשר גרמו לפתיחת התיק הישן נגד שלושת החשודים. טובי החוקרים הופקדו עליו והחקירה נכנסה להילוך גבוה.

אם אמנם החשודים הם אשר ביצעו את הרצח הראשון בשנת 1966, יתכן כי הצלחת המעשה והאלם שהשתרר אחר־כך, עודדו אותם למעשי אונס נוספים. ומאחר שהמציאות מוכיחה שהפושעים חוזרים בדרך־כלל על השיטה שצלחה בידם בעבר, המשיכו לאנוס נערות באותו איזור ובאותה שיטה עצמה.

בזמן רצח מרי אלמקיאס היו בני־הדודים עבד־סאלם וסאלח בני 22 ומוחמד־קאסם, גם הוא בן־דוד, בן 20.

הרצח השני אירע חודשיים אחר־כך בדצמבר 1966. גופתה של מרים פינקוס בת 17 מכפר מונאש, נמצאה עירומה בפרדס במרחק של קילומטר מרחום לחדרה. היא נאנסה ונרצחה בסכין.

חגורה של אנס

בשנת 1967 נעצרו השלושה בחשד רצח מרי אלמקיאס. מיקרי האונס והרצח בכביש החוף נפסקו עד אפריל 1968.

המיקרה השלישי קרה באפריל 1968. שרה ליפא בת 20, נמצאה מתה שבוע אחרי היעלמה. היא נמצאה בפרדס ליד חדרה וגם היא נרצחה ברקירות סכין בחזה.

במאי 1972 נמצאה גופתה של התיירת ג'קלין סמית מאנגליה, ליד בריכות־הדגים של קיבוץ מעגן־מיכאל. גם היא נמצאה עירומה וגם היא נאנסה לפני מותה. היא נרצחה בחניקה.

באוקטובר 1972 נמצאה גופתה של רוברטה סרבי בת 13, ליד מושב קדימה בשרון במצב של ריקבון. הילדה היפה עלתה מאיטליה עם אביה זמן קצר לפני מותה, והיא הוכנסה למוסד הדסים. מכיוון שלא ידעה עברית ולא נקלטה בחברה ברחה מהמוסד אל בית אביה שבכפר־סבא. האב ניסה להחזירה למוסד, וכאשר שוחח עם אחד המדריכים ברחה רוברטה שנית אל בין הפרדסים בסביבה ונעלמה.

חיפושי המישטרה לא העלו דבר. רק אחרי ארבעה ימים נמצאה גופתה. התברר כי היא נאנסה ונרצחה בחניקה. המישטרה, שגילתה יוזמה וחריצות, מצאה חגורת־מיכנסיים חסרת אבזם בקירבת הגופה, וכך הגיעה אל אחמד דבור סאלח, מכפר ג'יסר אל־זרקא. על גופו של הצעיר נמצאו שריטות שתאמו את המימצאים תחת ציפורני הנרצחת, והחגורה התאימה לגופו. הוא הודה באשמה ונידון למאסר־עולם.

הרצח הבא היה רצח החיילת רחל הלר בי־24 באוקטובר 1974. החיילת הבלונדית חזרה

נרצחת רחל הלר
פוענחז

שאול מרכוס, שהיה ראש צוות־החקירה שהביא להרשעתו של ברנס, מאשמת עדות־שקר בעניין זה.

הודאה ברצח

ד שאלה העיקרית, אשר לא התבררה מעולם, היתה מדוע נגררה גופתה העירומה של החיילת ממקום הרצח לכביש שבו נמצאה. אם אמנם רצח ברנס את החיילת על גיבעת־החול

גופתה היתה עירומה בחלקה וגם היא נרצחה על רקע מיני.

מאז נפסקו הרציחות באופן מיסתורי. בין התיאוריות שהועלו היתה גם התיאוריה כי חולה־הנפש שביצע את הרציחות נפטר באותה שנה.

אולם אם אמנם שלושת החשודים שנעצרו בעת הם הרוצחים, הרי שבשנת 1976, בעת מותה של אלינור, האחרונה בסידרה, היו כבר שניים מהם בני 32 והשלישי בן 30. הם בוודאי היו כבר נשואים ובעלי־מישפחות, ויתכן שהרגישו עצמם

אם יוכח כי שלושת החשודים אכן רצחו לפני דו שנים את הנערה מאור־עקיבא, יתכן מיפנה בפיענוח של שמונה מיקרים של אונס ורצח שאירעו מאז באיזור השרון, ושעמוס ברנס יוכח כחף־מפשע

מכיוון שרצח המתבצע ללא היכרות מוקדמת בין הרוצח והקורבן אינו מותיר קשרים ועיקבות עבור המישטרה, הסיכוי שהרוצחים ייתפסו הוא קלוש ביותר. וכיוון שהגופות התגלו בדרך כלל ימים אחרי הרצח, במצב של ריקבון, לא נמצאו כל שרידים שיכלו להוביל את המישטרה אל הרוצחים.

מריבה בין חמולות

ד רצח הראשון, הרשום עדיין בתיקי המישטרה כ„היעלמות", היה של מרים אלמקיאס. מרי, ככינויה בבית, היתה צעירה בת 21 מאור־עקיבא שליד קיסריה. היא עבדה בבית־החולים מאיר, ובשעות הערב של ה־2 באוקטובר 1966 חזרה מעבודתה בבית־החולים לביתה. מכונית של בית־החולים הביאה אותה

מתל־אביב לבית רוטנברג בחיפה, שם עמדה להיערך מסיבה צבאית. חברה באותו זמן, יורם ביכונסקי, הביא אותה במכוניתו לתחנת הטרמפים שביציאה מתל־אביב, ומשם עלומה דרכה. גופתה העירומה נמצאה בכביש קיסו ושיטו שליד קיסריה כשעל צווארה כרוך שרוך חזייתה, ועל גופה סימני דקירות והתעללות. נעצרו חשודים רבים ביניהם ביכונסקי, אך לבסוף הורשע ברצח עמוס ברנס, שהכיר את רחל באופן שיטחי זמן קצר קודם לרצח.

למרות שכתב הודאה בכתב ידו, הוא לא פירט בה כיצד ומדוע רצח את החיילת, וכאשר סיים את שיחזור הרצח חזר וטען כי: „הכל דמיון ותיאורה." הוא הורשע על־ידי שתי ערכאות ונידון למאסר עולם. אך גם אחרי סיום מישפטו נותרו תמיהות כל־כך רבות ושאלות שלא ניתן להן הסבר, שרבים מאוד המשיכו להאמין כי הרוצח האמיתי לא נמצא, וכי ברנס הורשע על סמך ראיות נסיבתיות ולחץ מצד החוקרים. רק לאחרונה זוכה

שעליה הצביע, מדוע טרח להכניס את הגופה בחזרה למכוניתו, ולנסוע איתה כמה קילומטרים רק כדי להטילה בכביש קרוב, שגם בו היה ברור כי תתגלה בקלות.

אולם אם נרצחה רחל הלר במכוניתו של האיש שאנס אותה, ברור לגמרי כי היה צורך לזרוק אותה משם במקום כלשהו, דבר המסביר את מקום הימצאה של הגופה.

אבל מותה של רחל הלר לא היה האחרון בשרשרת הרציחות. שנה אחר כך, בנובמבר 1975, נמצאה גופתה של עירית יעקובי בת ה־23, במטע אבוקדו שליד קיבוץ מעגן־מיכאל. היא היתה בדרכה לעבודתה כמורה בטירה שליד חיפה, ממקום מגוריה במעגן־מיכאל. גם היא חיכתה לטרמפ. גם היא נרצחה על רקע מיני ועל גופתה העירומה היו סימני מכות.

הרצח האחרון קרה בינואר 1976. גופתה של אלינור בר־לולו בת 24 מטבריה, נמצאה במצב של ריקבון בחורשת־אקליפטוס ליד נתניה. גם

קשישים מדי להמשיך במעשי הנעורים.

קשה היה לקשר את הצעירים בני הכפר עילוט שליד נצרת עם מעשי הרצח שבוצעו רחוק ממקום מגוריהם. כל מעשי הפשע נעשו בשרון, והמישטרה התמקדה בחיפושיה אחרי בני האיזור. ואמנם, רוצחה של רוברטה סרבי היה בן הכפר ג'סר־א'זרקא, הנמצא על הכביש הראשי קרוב למעגן־מיכאל.

ביום השישי הוארך מעצרם של השלושה על־ידי השופט אשר בייזר ל־15 יום נוספים, לפי אישור היועץ המישפטי. הפעם גילתה המישטרה כי סאלח מסר עדות שבה סיפר כי יחד עם השניים האחרים ביצע את רצח מרי אלמקיאס.

אם מצאה המישטרה את הרוצחים האמיתיים ואכן יפוענחו כל מעשי הרצח האלה תזכה מישטרת־ישראל בהישג נדיר, ויתכן כי העוול המישפטי הגדול ביותר בדורנו, לעמוס ברנס, יתוקן גם הוא.

אילנה אלון■

זיוה תלם

מזמינה אתכם למכירה מיוחדת וחד־פעמית

בירושלים

קייץ 83'

בגבעת המבתר, מדבר סיני 51

במכירה: דגמי קייץ ממיטב יצרני האופנה בישראל; מכנסיים וחולצות תואמות (כותנה וטריקו); בגדי יבוא מאנגליה, צרפת ואיטליה.

גי פולופ — בגדי אביב וקייץ וגם בהזמנה. ניתן עדיין לקנות בגדי עור ב־50%.

M/N — שמלות מקסימות בדגם צרפתי, חצאיות, חולצות ומכנסיים.

„רקמה" — בגדי־ים החל מ־500 שקל.

המכירה תתקיים ביום ששי 13.5.83 בין השעות 10.00–18.00

ביום שבת 14.5.83 בין השעות 10.00–14.00, 16.00–19.00

בחור בן 22½

מעוניין בשותפה עד 25

למטרת

טיול באירופה

•

לפרטים נא לפנות אל דני

טל. 03־849227

איתן עמיחי

הדברת מזיקים

בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תוקעי עץ, חרקי ספרים וכרסמים.

רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 03-6-790114 רשיון מס' 2 עסק 481/75

שמירה על בריאותך ורכושך

איתן עמיחי הדברת מזיקים בע"מ

הסכם נשואין

(המשך מעמוד 68)

תיכנן עבורה, כמו הנסיעות לקאמרון ולסומליה, ניראות כמו לקוחות מסרט. ברומא רצתה לילי לעלות על מטוס אל־איטליה כדי לטוס לקאמרון. בעליה למטוס נגרך הדרכון שלה ונתגלה שאין לה ויזה. היא טענה שבעלה מחכה לה עם הוויזה ב־נמל־תיעה. לבסוף החתימו אותה האיטלקים על מיסמך האומר שהיא נוסעת על אחריותה.

בתוך המטוס, שבו הדיילים וה־נוסעים היו שחורים, לא הרגישה האשה הבלונדית בנוח. לפתע גילתה נוסע אחד לבן. היא נכנסה לשיחה עימו, ולמרות חששותיה, גילתה לו ברמז שהיא ישראלית. לתדהמתה, שלף הגבר תעודת־עיתונאי והתחיל לדבר איתה עברית. היה זה עיתונאי יהודי־צרפתי.

חוזה מוסרי — או לא?

שנה אחרי שהשניים התחילו לחיות כזוג לכל דבר, הודיע מאריו ללילי שעליו לנסוע לאיטליה, כדי להכין את המיסמכים המישפטיים לצורך גירושין מאשתו.

כשחזר פעם מאיטליה, סיפר בוזלטו — זה היה ב־1973 כי הגיש תביעה נגד אישתו. מנכ"ל חברת־המעליות דרש אז מלילי להפסיק את עבודתה במלון ולנסוע אחריו לכל מקום לפי דרישתו.

האהבה העזה של לילי לגבר האיטלקי שלה סינוורה את עיניה. היא עזבה את עבודתה.

כדי להרגיע את לילי שההמתנה הארוכה שלה ליום שבו יסיים את הליכי־הגירושין שלו לא תהיה לשווא, חתם האיטלקי בתחילת 1973 על חוזה עימה אצל הנוטריון הציבורי. לילי ומאריו בוזלטו פנו אז לעורך הדין התל־אביבי זאב ולנר, וביקשו שיערוך ביניהם חוזה מיוחד במינו. האיטלקי היה מוכן להתחייב להבטיח את זכויותיה של בת־זוגו, לילי מילר, על הרכוש המשותף שלהם. המהנדס מגינואה התחייב לפרנס אותה, לתת לה מזונות, להשתתף בהוצאות הלבשה, מעון וכל הוצאות שיהיו לה מיום חתימת החוזה. בני הזוג הסכימו להינשא האחד לשני מייד אחרי גרושיו של מאריו בוזלטו מאשתו הנוכחית.

השניים דרשו מעורך־הדין זאב ולנר לאשר את ההסכם להבטחת הנישואין שלהם אצל הנוטריון הציבורי.

היתה זו משימה לא קלה עבור המישפטן ולנר. נאמר לו, שהוא יצטרך לנמק מבחינה מישפטית את הסיבות שבגללן חייב הנוטריון לאשר את החוזה. היתה זו בפעם הראשונה בישראל שהנוטריון התבקש להעניק את הגושפנקה שלו להסכם בין יהודיה ובין גבר קאתולי, שהיה עדיין נשוי. האם זה מוסרי לאשר חוזה כזה? נשאל הפרקליט.

אחרי דיון שנמשך חצי יום הצליח ולנר לשכנע את הנוטריון. המיסמך אושר ונשמר בכספת. בוזלטו ציין בו בין היתר שהוא מסכים שתביעה אפשרית נגדו בניידון תוגש בכל מדינה מערבית באירופה.

בני הזוג, ציינו שייתחתנו באיטליה, במכסיקו או בקפריסין.

מאריו בוזלטו לקח עימו את לילי לכל נסיעותיו ברחבי העולם והציג אותה כאשתו. חברת סביים שילמה אפילו את כרטיסי־הנסיעה של אשתו לעתיד של המנהל הבכיר שלה.

בתחילת הדרך התגוררו שני הנאהבים במלון בהרצליה. פעם אחת בלבד בתקופה זו הוא נסע לאיטליה, בטענה שהוא מבקר את ילדיו.

לקראת מחצית 1973 הופיע המהנדס מגינואה במלון שבו עבדה לילי והודיע לה כי הוא רוצה כבר להתחתן עימה, וכי הליכי־הגירושין שלו נמצאים בשלבי סיום. לילי הסכימה מייד. אך לפתע הודיע האיטלקי כי הוא עדיין אינו שלם עם עצמו וכי הוא זקוק לתקופה נוספת של מגורים עם לילי כדי להחליט סופית.

לאחר מכן טסו השניים לדנמרק, התגוררו שם יחדיו תקופה ארוכה. גם מדנמרק הוא נסע לאיטליה פעם אחת בלבד.

בדנמרק הרתה לילי לבוזלטו, ורק בחודש הרביעי להריונה החליטה לבצע הפלה. כששכבה לילי בבית־החולים, הוא הביא לה טבעת־נישואין והצהיר, כי מעתה ואילך הוא מכיר בה כאשתו הבלעדית, וכי דבר לא יפריד עוד ביניהם.

האשה שאתו

כשחזרו מדנמרק, המשיכו השניים לחיות תקופת־מה בישראל, ושוב נסעו לחו"ל. הפעם — לאיטליה.

במדינה זו התנהג בוזלטו באופן מוזר ביותר. הוא הסביר ללילי שעליה להתגורר תקופה של חודש־חודשיים בנפרד ממנו, משום שהוא יתגורר בבית אחיו.

זה היה ב־1974.

שנה מאוחר יותר נסעו לילי ומאריו בוזלטו לספרד, וגם שם התגוררו תקופה ארוכה. כשגמר את עבודתו בספרד, התחיל שוב מתנהג בצורה מוזרה, וטען שעליו לנסוע ברחיפות לאיטליה. לילי חזרה לבדה לישראל.

במשך השנים ליוותה אותו הישראלית לכל מקום שאליו נשלח לעבוד: לסיציליה, לטורינו שבאיטליה, לקלבריה, שוב ושוב למכסיקו, ופעמים אין־ספור לישראל.

כך המשיכו חייהם של השניים עד לחודש מרס 1983. אז הודיע בוזלטו ללילי כי הוא חולה ועליו להתאשפז בבית־חולים לצורך ניתוח. מוטב, כך אמר, שהיא תחזור למישפחתה.

חשדותיה של לילי מילר התחילו להתעורר. אחרי שהייה קצרה בארץ, טסה לגינואה. שם גילתה עובדה מדהימה: בוזלטו מתגורר עם אשתו, והשניים מתנהגים כזוג יונים, בעל ואשה לכל דבר.

בשיחה עם אשתו של מאריו, הסתבר ללילי כי במשך עשר שנים

לילי מילר
אשה באיטליה

רימה הגבר האיטלקי את שתיהן. הוא מעולם לא נפרד מאשתו ולא פתח נגדה בהליכי־גירושין. כמובן שגם „שכח" לספר לה על לילי מילר ועל החוזה שחתם עימה בתל־אביב. האשה ידעה רק שבעלה חייב להיעדר מהבית לתקופות ארוכות ביותר, בשל עבודתו.

לילי חזרה הביתה, לרמת־גן. היא החליטה להשתמש בחוזה החתום ביניהם, שבו הוא התחייב לשלם לה מזונות.

התביעה נגד מאריו בוזלטו הוגשה לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. באמצעות עורכי־הדין אהרון טירר וזאב ולנר.

בשבוע שעבר טילפן בוזלטו לישראל והזמין את לילי לנסוע איתו לפנמה. היתה זו הפעם הראשונה שלילי דחתה אותו.

מרסל זדהר ■

ג'וזי חוזרת הביתה

(המשך מעמוד 48)

הגבוהים, שהיתה ועודנה אחד ההרכבים הקוליים הטובים ביותר שקמו בישראל. שלישיית החלונות הגבוהים היתוותה דרך חדשה במוסיקה הישראלית, פתחה צוהר למוסיקה מערבית חדשנית, רוקונרולית משהו, צוהר שלא נפער עד אז מעולם בתוך תרבות ה„הו־הא" המקובלת בזמר העברי.

אחר־כך עברו השניים פרידות רבות, וחייהם התנהלו על מים סוערים. כשנולדו בן ואחר כך שם, רומה היה כי מישפחת קראוס הגיעה לחוף מיבטחים. אולם הנחשולים האדירים שבאישותם המורכבת, הן של ג'וזי והן של שמוליק, המשיכו לגאות — ואז היא החליטה לנסות ולהתרחק ממנו לזמה מה.

רומה כי הפרידה הטיבה עם שניהם. הוא שיקם את חייו, הוציא תקליט יוצא מהכלל, שזכה בהצלחה, ונראה שהוא נמצא כעת באחת התקופות הרגועות ביותר של חייו. היא כותבת מאמריקה שנפשה לשם כדי להסדיר את גירושיה ולהתרחק מעט מאור־הזרקורים.

המרחק היטיב עימה. היא חזרה ללימודים באוניברסיטה, מופיעה רק כאשר יש „הופעות טובות" כלשונה, שומרת על קשר הדוק עם שמוליק, אבי שני ילדיה, ועל פי התמונות ששלחה נראית יפה מתמיד.

ג'וזי כץ
חזרה לארץ

לג'וזי חשוב מאוד מה חושבים עליה בארץ. בכתב יד יפה להפליא ובעברית רהוטה, כמעט ללא שגיאות־כתיב, היא כותבת כי עד עתה סירבה להתייחס לשמועות ולרכילות אודותיה, אך כאשר קראה בהעולם הזה כי החליטה לבנות את חייה בניו־יורק ולא לחזור יותר לישראל — היה חשוב לה ביותר שידעו כאן, כי לא רק שהיא אוהבת את הארץ, היא גם מאוד מתגעגעת וכי היא בהחלט מתכוונת לחזור במהלך השנה הקרובה.

ג'וזי מעדיפה להתגורר במנהטן, שהיא לב־ליבה של ניו־יורק, אך למען הילדים היא מתגוררת בפלשינג, שהיא שכונת־מגורים לא סואנת, בה הילדים יכולים לצאת לשחק ברחוב ובפארק.

יש לה ידידים ישראליים בניו־יורק, שאיתם היא נפגשת. היא בהחלט מסרבת להופיע בכל מועדון־לילה ישראלי המציע לה עבודה, אלא בוררת בקפידה את ההצעות המגיעות אליה.

אין ספק כי ג'וזי כץ היוותה נכס לא קטן לעולם הבידור הקולנוע הישראלי. האשה ששנותיה כלל לא נתנו בה אותותיהם, לא רק שנראית טוב — היא גם מיטיבה לשיר, לרקוד ולשחק. אם אומנם תחזור ג'וזי כץ לישראל, כפי שהיא מבטיחה, יהיו רבים שיקפצו להעסיקה במיסגרת התיאטראות והקולנוע.

ספורט

כינוס הפועל

איוורור בכינוס

דמות מוכרת שהסתובבה בין אירועי כינוס הפועל היתה הצלם הוותיק **פטר סלע**. אנשי הספורט של הטלוויזיה שמחו לפגוש את סלע, שעד לפני ארבע שנים השתייך לצוות הקבוע שלהם.

הצלם, שאנשי הספורט של הטלוויזיה הגדירוהו כצלם הטוב ביותר שהיה במחלקת הספורט של הטלוויזיה, העובר מאז 1969 ברשת האמריקאית אן־בי־סי, ומאז כבר אינו מצלם ספורט. לדבריו, הוא מצלם רק „חדשות, שטחים

צלם סלע
משעמם ב־N.B.C

אבנים והפגנות.“ פטר קפץ על ההצעה שהציע לו מטה כינוס הפועל, לצלם את אירוע הספורט. העבודה ברשת האמריקאית, לדבריו, משעממת. „כאן בכינוס, אני אומנם מקבל רבע כסף, אבל בשבילי זה איוורור לנשמה שהתעייפה לצלם מילחמות והפגנות — למרות שכל צלם היה מת לקבל את המישרה אצל האמריקאים. שנחשבת למכובדת ומכניסה ביותר.

„בכינוס אני מבטא את המיקצועיות שלי בספורט. אני אוהב לצלם את כל ענפי הספורט, החל בחץ וקשת וגמור בכדורסל,“ אמר.

פטר סלע לא היה הצלם היחידי שתיעד את כינוס הפועל. מטה הפועל העסיק כמה עשרות צלמים בשכר, שסלע היה אחד מהם.

איפה הקהל?

את המכה הרצינית קיבלו מארגני כינוס הפועל מהקהל, שלא טרח להיות נוכח באירועי־הספורט הבינלאומיים. בעוד שבכדור־רגל, בכדורסל ובשחייה היתה רמת המשתתפים נמוכה, הרי שבאתלטיקה הצליחו המארגנים להביא אתלטים מהשורה הראשונה בעולם.

אומר על כך **יהודה מזר**, ששפט בתחרויות קפיצה לגובה שהתקיימו בהרד־יוסף: „רמה כזאת מביאה בעולם 30 עד 40 אלף צופים. אצלנו באו בקושי 2500. יש לנו ארץ פרימיטיווית. איש אינו מתעניין בשום ספורט פרט לכדורגל.

„בכל ארץ מתקדמת יש אתלטיקה טובה. הן מבחינת הקהל והן מבחינת ספורטאים פעילים.

„אצלנו מה שמעסיק את כולם זה ספורט להמונים, בעיקר כדורגל וקצת כדורסל (כשיש אמריקאים).“

„אפילו ביוון יש יותר תודעה לאתלטיקה מאשר פה. כשביקר שם השיאן העולמי בקפיצה לגובה סטינס הוא הצליח להביא 20 עד 30 אלף צופים.“

אתלטיקה

טעות אופטית

יוסף לפיד קפץ מכיסאו, כששמע בשידור־חי את תיאורו המעוות של שדר־הספורט **ניסים קויתי** מאיצטדיון האתלטיקה המפואר בהרד־יוסף.

בתחרות הריצה הבינלאומית שהתקיימה במיסגרת כינוס הפועל, תיאר השדר הוותיק את האצן הרומני **פטר דראגואסקו**, כשהוא שוחר בין תיאוריו את הישגיו העולמיים עד כה. לפיד, מנהל רשות־השידור נדהם: האצן שהתחרה על המסך לא רמה כלל לאצן שאותו תיאר קויתי. לפיד הכיר את האצן, כנראה כל־כך.

הטלפון הבהול של מנהל רשות־השידור **ליואש אלרואי** בעיצומו של השידור החי, הזעיק את מנהל מחלקת הספורט לברר במה מדובר בדיוק. אחרי בדיקה הבין יואש שהטעות המצערת לא היתה בדיוק אשמתו של השדר אלא דווקא אשמתם של המארגנים.

קויתי קיבל דף־הנחיות של התחרויות, כפי שקיבלו שאר אנשי־התיקשורת שהיו במקום. שמם של כ־300 האתלטים שנוכחו בתחרויות סומן במיספר זיהוי שנרשם גם על חזיהם. המארגנים העניקו את מיספרו של האצן הרומני לאתלט אחר, מבלי להודיע לאיש. הדבר קרה כשהתברר שהרומני לא בא לכינוס ונעדר מהתחרות בארץ. „קויתי“, מספר אלרואי, „התייחס למספר הזהוי שעל החזה, והתחיל לתאר את הרץ הרומני במרץ רב“.

יושב־ראש המארגנים של תחרויות האת־לטיקה, **אריה קוקס** לא הסכים עם גירסתו של מנהל־הספורט. הוא אמר: „לא שמנו את מיספרו של דראגואסקו על חולצתו של מישהו אחר, אך האמריקאי ג'ק **מקינטוש** רץ את ריצת ה־800 מטר, שבה היה צריך הרומני להשתתף, והתייצב על מסלולו של הרומני. קיויתי לא הצליח להבחין במיספר השונה על החזה, והתייחס רק למסלול.“

שמעון עמית
תקיפה ברחוב

הרץ האמריקאי, שנחשב בטעות לרומני, זכה במירוץ.

הפאשלה השנייה של אנשי הטלוויזיה, שהפעם הקפיצה בחרדה את יושב־ראש הוועדה המארגנת אריה קוקס, היתה של העוזר־מפיק **איציק גליקסברג**. רגע לפני הזינוק, כש־הרצים תופסים את מקומותיהם ומתכוננים לפרוץ קדימה, ניגש לפתע העוזר־מפיק אל הרצים וביקש שיקומו ממקומותיהם, כי העמדה שלהם לא התאימה לו לשידור.

קוקס, שהיה בקירבת מקום, נזעק מייד. אחר כך סיפר: „רציתי להוריד לו סטירה במקום. כשסילקתי אותו, הוא עוד העז להתחצף אלי בסיגנון של אתה לא תגיד לי מה לעשות, אני פה קובע. רק כשהתלוננתי לפני המפיק **משה גרטל** נתן הוא הוראה להיות כפוף ללוח־הזמנים שלנו, כי בעל־הבית במיגרש היו המארגנים ולא אנשי הטלוויזיה, עם כל הכבוד לשידוריהם. הרצים הם עצבנים ומתוחים, וכשניגש אחד כזה שנייה לפני הזינוק — זה רק מפריע לכושר־הריכוז שלהם לקראת התחרות.

„לא היה לזה תקדים בעולם. הפרעה כזאת — ועוד מאיש טלוויזיה.“

כדורסל

ליגת בשופטים

את העבודה השחורה של הכדורסל הישראלי עושים ללא ספק השופטים. בתוקף תפקידם הם אינם זוכים לאהדה משום מקור שהוא. גם אוהדים וצופים, גם שחקנים משתי הקבוצות וגם מאמנים, אנשי־הנהלה והעסקנים — כולם רואים בשופט אוייב. של המישחק ושלהם.

קללות בוז, קריאות גנאי ואיומים הם נחלתם של השופטים לא רק על המיגרש, בזמן מישחק אלא גם מחוצה לו, ברחוב ולפעמים גם בבית.

גם **ארל ויליאמס** ממכבי תל־אביב מצא לנכון בשבוע שעבר לתקוף את השופט הבינלאומי **ערן עמית** (39). ויליאמס לא עשה זאת על המיגרש אלא כשהשופט הלך לתומו ברחוב אחד העם בתל־אביב. התקרית לא טופלה על־ידי ועדת־המישמעת של איגוד הכדורסל. הסיבה: בתקנון אין סעיף של תקיפה מחוץ למישחק. ערן עמית צריך לחכות שיבוא שינוי בתקנון כדי שלא יותקף ברחוב. לעמליה, אשתו של השופט עמית נמאס מכל העסק. הבעל העקשן לא השתכנע לעזוב את התחביב „המזוכיסטי“ לדבריה: „לא כסף וגם לא תהילה, אז בשביל מה?“ היא מקשה. התקנון אוסר על שופט לצאת בביקורת כלשהי, ולכן היא החליטה להגיב במקומו.

על התקרית עם ארל ויליאמס מספרת עמליה עמית:

כל היחס המשפיל אל השופטים הוא רק שאלה של חינוך. התקרית בין ויליאמס ובין בעלי לא מעניינת אותי. זהו קמצוץ מאווירת הלינץ' המתחוללת כבר שנים נגד שופטי הכדורסל בארץ. אם זה היה מסתיים רק במיגרש לא היה איכפת לי. אך זה נימשך מחוץ למיגרש וזה בלתי־נסבל.

ההנהלות מחממות. כולם מתעלמים מהעובדה שגם שופט הוא בסך הכל ספורטאי, שכל רצונו להצליח בשיפוט, ושהוא אינו מגיע למיגרש עם חשבונות. שופט הוא כמו רץ מרתון — עושה הכל לבד, ללא שום עידוד או ייעוץ משום צד והכל רואים בו אוייב.

הפסקתי לבוא למישחקים. אני לא יכולה לעמוד באלימות המילולית וביחס המשפיל שמקבל השופט. אני באה עם ספר כדי לא לראות מה קורה, כדי לא להיפגע. לפעמים ראיתי גם את חברי ההנהלה מחממים שחקנים נגד השופטים במקום להרגיע אותם.

לפעמים מופעל על השופטים כל־כך הרבה לחץ, שאפילו אם הם באים למישחק מוכנים, הלחץ הפסיכולוגי מוריד אותם מהפסים. ולפעמים שופט גם מאבד את רסן השיפוט.

חייבים לשנות את הגישה ולהתייחס אל השופט כאל חלק אינטגרלי של כל המישחק. שייתנו לו לעשות את העבודה בשקט, ואני בטוחה שהוא יעשה את זה יותר טוב.

כבר אלף פעמים אמרתי לבעלי שאין לו מה לחפש שם, אבל הוא אומר לי שלמרות הכל הוא אוהב את זה. מה אני יכולה לעשות? אני יודעת שצריך כוח נפשי עצום כדי להיות שופט ולהצליח, ולא פעם הם נכשלים רק בגלל הלחץ. גם כשהם מצליחים ועולים למיגרש כדי לקבל מדליה מידי הנשיא, כל הקהל קורא להם בוז בדיוק כמו כשקוראים בשמם בתחילת המישחק או כשהם עולים או יורדים מהמיגרש. עוד לא ראיתי עיתונאי שיציין שיפוט מצויין של שופט.

איך בנאדם בודד יכול לעמוד מול לחץ טוטאלי כזה? כואב לי שבעלי בא הביתה עם מיטען כבד של מרירות אחרי כל מישחק. הבעל שלי לא מספר, מתכנס בתוך עצמו ושותק. אחרים באים עצבניים ואת כל התיסכול מוציאים בבית, כי בסך הכל כואב להם העוול שנעשה.

צלמת צמודה

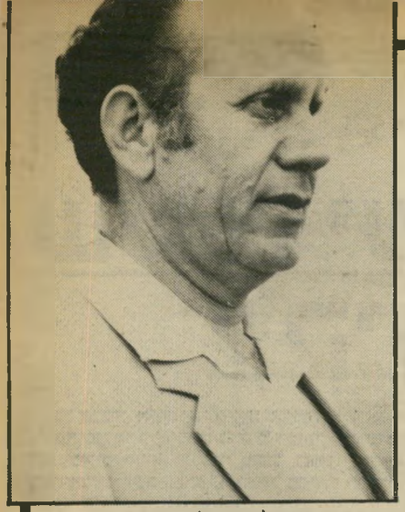

מזכ"ל הפועל אופק
עלמה מיסתורית

העלמה השחרחורת עם המצלמה ביד שעקבה אחרי כל תנועותיו של מזכ"ל הפועל, **יצחק אופק**, במשך שבוע כינוס הפועל, עוררה עניין ופליאה אצל כל באי הכינוס. בעיקר הרגיזה העלמה המיסתורית את העסקנים בפמלייתו של המזכ"ל, כאשר גילו שהיא הצלמת האישית שהצמיד לו המזכ"ל כדי להנציח את כל תנועותיו באירועים הרישמיים בכינוס הראוותני.

הצלמת הצמודה לא היתה היחידה שתיעדה עבור אנשי הפועל את האירוע הספורטיבי. אך ליווי צמוד שכזה היה תקדים. יצחק אופק למד מאחמי"ם אחרים את המלאכה שבה עוסקים גם מועמד המערך לראשות עיריית תל־אביב, **דב בן־מאיר** וראש העיריה הנוכחי **שלמה** „(צ'יץ')“ **להט**.

תחזית חכי"ם

בן־מאיר

שמייזר

את מישחקי המחזור הלפני אחרון של הליגה הלאומית והארצית שייערכו בשבת חוזים השבוע מועמד המערך לראשות עיריית תל־אביב דב בן־מאיר, וחבר־הכנסת מטעם המערך אליהו שפייזר.

מישחקי הליגה הלאומית והארצית	בן־מאיר	שפייזר
1. מכבי נתניה — הפועל באר־שבע	1	1
2. הפועל תל־אביב — הפועל ירושלים	1	1
3. בני־יהודה — הפועל לוד	2	1
4. מכבי יפו — מכבי חיפה	2	1
5. הפועל כפר־סבא — מכבי פתח־תיקווה	2	1
6. מכבי יבנה — הפועל יהוד	2	1
7. בית"ר ירושלים — מכבי תל־אביב	2	1
8. הפועל רמת־גן — שימשון תל־אביב	2	2
9. הפועל קריית־שמונה — הכוח־מכבי רמת־גן	2	2
10. הפועל נצרת־עילית — הפועל אשקלון	×	1
11. הפועל חיפה — בית"ר רמלה	1	1
12. הפועל בית־שמש — הפועל ראשון־לציון	2	2
13. הפועל בית־שאן — הפועל חדרה	×	1

בשבוע שעבר הצליח אבי כהן לנחש ארבע תוצאות נכונות ואילו משה אוננה (שתמונתו הוחפלה בטעות בתמונתו של הרצל קבליו) ניחש שש תוצאות.

מאת מאיר תדמור

שיטה ישראלית־יפאנית לקידום מכירות

כל הכבוד. השיטות לקידום מכירות בישראל שמות בכיס הקטן את כל מה שנלמד בקורסים הגבוהים לשיווק וקידום מכירות בארצות־הברית. הם יכולים לבוא וללמוד משהו בארץ. תשאלו איך מוכרים וילה בטירת־אל־נבי (שם ומניז) נו, השפל במחירי הדירות ובמכירתן מאלץ את המוכרים להשתמש בשיטות חדשות. למשל: כל מי שקונה וילה — מקבל חינם מכונית. המבוע בפנים, עם משכנתא ל־28 שנים, צמודה לאינפלציה. תשלום ראשון: עשרת אלפים דולר. כמחיר המכונית.

אבל זה עוד לא כלום. כמה כבר קונים וילות? או, יש משהו שנמכר טוב והולך טוב בשוק, אבל כדאי שיהיה שלך ולא של המתחרה: וידיאוטיימים. עם ישראל קונה. עכשיו אנחנו מגיעים לעיקר. איך למכור וידיאו, נניח של סאניו, כשכולם מציעים אותו דבר ובמחיר כמעט זהה? זו השאלה. עכשיו באה התשובה. כל מי שקונה וידיאו שמחירו כחצי מיליון לירות, מקבל כרטיס־טיסה חינם לאירופה. קניתי? טוס לחו"ל על חשבון בעל הבית. ותתפלאו, המכירות גדלו, גם מיספר הטסים לחו"ל.

איך אפשר במחיר כזה לקבל גם וידיאו וגם כרטיס? אפשר. מספרים לי, שהחברה רכשה במזומן 3000 כרטיסי־טיסה לאירופה, במחיר של 120 דולר הכרטיס. עם כל־כך הרבה כסף קשה להתווכח. את המחיר שילמו היפאנים כחלקם בעיסקת הוידיאו שהם מטיסים לשוויץ ומשם לישראל.

עכשיו תשאלו, איזה ענין יש לבעל החנות למכור דוקא "סאניו"? שאלתם. קודם כל, הוא אומר שזה מכשיר מעולה ואין שום סיבה שלא להאמין לו. המחיר: כמו כל וידיאו. והטיסה לאירופה היא גם משהו. יש עוד סרט שלא יאמר לכם, כי לא שאלתם. אם הוא מצליח למכור מכשירי וידיאו בשבעים אלף דולר, הוא זוכה במכונית לנצי"ה. איך? עובדה.

יש לי ידיד שניסה למכור לי לפני שבוע מניות של ספנות וחספקה. וכפרס להעניק חבילה של אתא ג. שימכור לפישמן, שימכור לריגר. אני לא פראייער ולא מבין בקידום מכירות.

חדר־התאוששות למניות שנפלו

מישהו תיאר את מה שקרה בשבוע שעבר כמילחמת "ב" ב־"ב"; בנקים בבנקים. ותראו מה שקרה. מישהו גם טרח להזכיר לי שבתחילת, או בסוף, השנה שעברה היתה מילחמת "ק" ב־"ק" — קרנות בקרנות. ללמדכם שהכל מתחיל בבנקים וגם נגמר שם. הדבר המפתיע ביותר במפולת של השבוע שעבר, היא ההפתעה של הברוקרים. לא כמו בינואר שכולם ידעו שתבוא מפולת, אך לא ידעו את התאריך ורבים יצאו לפני המפולת, חוץ כמובן מחסידי ריגר־פישמן, הרי הפעם היתה ההפתעה מוחלטת. לא היה תקדים למפולת שנייה תוך פחות מארבעה חודשים. והפעם אכלו אותה כולם. כל אלה שהיו בפנים.

אין טעם לחזור על מה שהיה כתוב בעיתונות היומית, וזה גם לא חשוב. מה שחשוב הוא מה לעשות עכשיו. נכון, יש מציאות. אני זוכר שהיו גם בתחילת אפריל. אז מה? נכון, המציאות היום גדולות יותר. אז מה? זה מזכיר לי שבבורסה מרהטים עכשיו חדר־התאוששות למניות שנפלו; על דלת חדר־ההתאוששות יש שלט האומר: "כל המרים מניה — הקילה על חשבונו." כולם נזהרים, אבל בכל זאת. כבר ביום הראשון הגיעו לזירת המיסחר הוראות קניה של ציידי המציאות, ודווקא מבין המשקיעים הקטנים. שר־האוצר אריזור אמר, שכדאי לקנות, והם הלכו וקנו. זה בטח עזר לאוצר ולבנקים ולברוקרים. למה לא. מה הוא יגיד כשהן תיפולנה עוד פעם? כדאי לקנות שוב. עושים מחזור וכולם נהנים. דווקא המשקיע הקטן מפסיד. וזה מזכיר לי משהו.

הבורסה

איך אפשר להרים את השוק בהבל פה. את התרגיל עשה הסעם המנכ"ל המדהול של מישרד־האוצר. הפרופסור עזרא סדן. הוא הדליף לעיתונות שהאוצר ובנק־ישראל מסיעים לבנקים, ולא חשוב איך. מתברר שהאוצר ובנקישראל לא עשו דבר. אבל ההדלפה עשתה ביום הראשון את שלה. השוק התאושש. מה יקרה בהמשך? מי שקנה מהר, ימכור מהר. ואז, גם אם יעזרו לבנקים, שום דבר לא יעזור.

ולסיום, מדברי אחד מחכמי־הבורסה: "תשמע, הרסו את האמון בבורסה; אם קודם היה עוד מעט אמון, זה נגמר. יקח עוד חצי שנה עד שאפשר יהיה לחזור לשוק נורמלי. ואם זה לא יקרה, אז אני אכחיש שאמרתי לך; ואל תצטט אותי. שישקיעו בירוקים, זה יותר בטוח."

במקום תמונה של מנכ"ל האוצר אני מצרף תחימה. למקרה הצורך. ליתר ביטחון.

ראש חכם שווה 61 מיליון דולר

זהו הראש החכם. תסתכלו טוב. זהו צילום מיוחד במינו שנעשה באמצעות מיתקן או מיכשור רפואי להדמאה ממוחשבת על־ידי תהודה מגנטית. בקיצור: תמ"ג. עכשיו תשאלו מה זה. זה כמו רנטגן, אבל בלי קרינה. אפשר לצלם הכל ולראות הכל. אם הכל בסדר או הכל בסדר. אם לא, חבל. העיקר: את המכשיר המתוחכם הזה שעולה 1.5 מיליון דולר, פיתחו בחברת אלסינט בארץ. כדי לפתח עוד כמה דברים חכמים כאלה. מחוקקת הכנסת חוק מיוחד שיעודד השקעה במניות של חברות עתירות מדע וידע.

עוד השנה תנפיק אלסינט בבורסה של תל־אביב ניירות ערך ב־61 מיליון דולר, שיימכרו למשקיעים בכמות מוגבלת. זו תהיה הפעם הראשונה שימכרו מניות באמצעות ועדי־עובדים, כהשקעה לטווח ארוך. הסיכון קטן יחסית. הסיכוי, אומרים לי, גדול. במקום לקנות כל מיני מאגרי־טכנולוגיה שעובדים עליכם בעיניים, אפשר יהיה לקנות משהו רציני.

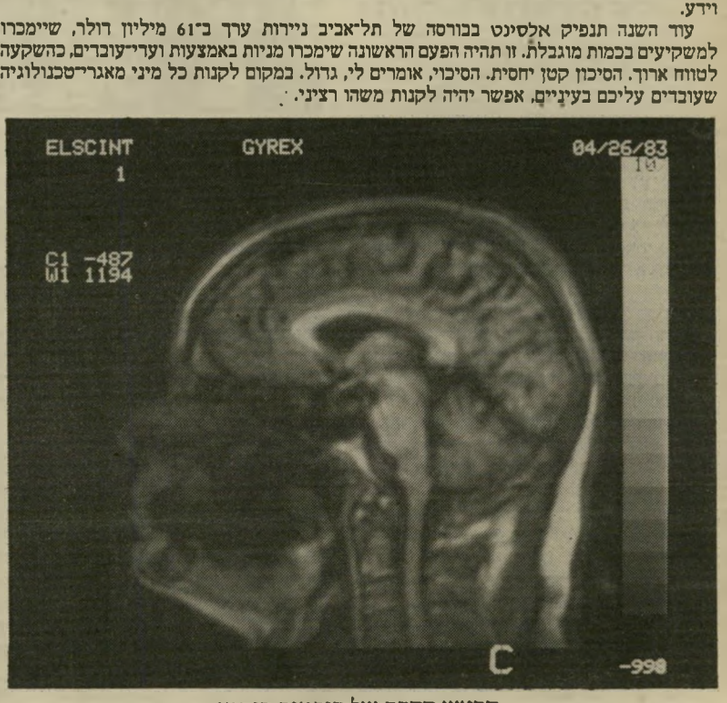

הראש החכם של דוקטור סחמי
המוח הקטן וכל השאר

ועכשיו, ברגיל, לעיקר: תמונת הראש היא של ד"ר אברהם סחמי, ירשב־ראש מועצת המנהלים של "אלסינט", שהגה את הרעיון.

בהסבר לצילום נאמר, שזהו חתך אורכי של ראש אדם, בערך באמצע הראש. רואים בבירור את המוח הקטן, קיפלי המוח, חדרי המוח, גזע המוח, חוליות הצוואר, תחילת עמוד־השידרה וחלל הפה. לבריאות.

מדריך נסיעות אלקטרוני

החידושים האחרונים בשטח ההמצאות והחידושים הם דווקא מאירופה, משני עברי תעלת למנש, למי שלמד גיאוגרפיה. נתחיל בבריטניה הגדולה. שם הומצאה שיטה חדשה של אזעקה נגד גנבים ואש, המסתייעת בקו־הטלפון. עד עתה, מי שביקש להתקין מערכת־אזעקה טלפונית, פנה לחברה פרטית שהתקינה בביתו חייגן אלקטרומכני צמוד לטלפון. כאשר הופעלה האזעקה, כתוצאה מחום, אש, לחץ־אוויר או גלי מיקרו, היה החייגן מצלצל במרכזיה או בחברת־השמירה ומוסר הודעה מוקלטת "הצילו". הפורצים למדו עד מהרה להתגבר על המערכת על־ידי חיתוך קו־הטלפון, או על־ידי חיוג מיספר הטלפון של הבית שבו הותקנה המערכת וחסימת הקו, כשהשפופרת מונחת לצד המחייג. מי שרצה למנוע אפשות חסימה היה נזקק למיספר־טלפון סודי, או קו מיוחד המחובר ישירות לתחנת־המישטרה המקומית, שלא ניתן לחסום אותו. חברת־התיקשורת הממלכתית של בריטניה מתקינה עכשיו מערכת אזעקה חסינה. הקרויה אי־בי־סי, השולחת ללא־הרף אותות חשמליים דרך קו־הטלפון. דרך המרכזיה מחוברת המערכת אל מחשב שבתחנת המישטרה או מכבי האש. כאשר מופעלת האזעקה, או הפרעה בקו, מופעל טלפרינטר תוך 4 שניות, המודיע על האירוע.

המעניין בשיטה הוא המחיר. החיבור למערכת עולה בין 80 ל־140 דולר וכ־200 דולר כדמי שימוש שנתיים.

מעברה השני של התעלה, בצרפת מופעלת מערכת־מידע ממוחשבת המסייעת לנוסעים להגיע ליעדם. המערכת החדשה, מדריך הנסיעות האלקטרוני, מספקת הוראות בכתב על הדרך הטובה ביותר להגיע ליעד.

ה"סיטי", מדריך הנסיעות האלקטרוני, אינו מחובר למחשב מרכזי. לכל אחד ממחשבי הקיר זיכרון משלו האוצר את כל המידע הדרוש, כולל לוח זמנים מדויק של הרכבות והאוטובוסים, כולל הדרך הטובה ביותר והמהירה ביותר להגיע ליעד בכל אמצעי תחבורה, כולל מכונית סרטית. כל מה שעל הנוסע לעשות הוא, לתקתק על המיתקן את היעד ואמצעי התחבורה הרצוי וכעבור 20 שניות סולט המחשב סתק מודפס עם הוראות הנסיעה, כולל הזמן המשוער כדי להגיע ליעד.

את המערכת משווקת הרשות העצמאית לתחבורה של פאריס, שהיא חברה ציבורית המפעילה את התחתית והאוטובוסים של עיר זו.

כבר בסוף שנה זו יהיו בכמה מתחנות המטרו של פריס מחשבי־קיר למידע על קווי־התחבורה בעיר ומחוצה לה. השימוש במחשב חופשי. חופשי פירושי — ללא תשלום.

אז מאיפה יבוא הכסף לכיסוי ההוצאות? יבוא, ועוד איך יבוא. פירסמות על גבי פתקי המידע יכסו ההוצאה. וחוץ מזה. כל גורם הרוצה במיתקן ממוחשב כזה לשימוש בעיר, צמוד למערכת ההולכה של נוסעים, יכול לקנותו במחיר של 22 אלף דולר, מתוכנת לכל מקום ובכל שפה.

אתה מתוח? יש טבעת!

הפטנט המשוגע האחרון המציף את אירופה הוא הטבעת הביולוגית. או בשמה המלא: טבעת היזון חוזר (משוב) ביולוגי. מסובך? משוב והיזון חוזר הוא תרגום לא מוצלח של המונח האנגלי "פיד־בק".

נחזור לעניין. בעלון המצורף לטבעת נאמר שאת/ה יכול לשלוט במתח בקצה אצבעותיך, ווהי מטרת הטבעת הנהדרת, מלאכת־מחשבת של גדולי התכשיטנים. את הטבעת הנודעת אפשר להשיג בשתי גירסות: עשויה מרודיזיום (כן, מתכת) או מצופה בזהב 22 קראט, בשיבעה גדלים שונים שיתאימו לכל אצבע מצויה של גבר או אשה.

טבעת הבריאות, כפי שרואים בצילום, מורכבת מעיגול, עגול כמובן, שבו 12 נקודות, כמו בשעון. המיוחד בנקודות אלה הוא, שהן משנות את צבען עם השינוי בחום האצבעות.

ועכשיו העיקר: השינויים בטמפרטורה של האצבעות משקפות את המתח השורר בגוף. כאשר הטמפרטורה עולה, ואת זה כמובן רואים מייד בטבעת־הקסמים, מייד אתה חושב שלא כדאי להיות מתוח והמתיחות פגה. הוא שאמרנו — משוב ביולוגי.

הטבעת לא זו בלבד שהיא כלי יעיל, או אם תרצו תכשיט יעיל להגנה מפני מתחים פנימיים, אלא גם תכשיט מושך... המושך מכיסך 15 דולר, וגם זה במחיר הנחה חד־פעמי בלת־חוזר.

ובכן, מי בעד הטבעת המשקיטה שהיא גם תכשיט?

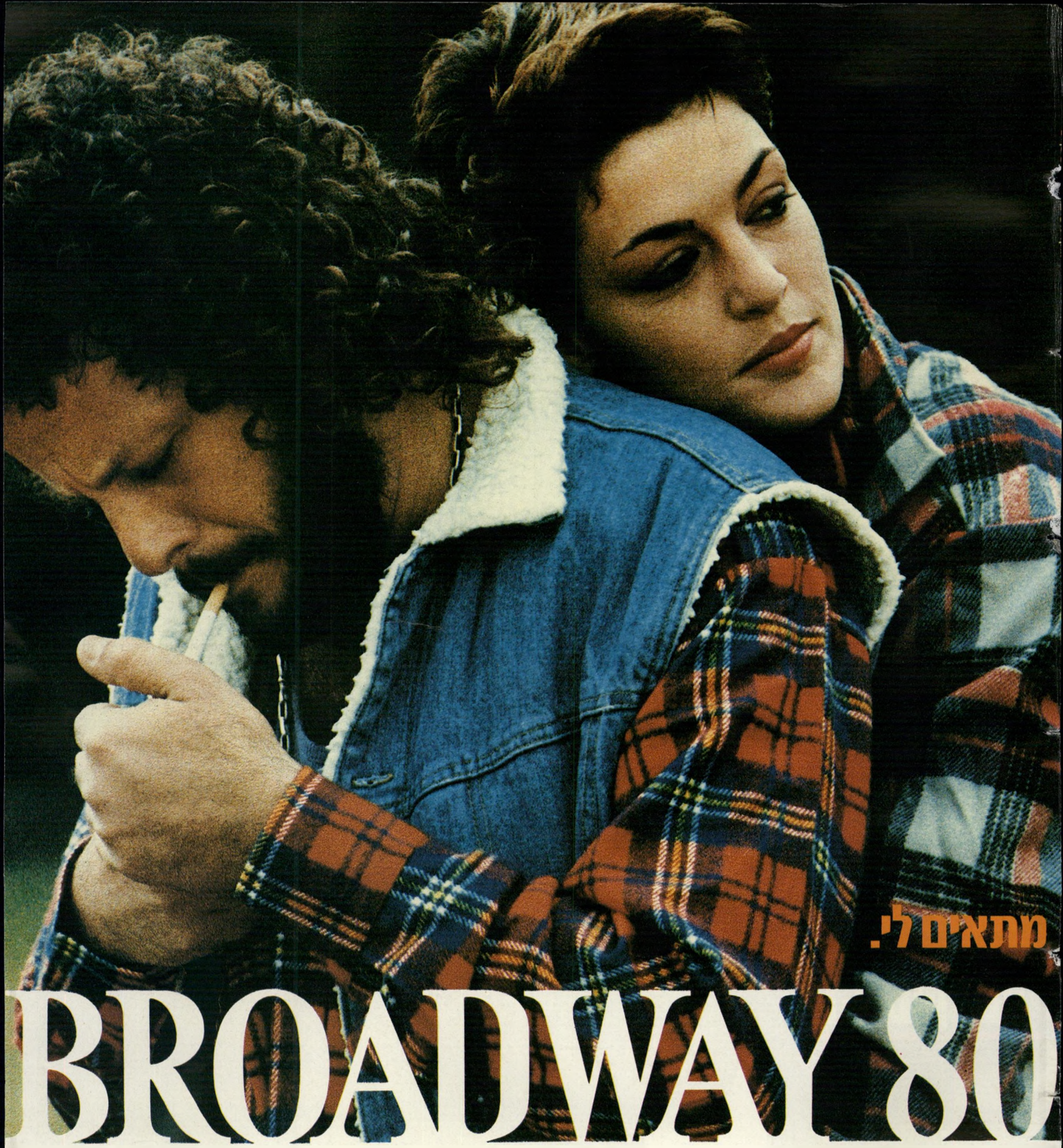

בבדיקה של Monde Selection, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1982 על איכותה המעולה.

טעם אמריקאי. תערובת אמריקאית.

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

כ"ח אייר תשמ"ג 11.5.1983 מיספר 2384 80 עמודים שנה 47 המחיר: 60 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

עידן גפן

הקורבן הישראלי הראשון של

מחלת ההומוסקסואלים